

7096 AA 60090201
OSREDNJA KNJILNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER

Št. 132 (14.528) leto XLIX.
PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zavrž nad Cerinim, razmnožen na klistri. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Gorici pri Gorenji Trebusi, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.
TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600
GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382
ČEČAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190
1200 LIR POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI
SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70
ČETRTEK, 20. MAJA 1993

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
BANCOMAT
Moja banka, v žepnem formatu.

BALKAN / ABSURDI

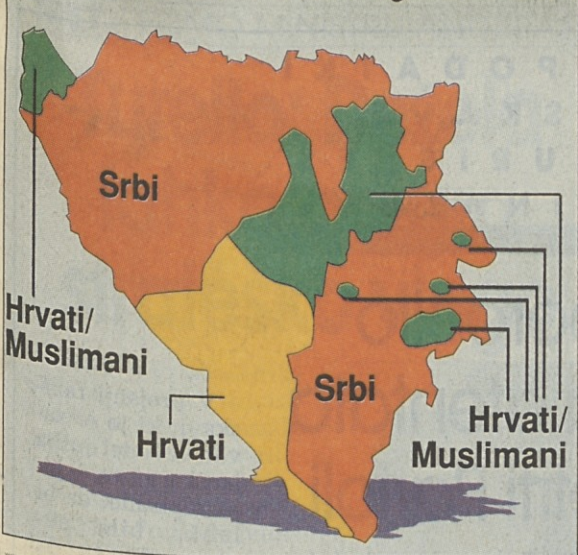
Srbi oklicali mir

Na Palah so objavili, da je v nedeljo 96 odstotkov bosanskih Srbov glasovalo proti Vance-Ownovemu mirovnemu načrtu

Po razglasitvi »deklaracije za mir« in premirja na Palah: general Morillon z generalom Mladicem in poglavarjem Karadzicem (Telefoto: AP)

Nadzor nad ozemljem BiH

PALE - »Mirovni nacrt je mrtev, zivel mirovni proces.« je patetico vzkliknil poglavar bosanskih Srbov Radovan Karadzic na skupščini samozvane Republike srbske na Palah, ko so objavili uradne podatke, da se je v nedeljo kar 96 odstotkov vseh njihovih »državljanov« izreklo proti mirovnemu receptu, ki sta ga za BiH predpisala Vance in Owen.

Zborovanje na Palah je spominjalo na že skoraj pozabljeno gledališče absurda, hkrati pa je izzvenelo tudi kot opozorilo, da so se Karadzičevi ljudje pravzaprav razglasili za zmagovalce več kot leto trajajoče vojne in da se s pozicije zmagovalca postavljajo

nad nasprotnike in mednarodne posrednike in zahtevajo mir po svoji meri.

»Poslanci« na Palah so sprejeli posebno »deklaracijo za mir«, v kateri so razglasili, da je bosanska srbska vojska prekinila vse vojaške akcije in da se bo držala sporazumov, sklenjenih z Muslimani in Hrvatimi. Karadzic se je po sprejetju »deklaracije o miru« goreče zavzel za mir in za nadaljevanje pogajanj ob pomoči mednarodne skupnosti. Da si vendarle ne upajo preveč (brzkone zaradi opozoril vrhovnih vodij iz Beograda), pa so na Palah dokazali s tem, da niso razglasili popolne neodvisnosti, ampak so se omejili na »pravico do sa-

mostojnega razvoja Srbov v Bosni«.

Novinarjem je Karadzic vendarle izjavil, da bodo Srbi in Hrvati razglasili samostojni državi v BiH, če Muslimani ne bodo pristali na konfederacijo. »Bosanska konfederacija je možna, ker drug drugega potrebujemo,« je izjavil Karadzic.

Medtem ko so se Srbi na Palah posmehovali vsemu svetu z razglasenjem premirja in miru, so v Rimu zasedali ministri zahodnoevropske unije, po vseh zahodnih prestolnicah so premlevali možnosti in nemožnosti rešitve bosanskega zapleta, boji v Bosni in Hercegovini pa so se nadaljevali. (V. K.)

LONDON / BO HULDT

Za svet je bilo leto 1992 pravi »annus horribilis«

Italija se bo z reformami izvlekla iz politične krize

LONDON - Leto 1992 je bilo pravi »annus horribilis« za strateško ravnotežje sveta, saj smo ob ruskih težavah pričali kitajskemu vzponu, tako da bi lahko ta država v začetku prihodnjega stoletja postala gospodarska velesila. Krizo v medatlantskih odnosih in težave OZN nekoliko blazijo prva znamenja upanja, med katere lahko uvrstimo tudi Italijo, kjer je »izredna reformistična dejavnost zelo spodbudna«.

To je mnenje o svetovnem redu, ki ga je včeraj v Londonu podal švedski zgodovinar Bo Hultdt, direktor Mednarodnega inštituta za strateške studije, ob predstavitvi letnega poročila svojega inštituta.

»Kaos vodi k Bogu«, je navedel Hultdt ob vprašanju, ki se je nanašalo na Italijo. Švedski zgodovinar je poudaril, »da bi lahko reforme, ki jih pripravlja Italija, posodobile njen politični sistem in ji omogočile, da bi postala se aktivnejši faktor pri ohranjanju miru v svetu«.

O morebitnih nevarnostih za Italijo zaradi blizine jugoslovanskih bojov je Hultdt izjavil, da je strah »zelo pretiran«. »Ni verjetno«, je navedel, »da bi lahko sile iz nekdane Jugoslavije napadle cilje izven svojih meja.« Tudi grožnje o terorističnih napadih »jugoslovanskih gverilcev« v evropskih mestih so po Hultdtovem mnenju »skrajno pretirane«.

V tem »grozljivem letu« pa je vseeno nekaj svetlih točk: od izvolitve Billa Clintona do danskega referenduma. Po Hultdtovem mnenju je bil danski rezultat »nova injekcija energije v žile Evrope«. Prav tako spodbuden je bil rezultat ruskega referenduma. Jelcina je treba podpreti, ker je edini sprejemljivi ruski politik, Hultdt pa dvomi, da mu bo uspelo do kraja izvesti načrtovano gospodarsko reformo.

Zelo težka je bila ocena o vodenju jugoslovanske krize. Po Hultdtovem mnenju »bodo zgodovinarji dobesedno raztrgali« politike, ker so preuranjeno priznali Hrvaško in Slovenijo in ker niso pokazali dovolj odločnosti pri preprečevanju jugoslovanskega spopada. »Kakršen koli poseg je bilo treba sprejeti že prvi dan spopada«, je poudaril Hultdt. Med krivice za nesposobno vodenje jugoslovanske krize je Hultdt uvrstil tudi sredstva javnega obveščanja, ker so krute prizore vojne ponesli v dnevne sobe Zahoda, tako da sta pogojevala vlade predvsem tisk in televizija. »Mediji odločajo o dnevnem redu posegov politikov«, je poudaril in pri tem pokazal na izredno diplomatsko dejavnost zaradi Jugoslavije in na kričečo odsotnost v pozabljeni Burmi, kjer bi spopad lahko zadobil grozljive razsežnosti.

Obsežnejši članek o poročilu Mednarodnega inštituta za strateške studije je na 8. strani.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Genovski župan Burlanda (DSL) v zaporu

Pod obtožbo goljufije in zlorabe službenega položaja so včeraj v Genovi aretirali župana Claudia Burlanda, ki pripada Demokratični stranki leve. V zapor je moralo še drugih osem ljudi, a bivši tajnik PLI Renato Altissimo je prejel že drugo jamsveno obvestilo zaradi kršitve zakona o financiranju političnih strank.

..... stran 2

Najhujša kriza v zgodovini PSI

Socialistična stranka Italije doživlja eno najhujših kriz svoje zgodovine ter ji zaradi finančnih težav in notranjih sporov grozi celo razpust. O usodi stranke bodo odločali danes, prej nat seji tajništva in potem na zasedanju parlamentarnih skupin. Notranja politična razprava pa je dokaj vroča tudi v drugih italijanskih strankah, med drugim v DSL, v SKP in v KD.

..... stran 2

Trst: precej tiha volilna kampanja

Tržaške stranke se v precejšnji tišini pripravljajo na junijske volitve. V vseh taborih prevladuje velika previdnost, posebno glede izvolitve predsednika in skoraj gotovega balotaznega glasovanja, ki bo 20. junija.

..... stran 3

Perelli (PSI) priznal prejem podkupnine

Bivši tržaški socialistični občinski odbornik Alessandro Perelli, ki so ga predvčerajšnjim aretirali pod obtožbo, da je kršil zakon o javnem financiranju strank, je milanskemu sodniku Italijanu priznal, da je od družbe Cogefar Impresit, ki sodi v grupo Fiat, res prejel denar za volilno kampanjo. Perellijev odvetnik je že vložil prošnjo za njegovo izpustitev na svobodo.

..... stran 4

Rešili tržaška prekoceanska jadralca

Včeraj ob zori je letalo odkrilo tržaška prekoceanska jadralca Paola Rizzija in Andrea Pri-baza osem dni po brodlomu, ki sta ga doživela zahodno od Azorskih otokov sredi Atlantika. Zdaj sta na krovu nizozemske ladje Heldon, ki ju je rešilo iz iz oceanskih valov, in plujeta proti Škotski.

..... stran 4

Predstavitev list DSL v Gorici

DSL je včeraj v Gorici predstavila svoje kandidate za pokrajinske in deželne volitve. Za predsednika pokrajine kandidira Maurizio Salomonija s ciljem (isto kandidaturu podpira PSI), da bi se ob njem oblikovala nova, napredna upravna večina. Slovenska kandidata sta doberdobski župan Marjo Lavrenčič za deželni svet in dosedanja pokrajinska odbornica Aleksandra Develak za pokrajino: oba računata na izvolitev, ki bi pomenila potrditev dosedanjega slovenskega predstavništva v vrstah DSL.

..... stran 7

Senna hoče šesto zmago

V Monte Carlu se danes začnejo uradni treninki pred nedeljsko dirko formule ena, ki predstavlja enega od viškov avtomobilistične sezone. V tekmovanju za SP vodi Francoz Alain Prost, toda oči vseh so uprte v Ayrtona Senna, ki je v zadnjih šestih letih kar petkrat zmagal (enkrat je odstopil) in zeli tudi letos stopiti na najvišjo stopničko.

..... stran 21

ITALIJA / VOLILNA KAMPANJA JE ŽE V TEKU

Junijske upravne volitve bodo pomemben test v Milanu in v Turinu

Med drugim bodo pokazale dejansko moč Bossijeve Severne lige

RIM - Upravne volitve so v Italiji vselej pomemben test, saj merijo usmeritev volilnega telesa. Volitve 6. in 20. junija pa so še pomembnejše kot običajno. In ne samo zato, ker bo tokrat poklicanih na glasovanje okoli 11 milijonov volilcev ali ker je treba obnoviti upravi pomembnih mest kot sta Milan in Turin. Junijske upravne volitve bodo dejanska generalna za nova volilna pravila, ki jih bo moral sprejeti parlament na osnovi referendumske opredelitve velike večine Italijanov. In od njihovega izida bo najbrž odvisna usoda marksistarske stranke in voditelja.

Nova volilna pravila za krajevne uprave namreč predvidevajo možnost povezav. Za župana oziroma za predsednika pokrajine bo izvoljen kandidat, ki v prvem krogu dobi absolutno večino glasov ali, če nihče ne preseže 50 odstotkov, balotazo med

najbolje uvrščenima. In v drugem krogu se bo izkazala resnična sposobnost strank, da oblikujejo sirše koalicije, ki naj bi v prihodnje z večinskim volilnim sistemom jamčile izmeničnost naprednih in konservativnih sil za krmlom države.

Velika mesta, Turin in Milan pa se posebej, bodo preizkusni kamen za agregacijsko sposobnost leve in njeno pripravljenost na dogovarjanje, obenem pa tudi pokazatelj dejanske moči Bossijeve lige. Kajti jasno je, da če Bossiju ne uspe prodreti z zupanom vsaj v eni od dveh severnih metropol, bo moč Lige politično krepko redimencionirana. V balotazi pa se bo morala opredeliti tudi KD. In če se bodo uvrstila za Milan predvidenja, ki napovedujejo najboljše uvrstitve za legista Formentinija in levicarja Dalla Chiesa, koga bo podprla Martinazzolijeva stranka? (V. T.)

DANSKA / PO REFERENDUMU O EVROPSKI UNIJI

Zadovoljstvo v Evropi, nemiri v Københavnu

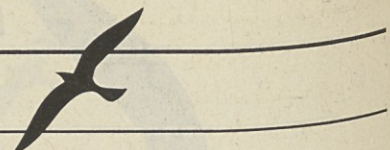

KØBENHAVN - Danski premier Poul Nyrup Rasmussen je zadovoljen z izidom referenduma, na katerem se je skoraj 57 odstotkov danskih volilcev izreklo za ratifikacijo maastrihtske pogodbe s popravki, ki so jih ostale članice dvanaajstere sprejele v korist Danske. Prav tako se nad sprejemom pogodbe veselijo v drugih evropskih prestolnicah, kjer bodo sedaj nadaljevali s pripravi na

udejanjenje Evropske unije, v kateri nihče več ne vidi rešitve vseh tegob stare celine, ampak kvečjemu olajšanje stvilnih težav.

Vendar s tem ne soglasajo vsi in tako je prisko včeraj ponovi v danski prestolnici do hudih nemirov, ki so jih izzvali mladi nasprotniki maastrihtske pogodbe (Telefoto AP).

Več na 8. in na 24. strani.

RIM / USODNI DNEVI ZA SOCIALISTIČNO STRANKO

PSI v vrtnicu finančne in politične krize

Tajnik Benvenuto: »Nočem biti strankin grobar«

VOJMR TAVCAR

RIM - Za Giorgia Benvenuto bo danes ena najdaljših dni, od kar je pred dobrimi tremi meseci prevzel vodstvo socialistične stranke. Prej na seji tajništva in nato na seji parlamentarnih skupin bodo namreč odločili o usodi stranke, ki prevzela eno najhujših kriz v povojnem obdobju in ni izključeno, da bi se zaradi nasprotij med strujami in zaradi finančnih težav stranka lahko tudi razpustila.

Benvenuto, ki je že v ponedeljek zagrozil z odstopom, se je včeraj sestal z vodstvom poslanske skupine, s katerim je razpravjal predvsem o volilnem vprašanju in o tem, kakšno stalnice naj zavzame stranka glede skorajšnje reforme volilnih pravil. Vprašanje je samo navidezno tehnično, ker predstavlja rešitev kompleksnega problema, kakšno strategijo zavezništva naj v prihodnje izbere PSI: približanje reformističnemu progressivnemu polu, za kar se opredeljuje Giorgia Benvenuto, ali pa iskanje vloge na levem centru, k čemu težijo bivši Craxijevi sodelavci in k čemu naj bi bil, s svojim predlogom o

Vsedržavni tajnik PSI Giorgio Benvenuto (telefoto AP)

stranki Eta Beta (velika glava, sibe trup in v zepu odgovor na vsako vprašanje) naklonjen tudi bivši predsednik vlade Giuliano Amato. To razdvojenost pa vsekar obremenjujejo se izredne finančne težave (okoli 300 milijard lir dolga), ki zelo skrbijo Benvenuto, medtem ko mu ostali ocitajo, da se skriva za finančnimi težavami, da bi prikril pomanjkanje politične strategije.

Včerajšnja razprava

med tajnikom in vodstvom poslanske skupine je bila umirjena v tonih, vendar ni pomirila duhov. »Ne gozdim z odstopom, vendar bom seznanil tajništvo z dejanskim stanjem stranke. Resnični problem ni tajnik, ki bi grozil z odstopom, resnični problem je zdravstveno stanje stranke. In sam nočem biti grobar PSI, saj je socializem še živo, krepko in vitalno vodilo.« je dejal novinarjem Giorgia Benvenuto. Tudi zaradi tega je

napovedal za danes sejo tajništva obsežno tematiko, ki bi zadevala »politično in ekonomsko prihodnost stranke«. V ta okvir sodi tudi volilna problematika. Po tajnikovi oceni je namreč večinski sistem v dveh krogih po francoskem vzorcu tisti, ki omogoča oblikovanje široke levičarske koalicije, medtem ko bi bristanski vzorec botroval samo nejasni packariji, individualni izbiri kandidata brez posredovanja stranke. Benvenuto se zato huje nad poslanci (skoraj polovica skupine), ki so, ne da bi obvestili tajništva, podprli apel Marca Pannella zato, da bi na zbornico raztegnili pravila, predvidena za senat.

Predsednik poslanske skupine PSI Giusy La Ganga je skušal včeraj politično z vrhom vode ožen polemike, čes da je bila podpora Pannelli stvar osebnih izbir poslancev. Tudi bivši premier Giuliano Amato, ki ne misli pustiti politike kar tako, skuša posredovati in starim strankinim oblastnikom očita preostale obtežbe tajnika.

Za danes pa se kljub temu obeta ostro sočkanje. In postavlja se res vprašanje, ali bodo razne strankine duše uspeli najti vsaj nekaj stičnih točk.

RIM / NE SAMO ZARADI VOLITEV

V strankah poteka vroča razprava

Ključne dileme Demokratične stranke levice, Stranke komunistične prenoje in KD

RIM - Podkupninska afera, izid referendumov, s katerim so se italijanski volilci plebiscitarno opredelili za večinski volilni sistem, pa tudi odločitve referendumskega liderja Maria Segnija, da pristopi k Demokratičnemu zavezništvu, so vnesli novo dinamiko v italijanski politični volilni sistem. Stranke se zavedajo, da z uvedbo novih volilnih pravil nobena od njih ne bo mogla ostati taka, kakršna je bila, obenem pa nikomur ni jasno, katero pot naj bi ubrale in s kom. Iskanje pa se največkrat spreminja v notranje spopade, tako da je ni stranke, ki bi bila imuna pred viharjem.

V Demokratični stranki levice, kjer je vprašanje sodelovanja v vladi in problem odnosa do Demokratičnega zavezništva in Maria Segnija ze v prejšnjih tednih izzvalo sočkanje, so se vode nekoliko pomirile. Toda problem ostaja. In v ozel bo moral nacet strankin »parlament«, ki se bo sestel junija, takoj po upravnih volitvah. Sestane vsedržavnega sveta bo skoraj neke vrste predkongres DSL, sta podarila včeraj po seji politične koordinacije tajnik Achille Occhetto in koordinator tajništva Davide Visani. V bistvu bo »parlament« moral od-

locati o tem, kakšna zavezništva naj DSL sklene za politične volitve in v kakšni obliki. Kot pripravila na to sejo pa bo Occhetto imel vrsto srečanj z levičarskimi in sredinskimi silami. »DSL ni prehodna stranka, ki bi se morala »stopiti« v nekega večjega kotlu, pač pa organizacija, ki je nastala zato, da bi spodbudila nastanek sirše levičarske grupacije, ki naj se kandidira za vodstvo države,« je dejal Visani, Occhetto pa dodal, da »naše razprave ne bodo osredotočene na odnos z Demokratičnim zavezništvom.«

Vprašanje odnosov na levi je razburkalo vode tudi v Stranki komunistične prenoje, ki je zasedala v tork popoldne in včeraj ves dan. Po pričevanju udeležencev je bila debata precej ostra in ni manjkalo napadov na politiko tajnika Sergia Garavanija. Nekateri pa so po izstopu Pietra Ingraa iz DSL omenili možnost razpusta SKP in oblikovanja nove levičarske skupine, ki bi vključila se druge komponente opozicijske levice. Obenem pa so bila mnenja deljena tudi o vprašanju, kakšno vlogo naj ima SKP v spodbujanju enotnega nastopa opozicijske levice. Ali naj bo SKP agregacijska sila, h kateri naj pristopijo druge sku-

pine in torej stranka zaprtega tipa, ali pa stranka odprtega tipa, ki naj stimulira zblizanje in nastajanje siršega levega opozicijskega pola, v katerem pa bi vsaka komponenta ohranila svojo identiteto.

Vode so razburkane tudi v Krščanski demokratični, v kateri se oblikujejo nove težnje, ki presegaajo dosežane struje. Del stranke se ogreva za predsedniško republiko in vidi v bivšem predsedniku Francescu Cossigi svojega možnega liderja. Tako so se v tork zvečer sestali takomenovani »Unionisti«, ki jih vodita Cossigov prijatelj Francesco D'Onofrio in južnjaski poslanec Clemente Mastella. Skupina sicer ni soglasna glede predsedniške republike, je pa enotna glede regionalizacije stranke in reforme volilnih pravil po vzoru, ki ga je referendum nakazal za senat. Skupina, v sozvočju z »zmernimi« Pier Ferdinanda Casinija poziva tajnika Martinazzolija naj okrepi zakoreninjenost KD v sredini političnega loka. Na nasprotni strani je manjša levičarska skupina, ki se zavzema za pobotanje z Mariom Segnijem, vmes pa tajnik Martinazzoli, ki zgublja vlogo skupnega »deznika«, ki so mu jo pred nedavnim vsi priznavali. (V.T.)

RIM / V POSLANSKI ZBORNICI

Križev pot preosnove struktur RAI

Trikrat zmanjkala sklepčnost

RIM - Z besedami skraj vsi zatrjujejo, da je reforma nujna, v dejstvih pa ji marsikdo nasprotuje in na tistem meniju, da bi bilo bolje, če bi se zaenkrat nič ne spremenilo. Včeraj se je po nekajmesecni prekinitvi v poslanski zbornici nadaljeval »križev pot« zakona za reformo upravnih teles javne televizijske hiše RAI. In trikrat je bila razprava prekinjena, ker je ob glasovanjih o amandmajih zmanjkala sklepčnost.

Zakonski predlog za reformo upravnih teles Raia je pripravila komisija za kulturo poslanske zbornice in predvideva, naj bi sedanji 16-clanski upravni svet, ki ga je imenovala parlamentarna nadzorna komisija, zamenjal ožji, 5-clanski upravni svet, katerega clane bi imenovala predsednica senata in poslanske zbornice, slednji pa naj bi imenoval glavnega direktorja. Na ta način bi bila javna televizijska hiša manj izpostavljena lotozacijskemu pristisku strank.

K temu predlogu sta MSI in Severna liga, ki odkrito nasprotujeta spremembam, predložila na desetine popravkov in ga skušala zaustaviti z obstrukcijo. Toda odkritemu nasprotovanju misovcev in »lumbardov« je treba dodati tudi podtalni odpor drugih strank, saj je nesklepnost včeraj

krepko upocasnila delo, kljub temu, da MSI in Liga nista mogla več zavlačevati, ker sta izčrpali razpoložljivi čas. Odsotnosti so bile vidne v klopih vseh strank, se najbolj izrazita pa je bila med poslanci leve sredine, tako da je načelnik KD v komisiji za kulturo Vincenzo Viti v pismu predsedniku demokratskih poslancev Gerardu Biancu zagrozil z odstopom, »če zbornica zaradi odsotnosti predstavnikov KD ne bo sprejela zakona«.

O delovanju prečne »komisarske stranke« je odkrito govoril predstavnik zelenih Mauro Paisan in tudi predsednik zbornice Giorgio Napolitano je postavil načelnike poslanskih skupin pred njihove odgovornosti: ali zakon lahko računa na večino, ali pa bo o njegovi usodi spet razpravljala konferenca načelnikov.

Izredno ostro je ravnanje »poslanske zbornice« ozigosal novinarski sindikat FNISI, ki je v tiskovnem sporočilu poudaril, da pomanjkanje prenoje upravnih teles Raia prispeva k razkroju ustanove in ogroza delovna mesta. Vodja sindikata novinarjev Rai Giorgio Balzoni pa je dodal, da bodo novinarji odgovorili s takojšnjimi sindikalnimi pobudami na nesposobnost sklepanja v parlamentu. (V.T.)

NOVICE

Formalno vložen rekurz milanskega sodstva na Ustavno sodišče

RIM - Milanski namestnik državnega pravdnika Gherardo Colombo, eden od sodnikov preiskav o podkupninah, je včeraj v Rimu formalno izročil Ustavnemu sodišču zahtevo po razrešitvi konflikta med parlamentom in sodstvom glede pristojnosti. Gre za konflikt, ki je po oceni milanskih sodnikov nastal, ko je poslanska zbornica glasovala o odvzemu parlamentarne imunite- te bivšemu tajniku PSI Craxiju. Kot je znano, je poslanska zbornica pooblastila nadaljevanje samo nekaterih preiskav, drugih pa ne, s čimer naj bi bi prisvojila pristojnosti, ki pripadajo samo sodstvu.

Sodnik Colombo ni hotel odgovarjati na vprašanja novinarjev, ki so ga včeraj popoldne čakali pred Ustavnim sodiščem. Dejal je le, da bi morala poslanska zbornica v primeru, da bi Ustavno sodišče sprejelo rekurz milanskih sodnikov, morala spet glasovati o odvzemu imunite- teti političnim predstavnikom.

Zavrnjen odstop Rodotaja iz parlamenta

RIM - Poslanska zbornica je včeraj z 205 glasovi proti 151 zavrnila odstop Stefana Rodotaja, ki je kot znanu nameraval zapustiti parlament, da bi se posvetil študijski dejavnosti. Sedaj se bo moral predstavnik demokratične stranke levice odločiti, ali naj vztraja pri odstopu ali naj ohrani svoje mesto v palaci Montecitorio.

700 novinarjev tvega delovno mesto

RIM - V roku nekaj mesecev bi se lahko 700 novinarjev znašlo na cesti. V samem Rimu, kjer je osredotočen največji del novinarjev, bi delovno mesto lahko izgubilo 350 oseb. Sicer pa so tudi drugi podatki zaskrbljujoči: meseca marca je bilo v državi 343 brezposelnih novinarjev, v Rimu pa 117, medtem ko jih je bilo leta 1992 le 20. Vse te podatke o »zdravstvenem« stanju založniškega sektorja so nanizali včeraj na zasedanju, ki ga je priredilo Združenje rimskih novinarjev v sodelovanju z Združenjem parlamentarnega tiska. Na zasedanju je prišla do izraza potreba po spremembi zakona o založništvu (št. 416 iz leta 1981), ki med drugim predvideva dodeljevanje javnih sredstev za sanacijo založniških his, ki izdajajo dnevnike in tednike. Ob vsem tem pa si ne prikrivajo težav, ker bi se sedanje stanje lahko tudi poslabšalo. V hudi krizi so tudi strankarska glasila, ker jih je politična kriza močno prizadela. Zgovoren primer je socialistično glasilo »Avanti«, kjer 35 urednikov ni prejelo plače že od meseca marca. Podobno pa se dogaja tudi pri demokristjanskem »Popolu«. Kriza namreč postopoma zajema celotni sektor: novinarje odpuscajo, nekateri že več mesecev niso prejeli plače, predvidevanja pa so vse prej kot rožnata.

KORUPCIJA / ARETACIJE NA TEKOČEM TRAKU

Genovski župan v zapor zaradi zlorabe položaja

V ječo je moralo še osem drugih oseb - Bivši tajnik PLI Renato Altissimo dobil drugo jamstveno obvestilo

GENOVA - Na podlagi naloga o preventivnem priporu in pod obtožbo goljufije ter zlorabe službenega položaja so aretirali včeraj zjutraj genovskega župana Claudia Burlanda, ki pripada Demokratični stranki levice. Do aretacije je prišlo v okviru preiskave o nepravilnosti pri izvrševanju podzemnega prehoda na trgu Caricamento, ki so ga finansirali s sredstvi iz sklada za organizacijo proslav ob petstoletnici odkritja Amerike po Kristofu Kolumbu.

Elektronski inženir Claudio Burlando, 39 let, je veljal v Genovi za novo, svežo in vplivno politično figuro, za župana pa je bil izvoljen 3. decembra 1992 in je vodil odbor, v katerem so

sodelovali - poleg DSL - se republikanci, socialdemokrati, Federalisti, Zeleni in Antiprobibicionisti. V njegovem programu je bil sklic novih volitev jeseni letos, sam pa je bil resen in verodostojen kandidat za župana, ki bi ga izvolili po noven volilnem sistemu. Sicer pa je bila genovska mestna vlada že nekajkrat na tem, da se zruši in sicer prav zaradi političnih težav, v katere je zabredla ob sprožitvi preiskav v zvezi z nekaterimi javnimi deli na račun kolumbijskih proslav.

Skupaj z Burlandom so aretirali še šest oseb, to so: občinski odbornik Vittorio Grattarola (DSL); gradbenik Emanuele Romanengo, pred-

sednik konzorcija IRG 2 (Imprese Riunite Genovesi), ki je bil ustanovljen ravno za izgradnjo omenjenega podhoda; direktor IRG 2 Antonio Imperato; in funkcionarji Pilade Fiorini, Giovanni Villa ter Giacomo Pesce. V zvezi z nepravilnostmi pri oddajanju del v sklopu genovskega Expoja zaslišujejo tudi bivšega socialističnega senatorja Delia Meolija. V obtožnici je zapisano, da je prejel 120 milijonov lir podkupnine od družbe Techint Milano, kateri je bilo poverjeno nadzorstvo nad deli za omenjeni Expo.

V Milanu so medtem poslali drugo jamstveno obvestilo odstopivšemu državnemu tajniku PLI Renatu Altissimo, ker je skupaj z bivšim podtajnikom Attilom Bastianijem dobil 500 milijonov lir od družbe Fiat Engineering, in aretirali 60-letnega predsednika družbe Siemens Telecomunicazioni Giorgia Scanavacco zaradi korupcije in motenja dražb državnega telefonskega podjetja. Scanavacca naj bi izplačal podkupnino 230 milijonov lir.

V Riminiju pa so zaradi kršitve zakona o finansiranju strank aretirali podjetnika Erosa Gobbija, ki je bil svojčas v upravnem svetu tamkajšnje velesejemske ustanove. S pomočjo drugih podjetnikov, ki so delali za državne težavnice, je zbral 600 milijonov lir, do tega trenutka pa se ni znano, kateri stranki ali kateremu politiku je bil denar namenjen.

OBTOŽUJE JIH SKESANEC GALASSO

Conte (PSI) in Del Mese (KD) zanikata vezi s kamoro

RIM - Oba sta odločno demantirala težke obtožbe, da sta bila »referenta« kamore v dolini Seleja blizu Salerna. Bivši socialistični minister za urbana območja Carmelo Conte in demokratski poslanec Paolo Del Mese sta tudi napovedala sodne prijave proti obrekovalcem.

Obtožbe na njun račun je izrekel skesanec kamore Pasquale Galasso sodniku Enniu Bonaviesu, ki ga je pred nekaj dnevi zasliševal. Dejal je, da je kamoristični klan družine Maiale zagotavljal volilno podporo političnim predstavnikom v zameno za zaku-

pe na območju doline Seleja. In dodal tudi nekaj podrobnosti o težkem odnosu med politiko in kamoro. Sam Giovanni Maiale naj bi zagrozil, da bo s smrtno dozo heroina umoril Contejeva sina, ker da mu bivši minister ni nudil zadostnega kritja pri nekem procesu.

Kot rečeno, sta oba politika demantirala. Del Mese je Galassovo obtožbo označil kot »totalno smešno, lažno in obrekovalno«, Conte pa je trdil, da ni poznal nobenega kamorističnega predstavnika in da ni nicesar vedel o groznjah proti njegovemu sinu.

ZANIMIVI PODATKI IZ RAZISKAVE ZAVODA EURISPES O KRIMINALU

Trojno sporočilo mafijskega atentata v rimski četrti Parioli

RIM - Ko ne bi bilo mafije, bi kriminalnost v Italiji ne bila pereč problem. To dokazuje raziskava, ki jo je izvedel Zavod za politične, ekonomske in socialne raziskave Eurispes, ki ga vodi Gian Maria Fara, na podlagi podatkov iz leta 1992 in prvega trimesečja leta 1993 o zločinah na Apeninskem polotoku, ki jih je posredovalo notranje ministrstvo. Iz primerjave z drugimi zahodnimi državami izhaja namreč, da je Italija, ki je bila leta 1991 na dvanajstem mestu kar zadeva prijavitelne zločine vsakih 100.000 prebivalcev, leta 1992 zmanjšala se za 10 odstotkov celotno število zločinov. Poleg tega se je število ropov znižalo od 16.136 na 11.314, predvsem pa se je zmanjšalo število naklepnih ubojev od 1.812 na 1.444. Te številke kažejo težnjo k vse manjšemu obsegu kriminalnih dejanj. To dokazujejo tudi podatki, ki izhajajo iz raziskave o »Kriminalnosti in mafiji«, ki jo je pred nekaj dnevi objavil zavod Eurispes, po katerih je v prvem trimesečju leta 1993 bilo 28, 5 odstotka manj naklepnih ubojev in 2, 1 odstotka manj ropov.

Istocasno je bilo prijavljenih 223 več mafijcev; približno 1000 naklepnih umorov, ki so jih prijavili v letu 1992, so zagresili v južnih deželah, kjer je pojav mafije doma (v Siciliji, Kampaniji, Kalabriji in Apuliji) Po podatkih iz raziskave zavoda Eurispes je 70, 8 odstotka naklepnih umorov zagresenih na jugu in na otokih. Medtem, ko ima vsa severna in osrednja Italija 29, 1 odstotka ubojev, jih ima sama Sicilija 39 odstotkov. V Kampaniji je več naklepnih ubojev kot v vseh severnih deželah skupaj. Od 2.949 prijavljenih v letu 1992 zaradi pripadnosti mafijskim organiza-

cijam, jih je bilo 2.587 doma iz Sicilije, Kampanije in Kalabrije. V teh treh deželah se tudi nahaja 186 od 239 organizacij mafijskega tipa, za obstoj katerih vedo tudi oblasti. Od 2.536 milijard lir, ki so jih zasegli v letu 1992 pripadnikom mafijskih organizacij, jih je kar 2.367 prihajalo iz omenjenih treh dežel.

Eurispes je ugotovil, da v trenutku, ko se mafija začne na profesionalen način ukvarjati s kako zločinsko dejavnostjo, opusti svoje tradicionalne vrednote. Odpove se torej tistemu cutu za klan in cast, zaradi katerega so mafijce večkrat v preteklosti ljudje na jugu spostavali in bili do njih obzirni v zame- no za varstvo in red. Družba danes ne spouje več mafijcev, o tem pričajo ne samo desetine ljudskih prireditev in demonstracij v zadnjih letih na jugu, ampak tudi pojav skesanecv.

Po mnenju zavoda Eurispes se je mafija že pred leti spremenila v organizacijo, ki se ukvarja s pridobivanjem bogastva z zločini in ne deluje več kot posrednik med družbo in državo. Cena te spremembe je, da je družba mafijsko dejavnost delegitimirala in da je s tem konec casti mafijcev. Posledice teh sprememb so bile porast hudo- delstev, ki so jih zagresili mafijci, sirjenje mafije in njenih zločinskih dejavnosti tudi v druge dezele, pojavljanje novih oblik zločinov. Ugled mafije je torej v obeh družbe danes manjši, organizacija pa je krutejša in bolj profesionalna. Ravno družba in nekateri ugledni predstavniki institucij na jugu postajajo priljubljena tarča mafijskega gangsterstva.

V prejšnji raziskavi, ki jo je zavod izvedel julija lanskega leta, je bilo zapisano, da bi lahko bila naslednja poteza mafije ta, da dokaze svojo moc tudi v drugih italijanskih deželah. Gian Maria Fara vidi v tej luci bombni atentat v ulici Fauro v Rimu, v katerem je mogoče razbrati stiri različna sporočila.

Prvo sporočilo je po mnenju predsednika Eurispesa namenjeno institucijam. Mafija zeli preprosto opozoriti, da lahko udari kadar in kakor hoče in lahko spremeni italijanska mesta, posebno Rim, v novi Bejrut ali Belfast. Drugo sporočilo je najbrž namenjeno javnemu mnenju in zeli povzročiti negotovost glede tega, kdo bo zmagal v spopadu med mafijo in državo. Dokazati hoče tudi, da bi lahko bila v ta spopad vpletena vsa italijanska družba in ne samo Sicilija. Tretje sporočilo je namenjeno mafijskim pripadnikom, naj ne dvomijo v organizacijske in vojaške sposobnosti mafije. Četrto sporočilo je najbolj zapleteno. V njem se skriva odgovor na vprašanje, zakaj so za tarčo izbrali Maurizio Costanza. Odgovor je po mnenju Gian Marie Fara dokaj jaseen. Costanzo namreč podpira in sodeluje z institucijami; mafiji ne samo nasprotuje, ampak se tudi neposredno zavzema, da bi okrepil protimafijsko zavest v Italiji. Costanzo sodeluje s policijo in je na pobudo notranjega ministrstva tudi izdelal posnetek proti mafiji. Je velik govornik.

Sporočilo je potemtakem namenjeno vsem, ki oblikujejo in usmerjajo javno mnenje. Sporočilo bombe v ulici Faro je, da se mafija se najbolj boji, da bi se v Italiji izoblikovala protimafijska zavest.

VELIKA NEGOTOVOST PRED VOLILNO PREIZKUŠNJO 6. JUNIJA

Pokrajina Trst: stranke zelo previdne Kdo bo dosegel balotažne volitve?

Nemogoče volilne prognoze - Niti nacionalistična desnica nima vetra v jadrih

TRST - Trzasko stranke se v precejšnjem zatisju pripravljajo na pokrajinske in deželne volitve. Politični skandali, ki pretežno so državo in tudi Trst, so za volilce bolj zanimivi in privlačni od volilnih programov in tudi od samih volilnih mehanizmov, ki bodo za Pokrajino povsem novi. Ankete, ki so jih na vsedržavni ravni izvedle nekatere strokovne ustanove, namreč dokazujejo, da mnogo volilcev se danes ne pozna točnih pravil za neposredno izvolitev županov oziroma predsednikov pokrajinskih uprav.

Za pokrajinske volitve v Trstu (in tudi v Gorici) zato ponavljamo, da volilec na glasovnici lahko prekriža LE SIMBOL STRANKE. Njegov glas bo sel istocasno kandidatu za predsednika (na levi strani simbola) in kandidatu za pokrajinski svet (na desni strani). Obe imeni bosta že natisnjeni na glasovnici in zato za Pokrajino ni treba pisati preference. Slednje (s primkom kandidata) lahko napisemo le na glasovnici za deželno skupščino.

Vecina strank se na junijske volitve pripravlja brez eksclov in vnaprejšnjih triumfalizmov. Lahko recemo, da je povsod (pri nekaterih vec, pri drugih manj) zelo prisoten strah pred neuspelom, saj politični trenutek onemogoča vsakršne kolikor toliko resne volilne prognoze. To za Pokrajino velja za razdrobljeno in skregano trzasko levico, a v neki meri tudi za nacionalistično desnico, ki morda res nima tako močnega vetra v jadrih, kot ga skušajo prikazati nekateri. A o tem bomo presojali 7. junija.

Od tradicionalnih strank je tudi pri nas - kot drugod po Italiji - v največji krizi PSI, ki realno tvega pravi volilni polom. Aretacija občinskega odbornika Alessandra Perellija je se dodatno zaostila itak hudo krizo, tako da zna trzaska PSI v teh pogojih izgubiti zastopnike tako v pokrajinskem, kot v deželnem svetu. Kandidat za predsednika Pokrajine Claudio Bonivento je pri samih volilcih PSI skoraj neznan, tako da obstaja stvarna možnost, da se bodo nekateri opredelili za Franca Codego, del pa za nacionalističnega prvaka Paola Sardosa Albertinija, za katerega bo v morebitni balotazi najbrž navijal tudi "komisar" Arduino Agnelli.

Kandidatinja SKP Jelka Gerbec

Bolj optimistično razpoloženje vlada v taboru Demokratske stranke levice in Zavezništva za Trst, kjer upajo, da bo Codega vendarle prodrl do balotaznega glasovanja, ki bo 20. junija. O balotazi bo najbrž odločala le peščica glasov. Možnosti za drugi krog imajo vsekakor, poleg Codega in Sardosa Albertinija, se sicer bolj malo poznani Ennio Braida (Severna liga), Giampaolo Bartoli (KD) in verjetno tudi neofasist Mauro Di Giorgio. Za demokratski Trst bi bilo vsekakor zelo klavarno, če bi se v balotazi spoprijela ezulski prvak in neofasist, kar zal ne gre vnaprej izključiti.

Stranka Slovenske skupnosti gleda na pokrajinske volitve s

Kandidat SSK Josip Pečenko

precejšnjim optimizmom. Njen kandidat za predsednika (v bistvu nosilec liste) Ivan Peterlin je na zadnjih volitvah zabeležil lep osebni uspeh in upa, da ga bo ponovil tudi tokrat. SSK racuna v prvem krogu na glasove, ki bi ji omogočali zastopstvo v skupščini, medtem ko se bo stranka - ki je to že napovedala - v balotazi opredelila za najbolj odprtega kandidata. V tako imenovanih močnih okrožjih SSK kandidirata Maja Lapornik por. Pelikan (Nabrezina-Zgonik-Repentabor) in Josip Pecenko (Dolina).

Stranka komunistične preno-ve racuna predvsem na zastopstvo v skupščini (v zadnji mandati dobi je imela na Pokrajini

Kandidat DSL Dionisio Gherbassi

dva svetovalca), o zadržanju v balotazi pa bo odločala po 6. juniju. Nosilec liste- kandidat za predsednika je Denis Visioli, lepe možnosti za uspeh pa ima Sergij Lipovec, ki kandidira v dolinskem okrožju, kjer je ta stranka na osnovi zadnjih volitev prva stranka v občini. Lipovec kandidira tudi za mesto deželnega svetovalca. V zahodno-nokrasnem okrožju zastopa SKP senatorka Jelka Gerbec.

Demokratska stranka levice se, kot receno, poteguje za izvolitev Codega. Med Slovenci kandidirajo med drugim Nives Kosuta (Nabrezina-Kras), dolinski občinski odbornik Dionisio Gherbassi (Dolina) in Igor Dolenc (Općine-Zahodni Kras). Na listi Zavezništva za Trst je edini slovenski kandidat novinarka Vlasta Benard, ki se predstavlja v dolinskem volilnem okrožju, med socialisti za Pokrajino pa ni nobenega Slovenca.

Za Pokrajino bomo torej glasovali po popolnoma novem volilnem sistemu. Po novem bodo tudi delili sedeže v pokrajinskem svetu. Predsednik, ki bo vodil upravo stiri leta, bo imel za sabo 14 svetovalcev, opozicija pa deset. Sedeže bodo razdelili po izvolitvi predsednika, a na osnovi rezultatov iz prvega volilnega kroga.

Pokrajinske in deželne volitve bodo samo v nedeljo, 6. junija, morebitna balotaza za izvolitev predsednika bo dva tedna kasneje. Na volišču bomo dobili dve glasovnici, v kratkem pa bodo zacele posamezne občinske uprave razdeljevati po domovih volilna potrdila.

VOLITVE

Danes v Trstu glasnik Zelenih Ripa di Meana

TRST - Danes bo v okviru volilne kampanje za bliznje volitve prišel v Trst vsedržavni glasnik Zelenih Ripa di Meana, ki se bo najprej srečal s predstavniki tiska (ob 15.30 v občinski tiskovni dvorani na Trgu Unità), nato pa se bo skupaj s krajevnimi predstavniki zelenih in naravovarstvenih organizacij udeležil predstavitve dosjeja o "trzaskih vozilih spleta med politiko in posli". Predstavitve bo ob 18. uri v Casinarskem krožku na Korzu Italia, ko naj bi Zeleni in naravovarstveniki razkrili ozadja gradnje velikih cestnih povezav, novega nogometnega stadiona in upepeljevalnika ter bankrota družbe Fintour.

SKP o Severni ligi

TRST - Na sedezu Stranke komunistične preno-ve v UL Tarabocchia 3 bo danes ob 18. uri lombardski publicist Vittorio Moioi govoril o "skrivnosti Severne lige: od protesta do vlade". Srečanje bo vodil kandidat SKP za deželni svet Marino Calcinari.

Jutri na Općinah "Slovenci in volitve"

OPĆINE - Knjižnica Pinko Tomazić in tovarisi va- bi jutri zvečer ob 20.30 v Prosmetni dom na Općine na razpravo na temo »Slovenci in volitve«. Govorili bodo Milos Budin (DSL), Ivo Jevnikar (Slovenska skupnost), Rudi Pavšic (Slovenska komisija PSI) in Stojan Spetic (Komunistična prenova).

SSK o zajamčenem zastopstvu manjšin

TRST - Predstavniki Slovenske skupnosti so v Nabrezini skupno z več pravnimi strokovnjaki razpravljali o novostih v zvezi z zascitnim zakonom za Slovence v Italiji in z volilnimi reformami, ki ogrozajo slovensko zastopstvo. Jasno je, da Maccanicosv osnutek nikakor ne more veljati za osnovo pri iskanju pravicnega zascitnega zakona, poiskati je treba izhodišča, ki niso diskriminatorska že v svoji zasnovi. V casu institucionalnih reform in teznje po večji demokraciji v državi bi morale pristojne oblasti to dojeti. Na zasedanju, ki ga je vodil deželni tajnik in nosilec kandidatne liste za junijske deželne volitve Ivo Jevnikar, je bil govor o mehanizmi, ki naj v volilnih reformah zajamčijo zastopstvo narodnih manjšin, saj jih večinski sistem močno oskoduje. Udeleženci so pripravili tudi stvarne predloge za pobude, ki naj podprejo to skupno zahtevo naše narodne skupnosti. O tem bo govor v soboto dopoldne nai tiskovni konferenci SSK v Trstu. V okviru radijske volilne tribune bosta za Slovensko skupnost nastopila jutri ob 12.45 na Radiu Trst A pisatelj Alojz Rebuta, ob 12.15 na italijanskem deželnem omrežju pa Josip Pecenko.

NOVICE

Protest prodajaln tobačnih izdelkov

TRST, VIDEM - V Furlaniji in v Trstu se nadaljuje protestna akcija tobaknih prodajaln zaradi duty free-jev v Sloveniji, kjer se prodajajo tudi cigarete, seveda po znizani ceni. Predstavniki italijanske federacije prodajaln tobaknih izdelkov so včeraj na tiskovni konferenci v Vidmu obsodili "uzakonjeno tihotapstvo", ki ima hude posledice za trgovce ne samo v Trstu in Gorici, ampak tudi v Vidmu in Pordenonu. Prodajalne tobaknih izdelkov so bile včeraj popoldne zaprte v Trstu, Vidmu in ostalih deželnih centrih; ta oblika protesta je bila sprejeta, da bi opozorili na veliko škodo, ki jo država ima zaradi takega stanja. Predstavniki prodajaln tobaknih izdelkov iz naše dežele in pa FIT so pozvali pristojne oblasti, da bi učinkovite nadzorovali meje s Slovenijo, da bi preprečili sirjenje tihotapstva cigaret.

Beneški umetniki razstavljajo v Tolminu

TOLMIN - V okviru tolminskega občinskega praznika, ki bo jutri, 21. maja, bodo v občinski knjižnici Cirila Kosmacea odprli razstavo beneških likovnih umetnikov. Na pobudi sodeluje večja skupina umetnikov, ki nekako predstavljajo zdajšnje likovno stvarnost v Beniciji. Jeseni lanskega leta so s to razstavo začeli daljše potovanje po Sloveniji z namenom, da bi cimsirsemu krogu ljudi prikazali delce iz bogate beneške kulturne ustvarjalnosti. Za glasbeni utrinek na petkovem odprtju razstave bo poskrbel moški pevski zbor Matajur.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzasko tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PR A.E. d.d. — Družba za založniško pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779669 - fax 040-773715
Fotostave: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779660, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532058
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wullfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506
Prodajna naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-779660, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-779661, fax 040-768697
Italija: podružnica SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943
Cene oglasov
Italija: 1 oglasni model (širina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob prazničnih povikih 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu, IVA 19%
Cena: 1.200 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73573
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

TRST / PISMO MINISTRU ANDREATTI

Turello: Dežela lahko odigra strateško vlogo

TRST - Predsednik deželne vlade Vinicio Turello je pisno seznanil novega zunanjega ministra Beniamina Andreatti z značilnostmi in posebnostmi Furlanije-Juljske krajine ter s prednostnimi nalogami za njen družbeni in gospodarski razmah.

Sklicujoč se na odobritev državnega zakona št. 19 iz leta 1991, ki predvideva izjemne pogoje za razvoj severovzhodnih obmejnih območij, in zakona št. 212 iz leta 1992, ki spodbuja mednarodno sodelovanje, Turello poudarja, da je bila poverjena deželi FJK primarna vloga pri izvajanju kooperacijske politike nasproti srednji in balkanski Evropi; to gre pripisati tudi njenemu geopolitičnemu položaju kot obmejne dežele v sklopu Evropske skupnosti. Zaradi tega je nujno treba začeti dokončno izvajati zakon o obmejnih območjih, ki predvideva tako vsedržaven program posegov (izdelujejo ga vse dežele Nord-Esta) kakor uresničevanje centra za finančne in zavarovalske storitve v Trstu (off shore); slednjega zavirajo v Bruslju, zato naproša Turello ministra za ustrezni pritisk pri odgovorni evropski oblasti.

Predsednik deželne vlade poudarja, da je vladna podprtje zamejnih zvez med zahodno in vzhodno Evropo (torej tudi avtocestnih navezav) ter razviti sodelovanja med gornjevalskimi pristanišči, nakar izrecno omenja ugodne kooperacijske odnose s Slovenijo in Hr-

Odv. Vinicio Turello

vasko. Ob tem naglasa problem revizije Osimskih sporazumov, ki da se ga je treba lotiti z »modrim realizmom« in ob upoštevanju spreminjenih mednarodnih razmer, tako da bi lahko tukajšnje obmejne predele spremenili v strateško območje za cvrst zagon vsestranskega sodelovanja med srednjo in vzhodno Evropo, sicer tudi sprico nedavnega kooperacijskega dogovora med Slovenijo in Evropsko skupnostjo; slednji naj bi omogočil razmah industrijskega in tehnološkega sodelovanja med podjetji iz Evropske skupnosti, Slovenije in Hrvaske.

Predsednik Turello nazadnje poziva ministra, naj posreduje pri slovenski in hrvaški vladi v korist italijanske manjšine na njenih tleh.

TRST / SREČANJE S PESNIKOM MARKOM KRAVOSOM V SLOVENSKEM KLUBU

Kravos: Vedrina na vrhu lestvice življenjskih vrednot

DAMIANA OTA

TRST - Slovenski klub je predsinocnim sklenil svojo spomladansko sezono s posebnim večerom, posvečenim Marku Kravosu. Slo je za prisrčen večer, ki ga je spodbudil več dejavnikov: prvi med temi Kravosovo »srečanje z Abrahamom«, nato s tem življenjskim dogodkom vezani izid pesniškega izbora Sredi zemlje Sredozemlje, ne nazadnje pa je srečanje v Gregorčičevi dvorani spodbudilo dolgoletno delo, ki ga je Kravos opravljal v vlogi predsednika Slovenskega kluba.

Cudovit pesniški uvod v klubiški večer je ponudil gledališki igralec Vladimir Jurc, ki je - poleg slavljenca prvi izmed treh priložnostnih gostov - z običajno odlično interpretacijo podal niz Kravosovih poezij, Marij Cuk in Ace Marmolja, književnika in slavljenčeva prijatelja, pa sta zbranim v dvorani posredovala svoje misli in spomine na skupne življenjske dogodke. Od prvega tesnejšega stika v ljubljanskem studentskem naselju, ko sta se tudi Cuk in Marmolja odločila za univerzitetno izobraževanje v slovenskem glavnem mestu, do poznejših skupnih pesniških večerov v Sloveniji in v zamejstvu. Cuk je posebej poudaril Kravosovo dolgoletno založniško skrb za vse, kar se je novega pojavljalo na ustvarjalnem obzorju: izpostavil jo je predvsem kot človeško vrline, s katero je zaceni od Pesniških listov nudi možnost mar-

sikateremu mlademu ustvarjalcu, da se je predstavil javnosti. Cukova zdravica pa ni mogla mimo trpkosti ugotovitve, da književnik danes zal ni najbolj priljubljen lik sodobne družbe, saj dobro vemo, v kakšnih gospodarskih in splošnih stiskah tici se posebej zamejska kultura in založniška dejavnost. Tudi Mermolja se je izognil estetsko-literarnemu prikazu Kravosove umetniške poti. V vzdušju večera se je raje zaustavil ob spominih na mnoga srečanja, ko sta poezija in njena moc bili v ospredju pozornosti glasnih razmišljanj slovenskih besednih ustvarjalcev. Tudi tedaj se je začelo snovati prepričanje, da je trdna vez med matičnim in zamejskim prostorom prepotrebna, da je vazen tudi preliv kulturno-umetniških misli iz zamejstva v matični prostor. Kar je Kravos v svojem tridesletnem delu večkrat jasno poudarjal. »Pesniški markord« - pobudniki so se v naslovu večera pac poigrali z namigom na sloviti Fellinijev film Amarcord - je sklenil sam slavljenec: Marko Kravos je se s svojimi besedami spregovoril o svojem svetu, v katerem »smo majhni, a je vendar pomembno, da okrog nas ustvarimo se tako majhen, a osmišljen kraj ljudi«. Odvnil je morebitni občutek svojega otezočnega gledanja na svet in kot prvo na svoji življenjski vrednosti lestvici postavil vedrino.

Torkov večer s Markom Kravosom v Slovenskem klubu (foto Ferrari/KROMA)

BENEŠKA SLOVENIJA / KONEC MESECA V ŠPETRU

Proslavili bodo petstoletnico cerkve sv. Kvirina, simbola samostojnosti Benečije

SPETER - Cerkvica sv. Kvirina v Špetru, ki je nekaksen simbol samostojnosti Beneške Slovenije, praznuje svojo petstoletnico. V tem okviru je lani Studijski center Nediza pripravil niz predavanj na Benečanskih kulturnih dnevih, ki so bili posvečeni tudi kulturnim stikom med Benicijo in Gorenjsko. Konec tega meseca, in sicer 29. maja, bodo obletnico proslavili s slovesnostjo, ki bo v Špetru. Ob tej priložnosti bodo Studijski center Nediza, spetska župnija ter občine Špeter, Skofja Loka, Idrija in Tolmin pri-

pravili ob 20.30 v prostorni spetskega županstva posvet o votivnih cerkvicah, kulturi in verski disciplini. Na njem bosta spregovorila prof. Tarcisio Venuti, avtor knjige "Le chiese votive", in dekan iz Špeta Dionisio Mateucig. Na večeru bo nastopila pevska skupina iz Tolmina, prisotni pa bodo tudi zastopniki videmske Pokrajine in gorske skupnosti za Nadisne doline. Proslava, ki jo bodo uvedli s slavnostno maso, s pricetkom ob 19.30, bo priložnost, da bodo na primeren način obeležili pol tisočletja zgodovine

spetske cerkvice. Povejmo, da je o njej Ivan Trinko napisal, da stoji na razvalinah poganškega templja, posvečenega boginji Diani. Po Trinkovem zapisu naj bi cerkvice predstavljala prvo krščansko svetišče, ki je bilo postavljeno na beneškoslavenkih tleh. Cerkvica pa je znamenita tudi zaradi tega, ker so se pri njej shajali okoli kamnite mize pod starodavnimi slovenskimi lipami zastopniki vasi iz vseh treh dolin in tu razpravljali o deželnih stvarih, sodili prestopnike in hudodelnike ter ukrepali o javnem redu.

NOVICE

Za mesto po meri človeka

Svetovalska skupina DSL na Dezeli, v sodelovanju s svojimi rajonskimi svetovalci iz trzaskе občine prireja jutri v konferenčni dvorani hotela Continental v Ul. S. Nicolo 25, zanimivo zasedanje na temo "Participacija in decentralizacija; za mesto po meri človeka; ponoven zagon rajonskim svetom". Uvodno poročilo bo imela predstavnica bolonjske občinske uprave Francesca Bruni. Na zasedanju bodo spregovorili Marcello Bergamini, Giorgio De Rosa, Anamarija Kalc, Ugo Poli in Tiziana Roncarati.

Vloga interniranih v prvi svetovni vojni

Drevi, ob 19. uri bo v knjižnici "Nuova Universitatis" (v Drevoredu XX. septembra 16) javna razprava o vprašanju vojaških in civilnih internirancev v prvi svetovni vojni. Sodelovali bodo avtorji monografske številke revije "Qualestoria", ki je v celoti posvečena temu vprašanju, in sicer Paolo Malni, Tristano Matta, Paolo Privitera, Sergio Ranchi, Marina Rossi in Marta Verginella. Uvodne besede bo podal Fulvio Salimbeni.

Velesojemska ustanova brez predsednika

Glavna skupščina Trzaskе velesojemske ustanove se je v teh dneh sestala in sprejela na znanje odstop predsednika Renza Crosata. Skupščina pa je ob tem tudi pozvala predsednika deželne odbora Vinicia Turella, naj poskrbi, da bi nemudoma bil imenovan nov predsednik. Clani skupščine so poudarili, da bi na celo velesojemsko ustanovo sodil strokovno usposobljen človek, ki naj bi bil tudi dovoljen za mednarodno sodelovanje.

Nov avtobus za zgoniško občino

Občina Zgonik je razpisala natečaj za nakup novega avtobusa. Zainteresirana podjetja lahko dvignejo razpis na zupanstvu vsak delavnik od 8. do 14. ure. Ponudbe je treba dostaviti v zaprti ovojnici do 28. t. m. ob 14. uri. Ponudbe bodo pregledali 31. t. m. Za vse ostale informacije se je treba obrniti na zgoniško občinsko tajništvo.

Poskus zastupitve šolskih cedrov?

V osnovni soli Colodi na Kjadinu so zaskrbljeni nad usodo šestih velikih cedrov, ki rastejo na šolskem vrtu. V vseh drevesih so neznanci naredili luknje, skozi katere so menda vbrizgali posebno tekočino. Šolsko osebje je prepričano, da gre za poskus zastupitve. Zato so poklicali policijo, ki je uvedla preiskavo.

ČRNA KRONIKA

Karabinjerja ugnala zakrinkana roparja

Skušala sta oropati trgovino v Ul. Canova

Dva mlada karabinjerja v civilu sta v terek zvečer preprečila rop v trgovini z oblačili v Ul. Canova 7. Dogodilo se je ob 18.30, malo pred zaprtjem trgovine. Takrat sta vanjo stopila mladeniča, zakrinkana s crnima najlonskima nogavicama. Eden je imel v roki pistolo, drugi izvijač. Takoj sta se namenila k lastnici trgovine, šestdesetletni Emmi Vesnaver, jo zastrasila s pistolo in ji zabrusila, naj dvigne roke, ker gre za rop. Roparja se v hitrici sploh nista zavedala, da sta dva karabinjerja v civilu z ulice opazila, kaj se dogaja v trgovini. Moza postavila bila v službi: s civilnim avtom sta po mestnih ulicah pazila na morebitne krsitve zakona.

Karabinjerja, ki ju vidimo na sliki, sta takoj stekla v trgovino s pistolama v rokah. Njun pogled je bil tako hiter, da je presenetil roparja, ki sta pravkar zagrabila za denar v blagajni. V nekaj sekundah sta ju karabinjerja onesposobila in ju odvedla v kasarno v

rebitne krsitve zakona.

Istrski ulici. Tu so ugotovili istovetnost obeh zlikovcev. Gre za 23-letnega Stefana Feruglia in leto starejšega Claudia Cavalierija. Oba sta že imela opravka s pravico zaradi drugih prekrškov. Odvedli so ju v koronjski zapor pod obtožbo roba v obtežljivih okoliščinah.

PODKUPNINE / NA ZASLIŠEVANJU V MILANU

Perelli včeraj potrdil prejem podkupnine

Perellijev odvetnik vložil zahtevo po izpustitvi iz zapore

Bivši socialistični občinski odbornik Alessandro Perelli je tudi to noč prebil v nič kaj udobnem zaporu San Vittore v Milanu, kjer ga je včeraj zaslislal sodnik za predhodne preiskave Italo Ghitti. Zasliševanje Perellija, ki ga obtožujejo, da je prav v času, ko je bil pokrajinski tajnik, kršil zakon o javnem financiranju strank (prejel naj bi bil okrog sto

Kaj bo z GM?

Kaj bo s Tovarno velikih motorjev pri Bollunju, se vedno ni znano. Včeraj je bil pri Intersindu sestanek med vodstvom tovarne in Fincantierja ter predstavniki delavskega sveta in sindikatov, na katerem je delodajalec sicer obljubil izdelavo nacrta o celovitem preustroju obrata, ni pa pojasnil, kdaj bo do tega prišlo. Ve se samo to, da se bosta strani ponovno sestali v začetku julija. Kaj pa do tedaj? V sindikalnih krogih so zaskrbljeni. Tajnik kovinarskega sindikata FIOM Valdi Catalano nam je povedal, da bo preustrojitveni program vsekakor vplival na zaposlenostno raven, zato se bo treba zdaj boriti za obstoj delovnih mest.

milijonov lir podkupnine za volilno kampanjo), je trajalo nekaj več kot pol ure. Denar je prišel iz blagajne Cogefar Impresit, ki sodi v grupo Fiat in ki je bila zainteresirana za izvedbo nekaterih večjih javnih del v Trstu. Kot je povedal odv. Salinari iz Milana, ki je prisostvoval zasliševanju, je Perelli potrdil prejem in nudil vsa potrebna pojasnila, tako da bi se danes lahko spet vrnil na prostost. Odv. Salinari je zahteval v tem smislu že vložil pri sodniku Ghittiju. Zaenkrat ni znano, za kakšno uslugo je Perelli denar dejansko prejel.

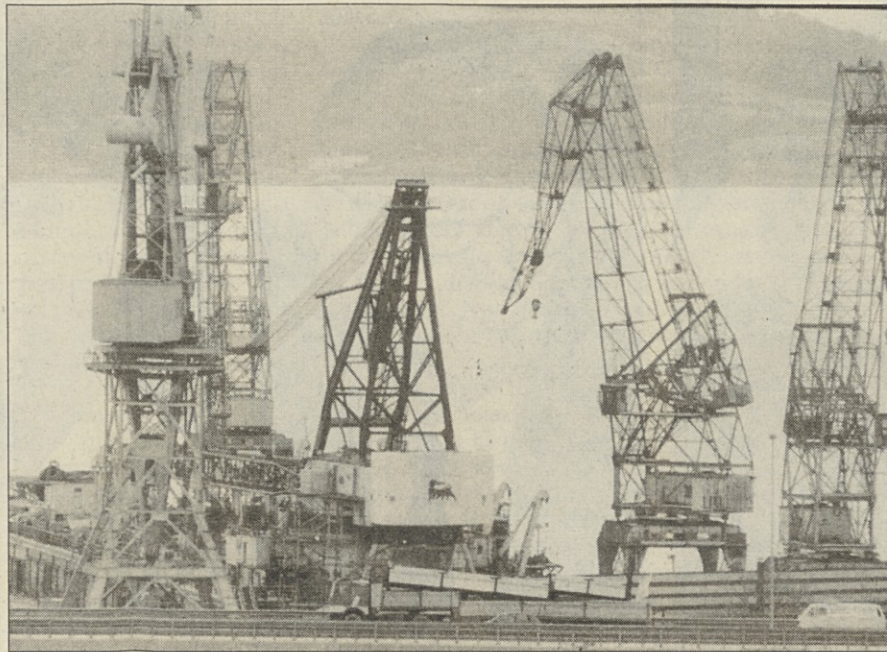
Perellija je za sabo pobral plaz, ki se je sprožil, potem ko je poverjenju upravitelja Fiata Cesare Romiti ukazal svojim ljudem, da morajo sodelovati s sodniki. Marsikomu se je razvezal jezik, a med temi je bil tudi menedžer Impresita Antonio Mosconi. Fiat je nacrtovala prodor v Trst, kjer pa ni teklo vse tako, kot so želeli. Da bi se kolesje premaknilo, naj bi v vsedržavnem tajnistvu svetovali, da se obrnejo do Perellija. Denar naj bi bil Perelliju v Svisi izplačal Giovanni Leodari, legalni zastopnik ter odgovorni pri uradu za usluge Fiata Impresit ter poverjeni upravitelj Polisa, torej družbe, ki je nacrtovala izgradnjo velikega direk-

cijskega centra v starem pristanišču, kjer bi bil nov sedež družbe Generali ter morebiti offshoreja (v upravnem svetu Polisa pa je bil tudi Perelli, ki je bil svojčas svetovalec pristaniške ustanove, od junija 1990 do februarja 1991 pa predsednik finančne družbe Finporto). Leodarija najdemo se pri Fiat Sinport, torej družbi, ki je lani s Pristaniško ustanovo podpisala predhodno pogodbo za privatizacijo 7. pomola.

Trenutno obstajajo samo ugibanja, če je Perelli, sin nekega generala iz Piemonta, ki se je odlo-

no zavzemal tudi za privatizacijo ACEGA, povezan samo z Impresitom ali bo kaj prišlo na dan tudi glede privatizacije 7. pomola.

Klopčic se je morda začel dokončno odmotavati tudi v našem mestu, kjer je bilo doslej veliko prahu, konkretnega pa bolj malo, a se to je bilo nekako »uvoženo«, na podlagi preiskav, ki so jih začeli drugje. Vse te preiskave sicer niso zaključene in marsikdo pričakuje, da bo se precej gnilega prislo na dan, saj je slo za javne gradnje, vredne težke milijarde.

Pogled na pristanišče, okrog katerega so se plette podkupninske afere (f. KROMA)

AFERA PERELLI / REAKCIJE

CGIL zahteva odstop uprave

V federaciji PSI vlada popolna zmeda

Pokrajinsko vodstvo sindikalne zveze CGIL je včeraj zahtevalo odstop Staffierijeve občinske uprave in takojšnje oblikovanje novega odbora z ljudmi, ki imajo čiste roke in ki niso kompromitirani z dosedanjimi koalicijskimi. Zahteva CGIL ne zadeva le aretacije bivšega odbornika Perellija, temveč tudi splošni problem moralizacije javnega in političnega življenja v našem mestu.

CGIL ugotavlja, da je bil Trst znova vpleten v sodne preiskave o korupciji in o podkupni-

nah in poziva sodnike, naj nadaljujejo na poti iskanja resnice ter naj enkrat za vselej razkrijejo vse povezave med trzasko politiko in velikimi gospodarskimi koncerni, kot je npr. FIAT. Sindikalna organizacija poziva zato zupana in upravo, da iz korektnosti do državljanov takoj odstopita, tudi zato, ker nista sposobna reševati najbolj perečih in pomembnih upravnih in političnih vprašanj. To velja tudi za morebitno privatizacijo ustanove ACEGA, službe za mestno čistočo in občinskih lekarn.

Staffieri in njegovi sodelavci naj torej odstopijo, da ne bo nepotrebnih upravnih in političnih praznin pa bi moral - tudi sprico hudih problemov Trsta - občinski svet takoj izvoliti novo upravo. V njej naj bi sedeli ljudje, ki niso soodgovorni za sedanjo hudo situacijo, program nove uprave pa mora biti jasen in zaobjeti nekatere temeljne točke, posebno na področju gospodarstva. Mestna skupščina bo zasedala jutri zvečer. Napoveduje se seveda burna razprava, o morebitnem odstopu Staffierijeve koalicijske pa bo najbrž padla odločitev sele po junijskih pokrajinskih in deželnih volitvah.

Perellijeva aretacija je samo povečala splošno zmedo v trzaski federaciji PSI, kjer vsakdo misli po svoje. Stranka se je praktično odpovedala volilni kampanji, za katero skrbijo le nekateri posamezni kandidati. Vrstijo se zahteve ne samo po izrednem pokrajinskem kongresu, ki naj bi bil takoj po volitvah, a tudi po samorazpustitvi PSI, o kateri - tudi sprico ogromnih dolgov stranke - stvarno razmišlja sam tajnik Giorgio Benvenuto.

Sinoci so se zbrali clani kluba Rosselli, v bistvu pristasi skupine "Rinnovamento socialista - Socialistična prenova", katere somišljeniki so se že pred nekaj tedni avtosuspendirali iz stranke. Ta komponenta je med soustanovitelj volilnega kartela Zavezništva za Trst, ki predlaga za predsednika pokrajinske uprave voditelja ACLI Franca Codego. Za deželni svet bo večji del voditeljev te skupine (med njimi je tudi tajnik CGIL Antongiulio Bua) podprl kandidata Daria Tersarja. Bua in somišljeniki so tudi formalno zahtevali, naj strankino vrhovno razsodišče razveljavi sklep o imenovanju Agnellija za komisarja PSI. Njihova zahteva pa je naletela na gluh ušesa.

POLITIKA / PO Odstopu LUSE

Tonel predsednik trojke, ki bo začasno vodila trzasko DSL

Trojka bo vodila stranko do 30. junija

Trzasko Demokratično stranko levice bo začasno vodila trojka. Predsedoval ji bo nekdanji tajnik trzaskе federacije KPI Claudio Tonel, sestavljala pa jo bosta se Stelio Spadaro in Alberto Gagliardi.

Do spremembe na celu pokrajinskega vodstva DSL je prišlo potem, ko je dosedanja pokrajinska tajnica Perla Lusa odstopila v skladu s stranknim deželnim pravilnikom, po katerem je mesto pokrajinskega tajnika nezdružljivo s kandidaturom za deželne volitve. Ko je postala Perla Lusa kandidatka za deželne volitve, je najavila svoj odstop, ki ga je pokrajinsko vodstvo Occhettove stranke tudi sprejelo. Triumvirat Tonel-Spa-

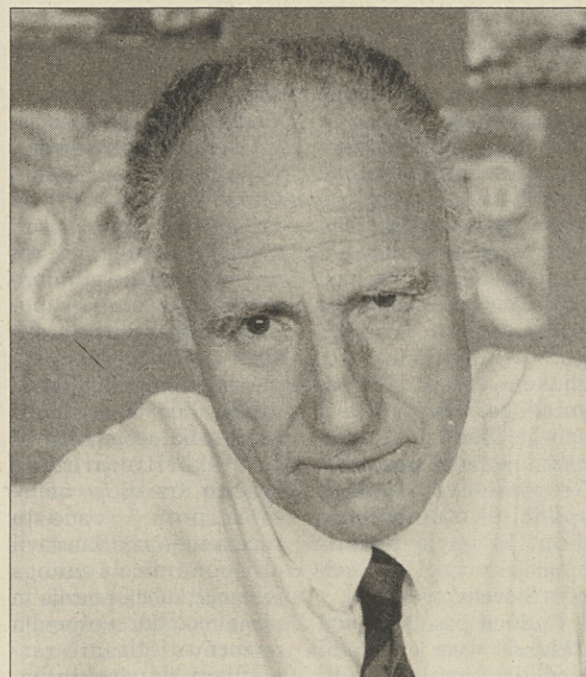
daro-Gagliardi bo časovno omejen: trajal bo do 30. junija. Zatem bo stranka izbrala novega tajnika.

Tako so napovedali na včerajšnji tiskovni konferenci. Claudio Tonel se je ob prevzemu nove zadolžitve zahvalil Perli Lusi za njeno politično in človeško prizadevanje v dvehletnem obdobju tajnikovanja. Bila je sploh prvi pokrajinski tajnik DSL po prenovitvi partije srpa in kladiva v stranko hrasta. Perla Lusa je pripomnila, da sta bili ti dve leti zelo zahtevni, a tudi polni zadoščenja, dodala pa je se, da sta bili tudi dokaz o velikih možnostih in sposobnostih, ki jih lahko ženske izkazujejo na vodilnih mestih.

ŠOLSTVO / 20 LET CELODNEVNEGA POUKA

Vzgojiteljska navzočnost vodilo srednje šole F. Levstika

Pogovor z ravnateljem Humbertom Mamolom

Ravnatelj Humbert Mamolo (foto Ferrari/KROMA)

MARJAN KEMPERLE

Pingponski tik-tik tok in mladi pevski glasovi so me pozdravili včeraj dopoldne, ko sem prišel na prososko nizjo srednjo šolo Frana Levstika, da bi se z ravnateljem Humbertom Mamolom pogovoril o »njegovih« solih pred sobotno proslavo 20-letnice uvedbe celodnevne pouka na njej. Dijaki so si po prvih urah učenja privosčili kratek odmor z igranjem »rotacijskega« ping ponga in s petjem.

Na soli te dni kar »vreje« priprave na dogodek leta, ki bo - vsaj tako kaže - postal pravcati vaški praznik, saj bodo z njim tudi proslavili 200-letnico, odkar so na Prosoku in Kontovežu zaprosili oblasti za vasko solo.

Dve desetletji sta torej minili, odkar so v solskem letu 1973/74 uvedli na soli Frana Levstika celodnevni pouk. »Zatek je bil zahteven, saj nismo imeli pred sabo nobenega vzora: bili smo prva in ostajamo se sedaj tudi edina slovenska nižja srednja sola s celodnevnim poukom,« nam je povedal ravnatelj Mamolo. »Profesorji in vodstvo sole so pripravljali delovni nacrt na periodičnih sejah. Osnova za oblikovanje vzgojno izobraževalnega načrtovanja so bila vsa področja dejavnosti pri rednem, dodatnem, podpornem in dopolnilnem pouku: pri delu v medšolskem času, pri kulturni, naravoslovni, ekološki in izvenšolski dejavnosti sole. Nase pedagogski stalnice je bila

vzgojiteljska "navzočnost", kar je pomenilo, da "smo z učenci", živimo in delamo z njimi v vseh trenutkih njihovega bivanja v soli in mnogokrat tudi izven nje. Hoteli smo imeti pravico in možnost sooblikovati nacin dela v imenu boljsega, pristnejšega, upirati se temu, kar krši mladostnikove pravice in svesti, kar ga ponižuje in mu zanika človeško dostojanstvo,« je obrazložil Humbert Mamolo.

Vsa ta razvejana aktivnost je imela svoja vidna znamenja v številnih prireditvah in predstavah, ki jih je celodnevna sola organizirala.

S tem je tudi potrdila eno svojih temeljnih predpostavk - povezanost z okoljem.

Ob tolikem delu pa ni slo brez težav in razočaranj. Ravnatelj Mamolo o le-teh takole meni: »Nekdo globlje razočaranje sem doživljal, ko je nekdo strukturaliziral navno, ignoranco in tudi zloboznost neznane ali neznanih oseb, ki so z anonimno ovadbo skušali skoditi ne samo meni osebno, ampak tudi splošno slovenski soli.«

Blizajoci se slavnostni dan potiska sedaj te grenkobe v koticek, da bi pustil mesto zaslužnemu zadovoljstvu ob pogledu na prehojeno 20-letno pot.

Kakšna je ta pot bila, bo do potankosti dokumentirala brošura, ki jo bo sola izdala, da bi se slovesnejše proslavila svoj jubilej.

SALEŽ / KINOATELJE V GOSTEH

Dva filmska večera v društvu Rdeča zvezda

Ljubiteljem slovenske filmske produkcije se obetata dva lepa večera, ki bosta posvečena spoznavanju zadnjih umetniških stvaritev domačih avtorjev. Kulturno društvo Rdeča zvezda iz Saleza in Kinoatelje iz Gorice bosta pod pokroviteljstvom Občine Zgonik drevi in nato še 27. maja predstavila pet uspešnic iz bogate filmske zbirke goriske specializirane ustanove. V sodobno opremljeni dvorani

občinske knjižnice v Salezu si bomo drevi, s pričetkom ob 20.30, lahko ogledali dve izvirni produkciji Kinoateljeja, ki bo zavrtil "Sejem pripadnosti" Danijela Jarca in "Zamejci" Andreja Mlakarja. Gre nedvomno za zanimivo pobudo, ki si zasluži pozornost širšega kroga oboževalcev filmske umetnosti, uokvirjene v razsežnost naše naravnostne bitnosti in prikazom dogajanj v našem prostoru.

-bs-

RIZZIJA IN PRIBAZA 8 DNI PO BRODOLOMU ODKRILLO LETALO BLIZU AMERIŠKE OBALE

Trzaska preoceanska jadralka živa in zdrava

Zdaj sta na krovu nizozemske ladje Helidon, ki ju je rešila iz oceanskih valov, in plujeta proti Škotski

Trzaska preoceanska jadralka Paolo Rizzi in Andrea Pribaz sta ziva in zdrava. Osem dni po brodolomu 700 milj jugozahodno od Azorskega otočja ju je včeraj ob zori rešila nizozemska ladja Helidon iz oceanskih vod nedaleč od severnoameriške obale. Brodolomca je odkrilo letalo, ki je zaznalo njun poziv prek zasilnega radijskega oddajnika in njuno pozicijo nemudoma sporočilo ameriški obalni straži na kopnem, od koder je potem dospel poziv do nizozemske ladje. Le-ta je izvedla reševalno ak-

cijo v 27 minutah. Rizzi in Pribaz sta stara 33 oziroma 26 let. Nameravala sta po brodolomu 700 milj jugozahodno od Azorskega otočja ju je včeraj ob zori rešila nizozemska ladja Helidon iz oceanskih vod nedaleč od severnoameriške obale. Brodolomca je odkrilo letalo, ki je zaznalo njun poziv prek zasilnega radijskega oddajnika in njuno pozicijo nemudoma sporočilo ameriški obalni straži na kopnem, od koder je potem dospel poziv do nizozemske ladje. Le-ta je izvedla reševalno ak-

in sicer Carlo Venco na krovu Ipaneme II.

Odteje pa vse do včeraj ni bilo sledu za trzasko jadralko. Alarm je sprožil Zini, tudi zato, ker mu je Rizzi 10 t. m. ob zadnjem stiku zaskrbljeno sporočil, da se blizajo slabe vremenske razmere. Kaj kmalu je stekla mednarodna reševalna akcija, pri kateri so sodelovale italijanske in portugalske pomorske in letalske sile pod koordinacijo mednarodne organizacije Europa Assistance. Povedati velja, da je v zadnjih dneh za marsikdo obupal in da so reše-

valno akcijo zadnji dan nadaljevali na pritisk sorodnikov in po posredovanju italijanskega zunanjega ministrstva. Kazne, da je k odkritju brodolomcev na rešenem colnicu veliko prispevala tudi simulacija neurja, ki je od 11. t. m. dalje tri dni razsajalo zahodno od Azorskih otokov, kjer sta se nahajala Rizzi in Pribaz. Iz simulacije je izhajalo, naj bi neurje brodolomca potisnilo proti ameriški obali, kar se je naposled izkazalo za resnično.

Z nizozemske ladje Helidon so včeraj spo-

ročili, da sta trzaska jadralka izcerpana in prestrašena, sicer pa v sorazmerno dobrem zdravstvenem stanju. K sebi naj prišla že po nekajdnevem počitku. Ladja Helidon je namenjena proti Škotski, kdaj in kako se bosta Rizzi in Pribaz vrnila domov, pa se ni znano. Pristavitve velja, da sta oba izkušena preoceanska jadralka, saj sta se v takšno podvig po letu 1983 že večkrat spustila, bodisi z jadrnico Vento fresco kot na krovu jadrnice Gatorade znanega poslovnega Giorgio Falcka.

SKLAD MITJA
ČUKZaposlene
matere,
žalostni
otroci?

JELKA CVELBAR

sli so delovale spodbudno za zensko, ki se je, čeprav žena in mati, zopet odločila za zaposlitev. Torej pa, ko se otrok počuti enkrat vsakega toliko casa osamljenega, pridejo stari dvomi znova na dan. Vsili se misel: »Kaj pa, če otrok kljub vsemu nekaj pogreša, ker sem obvezno zdoma?«

Samozavestni način življenja zaposlene zenske, ki zna sicer suvereno pluti med uradom, lonci in plenici, se ob takih dvomih zamaje.

Občutek negotovosti, ki se porodi zaradi tega in zaradi nenehnega vsiljevanja splošnega prepričanja, da otrok in zenska zaposlitev ne gresta skupaj, pa je treba čim hitreje in temeljiteje pojasniti. Tudi zato, ker je zaposleni materi se najbolj potreben tisti občutek gotovosti, ki jo pomirja, da ima vse pod popolno kontrolo.

Včasih pa kljub temu ze vsak najmanjši namig meče iz tira in ji vzbuja prav zaposlena zunaj doma. Razložiti pa mu mora njegovi starosti primerno razumljivo. Tudi otrok bo

ukreniti! Občutek krivde namrec prav tako kvari materino kot tudi otrokovo dobro življenjsko počutje. Pocutiti se za nekaj krive ni najboljša izhodišča za dobro vzgojo.

Za to, da odpravi tak negativen občutek, mora mati dojeti dvojce: da je njena zaposlitev pravilna in koristna zanjo in za celo družino in da njenim otrokom zaradi tega ne manjka nič bistvenega.

Za tako vdusje pa največ lahko storijo zaposlene zenske same. Zenska, ki je prepričana, da ji je služba potrebna in se zanjo odloči, mora to odločitev utrditi: razmisli mora, kaj ji je najbolj potrebno pri tem - kontakt z ljudmi, denar, občutek osebnega razvoja ali napredovanje. Ima naj vedno pred oči, koliko ji služba pomeni in kako pusto se je počutila brez nje. Le na ta način bo okrepila svojo samozavest.

Jasno mora tudi otroku razložiti, zakaj je pravzaprav zaposlena zunaj doma. Razložiti pa mu mora njegovi starosti primerno razumljivo. Tudi otrok bo

namrec ob primerni razlagi dojel, da njegovi mami daje zadoščenje njena zaposlitev, kakor lahko drugim materam daje zadoščenje nakupovanje. Otroku naj spozna, da ima prav tako pravico biti to, za kar se je odločila, mama-gospodinja kakor mama-v službi.

Drugič pa: cas, ki ga boste posvetili svojim otrokom, cim bolj intenzivno izkoristite. Cas, ki ga dnevno posvečamo otrokom, naj bo le cas zanje. Službeni problemi ne spadajo domov. Privoščite si z otrokom tudi obisk brez posebnega namena - obiščite sladole-darno in se usedite za mizico!

Kljub vsemu boste doživeli dan, ko bo vse slo po svoje! Na primer, ko bo pritiskal na vas rok, do katerega morate oddati neko delo v službi. Tudi to bodo otroci razumeli, če jim boste razumevajoče razložili in si za to odtrgali minutko časa. Če se boste prvič vdali otroškim solzami, se bo otrok kmalu naučil, da s solzami vse doseže. Pa tudi besede, ce bos priden, ti bo mama prinesla nekaj lepega, niso primerne!

Razumevanja si ne smemo kupiti z nagradami. In ne pozabite: tudi ce bo otrok jokaj, ker odhaja-te, ne bo nič hudega. Življenje sestavljajo prav tako solze kakor smeh.

SLOVENSKO
STALNO
GLEDALIŠČE

BALETNI VEČER

Produkcija učencev baletne sole in nastop
solistov Opere in Baleta SNG iz Ljubljane.

V soboto, 22. maja ob 20. uri Vstop prost

Praznujemo skupaj
40. obletnico
umetniškega delovanja

S. Avenika

v športno - kulturnem centru v ZGONIKU
jutri, 21. t. m., ob 20.30.- KRSTNI NASTOP AVSENIKOVIH NASLEDNIKOV
- GAŠPERJI BODO PREDSTAVILI SVOJO NOVO
KASETO

...GLASBA...ZABAVA...PRESENEČENJE...

Rezervacije: eno uro pred nastopom pri blagajni.

KD Rdeča zvezda in Kinoatelj
prireja pred pokroviteljstvom občine Zgonik v dne
20. in 27. maja v Salezu

SREČANJE S SLOVENSKIM FILMOM

Danes, 20. t. m., ob 20.30 predstavitev produkcije Ki-
noateljDANJEL JARC - SEJEM PRIPADNOSTI
ANDREJ MLAKAR - ZAMEJCI

Vljudo vabljeni!

vabi na

SREČANJE

s kandidatom ki bo danes, ob 20.30
v starem vrtcu v Sempolaju.Gost večera bo Anton Petjè, z njim
se bo pogovarjala Maja Lapornik.

Tajništvo Slovenske skupnosti FJK

Andersen - Jesih
Cesarjeva
nova oblačila
Režija Vladimir Jurc
Jutri, 21. maja, ob 20.30 v
gledališču »F. Prešeren« v
Boljuncu.

VČERAJ-DANES

Danes, ČETRTEK,
20. maja 1993
BERNARDINSonce vzide ob 5.28 in
zatone ob 20.34 - Dolžina
dneva 15.06 - Luna vzide ob
4.32 in zatone ob 19.43.Jutri, PETEK,
21. maja 1993
VALENSVREME VČERAJ: tempera-
tura zraka 23,4 stopinje,
zračni tlak 1015,3 mb na-
rasča, veter zahodnik 10 km
na uro, vlaga 60-odstotna,
nebo jasno, morje rahlo raz-
gibano, temperatura morja
18,8 stopinje.ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Lavinia
Busdon, Chiara La Pasqua-
la, Federico Troncone, Ilaria
Izzi, Giacomo Sammons.UMRLI SO: 77-letna Sa-
vina Chiuderi, 76-letna Sa-
vina Cossi, 74-letna Li-
via Zollija, 89-letna Amalia
Visintini, 79-letna Concetta
Marchetta, 86-letna Gugliel-
mina Fegic, 77-letna Maria
Bosco, 73-letni Glauco
Guardiani, 80-letna Alba
Marsigliano, 96-letna Pia
Teltschik, 86-letna Gioseffa
Battani, 81-letna Ernesta
Onsack, 84-letna Vittoria
Lucari, 92-letna Maria Cola-
rich, 87-letna Maria Bizjak.

LEKARNE

Od ponedeljka, 17.,
do nedelje, 23. maja 1993
Normalen urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od
16.00 do 19.30.Lekarne odprte od
13.00 do 16.00
Trg Garibaldi (tel.
726811), Trg Valmaura 11
(tel. 812308), Milje - Lungo-
mare Venezia 3 (tel.
274998).NABREZINA (tel.
200466) - samo po telefonu
za najnujnejše primere.
Lekarne odprte od 19.30
do 20.30Trg Garibaldi 5, Trg Val-
maura 11, Ul. Roma 16,
Milje - Lungomare Venezia
3.NABREZINA (tel.
200466) - samo po telefonu
za najnujnejše primere.
NOCNA SLUŽBAOBCINA
REPENTABOR
OBVESTILOObčina Repentabor razpisuje licita-
cijo za dodelitev službe občinskega
zakladnika od 1. 7. 1993 do 31. 12.
1995 na podlagi pogojev predvide-
nih v sklepu občinskega sveta št.
53/1992. Zainteresirani kreditni za-
vodi lahko predstavijo ponudbo do
14. ure dne 12. junija 1993. V zapri
kuverti naslovljeni na tajništvo ob-
čine Repentabor. Služba bo dodeljena
na osnovi tajne ponudbe, ki mora
vsebovati vse pogoje, ki jih prosilci
nameravajo nuditi. Dokončna do-
delitev bo izvršena na podlagi enot-
ne dražbe in tudi v primeru ene sa-
me ponudbe, na podlagi veljavnega
K. O. 82/1924. Ponudbo mora pod-
pisati pravni predstavnik ustanove
in lista mora vsebovati izrecno obve-
zo za podpis pogodbe z občinsko
upravo. Komisija bo pregledala po-
nudbe glede sprejemljivosti dne 14.
junija t. l. ob 9. uri na Repentabers-
kem zupanstvu. Ostale informacije
in kopije zadevnih aktov lahko zain-
terisirani dobijo na repentaberskem
občinskem tajništvu.
Repentabor, 12. 5. 1993
Podpisani zupan
Krizman AlessioLekarna odprta od
20.30 do 8.30Ul. Roma 16 (tel.
364330).Za dostavljanje zdravil
na dom tel. 350505 - TELE-
VITAUrad za informacije KZE-
USL - tel. 573012.Urad za informacije KZE
deluje od ponedeljka do
petka od 8. do 13. ure. - tel.
573012.Zdravstvena dežurna
službaNočna služba od 20. do
8. ure, tel. 118, predpraznič-
na od 14. do 20. ure in praz-
nična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-
USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 17.30 in
20.35 »Yellow Submarine«
ter ob 19.00 in 22.00 »Let it
be«, The Beatles. Na ogled
sta dva filma za ceno enega.EXCELSIOR - 17.45,
20.00, 22.15 »Pomodori ver-
di fritti alla fermata del tren-
o«, i. Kathy Bates.EXCELSIOR AZZURRA
- 17.45, 19.50, 22.00 »Lezio-
ni di piano«, r. Jane Camp-
bell, i. Holly Hunter.NAZIONALE 1 - 18.15,
20.15, 22.15 »Massima co-
pertura«.NAZIONALE 2 - 19.45,
22.15 »Madadajok«, r. Akira
Kurosawa.NAZIONALE 3 - 18.00,
20.00, 22.15 »Wind - Più
forte del vento«, r. F. F. Cop-
pola, i. Matthew Modine,
Jennifer Grey.NAZIONALE 4 - 18.00,
20.00, 22.15 »Mister sabato
sera«.GRATTACIELO - 17.45,
19.50, 22.00 »Proposta in-
decisa«, i. Robert Redford,
Demi Moore, prepovedan
mladini pod 14. letom.MIGNON - 17.00, 18.45,
20.30, 22.15 »La scorta«, r.Ricky Tognazzi, i. Claudio
Amendola, Enrico Lo Verso,
Leo Gullotta.EDEN - 15.30, 22.10 »Ec-
citanti passioni anali«,
porn., prepovedan mladini
pod 18. letom.CAPITOL - 16.30, 18.20,
20.10, 22.15 »Sommersby«,
i. Richard Gere in Jodie Fos-
ter.LUMIERE - 18.00, 20.00,
22.15 »La moglie del solda-
to«, r. Neil Jordan, i. Stephen
Rea, Miranda Richardson,
Forest Whitacker.ALCIONE - 18.00, 20.15,
22.00 »Il grande cocomero«
r. Francesca Archibugi, i.
Sergio Castellito, Anna Ga-
liena.RADIO - 15.30, 21.30
»Caldi e bagnati - Moment
of love«, porn., prepovedan
mladini pod 18. letom.

PRIREDITVE

V SLOVENSKEM KUL-
TURNEM KLUBU. Ul. Do-
nizetti 3 bo v soboto, 22. t.
m., ob 18.30 na sporedu raz-
govor z vsebino MOZNOST
PISATELJSKEGA UST-
VARJANJA V TEM CASU
IN PROSTORU. Gost večera
bo pisatelj Alojz Rebula.DRUŠTVO SLOVENCEV
MILJSKE OBČINE priredi v
soboto, 22. t. m., ob 20.0 v
Slovenskem centru v Miljah
VEČER ZBORA JADRAN.
Sodelujejo gojenci sole GM
M. Kogoj iz Trsta.GOBBA NA PIHALA IZ
RICMANJ vabi na PROME-
NADNE KONZERTE pihal-
nih orkestrrov. v nedeljo,
23. t.m., ob 17. uri na trgu v
Ricmanjih. Nastopili bodo:
Società Filarmonica di Ber-
tiolo (Videm) in Pihalni
orkester Litostroj (Ljubljana)
Vabljeni!KD PRIMORSKO vabi na
spominski svečanost ob 50-
letnici poizga vasi v ne-
deljo, 23. maja v Mackoljah.
Zbirališče pred Kulturnim
domom ob 15.30. Ob 16. uri
bo kratka svečanost pred
spomenikom padlih v NOB,
nakar bo sledil nastop TPPZ
P. Tomažic v Borovem goz-
dicu. Slavnostni govornik
bo Stojan Spetic. Sodelovala
bosta pihalni orkester Breg
in MeFZ Primorsko.SKD TABOR obvesča, da
nedeljski koncert iz pomla-
danskega ciklusa OPEN-
SKIH GLASBENIH
SREČANJ odpadce zaradi bo-
lezni.TABORNI OGENJ s kul-
turnim in zabavnim spore-
dom; Taborniki Rodu mo-
drega vabo organizirajo v pe-
tek, 28. t. m., ob 21. uri Ta-
borni ogenj v Zelenem cen-
tru na Tomazu pri Vrh-
poljah (Kozina). Informacije
dobje v Dijskem domu,
tel. 573141.

OBVESTILA

JUSARSKI ODBOR IZ
TREBC vabi vasčane na
VAZEN SESTANEK, ki bo
danes, 20.5., v »Ljudskem
domu v Trebcu« s
pricetkom ob 20. uri.AKCIJA TABORNIKOVI
RMV ob 40-letnici ustano-
vitve: NAZAJ V TABOR-
NISKI RAJ! Prijave do kon-
ca junija 1993. Prijavnice so
na razpolago pri članih
RMV, v Trzaski knjigarni in
v Narodni in študijski knjiž-
nici.KRUT obvesča člane in
interesente, da ima na raz-
polago se nekaj mest za pre-
voz v zdravilišče Smarjeske
toplice od 6. do 20.6. Infor-
macije in prijave na sedežu
Kruta v Ul. Cicerone 8 od 9.
do 17. ure, tel. št. 360072 ali
360324.ZDRUŽENJE AKTIVI-
STOV IN INVALIDOV NOB
sporoča članstvu, da prireja
prevoz v zdravilišče
Smarjeske toplice od 6. do
20.6. Interesenti se lahko ja-
vijo na sedežu organizacije
v Ul. Cicerone 8/b, tel. št.
360324.KNJIZNICA P. TO-
MAZIC IN TOVARISI -
Opčina, Prosvetni dom jutri,
21. t.m., ob 20.30 srečanje
na temo: SLOVENCI IN VO-
LITVE '93. Spregovarji bo-
do Milos Budin - DSL, Ivo
Jevnikar - SK, Rudi Pavšic -
PSI, Stojan Spetic - SKP.ZVEZA SLOVENSKIH
KULTURNIH DRUSTEV
Trst, Gorica, Videm KUL-
TURA: TEMELJ IDENTITE-
TE, MOČ DIALOGA - 29.
REDNI OBČNI ZBOR v Go-
rici, 22. maja, ob 15. uri -
sejna dvorana pokrajinskega
sveta (Korzo Italija 55).OB 3. FESTIVALU SLO-
VENSKE POPEVKE, ki bo
predvidoma v prvi polovici
decembra 93 razpisuje SKD
Barkovlje NATEČAJ ZA IZ-
VIRNO SLOVENSKO PO-
PEVKO. Za vse informacije
tel. na št. 363452 ali 415797
v poslovnih urah.TELEVIZIJA KOPER va-
bi občinstvo, da se udeleži
javnega snemanja oddaje
»Kam vodijo naše steeze«,
ki bo danes, 20. t.m., ob
19.45 na dolinskem zupa-
nstvu. Oddaja bo posvečena
ljubiteljski kulturi in kulturi
nasloj.

SK Brdina sporoča, da se

pričnejo suhi treningi. Zbi-
rališče v torek, 25. t. m., ob
17.30 na trgu Brdina na
Opčinah. Vabljeni vsi tek-
movalci in drugi.PEVCI, ki se zanimete za
običajni poletni seminar, ki
ga vsako leto prireja Zveza
cerkvenih pevskih zborov v
Trstu se nemudoma oglaši-
te pri odbornikih organiza-
cije.

IZLETI

Seksija VZPI-ANPI in
Partizanski klub Boljunec
organizirata, ob priliki 48-
letnice osvoboditve, v sobo-
to, 5. junija 1993 izlet v
Idrijo na ogled Muzeja stare
rudniške opreme in v Cer-
kno na ogled Muzeja NOV in
obnovljene bolnice Franja.
Vpisovanje v prostorih Par-
tizanskega kluba v Boljuncu.
Za informacije tel.
228378.Klub prijateljstva vabi v
četrtak, 3. junija na zanimiv
izlet po Istri »Po poteh
učencev sv. Cirila in Meto-
da« (Roc, Hum in Draguc).
Vpisovanje pri Fortunatu v
Ul. Paganini 2 v Trstu.

ŠOLSKE VESTI

DANES, 20. maja je za
srečanje s stirim pesniki v
Ajdosvinci se nekaj mest v
avtobusu. Tel. na št. 299632
(Vera Tuta Ban).

ČESTITKE

Paola in Andrea zelita
nonotu LOJZETU USAJU
vse najboljša za rojstni dan.Danes praznuje 80. rojst-
ni dan naš dragi moz in oče
BERTO SVAB. Vse naj-
boljše mu želijo zena in
otroci.

MALI OGLASI

OSMICO je odprl Stanko
Milic v Zgoniku.OSMICO je odprl Paolo
Ferfolja v Medje vasi. Toci
belo in crno vinoOSMICO imata v Ric-
manjih Zoran in Ervina.OSMICO ima Ivan
Tercon - Mavinje št.42 s
pijaco in jedaco.OSMICO je odprl Alfre-
do Brajnki, Domjo 172. Toci
belo in crno vino, tel. št.
281244.OSMICO je odprl Alojz
Kante - Praprot št. 18.OSMICO sta odprla Pepi
in Boris Sancin v Dolini.

Tociata belo in crno vino.

PRI DACEVIH so v Do-
berdobu odprli osmico.Tociata belo, crno in rose vi-
no.NA PROSEKU je na pro-
dajalca stanovanjska hiša s
ca 500 kv.m dvoriska. Od-
lična lokacija za razne
dejavnosti: gostinstvo, trgo-
vina, ambulanta. Pismene
ponudbe pod sifro »Invest«
na Publiet - Ul. Montecchi
6 - 34137 Trst/Trieste.PRODAM gume za fiat
ritmo, v dobrem stanju. Tel.
0481/78118 ob uri kosila.PRODAM metaliziran
opel corsa 1,2 GL v odlič-
nem stanju, december 1989.
Tel. št. 421412.PRODAM fiat 127, 900 L,
rdec, 65.000 km, komaj
opravljen tehnični pregled v
dobrem stanju. Tel. št.
225590.PRODAM na Kolonkov-
cu lepo stanovanje s kletjo
in pokritim parkirnim pro-
storom. Tel. št. 818182.PRODAM na Kolonkov-
cu zazidljivo zemljišče, 600
kv.m. Tel. št. 818182.NUJNO iscem delo kot
zidarski pomočnik. Tel.
0481/78118 v večernih
urah.UVOZNO/IZVOZNO
podjetje s sedežem v Trstu
isce uradnika/co v komer-
cialni dejavnosti. Zazelenja
večletna praksa. Pismene
ponudbe poslati na Publiet
Srl, Ul. Montecchi 6, 34137
Trst, pod sifro »Komer-
cial«.DIPLOMIAN psiholog
isce primerno zaposlitev.
Tel. št. 364231.SLOVENSKA DRUŽINA
isce hišo v okolici Trsta ali
na Krasu. Tel. št. 910142.PODARIM tri mucke,
stare en mesec. Tel. št.
226324 ob uri obedov.R I B O G O J N I C A
AGROITICA GLINSICA
iz Boljunca je odprta vsak
petek in soboto od 8.30 do
12.30. Na razpolago so pr-
vovrstni majhni kanadski
lososi. Tel. št. 228297.

PRISPEVKI

Ob 40-letnici rojstnega
dne predragga sina Sergija
darujeta Lucija in Seraf Hro-
vatin 50.000 lir za Knjižnico
Pinko Tomazič in tovariši.V spomin na Ludvika
Mokoleta daruje prijatelj
Ivan Kante iz Gabrova
50.000 lir za Skupnost
Družina Opčine.Namesto cvetja na grob
Maksa Spetica darujeta Joze
in Rado Sancin (Dolina 95)
50.000 lir za TPPZ Pinko
Tomazič in tovariši.Namesto cvetja na grob
Silvestra Custin daruje
družina Rusian (Repen 98)
30.000 lir za Skupnost
Družina Opčine. V isti na-
men daruje družina Ravbar
(Col 23) 30.000 lir za Sku-
pnost Družina Opčine.V spomin na Maksa Spe-
tica darujeta Viktor in Nor-
ma Stopar 30.000 lir za SZ
Sloga.V spomin na drago
Ljubko Sorli darujeta Vera
in Janko Ban 100.000 lir za
Sklad Mitja Čuk.V spomin na hčerko Na-
do Ronzani in na Ondino
Sabadin daruje Eda Indri
25.000 lir za Center za raka-
sta obolenja in 25.000 lir za
Skupnost družina Opčine.Ob obletnici osvoboditve
koncentracijskega taborišča
in v spomin na umrle tova-
riše iz Kriza daruje Viktor
Bogatec 50.000 lir za
Združenje bivših deportir-
ancev ANED, 30.000 lir za
Združenje aktivistov OF in
20.000 lir za vzdrževanje
spomenika padlim v NOB iz
Križa.Ob plačanju članarine
prispeva za Društvo sloven-
skih upokojencev Emil Ha-
rej 5.000 lir.Namesto cvetja na grob
Stefanije Gulic daruje Dani-
lo Puntar 100.000 lir za Skl-
ad Mitja Čuk.V spomin na drago
Tončko Vidali daruje Di
Sciascio 100.000 lir ter Ol-
ga, Bruna in Miranda
150.000 lir za Sklad Mitja
Čuk.V spomin na Livijevo
mamo Marijo Valencic da-
rujejo kolegi programskega
odsaka Radia Trst A
150.000 lir za Sklad Mitja Čuk.Namesto cvetja na grob
Marije Sosic daruje Ivanka
Bolcina 50.000 lir za SKD
Tabor.V spomin na Ludvika
Mokoleta darujeta družina
Rojc in Zofka Obad 40.000
lir za Center za rakasta obo-
lenja.V spomin na Marijino
mamo Tončko Vidau da-
rujeta Anica in Severina
40.000 lir za KD Grad - Ba-
ni.V spomin na Cati Raubar
in Prasselli darujeta Elena
in Dario 50.000 lir za SD
Kontovel.V spomin na pokojne
družine Doles daruje N.N.
50.000 lir za KD Barkovlje.V spomin na Stanota Ko-
rosca darujeta Marica in An-
ton Strajn 50.000 lir za Zve-
zo borcev Boljunec.

JAZZ / V PONEDELJEK V VIDMU

Belolasi »mladeniči« Giuffre-Bley-Swallow

Zgodovinski trio navdušil sicer maloštevilno občinstvo

MARJAN KEMPERLE

Trije ze belolasi »mladeniči« so v ponedeljek v videmskem Palamostre na najlepší način sklenili letosnjo revijo Udine Jazz '93. Koncert Jimmyja Giuffreja, Paula Bleya in Steva Swallowa ni bil le komercialni, slavnostni remake tria, ki se je s svojimi posnetki in nastopi v začetku šestdesetih let vpisal v zgodovino jazza, pač pa dokaz, kako vitalna in aktualna je se njegova glasba.

Trije belopoliti glasbeniki so se spet »združili« v začetku devetdesetih, skoraj bi zapisal bolj za salo, kot zares. Za francosko gramofonsko družbo so v novi aranžmaji preoblekli posnели vrsto skladb, ki so zaslovene tri desetletja prej. Uspeh je bil neverjeten: prejeli so številna priznanja, vabila na koncerte. In tako so se klarinetist in saksofonist Jimmy Giuffre, pianist Paul Bley in basist Steve Swallow spet zasli na skupno glasbeno pot, ki jih je v ponedeljek popeljala v Videm.

Glasba tria ostaja kljub vedesetletnem časovnem odmiku avantgardna. Združuje primere belega coola in atonalnega črnega freeja, ki so jih jazzisti z leti notranje

Paul Bley, Steve Swallow in Jimmy Giuffre (z leve) na koncertu v Vidmu (foto KROMA)

»premleni«, omilili frejevske hrapavosti in jih zabelili v valujoče melodije, variacije, kontrapunkte. 72-letni Jimmy Giuffre je bil s svojim sopran saksofonom in klarinetom največja atrakcija večera (prevec bi bilo zahtevati, da bi igral se na svoj nekdanji »prvi« instrument - tenor saksofon). Splošljiva starost ni vplivala na njegovo igranje in ustvarjalnost. S pianistom Paulom Bleyem se je večkrat spušcal v hudomušne, igri-

ve duete, ki jim je dajal sestruški električni bas Steva Swallowa solidno a nevsljivo ritmično podlago.

Trio je prišel najbolj do izraza v spanskem ritmu pesmi, ki jo je konec šestdesetih let za Liberation Music Orchestra priredila bivša Bleyeva žena Carla, in v zadnji pesmi drugega dela, spevni, pretresljivi, krasni baladi Will be together again, v kateri je zvok Giuffrejevega klarineta zaplaval do src si-

cer maloštevilnih gledalcev.

Trije protagonisti ves večer niso zinili besedice, saj to tudi ni bilo potrebno. Namesto besed je govorila glasba: čista, jasna, obilna.

Belolasi »mladeniči« so se na veliko željo občinstva dvakrat vrnili na oder, in obakrat zaigrali, kot da bi se začeli. Tudi to je dokaz o njihovi veliki ljubezni do glasbe, ko te leta prevzame do zadnjega atoma moči.

RAZSTAVA / V TRICESIMU PRI VIDMU

Pohištvni izdelki Le Corbusiera

Umetnost in trgovina v skladni povezavi

MARKO WALTRITSCH

Res je, da so arhitekti zavzeti predvsem z nacrtovanjem stavb, spomenikov in podobnih stvaritev. Najbrž pa ga ni uveljavljenega arhitekta, ki se ne bi ukvarjal tudi z manjšimi, včasih zelo preprostimi stvarmi. Znano ime seveda vleče kupca in ker je arhitekt tudi sam umetnik, zna največkrat iz predmeta za vsakdanjo rabo narediti umetnino.

Tako je bilo vedno in povsod. Tudi z znanim švicarskim arhitektom Le Corbusierom. To je bilo njegovo umetniško ime. Rodil se je kot Charles-Edouard Jeanneret leta 1887 v Chaux-de-Fonds v Švici, umrl na Azurni obali, v Roquebrune Cap Martin l. 1965. Njegove arhitekturne stvaritve so posejane po vsem svetu.

Ukvarjal pa se je tudi z drobnimi stvarmi. Konec dvajsetih let tega stoletja je v njegovem studio prišla mlada arh. Charlotte Perriand. Kaj kmalu sta naredila nekaj kosov pohištva, ki so danes, bolj kot pred pol stoletja, se vedno moderni. Bili so to kovinski izdelki takoimenovane serije »Equipement intérieur de l'habitation«, prvič razstavljeni na Salon d'Automne v Parizu leta

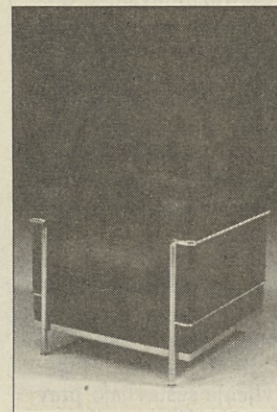
1929. Narejenih je bilo le nekaj maloštevilnih kosov. Postali so prava rariteta, njih slike pa so krasile strokovne revije po vsem svetu. Njihov sloves je bil tolikšen, da so jih tisoči neznanih risarjev preplonkali in da nekaj podobnega originalu so izdelovali in izdelujejo v najbolj zakonitih delavnicah pohištva po vsem svetu.

Preprosti so, prav zaradi tega so se danes zanimali za tiste, ki si zeze z okusom opremiti stanovanjske in pisarniške prostore.

Cassina je naslov ene najbolj znanih italijanskih tovarnov pohištva. »Cassina i Maestri« je naslov posebne serijske izdelave kosov pohištva po originalnih nacrth

svetovnih mojstrov. Ta lombardijska tovarna si je že leta 1964 zagotovila od dedice pokojnega Le Corbusiera ekskluzivno za izdelavo miz, foteljev, stolov in omar, za katere je on takrat, ob koncu dvajsetih let, naredil nacrt. Sedaj pricenja z njihovo prodajo. Vsak kos pohištva je oštevilčen.

Takšnih umotvorov pa ne daš na trg brez primerne predstavitve. Temu bo služila priloznostna razstava, ki so jo prvič v Italiji odprli v soboto, 15. maja v prodajnem salonu pohištva Del Fabbro v Tricesimu, nedaleč od Vidma. Razstava bo tam odprta do konca maja, potem pa bo romala v druge italijanske kraje. Lastnica Giulietta Del Fabbro je na predstavitvi povedala, da bodo na jesen pripravili podobno razstavo kosov pohištva znanega ameriškega arhitekta Franka Lloyda Wrighta. O Le Corbusierjevih stvaritvah je govoril furlanski arhitekt Nino Tenca Montini. Za nameček se podatek, da se salon nahaja v stavbi, za katero je v štiridesetih letih naredil nacrt eden najbolj znanih furlanskih arhitektov Ernes Mideana, ki se je zelo uveljavil v furlanskem prostoru.

Razstavljeni artikel

PESNIKOV ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

Tudi Sežana počastila Marka Kravosa

Otvoritev Miheličeve razstave

Tudi sezanska Kosselova knjižnica je v petek počastila 50-letnico trzasekega pesnika Marka Kravosa. V večernih urah se je v citalnici knjižnice zbralo veliko pesnikovih prijateljev z obeh strani meje. Delavke knjižnice pa so poskrbele za svečano vzdušje in vse prostore knjižnice okrasile s spomladanskim cvetjem. Tudi vsak obiskovalec je ob vhodu dobil travniško marjetico in eno Kravosovo pesem opremljeno s Miheličevimi grafikami, ter za to priloznost posebej natisnjeno pravljično Zaccarani grad, ki jo je Kravos pripravil kot posebno darilo za svoje prijatelje. V pozdravnem nagovoru je Lucka Cehovin orisala vsestransko delo Marka Kravosa, ne le pesniško ampak tudi prevajalsko in uredniško, in izrazila ogorčenje in prizadetost, da se ukinja Založba trzasekega tiska in s tem tudi delovna mesta prizadevnih delavcev. Marija Pirjevec je s posebno poglobljeno stjo predstavila vse vrednote in pomen Kravosove poezije. Izbor pesmi pa je prebral Anton Petje. Ob

Marko Kravos

literarnem večeru je bila tudi otvoritev razstave risb Franceta Mihelica, ki je tudi zadnje dni v aprilu praznoval svoj življenjski jubilej. Na ogled je dal svoj zadnji opus, ki ga je poimenoval Ribe faronike. O Miheličevem ustvarjalnem delu je govoril dr. Milcek Komelj. Marko Feri z Opčin pa je s svojo kitaro poskrbel za lepo glasbeno spremljavo. Založba Mihelac pa je obiskovalcem predstavila in ponudila pesniško - Sredi zemlje Sredozemlje.

Praznično vzdušje ob teranu in drugih kraskih dobrotah je obiskovalce s dolgo zadržalo v knjižnici. Pokrovitelj prireditve je bil Casino Portorož. a.n.

GOSTOVANJA / VELIK USPEH ŠTEFANA NANUTA

S harmoniko in dobro voljo med pariškimi Slovenci

Pred nekaj dnevi se je iz Pariza, kjer je bil gost tam zvečih Slovencev, vrnil Stefan Nanut, znan goriski ljudski glasbenik. Poiskali smo ga na njegovem domu v Sovodnjah in ga zaprosili, naj za bralce našega dnevnika pove kaj o nastopu v francoski prestolnici, pa tudi o svojem bogatem glasbenem življenju.

Stefan, čeprav si že zelo mlad, je tvoja glasbena pot že dokaj dolga.

Res je. Z glasbo se ukvarjam že več kot 17 let. Pod vodstvom Ivana Klanjskega sem se kot mlad fantič na Glasbeni matici v Gorici naučil igranja harmonike, s 15 leti pa sem že nastopil pred publiko, saj smo tedaj v Standedru ustanovili glasbeni kvartet in z njim sodelovala

li na vseh vaskih praznikih. Kasneje sem igral v skupini Novi ansambel, nato pa se v skupini Misesel, s katero občasno nastopamo tudi sedaj. Sestavili smo tudi veliko lastnih skladb narodno zabavnega značaja in bili na tem, da posnamemo kaseto, vendar strošek je bil previsok in vse je ostalo le pri željah.

Kar vemo, veliko nastopaš tudi sam ali v duu.

Tako je. Vabijo me vseh povesod. Ljudi razveseljujem na društvenih praznikih, sindikalnih večerih, kabaretnih večerih, itd. Največ pa igram na ohceti, povprečno več kot tridesetkrat letno. Poleg harmonike igram tudi

na klaviature in za hec se »martram« tudi s trobentno. Poleg igranja pa tudi pojem.

One man band oz. enoclanski ansambel torej. Sam držati pokonci durazni večer pa mora biti precej naporno!

Seveda je naporno. Toda ce si vztrajen, navdušen nad glasbo in ljubis veselo družbo, pozabis na ves napor. Od godca je dostikrat odvisno, ali bo večer uspel ali ne. Samo igranje ni dovolj. Z vici in raznimi pripombami mora godec navezati stik z družbo in se cimbolj vključiti v dogajanje v dvorani.

Kaj pa tvoj repertoar, oz. kaj imajo ljudje najraje?

Na ohceti in podobnih večerih ni niti tako važno, kaj igram. Samo, da je veselo. Moj repertoar pa obsega vse vrste glasbe: od narodnozabavne do evergreenov in disko glasbe. Skratka, glasba za vsak okus.

Pred kratkim si bil v Parizu in igral na prazniku, ki so ga organizirali tam živeči Slovenci. Kako je sploh prišlo do tega?

Podpredsednika Kluba pariških Slovencev je Verena Korsic, ki je Gorikanka po rodu. Pred kakim mesecem je bila na obisku v Gorici in me je slisala igrati. Sledilo je povabilo, kateremu sem se seveda rad odzval. Kdo pa bi se ne? To je bil zame velik izziv, pa tudi veliko priznanje, saj se ne zgodi vsak dan, da svoje znanje prikažes v enem najlepših mest na svetu. Nastopil sem na družabnem večeru

v društveni dvorani, ki stoji v južnem predelu Pariza. Zbralo se je več kot 250 Slovencev iz Pariza in okolice in prepiran sem, da se domov niso vrnili razočarani. »Skoraj brez pavz sem igral do pozne ure in izvajal skladbe vseh zvrsti slovenske glasbe. Precej pesmi pa je bilo tudi mojih. Predsednik društva Janez Zorec, pa tudi drugi člani so bili z mojim nastopom tako navdušeni, da so me povabili na podobno prireditev, ki bo prihodnje leto.

V Parizu si bil več dni in si imel nedvomno priloznost spoznati kulturno in družbeno življenje tamkajšnjih Slovencev. Kako so sploh organizirani?

Društvo Slovencev v Parizu deluje že od leta 1961 in poleg oblik družabnosti skrbi tudi za slovenski pouk in za slovensko mašo. Občasno pa prireja predavanja ter literarne, pesniške in zabavne večere. Pred kratkim se je zaključila razstava slovenskih umetnic Andrejke in Marjetke Dolinar. Stefan, najlepša hvala za ta pogovor in ti seveda zelimo, da te bodo poleg Pariza vabili se kam, le da ne pozabis na Gorisko!

Naj se dodamo, da je Stefan Nanut pariškim Slovincem prenesel pozdrave pokrajinske svetovke Aleksandre Devetak in pozdrave sovedenjskega župana Vita Primožiča. Iz Pariza pa prinaša zahvalo in topel pozdrav vseh tam živečih Slovencev.

Leewarden, mesto s približno 80.000 prebivalci na severu Nizozemske, glavno središče frizijske manjšine, je bilo prejšnji teden spet aktualno za Slovence v Italiji. Po nedavnem gostovanju slovenske srednje sole na festivalu manjšinskih sol, so bili tokrat na vrsti raziskovalci manjšinskega solstva: točneje raziskovalci, ki so povezani v omrežje Mercator-education.

Naziv predstavlja eno izmed pomembnejših in uspešnejših pobud, ki jih je zastavil Urad za manj razširjene jezike, ki je neuradni organ Evropske skupnosti za manjšinsko problematiko. Ime »Mercator« predstavlja omrežje manjšinskih raziskovalnih organizacij in

Predsedstvo posveta: od leve Jantje A. Sikma, Durk Gorter in D. Lenarduzzi

univerzitetnih institutov, ki povezujejo svoje znanje in napore pri oblikovanju skupne banke podatkov na naketarih bistvenih področjih; poleg solskega področja je bila doslej uspešno zastavljena tudi tematika množicnih obcil.

Vsako od teh omrežij koordinira neko središče: solstvo je bilo zaupano osrednji raziskovalni ustanovi frizijske manjšine, ki se imenuje Frizijska Akademija in ima svoj sedež v Leewardenu. Delo se je začelo pred skoraj desetimi leti in je zabeležilo že vrsto uspešnih razvojnih etap.

Prva naloga je leta 1984 zajela predolsko vzgojo. Opisani in analizirani so bili manjšinski vzgojni sistemi te stopnje v večini držav članic ES. Gradivo je bilo predstavljeno na velikem posvetu ravno v Leewardenu leta 1985.

Sledila je analiza pe-

tletne osnovne sole, ki se je tudi zaključila z velikim posvetom v Friziji leta 1988 in z objavo zbranega gradiva, ki je dokumentiralo stanje 34. manjšin. Ekipa, ki je vodila dela, se je tedaj usmerila v poglobljanje nekaterih vprašanj tega področja in v izdelavo osnovnih orodij, ki naj služijo manjšinam pri njihovem medsebojnem povezovanju.

V teh zadnjih letih so tako nastale primerjalni analizi o izobraževanju učiteljev ter o učenikih; nova, azurnirana slika manjšinskih predolskih struktur; priročnik z naslovi in opisom vseh glavnih manjšinskih znanstveno raziskovalnih struktur v Evropi ter nacrt za enotno bibliografsko bazo podatkov za vse teme, ki se tičejo manjšinskih sol, zlasti jezikoslovne plati.

Tako razvejano delovanje z zelo širokim kro-

gom sodelavcev, ki se doslej niso med seboj poznali, je zahtevalo premor za razmislek ter za ureditev nastalih vezi. To je bil namen srečanja, ki je potekalo od 13. do 15. maja v Leewardenu.

Posvetu so dali s svojim prispevkom se posebnostjo J. E. Kuipers, nizozemski ekspert za manjšinska vprašanja (ki je tudi sam Frizijec), gospa J. Liembrug, pokrajinska odbornica za solstvo ter D. Lenarduzzi, visok funkcionar Komisije ES, po rodu iz Furlanije, ki vodi povezovanje solske in mladinske problematike na evropski ravni.

Srečanja se je udeležilo omejeno število manjšin; za Slovence iz Italije je bil zastopan Slovenski raziskovalni institut, ki je tako utrdil svojo povezanost s številno in odlično pripravljeno ekipo Mercatorja pri Frizijski Akademiji. (PS)

Ognježerec razsvetljuje vedno boli mračne tržške večere

Prizor s Trga Zedinjenja, ki ga je ujel S. Ferrari (KROMA). Trst je menda res vedno bolj potreben ognja, tistega pravega, srčnega in razsvetljenskega...

Stefan Nanut

VOLITVE / PROGRAM IN KANDIDATI DSL

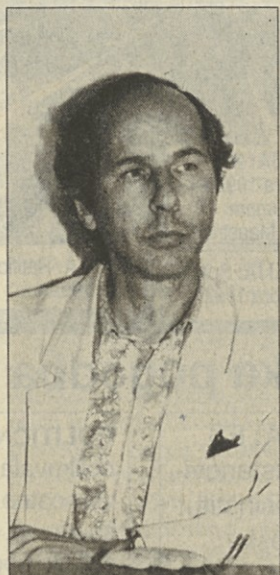
Cilj je združitev naprednih sil

Slovenca na listi M. Lavrenčič in A. Devetak

Demokratska stranka levice se na bližnjih upravnih volitvah predstavlja kot stranka, ki želi povezati vse napredno usmerjene politične sile s ciljem prevzema krmila krajevnih uprav. Da je tega sposobna, je stranka že dokazala v goriski pokrajinski upravi, kjer je bila v zadnjih sedmih mesecih zastopana z dvema odbornicama, Aleksandro Devetaki in M. Rosario Di Dato, in je v tem skromnem času uresničila stvari, ki jih prejšnja koalicija ni bila sposobna v stih letih.

Izhajajoč iz teh ugotovitev je pokrajinski tajnik Maurizio Salomoni na včerajšnji predstaviti kandidatur in volilnega programa DSL utemeljil svojo kandidaturo za predsednika Pokrajine. Pozdravil je prenovu v goriski socialistični stranki, ki prav tako podpira to kandidaturo, in želel, da bi se druge levčarske sile in napredne sile prispevale k oblikovanju močnejše in enotne levice, ki lahko prevzame upravo goriske pokrajine.

Na prvem mestu programa sta prenova in moralizacija politike, pri čemer je Salomoni zagovarjal dosedanje delovanje DSL in menil, da je vpletenost strankinih predstavnikov v nekatere podkupniške afere zgolj

Marjo Lavrenčič

marginalna. Nadalje se bo DSL zavzemala za večji poudarek krajevni avtonomiji, za odprto obmejno politiko, pri čemer je omenjena vloga slovenske manjšine, za udržitve gospodarstva in zaposlovanja, za aktivnejšo vlogo pokrajine pri načrtovanju na raznih področjih, za skladnost vseh posegov z varstvom okolja, za izboljšanje sedanjih prometnih zvez, za ovrednotenje kultur s poudarkom na prevečkrat zakritih večkulturnih in večjezikovnih zgodovinskih značilnostih Goriske.

Prav s tem v zvezi je posegel doberdobski zupan Marjo Lavrenčič,

Maurizio Salomoni

kandidat za deželni svet, ki je poudaril, da ohranjanje DSL doslednost pri zavzemanju za priznanje pravic slovenske narodnostne skupnosti in to, bolj kot v volivnih razglasih v vsakodnevni praksi. Stranka, je podčrtal, je doslej se vedno in na vseh ravneh zagotovila izvolitev slovenskih predstavnikov, kot dokazuje dejstvo, da je edini goriski senator Slovenec. Pri tem je seveda računala na strnjeno podporo slovenskih volivcev, ki lahko izvolijo Lavrenčiča v deželni svet in potrdijo Aleksandro Devetaki (v okrožju Doberdob, Sovodnje, Zagorja) na pokrajini.

Mreža želi biti protitež Ligi

Za solidarnost in moralizacijo

Gibanje Mreža (La rete) je predsinoc predstavilo kandidature za deželne volitve. Med njimi je inž. Marjan Cefarin, nekdanji občinski odbornik v Gorici (v vrstah KD) in član občinske Konzulte za vprašanja slovenske manjšine. Drugi kandidati "ekipe", kot so sami označili skupino, ki ne privilegira posameznikov, so Giuseppe Mirabella, Miriam Jose Nadaia, Mauro Perissini, Mauro Punteri, Roberto Ramagliani in Pia Spagnolo Visintin. Izbor je raznolik, saj so skupaj bivši pripadniki KD, DSL, DP, ACLI ter osebe, ki prvič aktivno nastopajo v politiki.

Mreža se predstavlja kot časovno gibanje za moralizacijo politike in premostitev sedanega sistema strank, nakar naj bi se razpustilo v bodočem naprednem političnem centru. Računa na glasove volivcev, ki zahtevajo resno prenovu v politiki, a se tudi bojijo Severne lige: na razliko o le-te Mreža ne ločuje temveč povezuje ljudi in poudarja solidarnost kot temeljno vrednoto.

JAMARJI / POD TRAVNIKOM IN V PEVMI

Podzemlje skriva kup presenečenj

Člani skupine Bertarelli doslej raziskali več stotin metrov zanimivih podzemnih rogov

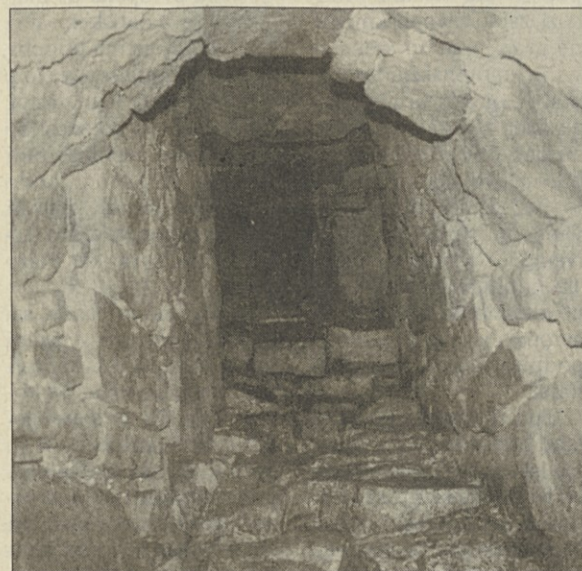
Ze od začetka meseca maja lahko vidimo na nekaterih krajih v mestu oznako, ki nad kakim odprtim pokrovom-vhodom v mestno kanalizacijo pojasnjuje, da je tam na delu speleološka skupina raziskovalcev. To so člani skupine "L.V. Bertarelli", ki so se odločili, da raziščejo podzemni svet pod mestom. Gre za izredno slikovita in presenetljiva odkritja, ki jih bodo morali zgodovinarji, arhitekti in tudi geologi sele pojasniti in razložiti, če se jih bo seveda dalo. Skupina speleologov, ki jo sestavljajo Walter Tursus, Lucia Mian, Luigi Barbana, Giovanni Gra-

natio in Roberto Silvestri, skuša skozi raziskovanje podzemnega sveta našega mesta priti do nekaterih odgovorov, ki nam jih je zgodovina zamolčala. Tako so pred kratkim bili v podzemnem svetu na Travniku, kjer so našli zelo lepe, obokane - velbane hodnike, ki s svojo lepoto presenečajo nepoznavalce in tudi zgodovinarje.

Mnenja o tem podzemnem svetu so si zelo različna, saj nekateri te podzemne hodnike, ki so običajno narejeni iz lepo klesanih kamnov, postavljajo nekaj sto let nazaj. Pod Travnikom so dobili celo hodnik, kjer se jasno vidi, da je tam

nekoč bil na steno pritrjen zleba za pitno vodo, zraven pa so pritrjene železne kljube, na katerih so gorele baklje in hodnik vodi proti Rastelu, kjer je bila nekoč mestna mitnica. Domisljaja nekaterih je sprva takoj pomislila na tihotapce...

Se posebej zanimivo je odkritje podzemnih kanalov-hodnikov v bližini Pevme. Točnega mesta vhoda vanje speleologi necejo povedati, ker se bojijo, da bi se vanje podajali ljudje, ki bi poškodovali to dediščino, povejo le, da ni zelo oddaljen od pevmškega mosta. Doslej so tam odkrili stiri do 37 metrov dolge hodnike. Skoraj gotovo so nekoč služili kot odtoki za vodo, ker se jih večina koničasto konča. Tudi ti so spretno zgrajeni in so imenitno ohranjeni. Goriska skupina speleologov namestila raziskovanje nadaljevati, zbirajo tudi ustrezno fotodokumentacijo, ki jo bodo dali v roke znanstvenikom, da bi le-ti razložili ta umetno narejeni podzemni svet. Čeprav si raje vnaprej ne obetajo veliko, bodo skušali raziskati tudi vse podzemne rove in hodnike pod goriskim gradom, za katerega se v mestu govori, da skriva se veliko skrivnosti.

Lepo ohranjen rov pod Pevmo (foto: skupina Bertarelli)

VOLILNA KRONIKA

Slovenska komponenta DSL za izvolitev Lavrenčiča na deželi in Devetakove na pokrajini

Junjske volitve za deželni in pokrajinski svet na Goriskem so v marsicem prelomne, ugotavlja v sporočilu za tisk Slovenska komponenta goriske DSL. Za deželni svet bo z novimi pravili sprememba radikalna. Več kot polovica strank, ki sodelujejo na volitvah, bo ostala zunaj, kar pomeni, da bodo glasovi za sibihejske stranke izgubljeni. Slovenski komponenti pri DSL je seveda se posebej pri srcu izvolitev slovenskih predstavnikov, zato napoveduje, da se bo se vnaprej zavzemala za primerno zagotovljeno slovensko predstavništvo, obenem pa podčrtuje, da je tokrat na Goriskem edini slovenski kandidat za deželo z možnostjo izvolitve doberdobskega zupana Marjo Lavrenčiča. Vsak drugi kandidat nima nobene dejanske možnosti, zato vabijo slovenske volivce na razmislek: z razpršitvijo glasov bi goriski Slovenci ostali brez svojega predstavnika v deželnem svetu. Dejanske možnosti za izvolitev v pokrajinski svet ima tudi Aleksandra Devetaki, ki je z odličnim delom kot pokrajinska odbornica, poudarja DSL, pri čemer je rešitvi problematike slovenskih sol in uspešno delovala na področju solstva in kulture. Oba slovenska kandidata bodo predstavili nocoj ob 20.30 na sedežu KD Jezero v Doberdobu. Navzoča bosta tudi sen. Darko Bratina in skupni kandidat DSL in PSI za predsednika pokrajine Maurizio Salomoni.

SKP noče shoda masovcev

Stranka komunistične prenovne v pismu prefektu, goriskemu zupanu in ministru za notranje zadeve izraza protest zaradi dovoljenja oblasti pripadnikom nekdanje fašistične X. MAS, da se zberejo v Gorici. Manifestacija članov grupacije, ki je bila v službi nacističnega okupatorja, pomeni apologijo nacizmu, ugotavlja SKP, in je torej v nasprotju z določili odloka proti ti. nazizskimsom, objavljenega v uradnem listu 27. aprila letos.

Liga se hujuje, ligaši se pripravljajo

Severna liga, ki je predsinoc predstavila svoje kandidate v Sovodnjah sicer malostevilnim domaćinom, se hujuje, ker bodo konec meseca v Gorici za prihod del Korza Italija zaradi namestitve novih kablov SIP. Pokrajinski tajnik lige Giorgio Grossi protestira, ker naj bi dela v tem času oskodovala trgovce. Med ligaši pa se pojavljajo tudi prepri. Eden od prvih članov, Maurizio Ferligoi, se je v odprtem pismu obregnil ob deželnega tajnika Roberta Visentina. Obtožuje ga lazi, spletkarjenja in koristolovstva, ker je postavil za pokrajinskega tajnika Giorgia Grossija, namesto da bi ga preganil iz lige in ker je vsilil kandidaturu bivše liberalke za predsednika pokrajine. Gre liga s hitrimi koraki po stopinjah najslabsih med strankami? Ferligoi je v to prepričan in pravi, da se mu je zrušil ideal.

KD predstavi kandidate

Krscanska demokracija bo svoje goriske kandidate za deželni in pokrajinski svet predstavila nocoj ob 19. uri v Palace hotelu. Na srečanju bo sodeloval tudi vladni podtajnik Coloni.

ŠOLSTVO / UKINJANJE ZAVODA S. GREGORČIČ

Ostro protestno pismo Sindikata slovenske šole

Samo ekonomski ali številčni razlogi ne morejo biti odločujoč faktor - Priziv na upravno sodišče

Sindikat slovenske šole je 18. t.m. poslal senatorju Bratini, poslancu Widmannu, pokrajinski ma školskima skrbnikoma v Trstu in Gorici in deželnemu šolskemu skrbniku ter Ministrstvu za solstvo republike Slovenije, pismo, ki ga je v zvezi z odlokom o priključitvi pedagoškega liceja S. Gregorčič klasičnemu liceju P. Trubar Ministrici R.R. Jervolino pisal predstavnik slovenske šole v Vsedržavnem šolskem svetu, Pino Pecenko.

V pismu ravnatelj Pecenko opozarja na dejstvo, da v načrtu racionalizacije šolske mreže za obdobje 1990/91 - 1994/95, ki ga je pripravilo gorisko šolsko skrbništvo, ni bilo predvide-

no krčenje ali združevanje sol s slovenskim učnim jezikom. Pecenko opozarja na bogato tradicijo solstva na Goriskem, ki sega v obdobje Avstro-ogrske in ki je ves čas delovalo, razen seveda v obdobju fašizma. Pecenko opozarja tudi na negativne posledice ukrepa, ki očito omejuje pravico pripadnikov manjšine do izobraževanja v materinem jeziku.

Cudi izredna dinamika Ministrstva, ko gre za ukinitje solskih struktur, medtem ko isti osrednji, oziroma periferni organi delujejo počasi, ko je treba odlocati o drugih vprašanjih s področja solstva in v korist manjšinskih skupnosti.

To se je pokazalo v primeru prošnje za osamovanje slovenske sekcije zavoda ITI in goriske sekcije zavoda Z. Zois, glede priznanja dvojezičnega centra v Spletu itd.

Pecenko ob koncu pisma napoveduje, da se bo'od prizadeti pritožili po upravni poti, kakor so to storili že ob podobnem primeru v Trstu, da bi od Drzave vendarle iztrgali, tudi sodnim potm, uveljavljanje po ustavi zajamčenih pravic in mednarodnih konvencij.

V pismu se ugotavlja tudi, da ni na soli, ki se jo namerava ukiniti, velikega pomanjkanja profesorjev, ali drugih težav. V ministrstvo Jervolino naj bi se se ta teden sestal senator Darko Bratina.

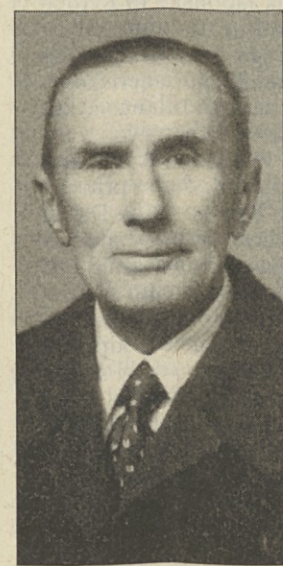
TRŽIČ / SMRT POSEGLA MED ROJAKE V LAŠKEM

Odšel je Franc Pahor

V Tržič je prišel z družino, s Kraso, takoj po prvi vojni

Med tistimi, ki jih je razdejanje po prvi svetovni vojni poginilo iz porušeni domov na Krasi, so bili tudi Pahorjevi. Mnogi so se utopili v tuji okolici, bilo pa je tudi veliko takih, ki na svoje korenine niso pozabili. Med temi je bil Franc Pahor. Danes (pogreb bo ob 12. uri iz bolnišnice) ga bodo pokopali v Tržiču, kamor se je z družino preselil že kmalu po prvi svetovni vojni, potem ko je dobra tri leta občutil dobrote begunstva. Pokojnik se je rodil pred 87 leti v Opatjem selu. Prvi stik z

Laškim je skupaj z brati in sestro doživel v Fiumicellu, nato se je družina ustalila v takratnem predmestju Tržica. Tu sta z ženo Cvetko ustanovila družino, (prihodnje leto bi do polnila 60-letnico poroke) ki je tudi v najhujšem obdobju druge svetovne vojne izpravevala svojo zvestobo narodu. Pri Pahorjevih so aktivisti NOB zmeraj našli pripravljenost in poztvovalnost. Te vrednote sta Cvetka in Franc prenesla tudi na otroke, Anico, Dragota in Joskota ter na številne vnuke. (V.K.)

Pocenitev mesa in mesnih izdelkov pr. cone

Meso je na Goriskem spet cenejše, kajti EGS je odpravila ukrep o prepovedi vvoza živine in mesa ter mesnih izdelkov iz držav vzhodne Evrope, kjer so ugotovili zarisca slinavke in parkljevke. Trgovinska zbornica obvešča, da so s preklonom ukrepa o prepovedi vvoza spet začele veljati maloprodajne cene, ki so bile v veljavi pred embargom.

Cene za meso proste cone morajo biti izpostavljen na vidnem mestu in to v vseh mesnicah, kjer se prodaja meso proste cone. Nekaj primerov: najvišja možna maloprodajna cena za meso brez kosti v zadnjem delu 12.300 lir za kilogram, za zrezke 12.700 lir, roz-bif 18.200 lir, brzlo 23.500 lir, meso brez kosti v pred-njem delu 9.500, meso v zadnjem delu, brez kosti 10.800, meso v prsih 5.800 lir itd.

V času prepovedi vvoza so se cene mesa in nasploh mesnih izdelkov znatno povisale.

SLOVENSKA SKUPNOST GORICA prireja

Predvolilni praznik

v Rupi v nedeljo 23. maja ob 19. Vabljeni v kar večjem številu. Spregovorila bosta: Damijan Terpin in Ivo Jevnikar. Za glasbo, jedajo in pijačo preskrbljeno

Tajništvo Slovenske skupnosti Gorica

KINO

GORICA VITTORIA Gorica kinema: 20.45 »Bob Roberts«. Rez. in igra Tim Robbins.

CORSO Danes zaprto. Jutri: 18.00-20.00-22.15 »Proposta indecente«. Prep. mladini pod 14. letom.

TRZIC COMUNALE Ni predstave.

EXCELSIOR 17.30-22.00»Ragazine vizio-se«. Prepovedi mladini pod 18. letom.

RAZSTAVE

V LIKOVNI GALERIJ LA BOTTEGA v Gorici, Ul. Nizza 4, bodo danes ob 18. uri odprli razstavo akvarelov goriske slikarke Cecilie Seghizzi. Razstavo, ki bo na ogled do 3. junija (delavniki: 17.00-19.30, prazniki 10.30-12.30), bo predstavil prof. Sergio Tavano.

SLOVENSKA LJUDSKA KNJIŽNICA DAMIR FEIGEL

Jutri, 21. maja, ob 17. uri

dr. BORIS PATERNU: POGLAVJA O PESNIKU KOCBEKU

Predavanje iz niza o slovenski knjižavnosti bo v čitalnici knjižnice v Ul. della Croce 3.

VABLJENI!

NOVICE

Stota številka revije "Nuova Iniziativa Isontina"

Gorica in obmejno območje v krizpotju vzhoda in zahoda, severa in juga. Tej temi je v celoti posvečena najnovejša stota številka revije "Nuova Iniziativa Isontina", ki jo ureja furlanski pesnik in publicist Celso Macor, izdaja pa jo študijski center Rizzatti, ki mu predseduje Nicolò Fornasir, morda najvidnejši predstavnik goriske skupine katolicinov, ki so se pred nedavnim oddaljili od KD in ubrali novo smer delovanja tako v politiki kot na socialnem področju. Te težnje se zrcalijo tudi v prenovljeni reviji, katere jubilejno 100. številko bodo predstavili nocoj ob 18. uri v Cocolinovi dvorani v Ul. Seminario 7. O reviji, se posebej pa o družbenih spremembah tako v Italiji kot v sosednjih vzhodnih državah, bo na nocojšnji predstavitvi govoril prof. Giuliano Giorio, docent sociologije na univerzi v Trstu in Gorici.

Bob Roberts v kinu Vittoria

Kinoateljstva četrtkova sezona Gorica Kinema predstavlja nocoj - kot vedno ob 20.45 v kinu Vittoria - film "Bob Roberts", režiserski prvenec ameriskega igralca Tima Robbinsa. Bob Roberts, ameriski pevec country glasbe, kandidira za Senat. Simpatičen je, lepo poje, priljubljen je pri ljudeh, ima torej veliko možnosti, da bi ga izvolili. Odločno nasprotuje vsem idealom Sestdesetih let in, ko ga tisk razkrinka, si ne pomislija načrtovati atentat, da bi se resil. Slog, ki ga je režiser uporabil, je dokumentarističen, samo zgodbo pa prekinjajo videi Robertsovih pesmi.

Proces zaradi upepeljevalnika se bo nadaljeval 15. junija

Sojenje odgovornima osebama družbe Saspi in nekdanjemu goriskemu zupanu Scaranu zaradi onesnaževanja ozračja s plini in prašnimi delci iz upepeljevalnika se bo nadaljevalo 15. junija ob 16. uri. Tako je v torek zvečer odločil pretor dr. Milocco, ki je več ur zaslišaval sodnega izvedenca Ermanna Annovija in izvedenca, na katerega so se obrnili obtoženci. Slednji je seveda skušal izpodbiti trditve in ugotovitve prvega.

Pred zaprtjem Upima v Tržiču?

V Trstu bo danes sestanek med sindikatom in vodstvom verige veleblagovnic Upim glede usode trgovine v Tržiču. V tej enoti, ki je kakih dvajset let prisotna v Tržiču, v ulici Duca d'Aosta, je zaposlenih šestnajst uslužbencev. Za predcasom so se pojavile precejšnje težave in je podjetje celo zaprosilo za ukrep dopolnilne blagajne. Zdaj je slišati o dokončnem umiku, oziroma zaprtju poslovalnice v okviru racionalizacije poslovanja koncerna La Rinascente.

OBVESTILA

Zapustil nas je nas dragi moz, oce in nono

Franc Pahor

Zalostno vest sporočajo zena Cvetka, hci Anica, sinova Drago in Jozko, snahi Orfea in Sonja, vnuki Alenka, Jozko, Igor Davorin, Tamara in Franci.

Pogreb bo danes, ob 12. uri iz mrliške veže trziške bolnišnice na občinsko pokopališče v Tržiču.

Namesto cvetja na grob darujte v dobrodelne namene.

Tržič, 20. maja 1993

PRIREDITVE

KD JEZERO in PEVSKI ZBOR JEZERO vabita v soboto, 22. t.m., ob 20.30 na pevski večer. Potekal bo v občinski telovadnici, sodelovali pa bodo mešani pevski zbor Jezero, dekliški pevski zbor Jezero in zbor KD Svoboda iz Ptuja.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI BASSI THEA, Rastel 52, tel. 533349 DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU OBČINSKA 1, Ul. Terenziana 26, tel. 482787

POGREBI

Danes v Gorici ob 9.30 Giuseppina Trampus iz splosne bolnišnice v cerkev na Travniku in na glavno pokopališče, ob 13.15 Rita Caus iz splosne bolnišnice v Redipuglio.

Ob izgubi dragega moza in očeta Franca Pahorja izrekamo iskreno sožalje zeni Cvetki, hceri Anici in sinovima Dragu in Jozku, družine Blazič, Cej, Comel, Korosec, Kusić, Primozic in Suligoi.

NOVICE

Švedsko zajel stavkovni val

STOCKHOLM - Delavski nemiri v »deželi blaginje« so se razrasli v sredo, ko je sindikat delavcev v gradbeništvu po propadu dogovora o plačah zagrozil s prekinitvijo del na vseh večjih gradbiščih v državi. 5.600 nezadovoljnih gradbincev naj bi se 27. maja pridružil 17.000 stavkajočim električarjem, ki že od ponedeljka ne opravljajo nobenih popravil ali instalacijskih del. V obeh primerih so ne-popustljivi tako delodajalci kot sindikati; kaže, da bo slo za ena težjih pogajanj, odkar se je začela na Švedskem poglobljati recesija. (Reuter)

Lokalne volitve na Severnem Irskem

BELFAST - V sredo so na Severnem Irskem pod strogim nadzorom varnostnih sil ter britanske in irske vlade potekale lokalne volitve. Strah pred morebitnimi incidenti je po ponedeljkovem oboroženem napadu protestantskih skrajnežev na svetovalni center stranke Sinn Féin levega dela Irske republikanske armade v Belfastu več kot upravljen. Vladi v Londonu in Dublinu upata v zmago zmernih kril na obeh straneh, tako katoliški kot protestantski, saj si želita čimprej obnoviti novembra lani pretrgane mirovne pogovore in končati enega najdaljših konfliktov na svetu. Rezultati volitev bodo znani v petek. (Reuter)

Vojaške vaje azijskih držav

TOKIO - Admiral Fumio Okabe, poveljnik japonske vojne mornarice, je napovedal, da nameravajo japonske obrambne sile organizirati skupne pomorske vojaške vaje z več državami jugovzhodne Azije. Admiral Okabe je po poročilih japonskega tiska dobil neposredne zahteve za manevre s strani Singapurja, Tajske in Indonezije med obiskom teh držav prejšnji mesec. Pojasnil je, da potekajo vaje »v mejah prijateljskega sodelovanja«. Japonska ustava sicer prepoveduje uporabo sile za urejanje mednarodnih sporov, vendar pa je junija lani parlament sprejel poseben zakon, ki japonskim vojakom dovoljuje sodelovanje v mirovnih operacijah OZN. (STA/AFP)

PO DANSKEM REFERENDUMU

Sami bi bili izgubljeni v 21. stoletju

Evropskih težav ne bo konec, bodo pa manjše

BARBARA KRAMZAR

Voditelji evropskih držav so navdušeno pozdravili odločitev Danske, da se bo približala maastrichtski stopnici evropskega združevanja. Kljub temu, da danski kroni ne bo treba v železni objem Evropske monetarne unije (EMU) in se bo lahko izognila sodelovanju v prihodnji evropski vojski, je namesto veselja francoskih voditeljev upravičena zahvala, ki jo je Dancem namenil nemški kancler Kohl, in razumljivo olajšanje britanskega premiera Johna Majorja.

Ze druga danska zavrnitev Maastrichta bi bila se hujski psihološki udarec evropskemu združevanju, kot je bila prva pred več kot letom dni. V drugih evropskih prestolnicah bi bili nasprotniki izgubljeni nacionalne in državne suverenosti se glasnejši kot zdaj.

Najpomembnejše pa je, da ambiciozni program združevanja, ki so ga Evropejci decembra 1991 podpisali v obmejnem nizozemskem mestecu Maastricht, ne more zazviti brez ratifikacije vseh članic Evropske skupnosti. Zdaj ga morajo odobriti samo se v britanskem parlamentu in v ustavnem sodišču v Karlsruheju odločiti, ali je v skladu z interesi nemške države.

Voditelji drugih evropskih držav bi bili brez danskega pristanka na Maa-

stricht v hudih težavah. Po torkovem referendumu bodo laze nacrtovali Evropo prihodnosti - in se hkrati se naprej bojevali za svoje nacionalne interese.

Nemški kancler Kohl namreč ob zahvali kraljevin ob meji med celino in skandinavskim polotokom ni omenil svojih visokih obrestnih mer in plačevanja združitve z vzhodnimi deželami na račun evropske finančne stabilnosti.

Francoski voditelji so bili tiho o svojih malih vojnah za francoske kmete, ki jih v domovini termina laissez faire skušajo popolnoma zascititi. Francozi zaradi svojih kmetov ne grozijo samo s svetovnim trgovinskim spopadom v okviru urugvajskega kroga pogajanj Gatta, ampak jim lani jeseni ni bilo za svoje nekdanje kolonije žal niti tako imenovane »bananske vojne« z Nemčijo, pa čeprav nemški ljubitelji karibskih, in ne afriških banan od vseh evropskih valut nesebično podpirajo samo francoski frank.

Tudi britanski premier John Major ni bil popolnoma iskren z izrazi olajšanja ob izidih danskega referenduma, saj britanski izstop iz evropskega monetarnega sistema veselo izrablja za gospodarsko rast in krepi-

vedu jejo zmanjšanje za odstotek. Ceno, ki jo bodo v posameznih evropskih državah plačali predvsem predragi socialni sistemi in premocna nacionalna curstva, naj bi odtehtalo tistih 200 do 300 milijard dolarjev na leto, ki naj bi jih s skupnim trgov pridobili vsi skupaj.

Danska epizoda združevanja je ponovno dokazala, da Evropa nima alternativne. Kljub močni tradiciji nacionalne suverenosti, zaradi katere so v tem stoletju Evropejci dvakrat vodili »svetovne« spopade, so bili sposobni leta 1957 podpisati rimsko pogodbo in jo počasi nadgrajevati vse do Maastrichta.

Ustanavljanje vseevropskih ustanov je izjemna izkušnja, ki je druge celine ne poznajo. Združevanje Evrope pa je preželo nafni sok v sedemdesetih letih in val pesimizma v začetku osemdesetih, zato bo najbrž prezivelo tudi pomanjkljivosti maastrichtske pogodbe, ki zaradi svoje zahtevnosti in premajhne demokratičnosti odbija prebivalce evropskih držav.

Naj so posamezne evropske države se tako razvile, vse se dobro zavedajo, da so za tekmovalnost v 21. stoletju premajhne - in same presibke za zunanje politične krize, kakršne se rojevajo v njihovem vzhodu in jugu.

vedu jejo zmanjšanje za odstotek.

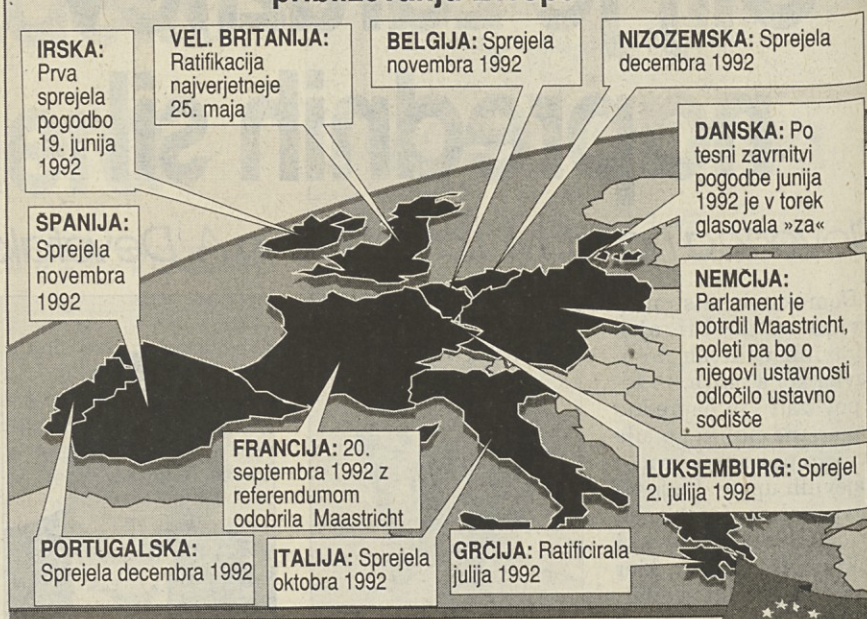
Ceno, ki jo bodo v posameznih evropskih državah plačali predvsem predragi socialni sistemi in premocna nacionalna curstva, naj bi odtehtalo tistih 200 do 300 milijard dolarjev na leto, ki naj bi jih s skupnim trgov pridobili vsi skupaj.

Danska epizoda združevanja je ponovno dokazala, da Evropa nima alternativne. Kljub močni tradiciji nacionalne suverenosti, zaradi katere so v tem stoletju Evropejci dvakrat vodili »svetovne« spopade, so bili sposobni leta 1957 podpisati rimsko pogodbo in jo počasi nadgrajevati vse do Maastrichta.

Ustanavljanje vseevropskih ustanov je izjemna izkušnja, ki je druge celine ne poznajo. Združevanje Evrope pa je preželo nafni sok v sedemdesetih letih in val pesimizma v začetku osemdesetih, zato bo najbrž prezivelo tudi pomanjkljivosti maastrichtske pogodbe, ki zaradi svoje zahtevnosti in premajhne demokratičnosti odbija prebivalce evropskih držav.

Naj so posamezne evropske države se tako razvile, vse se dobro zavedajo, da so za tekmovalnost v 21. stoletju premajhne - in same presibke za zunanje politične krize, kakršne se rojevajo v njihovem vzhodu in jugu.

Posamezne države evropske dvanajsterice in maastrichtska pogodba o finančnem, zunanjepolitičnem in varnostnem približevanju Evrope.

Maastrichtska pogodba

MONETARNA UNIJA: ES bo 1. januarja 1994 ustanovila Evropski monetarni inštitut (EMI), zamek evropske centralne banke, ki naj bi do leta 1999 začel tiskati enotno evropsko valuto.

NOVA POLITIKA: Na zasedanjih ES odločitev ne bodo več sprejemali soglasno, ampak z večino. Bruselj bo lahko razširil svoje pristojnosti nad področji, ki so zdaj v domeni držav: izobraževanjem, zdravstvom, kulturo, varstvom potrošnikov, industrijo, raziskovanjem, razvojem, varovanjem okolja in socialo. Evropski zakoni bodo veljali le, če bodo učinkovitejši od zakonov držav.

DRŽAVLJANSTVO ES: Prebivalci posameznih držav bodo lahko volili in kandidirali na lokalnih volitvah tudi v drugih državah, če imajo tam stalno bivališče. Po letu 1993 bodo lahko v tujini izkoristili diplomatsko pomoč katerega koli evropskega veleposlaništva.

POLITICNA UNIJA: ES bo oblikovala skupno zunanjo in varnostno politiko. Odločali bodo soglasno, razen če ne bodo vse države soglašale z glasovanjem. O obrambnih vprašanjih se bodo posvetovali z Zahodnoevropsko unijo (WEU), vojaško organizacijo devetih evropskih držav. Leta 1996 pa bodo države razmislile, ali bodo WEU preoblikovali v vojaško organizacijo in oblikovali evropsko obrambno politiko.

EVROPSKI PARLAMENT: 518-članski parlament bo povedal svoje mnenje ob imenovanjih v izvršnem organu, Evropski komisiji, in dobil omejeno možnost vplivanja na trgovino, ekologijo, izobraževanje, zdravstvo in varstvo potrošnikov v ES.

KRIZNA ŽARIŠČA / POROČILO INŠTITUTA ZA STRATEŠKE ŠTUDIJE

Nevarnost grozi z Vzhoda

Vojni na Balkanu in na Kavkazu ne ogrožata Evrope toliko kot morebitno zamenjava predsednika Jelcina - Pomoč Rusiji je prišla prepozno

LONDON - Leto 1992 je bilo katastrofalno za Evropo, ki jo je doletela recesija na Zahodu, nered na Vzhodu, zlasti pa krvavi spopadi na Balkanu in v Zakavkazu, kot poročila letno poročilo Mednarodnega inštituta za strateške študije, ki so ga objavili v sredo. Kakor hitro se je leta 1989 sesul »umetni sistem, ki ga je vsiljevala hladna vojna, je v to praznino vdrl v letu 1992 kaos. Izbruhnile so krvave etnične vojne, gnane od nacionalizmov, ki so zacelele pustolost po Balkanu in Kavkazu, ob neopustnih groznjavi, da se razširijo na sosednja območja zahodne Rusije,« ugotavlja poročilo Mednarodnega inštituta za strateške študije, ki ima svoj sedež v Londonu.

V nekdanji Jugoslaviji »kar precej razlogov govori proti upanju, da bi se spopadi utegnili kmalu končati,« ugotavlja poročilo. »Čeprav bodo sedanja diplomatska prizadevanja okronana s sporazumom, predloženi nacrti ne morejo zadovoljiti protislovnih ambicij silnic, ki so v spopadu.« Kot omenja poročilo, »so zahodni vojaški vodje popolnoma upravičeno previdni do večjega vojaškega posega na področje, kakršno je Bosna in Hercegovina.« Področje je logistično skrajno zahtevno, nobenih znamenj o koncu spopadov ni, vojaške operacije pa bi zahtevale velikansko stvelo ljudi in denarja.

Poročilo Mednarodnega inštituta za strateške študije tudi omenja, da ta spopad, za katerega obstaja velika verjetnost

razširitve, zadeva v prvi vrsti voditelje evropskih držav: »Treba je pretehtati dolgoročno grožnjo, ki jo ta konflikt prinaša evropski varnosti, za katero si je prizadevala Evropa v svoji Deklaraciji leta 1990.«

Vendar pa je za Zahod na prvem mestu neko drugo področje, kar zadeva varnost: Rusija. »V nobeni drugi državi ne bodo interesi Zahoda tako ogroženi kot v primeru, če v Rusiji spodletijo

politične in gospodarske reforme,« ugotavlja poročilo. Poročilo tudi obzaruje, da je bila Rusiji tako pozno odobrena gospodarska pomoč, ki bi pomagala Borisu Jelcinu v njegovem spopadu s tistimi silami, »ki se želijo vrniti edinole nazaj.«

»Blesceci oklep Borisa Jelcina se lesketa manj, vendar je po vsej verjetnosti se zmeraj najboljši človek v Rusiji. Če bi ga pregnali z oblasti ali mu vzeli iz rok pooblastila,

bi bile posledice za Rusijo, njene sosedje in za ves svet zelo resne.

Ena najresnejših posledic bi vsekakor nastopila na jedsrskem področju. Stevilni nasprotniki Borisa Jelcina »ne bi samo zavrnili novega zmanjševanja« strateških arzenalov, »zavrnili bi tudi sporazume« o razoroževanju Start, ki so se sklenjeni, piše v poročilu. »Vpliv tega bi bil prav tako velik« na tri druge jedsrke republike nekdanjeSo-

vjetske zveze: Belorusijo, Kazahstan in predvsem Ukrajino, edino, ki ni ratificirala sporazuma Start 1, »delno tudi zaradi strahu o ruskih namestih.« Vse glasnejše zahteve po obnovi ruskega cesarstva »bi prav tako utegnili prestrašiti novo nastale države nekdanje-Sovjetske zveze oziroma nekdanjega varšavskega sporazuma, ugotavlja Mednarodni inštitut za strateške študije.

AFP

Nepredvidljivi dogodki utegnejo presenetiti Clintonovo administracijo

LONDON - Volja do kontinuitete usmerja zunanjo in obrambno politiko ameriškega predsednika Billa Clintona v nasprotju z notranjo politiko, v kateri bodo spremembe veliko bolj občutljive, meni Mednarodni inštitut za strateške študije v svojem letnem poročilu, ki so ga v sredo objavili v Londonu.

V porusenem ravnotežju med notranjimi in zunanjimi cilji nove ameriške administracije narasča tveganje, ugotavlja omenjeni inštitut. »Če se bo Clinton usmeril predvsem na strategijo oživljanja notranjega gospodarstva in se mu ob tem ne bo posredilo dolocno razvrstiti prioritete zunanje politike, se utegne ameriška administracija znajti pred mednarodnimi dogodki, ne glede na to, kako bo nanje pripravljena,« piše v poročilu Mednarodnega

inštituta za strateške študije, ki dodaja, da bi v tem primeru »začele ne-odoljive zadeve prevladovati nad zares pomembnimi.«

Združene države Amerike si bodo se naprej prizadevale »ohraniti svojo dejavno politično in vojaško vlogo tako v Evropi kot v Aziji,« ce se želijo »izogniti sleherni dolgoročni grožnji za svojo nacionalno varnost.«

Za ohranitev dejanskih vojaških ameriških zmogljivosti si predsednik Clinton in obrambni sekretar Les Aspin silah in hitrih morskih plovilih »ter na« veliko večjem stvelu cet, razmescenih na ozemlju Združenih držav,« piše v poročilu.

Poročilo tudi omenja, da namerava ameriški predsednik stvelo uniformiranih vojakov zmanjšati od 2,1 milijona na 1,4 milijona. Od sedanjega stvela 325.000 ameriških vojakov, ki so nameščeni v Evropi, jih bodo ohranili le 100.000. Prav tako namerava skrciti stvelo ladij od 450 na 340, letalostilsk od 12 na 10, aktivnih divizij od 12 na 9 ter lovskih letalskih eskadrilj od 15 na 10. Bill Clinton se bo se naprej ukvarjal s tistim področjem, ki mu je ze njegove predhodnik Georg Bush posvecal veliko pozornosti: »nadzorovanjem razširjanja jedsrkega, kemičnega in konvencionalnega orožja.«

Ceprav je glavni cilj predsednika na gospodarskem področju, da okrepi mednarodni položaj Združenih držav Amerike, »bo moral vse-

kakor priznati, da so koranine ameriških gospodarskih težav predvsem doma.« Zaradi zvišanja davkov in zmanjšanja proračunskih postavk bodo sicer Američani pogoltnili marsikatero »grenko pilul«, hkrati pa je jasno, da so nekatere trgovinske prizadevanja Japonske in Evrope »odigrala pomembno vlogo pri velikem primanjkljaju ameriške trgovinske bilance,« kot ugotavlja poročilo.

Predsednik je zato odločen, da bo pritiskal na Evropo in na Daljni vzhod, da bosta spremenila svoje obnašanje. Zdi se, da bi svojim partnerjem pripravljen kratkoročno marsikaj odpustiti samo zato, »da bi si dolgoročno oblikoval izhodisce za takšne trgovinske odnose, ki bi bili bolj po meri Združenih držav Amerike.«

AFP

POLJSKA / ZAHTEVE SINDIKATA SOLIDARNOST

Splošna stavka ali odstop vlade premierke Suhocke

Neuspešna pogajanja o zvišanju plač - Opozicija se boji kaosa

TIMOTHY HERITAGE / REUTER

VARSAVA - Voditelji poljskega sindikata Solidarnost so se v sredo sestali, da bi se odločili o morebitni splošni stavki in povečali pritisk na vlado premierke Suhocke, da odstopi. Torkova pogajanja med sindikalnimi voditelji in predstavniki vlade o povišanju plač delavcev v zdravstvu in učiteljev so bila neuspešna.

Predstavniki Solidarnosti razmišljajo o splošni stavki kljub opozorilom, da bi s tem lahko destabilizirali razmere na Poljskem ravno v trenutku, ko so reforme začele kazati prve rezultate. »Predlogi vlade niso resni, krivdo za neuspešno pogajanja pa skuša vlada zvaliti na sindikat. Pogajanja z vlado so postala

nesmiselna,« meni Ewa Tomaszewska, ena od voditeljev sindikata Solidarnost.

Vladni predstavniki so povedali, da je Suhocka delavcem v javnem sektorju, ki so stavalci 5. maja, obljubila zvišanje plač se le oktobra, in to šele po dogovoru med vlado in sindikati.

Premierka Suhocka je zavrnila možnost takojšnjega dviga plač v javnem sektorju zaradi restriktivne politike državnega proračuna, kar je od vlade zahteval Mednarodni denarni sklad.

Predsednik sindikata Solidarnost Marian Krzalewski je vladne predloge ze zavrnil. Suhocka je v

ponedeljek pozvala sindikate in opozicijske stranke, naj podprejo vlado pri vseh pomembnejših vprašanjih, tako da bi zagotovili pot h gospodarskemu okrevanju.

Toda sestanek Nacionalnega odbora Solidarnosti v sredo lahko izniči vsa prizadevanja za mirno sožitje. Sindikat Solidarnost, ki se je v preteklosti bojeval proti komunističnemu režimu, ima okoli dva milijona članov.

Stavkovna vala lansko poletje in to zimo sta pokazala, da ima Solidarnost se vedno zelo velik vpliv. Nekateri sindikalni voditelji pa so vseeno zaskrbljeni, da bi mnogi de-

lavci prezrli poziv k splošni stavki, kar bi se bolj poglabilo razkol v vrstah delavcev. Bolj se namreč zavzemajo za nezaupnico vladi premierke Suhocke kot pa za splošno stavko. Izid morebitnega glasovanja o nezaupnici je se vedno neznanka, čeprav ima koalicijska vlada le podporo manjšine v parlamentu.

Mnogi opozicijski voditelji ne bi glasovali proti sedanjí vladi, saj ne bi mogli oblikovati nove, zato se bojijo, da bi nezaupnica Suhocki pomenila kaos. Nekateri pa predsednika Lecha Walenso pozivajo, naj on oblikuje novo vlado. Walensa je dejal, da bi zamenjava vlade prinesla novo nestabilnost, razen če bi slo za jasen program.

IRAK / POSLEDICE TRILETNEGA EMBARGA OZN

Sadamovo milijonsko mesto vse bolj tone v revščini - Podhranjenost in vročina povzročata visoko smrtnost

MAHER CHMAYTELLI / AFP

BAGDAD - Prav vse pride prav, ce hočes preživeti v tem Sadamovem mestu: za pol dolarja na dan brskajo otroci, ki hodijo v »enajsto solo«, po smetnjakih ali prodajajo pitno vodo v tem obljude-nem okolisu Bagdada. Aida ponuja na stojnici bazarja vrč pitne vode. Mi-moidoci jo ogovori, potem se obrne in gre naprej. Ta mlada, 13-letna Iracanka prodaja pitno vodo, katere svežino ohranja pred sonco pripek s krpo; kozarec stane cetrt dinarja. Najmanj petdeset jih mora priti, da bo zaslužila približno cetrt dolarja.

Sadamovo mesto, v katerem živi več kot milijon prebivalcev, tone v revščino zaradi embarga, ki so ga Združeni narodi pred več kot tremi leti uvedli proti Iraku.

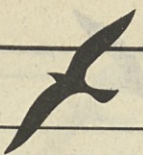
Pločnik glavne ulice se je spremenil v boljši trg, na katerem tisti, ki so brez vsega, ponujajo naprodaj tisto, kar bi mogoče se lahko pogresali. Kasem, upokojeni učitelj, ki mora preživeti tri otroke, je tu lani prodal nekaj polhista. Danes je tukaj zaradi prodaje oblek.

V bolnišnici Al-Qadisiya Abdel Monem Hamed pripoveduje, da sta revščina in podhranjenost skupaj s skrajno slabimi higienskimi razmerami glavni razlog smrtnosti v tej ustanovi.

Na grafikonu nam ta 50-letni zdravnik kaže krivuljo smrtnosti, ki se neizprosno vzpenja, bolj ko se bliza poldnev. »Ta letni čas je ugoden za razvoj mikrobov in bolezni: gastroenteritisa, driske, dehidracije, vse to je pekel,« dopoveduje. Aprila je kar

59 otrok, se pravi šest odstotkov vseh, ki so jih sprejeli v bolnišnico, tam tudi umrlo, dvakrat več kot pred uvedbo sankcij, ugotavlja in pripominja, da njegova ekipa »stori čisto vse, kar more, a narediti ne more nič,« saj imajo na voljo samo 20 odstotkov potrebnih zdravil.

Embargo se sicer ne nanaša na zdravila in živila, vendar pa Bagdad, ki noče izvažati svoje nafte pod tistimi pogoji, ki so mu jih postavili ZN, saj meni, da posegajo v njegovo suverenost, nima dovolj denarja za nakup sredstev za humanitarno pomoč.

BALKAN / POGAJANJA

Međugorje brez čudeža

Mirovnega načrta za celotno Bosno in Hercegovino ni več - Hrvate in Muslimane so k oboroženim spopadam spodbudili prav Ovnovi zemljevidi - Delitev oblasti v treh provincah

ERVIN HLADNIK MILHARČIC / MOSTAR

MOSTAR - Spopadi med hrvaskimi in muslimanskimi enotami v Mostarju, ki so se začeli zaradi interpretacije mirovnih zemljevidov Združenih narodov, so za pogajalsko mizo pripeljali Tudmana in Izetbegovića. Mirovni nacrt za Bosno, ki je propadel zaradi Srbov, je zaradi Hrvatov propadel tudi v Hercegovini, vendar pogajalci ZN zdaj vztrajajo, da je treba izvajati njegove preostanke. Lord Owen je v Medugorju poskusil, kako deluje njegova nova igrarska. »Postopno izvajanje Vanceovega in njegovega mirovnega načrta tam, kjer je to mogoče«.

Pred stinajstimi dnevi, ko je postalo jasno, da Srbi ne bodo podpisali nacrt, je prvkrat uporabil ta izraz, na torkovem srečanju med Izetbegovićem, Tudmanom in Bobanom pa mu je poskušal dati oprijemljivo vsebino. Vendar tudi neposredna blizina svetišča Dževce Marije ni prispevala k čudežu.

Mirovnega načrta za celotno Bosno in Hercegovino ni več, predstavniki mednarodnih organizacij zdaj pod njegovim imenom le poskušajo zakrpati popolnoma porušene odnose med Muslimani in Hrvati, ki so jih o koristnosti oboroženega spopada prepričali prav

Ovnovi zemljevidi. »Mi se samo držimo mirovnega načrta in ravnamo v skladu z njim«, pravi tiskovni predstavnik hrvatskega obrambnega zbora Veso Vergan v svoji z vremenih peska obloženi pisarni v Mostarju.

Spopadi med hrvaskimi in muslimanskimi enotami v Mostarju, Kojnici in Srednji Bosni »so posledica, ne pa vzrok«, ponavlja predsednik hrvatske skupnosti Herceg-Bosna Mate Boban. »Vzrok je bila politična vizija BiH. Za nas je bil to od prvega dneva Vance-Ownov nacrt«. Le da je mirovni nacrt kot test za barvno slepe, pri katerem vsakdo vidi nekaj drugega. Mate Boban in vojniki hrvatskega obrambnega zbora so na njih prebrali, da so mesta ob Neretvi in v dolini Lasve hrvatska in da morajo Muslimani ali brezpogojno priznati oblast hrvatske države v BiH ali pa se izselili v na tistih nekaj deset kvadratnih kilometrov ozemlja okrog Zenice in Tuzle, ki je se pod muslimanskim nadzorom.

Toda Muslimani so se iz porazov s Srbi naučili, da samo takojšen silovit odgovor na poskuse vojaške izvajanja političnih nacrtov lahko prepreči brezpogojno politično

vdajo, ki sledi vojskim porazom. Tako kot so pred meseci to storili lokalni poveljniki v Gor-njem Vakufu, je tudi poveljnik mostarskega korpusa Arif Pasalić ob prvih znakih povečane agresivnosti hrvatskega obrambnega zbora mobiliziral vso svojo vojsko in jo razpostavil po obrambnih položajih na desni obali Neretve.

S tem sicer ni dobil vojne, vendar je hrvatske enote, »ki so samo izvajale mirovni nacrt«, prisilil k premočnim ofenzivnim akcijam, ki so bile v ozkih mestnih sredstvih obsojene na neuspeh. Hrvatje so se zato začeli znasati nad civilisti. Vendar je Mostar preblizu Splita, hrvatske verzije etničnega čiščenja, ki jo satelitske televizijske hiše prenasajo v živo, pa celo stoicni britanski pogajalec ni hotel gledati.

To, kar tolerirajo Srbi Hrvatom, ni dovoljeno in Owen je v Medugorju zbral skoraj vse, kar premoreta hrvatska in muslimanska politika, da bi ostanku mirovnega nacrtu dal ustrezno interpretacijo. »Vsakdo bo dobil nekaj, nihče ne bo dobil vsega«, ostaja se vedno delovni princip mirovnega nacrtu, vendar je zdaj skrčen na tri province,

kjer je vsaj približno mogoče govoriti o Bosni in Hercegovini: Mostar, Travnik, Zenica.

Z groznijo gospodarskih sankcij je predsednik Tudman nagovoril Bobana, da je vsaj na besedah sprejel postopno ukinjanje Herceg-Bosne kot paradržavne tvorbe in pristal na mešano vladno v posameznih provincah in sodelovanje v hrvatsko-muslimanski koalicijski vladi BiH.

»Vpeljali bomo pojem guvernerja, viceguvernerja inčasne provincijske vlade«, je lord Owen razložil, kako si predstavlja prihodnjo ureditev. V Mostarju in Travniku bo guverner Hrvat, viceguverner pa Musliman, v Zenici pa bo Musliman guverner, viceguverner pa Hrvat. »Pustili bomo prosta mesta za bosanske Srbe za tisti čas, ko bomo slišali, da bosanski Srbi zahtevajo polno zasedenost in da hočejo uveljaviti isti vzorec v provincih, ki so delno ali v celoti vojaško zasedene«.

Na vprašanje, če to pomeni ukinitev Herceg-Bosne, je Mate Boban skozi stisnjene zobe izdaval, da bo v trenutku, ko bo izpeljan mirovni nacrt, na podlagi međugorskih dogovorov Herceg-Bosna »izgubila funkcijo, ki jo je imela«. Vsi skupaj so se enkrat ponovili, da morajo vojaške enote preneha-

V nekdanjem romarskem središču sta se o vojni in miru pogovarjala hrvatski predsednik Franjo Tuđman in predsednik BiH Alija Izetbegović (Telefoto:AP)

ti z medsebojnimi spopadi in uskladiti svoje delovanje proti srbskemu agresorju, vendar že v sredo zjutraj v Mostarju ni bilo jasno, kako bi dogovor lahko veljal. Vojaška vozila divjajo po ce-

stah, da bi se izognila ostrostrelskim krogom, cesta, ki pelje mimo zgorele veleblagovnice, je mrtva cona, na obeh njenih straneh pa z zascitnimi jopici v pripravljenosti ležijo vojaki. Iz enega

dela mesta v drugega se pomikajo le transporterji Združenih narodov. Civilisti so pocistili in spet pripravili za gibanje zaklonišča, ki so jih ob umiku srbskih sil ponovno preuredili v kleti.

ZAHODNOEVROPSKA UNIJA

Odločnost je navidezna

Razlike med Rusijo, ZDA in Evropo so vse večje

VOJMR TAVCAR / RIM

RIM - Mirovni nacrt, ki sta ga izdelala Vance in Owen, je glavni predlog zahodnoevropske unije WEU za pomiritev Balkana. To so poudarili včeraj v Rimu po nekajurnem posvetu zunanjih in obrambnih ministrov Unije. WEU ne izključuje nobenega sredstva za doseg tega cilja in poudarja nujnost stalnega pritiska na Srbijo, da sodeluje pri uresničevanju mirovnih prizadevanj. Toda enotnost je bolj navidezna kot dejanska. Medtem ko se Jelcinova Rusija postopno vključuje v mirovna prizadevanja in obljublja tudi svojo udeležbo v mirovnih silah, Clintonova administracija opusca prizadevanja in se bolj posveča notranjim težavam. Pa tudi v samem ministrskem svetu WEU je odločnost bolj navidezna kot dejanska. Zaključno sporočilo sicer govori o nadaljevanju pritiskov na Srbijo in Črno Goro, zavzema se za skupen nastop Evrope in ZDA, ožigosa nedeljski referendum bosanskih Srbov kot neveljaven, oboja »etično čiščenje« in tudi hrvatsko ofenzivo zoper muslimansko prebivalstvo. Delno sprejema tudi predlog ruskega zunanjega ministra o številcejsih mirovnih silah. Toda, kot je ob koncu pojasnil italijanski zunanji minister Andreatta, »zaenkrat ni mogoče povedati, kdaj bodo modre celade lako razmeščene kot tamponska sila«. In sele tedaj bi morebitni napadi na te enote po Andreattovih besedah lahko izzvali odločen vojaški poseg.

Danes bodo z Bolgarijo in Romunijo podpisali konvencijo, na podlagi katere bodo patrolni čolni WEU prevzeli nadzorstvo na Donavi, da bi tako sklenili obroč okoli Srbije. Toda tudi ta poteza je zahtevala skoraj šest mesecev.

Vzporedno zasedanjem ministrskega sveta WEU sta bila včeraj soproedsednika mirovne konference o nekdanji Jugoslaviji Owen in Stoltenberg v Neaplju, kjer sta se srečala s poveljnikom zahodnih zavezniških sil v Evropi Shalikashvilijem in poveljnikom sil za Južno Evropo Boordo, s katerima sta proučila vlogo enot Nata pri uresničevanju mirovnega nacrtu. Pozitivno sta ocenila delo Nata, lord Owen pa je nakazal »edino možno pot«: podpora resolucijam OZN, nadzorovanje meja BiH, krepitev mirovnih enot na zavarovanih območjih in »uresničevanje mirovnega nacrtu, ko bo le mogoče in ko bodo beograjski voditelji prepričali bosanske Srbe, naj sprejmejo stvarnost«.

ISTRA / NOV SPOR Z ZAGREBOM

Dvojezičnost v Bujah je že sprožila politični plaz

O zakonitosti začasnega odloka bo odločalo ustavno sodišče

GORAN MORAVCEK / REKA

REKA - Med Istro in osrednjo oblastjo v Zagrebu je (spet) prislo do zelo resnega političnega spora. Odkar je istrski demokratični sabor (IDS) Ivana Jakovčića prevzel lokalno upravo, se bje boj okoli dvojezičnosti v Istri. Regionalisti na polotoku, tako Hrvati kot Italijani, imajo resne pripombe glede zacasnih zupanijskih predpisov, ki jih je vsem hrvatskim zupanijam ponudila vlada Nikica Valentica. Istrani so predložili kar devetnajst amandmajev k listinam, ki so prisle iz Zagreba, v starih pa se ukvarjajo z zahtevo IDS, naj bi v Istri uvedli dvojezičnost. To pomeni, da bi poslanci v istrski zupaniiji italijanske narodnosti imeli pravico razpravljanja v maternem jeziku, obvezno pa bi tudi vse doku-

mente tiskali dvojezično.

V skladu s takimi predpisi IDS, ki je dobila podporo dveh tretjin volilcev v Istri, med njimi tudi večine Italijanov, so v Bujah sprejeli (zacasen) odlok, ki predpisuje enakopravno rabo italijanske in hrvatske. V tem istrskem mestecu, kjer zivi blizu 35 odstotkov Hrvatov, trideset odstotkov Italijanov ter triinajst odstotkov regionalno opredeljenih prebivalcev, je v javnih službah obvezna uporaba dvojezičnih obrazcev, pečatov, stampiljev in žigov. Takšen odlok o dvojezičnosti v Bujah so v mestnem svetu sprejeli samo z dvema glasovoma proti. Proti odloku sta bila dva člana HDZ. V Bujah pravi-

jo, da je bil dovolj samo telefonski klic Jadranke Tomljenović, članice hrvatske vladajoče stranke, in že se je sprožil pravi politični plaz. Vlada Nikice Valentica nasprotuje dvojezičnosti v Istri, vendar pravi, da je mogoče predpisati, da je manjšinski jezik v uradni rabi. Pojasnilo vlade je, da je uradna raba manjšinskega jezika obvezna takrat, kadar je pripadnikov etnične in narodnostne skupnosti ali manjšine več kot polovica prebivalcev. V Istri tega ni, saj je po popisu prebivalstva iz leta 1991 tu živelo 204.351 prebivalcev, od tega 15.306 Italijanov ali 7,5 odstotka. Kljub takšnemu številčnemu razmerju pa prebivalci Istre - člani IDS -

menijo, da so Italijani na polotoku »avtohtona« manjšina. Zato ima zanje, kot pojasnjuje istrska podzupanja dr. Loredana Bogliuni-Debeljuh, dvojezičnost »velik simboličen pomen«, kajti po mnogih letih nerazumevanja gredo

Italijani v Istri po poti plurietničnega življenja, ki v njihovem vsakdanu že živi. Zaradi »trmoglavosti« Istranov in nepopustljivosti HDZ, ki se boji italijanizacije Istre, je stekel pred ustatnim sodiščem Hrvatske spor okoli (ne) ustatnosti istrske dvojezičnosti. Tako sta se jezik in politika znova, kot že tolikokrat poprej, zapletla med zakonske paragrafe, ceprav bi bilo problem mogoče najbrz rešiti tudi brez velikih sporov, ko bi v Zagrebu bolj upoštevali mnenje »baze«.

SRBIJA / ČETNIŠKI VOJVODA NAPADA JUGOVOJSKO

»Šešelj je izgubil kompas, razdelil Srbe, ne upa si pogledati v oči miru, zato še naprej razpihuje vojno«

NADEŽDA GAČE / BEOGRAD

BEOGRAD - Generalstab jugoslovanske vojske je s hudimi besedami odgovoril na zalitve, ki jih vojski nasploh, posebej pa njenemu prvaku generalu Životu Paniću te dni izreka Vojislav Šešelj. V vojski pravijo, da je »izgubil kompas«, da dela sistematično pri obstrukciji srbske enotnosti »da si ne upa pogledati v oči miru in zato podpihuje vojno«. Posebej so opozorili, da je »po kadrovskih spremembah ostal brez svojih obveščevalcev v generalstabu«, s čimer so sicer posredno, vendar jasno priznali, da je imel Šešelj do nedavnega vpliv na

politiko generalstaba prek dveh pred kratkim odstavljenih generalov. Medtem ko Šešelj na mitingih promovira nove četniške vojvode, hodi okoli oborožen in s spremstvom, grozi, da bo bombardiral sosednje države in na juris osvojil Sarajevo ter redno omenja JA kot zalego kriminalcev in nesposobnežev, se je vojska odločila, da mu bo odgovorila šele, ko je uzalil neposredno njenega poveljnika. Čeprav poln hudih besed, pa ta odgovor vendarle spominja na prispe-

vek v boju za »varstvo lika in dela« generala Panića kot pa na normalno reakcijo redne vojske, na delovanje paravojske, ki jo vodi Šešelj. V nasprotju z njim pa Milošević ob zamenjavi le nekaj celnih ljudi v vojski vleče počasne poteze in skusa doseči nemogoče, da namreč ne pride sam s seboj v protislovje, da pa z zrtvovanjem Šešlja v Srbiji ter Karadžića in Biljane Plavšić v Bosni nekako preusmeri potek dogodkov v svojo korist. Toda Šešlju je v času, dokler je bil predse-

dnikov miljenec, uspelo postaviti tako v vojski kot v policiji številne sebi vdane ljudi, tako da ostrih besed vodilnih ljudi ne bo tako lahko uresničiti.

Milošević se lahko znebi neprijetnega nekdanjega zaveznika, vendar bi bila cena za to velika lastna izguba. Ves ta čas pa Šešelj, ki sicer navidez razmišlja samo o vojskarskih akcijah v Bosni, mrzlično skusa in tudi uspe prebiti medijsko blokado, pred katero se je nenadoma znašel, in izrabi vsako prilžnost, da napade »komuniste«, ki vladajo v Jugoslaviji, pri čemer je prvič tarča tudi sam Milošević.

ALBANIJA / LETO DNI PO DEMOKRATIČNIH VOLITVAH

Dolga pot na Zahod

Albance čaka še trdo in slabo plačano delo - Sprostitev zakonodaje je pritegnila tudi Kitajce - Samo s prodajo surovin država ne bo obogatela

MILOŠ EKAR / TIRANA

Med sprehodom po glavnem mestu ali med vožnjo skozi bližnje vasi ne hote dobiš občutek, da vsi Albanci trgujejo. Skoraj vsaka, se tako skromna baraka, ki je se lani samevala prazna in zanemarjena, se je spremenila v malo prodajalnico, popravilnico, bife ali kaj podobnega. Seveda za zdaj se ne kažejo bistveno bolj uglednega videza kot pred letom dni, nedvomno pa bodo tisti, ki jim ni le do hitrega in lahkega zaslužka, kmalu začeli paziti tudi na to.

Celo nekemu Kitajcu, petintridesetletnemu Xiaomingu Yeju nekeje z juga največje države na svetu se je zdelo vredno priti prodajat v Tirano. S prijateljem in njegovo družino so v glavnem mestu Albanije pred mesecem dni v najeti hiši odprli trgovnico s kitajskimi otroškimi oblačili in športno opremo. Pravi, da jim gre dobro in da bodo kmalu odprli še eno tako trgovnico v bližini.

Le tovarne in nekdanje državne zadruge, od kate-

rih so ostala prazna ogrođa, ponujajo bolj zalostno podobo. Industrijske proizvodnje vsakršne pomoči v Albanijo. Po uradnih podatkih zdaj je približno deset odstotkov Albancev dela v tujini. Državi to ustreza, saj se tako zmanjšuje domača brezposelnost, pa se denar, ki ga »gasterbajterji« prinesejo domov, pomaga razvijati domaći trg. Tudi postopno zviševanje cen domačih kmetijskih proizvodov spodbuja podjetnost kmetov in posrednikov, ki v prodaji hrane vidijo neizčrpen vir dohodkov.

Vprašanje pa je, kako se bodo obnesle gospodarske reforme in približevanje albanskih cen svetovnim, ki jih napoveduje Bashkim Kopliku, podpredsednik albanske vlade in vodja vseh državnih služb, ki skrbijo za izvedbo korenitih sprememb. Zdaj, ko so Albanci dobili demokratično državno ureditev, bi radi kar čez noč odpravili velik prepad v življenjski ravni, ki zija med njimi in zahodnim svetom. Tega pa se brez trdega in nemalokrat tudi ne najboljše plačanega dela ne bo dalo doseči. Tuji vlagatelji bodo v državo prisli samo, če bodo za to imeli zares tehtne razloge. Tako kot na primer nafte družbe, ki so v Jadranskem morju že postavile vrtnale ploscadi za iskanje dragocenega zemeljskega bogastva. Samo s prodajo rudnih bogastev, ki jih Albaniji sicer res ne manjka, se namreč doslej ni posrečilo obogateti se nobeni državi.

Kdaj bo na ulicah albanskih mest videti bolj sodobne avtobuse? (FOTO:S.Z. / TRIO)

DRŽAVNI ZBOR / RAZPRAVA O NACIONALNI VARNOSTI

V predlogu izhodišč omenjena tudi letalstvo in mornarica

Nekatere poslance je motil izraz »slovenska vojska« - Poziv k nacionalni strpnosti

IVANKA MIHELČIČ

LJUBLJANA - Če sodimo po včerajšnji precej dolgi in pestri razpravi poslancev državnega zbora, bo predlog resolucije o izhodiščih zasnove nacionalne varnosti Republike Slovenije, ki ga je predstavil obrambni minister Janez Jansa, le stežka dobil zeleno luč v predloženi obliki.

Poslanci so se namreč »spotaknili« celo ob naslov tega pomembnega dokumenta in pri tem podprli predlog odbora za obrambo, naj ga dopolnijo tako, da bo že iz naslova razvidno, da gre za zasnove nacionalne varnosti le z vidika obrambe, varnosti, zaščite in reševanja. Poslanci so namreč opozarjali, da resolucija ne upošteva drugih sestavin varnosti (notranja, zunanja, socialna, zdravstvena in podobno). Tako so pravzaprav spodbili Jansevo trditev, da je predlog resolucije nekakšna vladna sinteza. Zahtevali so, da je to iz dokumenta tudi dejansko razvidno.

Dokument je naletel na veliko drugih kritičnih pripomb, od zelo splošnih (da je vsebinsko pomanjkljiv in neuravnotežen) do zelo

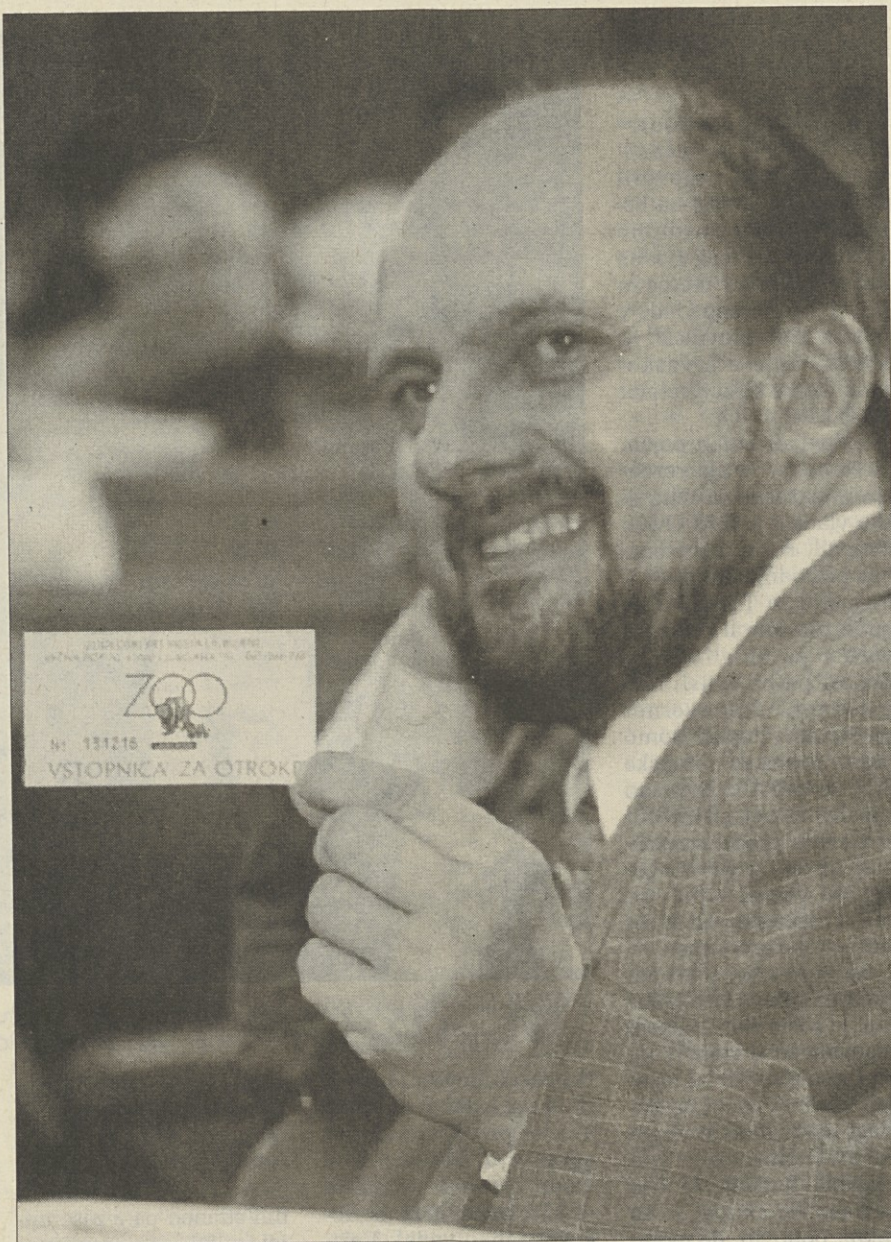
konkretnih (da je vloga parlamenta v tej resoluciji pomanjkljivo določena, da želijo vpeljati v sole predmet, podobno SLO in DS, in da sta se v njem na nenavadnem načinu nenadoma znašla tudi slovensko letalstvo in mornarica). Nekateri poslanci je ob prebiranju dokumenta presenetila tudi uporaba pojma »slovenska vojska«, saj v ustavi izhajamo iz »obrambnih sil« ter iz mirovne politike in spostovanja nenasilja.

Poslanci so se spustili tudi v medsebojne dialoge, zlasti ob razpravi Marjana Poljskega, ki je predlagal, naj se v resolucijo zapiše tudi to, da je nacionalna varnost Slovenije med drugim lahko ogrožena tudi zaradi jugoslovansko-srbske-crnogorske pete kolone in možnosti nastajanja neformalnih oboroženih organizacij Muslimanov in Albancev. Menil je, da je v Sloveniji danes prek 20.000 oboroženih Neslovencev (5000 pripadnikov nekdanje JLA in njihovi družinski člani), ki so potencialno nevarni za državo, zato je terjati njihovo razorožitev. Poslanec Roberto

Battelli se je od tega ogradil, saj se mu je zdelo nevzdržno enacenje petokolonasev s postenimi državljani, ki niso Slovenci. Poslance je opozoril, naj ne zlorabljajo parlamenta za ustvarjanje parafasističnega razpoloženja v Sloveniji. Marjeta Kozuh-Novak je pozvala k spoštovanju ustave, ki med drugim izrecno prepoveduje razpohovane rasne in drugih nestrpnosti.

Zaradi velikega stevila dopolnil, do katerih se mora najprej opredeliti vlada, poslanci državnega zbora včeraj se niso odločili o predlogu resolucije. Prav tako se niso razpravljali o zakonih, ki obravnavajo strategijo razvoja slovenskega kmetijstva.

Med drugim so nadaljevali razpravo o predlogu zakona o gospodarskih družbah in o spremembah zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij. Med sejo odbora se je včeraj sestala tudi komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, ki je z večino glasov sklenila predlagati zboru, naj za namestnika direktorice SDK izvoli kandidata Bogomirja Spiletika.

Brez besed

(Foto: T. Lombar / TRIO)

PO STOTIH DNEH VLADE / MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

Pripravljajo revizijo vseh prejemkov s področja socialnega varstva

Za presežne delavce so namenili 576 milijonov tolarjev

LJUBLJANA - Po izteku stotih dni vlade se je na včerajšnji tiskovni konferenci predstavilo tudi Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Mini-

strica Jožica Puhar je uvidoma poudarila, da si od začetka delovanja minist-

stva, ki je z novim zakonom o vladi pod svoje pokroviteljstvo sprejelo tudi

Socialne zadeve in družinska politika zdaj sodi v resor ministrice za delo (Foto: T.L./TRIO)

RAZVOJNO RAZISKOVALNI PROGRAM ES

Na pomoč ES lahko letos prvič računajo tudi slovenske raziskovalne ustanove

LJUBLJANA - V Cankarjevem domu so včeraj predstavili raziskovalno-razvojni program Evropske skupnosti, ki predvideva pomoč raziskovalnim organizacijam in podjetjem v državah Srednje in Vzhodne Evrope. Namen projekta je okrepiti in ohraniti skrb za znanost in tehnologijo, obnoviti produkcijo in izboljšati kakovost življenja v omenjenih državah.

Letos je med enajstimi izbranimi državami (poleg Albanije, Bolgarije, Češke, Estonije, Latvije, Litve, Madžarske,

Poljske, Romunije in Slovaške) prvič tudi Slovenija, ki je v projekt vključena kot edina izmed nekdanjih jugoslovanskih republik. Področja, za katera je ES tako kot lani odobrila 10,7 milijona ekujev, so: okolje, biomedicina, zdravstvo, jedrska varnost, zviševanje življenjske ravni in mobilnost v prostoru.

V letosnjem letu se za takšno vrsto pomoči lahko torej prijavijo tudi nase raziskovalne usta-

nove, pri tem pa morajo poleg opisa nameravane projekta, kvalifikacij strokovnjakov, ki bi se z njim ukvarjali, in namena uporabe rezultatov svojega dela v prostoru, saj je interesov v omenjenih državah veliko (lani jih je bilo kar 12 tisoč v vrednosti 1,6 milijona ekujev). Za večino projektov se morajo zainteresirani prijaviti že do 2. julija, za projekte raziskovanja okolja pa do 19. julija.

LUCIJA GROBLER

PARLAMENTARNA PREISKAVA AFERE HIT

Slepa ulica ali otroške bolezni?

Ni jasno, ali bodo začetne težave spodbuda ali blokada dela komisije

TANJA STARIC

Zadreg, v katerih se je znašla parlamentarna preiskovalna komisija, so navidez zgolj formalne, pokazalo pa se je, da lahko bistveno upočasnijo preiskavo. Za začetek bo komisija morala enkrat za vselej razčistiti, kaj pravzaprav preiskuje - finančne malverzacije Danila Kovčiča in Hita ali vpletenost politkov v gospodarski kriminal. Preiskavo je parlament začel zaradi suma, da je v nezakonite posle vpletena »polovica slovenske politike«.

Druga, najpomembnejša težava je pomanjkanje pravnih predpisov. Ne samo, da bodo zato članom komisije vedno znova očitali »napake pri delu«, prav lahko se bo tudi zgodilo, da se bodo preiskovalci na vsakem pričevanju zapletli v pravne zanke spretnih odvetnikov. Zato seveda ni naključje, da so na včerajšnji seji sklenili, da bodo v ponedeljek, ko bodo pričali Kovčič, Kodric, Makuc in Debeljak, komisiji pomagali pravni strokovnjaki, in da so nekateri člani (Podobnik, Sesar) napovedali, da bodo s seboj pripeljali svoje odvetnike.

Dvom o uspehu preiskave zbujata tudi dejstva, da so nekateri preiskovalci že javno napovedali, da gradiv o Hitu ne bodo bra-

li. Poleg 1500 strani Visove dokumentacije zdaj ostaja še nekaj 1000 strani drugih dokumentov, ki jih je komisija dobila iz Hita, vlade, SDK in drugih ustanov. Shranjeni so v parlamentu (v sobah 326 in 10) in zanje velja pravilnik o ravnanju s strogo zaupnimi dokumenti. Nekateri preiskovalci so včeraj »zaznamenali« ugotovljali, da bo neka časopisna hiša, ki naj bi kupila Visov dosje, objavila vso vsebino, preden bo komisija sploh začela preiskavo. Toda v zvezi s tem ni nihče na primer vprašal Miha Brejca, ali je torej, kljub njegovim nasprotnim trditvam, obstajala vsaj še ena kopija dosjeja. To bi morda prispevalo k razkritju ozadja afer Hit in Vis.

Medtem pa (zaradi dvoma o zmogljivosti komisije?) v javnost prihajajo vedno novi dokumenti. Včeraj je Ivo Hvalica razdelil novinarjem pismo nekdanjega vodje Hitove posojilne službe Bruna Sacca (zdej živi v Keniji), ki je v bistvu ovadba Danila Kovčiča italijanskemu pravosodju zaradi groženj in izsiljevanja. Hvalica bo dokument, ki mu ga je poslal Sacco, izročil tudi komisiji, za pomoč slovenskim medijem pa se je očitno odločil zato, ker »se tavaajo, medtem ko jih italijanski prehitujejo«.

Polona Dobrajc

(Foto: Srđan Živulović / TRIO)

GLOSA

Eksofika izgube spomina

IVANKA MIHELČIČ

Zacelo se je s hvarskim belim vinom (znanim bogdanusom) in kitajskimi pomladanskimi zviti, končalo pa z indonezijskimi mesnimi kroglicami s kokosom in cilsko crmino. Vmes? Vmes ... pa ni bilo prav nič tako eksotičnega, pač pa nekaj zelo otožnega in komornega, kot je lahko otožen in komoren en sam dolg propagandni blok na temo Demos, kdo pa tebe ni ljubil.

Tako je namreč izzvenel letosnji zadnji torkov poslanski večer prenovitve Leva Krefca, ki je z igrivo zapisanimi mislimi v vabilu sicer obetal intelektualni politično obarvani posladek.

Kreft je gostil Janeza Podobnika in Igorja Bavarja, ki naj bi prispevala uvodne misli na temo Opozicija in velika koalicija ali kam plj(u) ujemo, kar je prvi gost razumel tudi kot rahlo zalitev, drugi pa kot iztočnico, da ob kasnejšem koreferatu svojega strankarskega kolega in prijatelja Dimitrija Rupla razloži tezo, da z volitev niso odšli kot porazenci, saj volilni izid tako ali tako (po Bavarjevem mnenju) ni bil odločilen za oblikovanje vladajoče koalicije. Ta je namreč le rezultat nekega kupčkanja, ki so ga demokraciji odklonili.

In nato se je zacelo. V dvorani navzoči predstavniki opozicije so debelo uro in pol dokazovali, da vladajoča koalicija nima perspektive, ker da je to pragmatična vlada, ki ji gre le za delitev intere-

snih sfer. Ona prej, Demosova, pa da je bila programska. In je imela vizijo, ki jo pri zdajšnji močno pogrešajo. Vizija je bila osamosvojitve, ki jo je Demos dosegel, o drugem delu te vizije, ki so jo se pred osamosvojitvijo nekateri poslanci takratnega parlamentnega sklica predstavili skozi poosamosvojitveni dildnik, na katerem bi bila le trava, pa so danes vsi mirno pozabili. Tako kot so pozabili, da je Demos padel tudi zato, ker poleg zgodovinskega cilja osamosvojitve na področju gospodarstva ni storil ničesar, da bi se njegova vlada pripravila denimo na velikansko izgubo južnih trgov, obračanje k Zahodu pa je ostalo le na ravni naših idealnih obarvanih želja, ne pa tudi na ravni naših realnih zmogljivosti. In zato je Demos padel. In zato so sicer nesporni heroji osamosvojitve izgubili na volitvah. In zato je danes sicer opozicijsko upravičeno, a realno rahlo smesno govoriti o volilnih porazencih kot nespornih zmagovalcih in narobe. Pri vsej zadevi pa nikakor ne gre kovati sedanje vlade v zvezde, saj vsakega drža trditve, da je vladajoča koalicija tako nenaravna, da se mora njeno delo nujno izteci zgolj pri delitvi interesnih sfer in kupovanju stolčkov. Vendar to se ne pomeni, da je bila Demosova združba kaj boljša. In zato se je Kreftov poslanski večer, obetavno sladek, končal kislo.

Plače urejati brez socialnega sporazuma

LJUBLJANA - Na včerajšnjem nadaljevanju pogajanj predstavnikov sindikatov s predstavniki GZS, Sklada za razvoj, Obrtne zbornice in Ministrstva za gospodarstvo so se sklenile kolektivne pogodbe za gospodarstvo določili datum, ko naj bi do podpisa tudi dejansko prišlo - 15. junij. S pogajanj pa naj bi končali že naslednji teden. Veljavnost sedanje kolektivne pogodbe namreč poteče 30. junija. Dogovorili so se, da naj bi plače urejali le s kolektivnimi pogodbami, in ne s socialnim paktom. Med GZS in sindikati ni bilo nobenih razlik: vse, kar so se doslej uskladjali, bodo vnesli v novo besedilo. Glede izhodiščnih plac pa naj bi obveljali resitve, ki je opredeljena v sedanjem aneksu k splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo. (M.G.)

NOVICE

Sporazum o kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti

LJUBLJANA - Včeraj sta se sestali pogajalski skupini vlade Republike Slovenije in sindikatov, podpisnikov kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti, in se pogovarjali o podpisu kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti. Vlada je sindikatom ponudila v podpis predlog pogodbe, v katerem je opredeljena veljavnost normativnega dela in vključena večina sprememb, ki so jih predlagali sindikati. Vlada pa zaradi omejitev v republiškem proračunu ni mogla sprejeti sindikalne zahteve za zvišanje izhodiščnih plac, predlagala pa je, da se v kolektivno pogodbo zapiše eskalacijska lestevica iz kolektivne pogodbe, ki je prenehala veljati in ki zagotavlja prilaganje visine izhodiščnih plac. Pri tem je vlada sindikate seznanila s svojim amandmajem k zakonu o lastninskem preoblikovanju, s katerim je tudi zaposlenim v negospodarstvu omogočena večja udeležba v lastninjenju. Predstavniki sindikatov so menili, da eskalacijske lestevice in tarifnih razredov ni mogoče ločevati od izhodiščnih place in da se je o tem možno pogajati le v celoti.

Na koncu sta se obe strani odločili, da bosta pripravili dokončno besedilo pogodbe brez določil o placah, o njenem podpisu, ki bo predvidoma sredi prihodnjega tedna, pa se bodo sindikati, podpisniki odločali individualno. (L.G.)

Socialni pakt ne sme v mrtvi kot

LJUBLJANA - Strokovni svet Neodvisnosti-KNSS je na zadnji redni seji obravnaval osnutek socialnega pakta. Skupno stališče je, da »bi bila velika škoda, zlasti za nižje delavske sloje, če bi se socialni pakt znesel v mrtvem kotu«. Na seji so oblikovali tudi nekaj stališč. Po njihovem mora vlada opredeliti nominalno višino inflacije, do katere bo sporazum se veljal. Inflacija namreč najbolj prizadeva delavstvo. Ta družbeni sloj ima nizke place, ki se jim izplačujejo enkrat na mesec, zato ni sprejemljiva katera koli višina inflacije. Besedilo o zajamčenih placah v sporazumu je po njihovem mnenju nesprejemljivo in bi moralo biti dopolnjeno vsaj z zahtevom, da pri določanju teh plac sodelujejo tudi sindikati. Pri politiki zaposlovanja je nejasno, ali bodo v podjetjih delavski direktorji ali bodo možne kolektivne tozbe.

Ni znano, kakšne so sankcije za krsitev, glede davčne politike pa sindikate moti le to, da je brez sleherne konkretizacije. (L.G.)

Windisch-Graetz pri Peterletu

LJUBLJANA - Minister za zunanje zadeve RS Lojze Peterle je včeraj sprejel kneza Mariana Huga Windisch-Graetza, dedica in glavarja rodbine, ki je stoletje domovala na Slovenskem (njen matični grad je bil Hosperk pri Planini). Princ Windisch-Graetz, ki je prispel iz Rima, se je zanimal za pridobitev slovenskega državljanstva, za možnosti gospodarskih naložb v naši državi in možnosti promocije Slovenije v tujini. (L.G.)

BRUSELJ/ES

Fischler zahteva vmesne ureditve

Večina je zdaj proti vstopu v ES...

DUNAJ - Avstrijski minister za kmetijstvo Fischler je konec preteklega tedna na sedežu Evropske skupnosti v Bruslju pri pogajanjih s svojim kolegom v ES, agrarnim komisarjem Renejem Steichenom, vztrajal pri zahtevi po posebnih prehodnih rešitvah za avstrijske kmete. Gre predvsem za gorske kmete, ki predstavljajo skoraj dve tretjini vseh avstrijskih kmečkih obratov.

Minister Fischler je s tem v zvezi poudaril, da Avstrija Evropski skupnosti zlasti pri zitu predalga sedemletno prehodno ureditev, da pa so izjemne oz. vmesne rešitve potrebne tudi na drugih področjih kmetijstva.

S strani Evropske skupnosti je komisar Steichen izrazil svoje razumevanje za avstrijske zahteve in svojem avstrijskem kolegu Fischlerju zagotovil, da bo brez dvoma tudi prislo do posebnih ureditev, odprto pa je, na kakšen način v kasnem obsegu.

Zastopnik Evropske skupnosti je se dejal, da bo v mesecu juniju obiskoval Avstrijo, ter se na licu mesta informiral o situaciji in delovnih pogojih gorskih kmetov in kmetov-dela-

CELOVEC/DUNAJ - Po večmesečnem kolebanju Avstrijev na meji med 'za' in 'proti' pristopu k Evropski skupnosti je celovški 'Human-institut' v svoji raziskavi začetek maja zabeležil odklonilno stališče večine Avstrijev.

Potemtakem 51 odstotkov odklanja vstop v Evropsko skupnost, 49 odstotkov pa je na vprašanje »Ali odobravate pristop Avstrije k ES v zdajšnjem trenutku?« odgovorilo pritrdilo.

Odklonila stališča so zaradi pričakovanih negativnih posledic Evropske skupnosti posebej prisotna pri kmetih (75 odstotkov), osebah s prostimi (58 odstotkov) in samostojnimi poklici (63 odstotkov). Zagovorniki integracije pa so predvsem zaposleni v industriji in v turizmu. Povprašanih je bilo 800 oseb po celi Avstriji.

Ali bo torkova danska odločitev spremenila oceno Avstrijev glede Evropske skupnosti, bo pokazala junijska raziskava.

AVSTRIJA / REFERENDUM O MAASTRICHTSKI POGODBI

Danci so Avstriji na stežaj odprli vrata v skupnost

Veliko olajšanje pri vladni koaliciji - Opozicija zahteva izjeme

IVAN LUKAN

DUNAJ - Dokaj prepricljiva odločitev Dancov za maastrichtsko pogodbo, ki predvideva tesno sodelovanje držav Evropske skupnosti na gospodarsko-monetarnem, varnostnem in zunanje-političnem področju, so avstrijski politiki sprejeli z velikim olajšanjem in zadovoljstvom. Napovedali so popospešena pogajanja, cilj zvezne vlade pa je, da bo Avstrija postala najkasneje leta 1996 polnopravna članica ES. Referendum o morebitnem vstopu Avstrije v Evropsko skupnost pa bo predvidoma že leta 1994.

Zvezni kancler Franz Vranitzky je v prvi reakciji na odločitev Dancov govoril o »težko pričakovani pozitivni odločitvi«, ki je bistveno prispevala k bolj jasnim razmeram glede nadaljnega poteka evropske integracijskega procesa. Izid referenduma da pomeni nadaljnji korak pri zblizevanju evropskih narodov ter za prizadevanja, doseči večjo stabilnost in mir v Evropi, je poudaril Vranitzky.

Za Avstrijo, ki vodi od 1. februarja letos dalje v Bruslju pogajanja o pristopu k Evropski skupnosti, pa pomeni odločitev Dancov dodatno motivacijo za pospešena pogajanja, saj ta zdaj ne več bremeni senca morebitnega zastoja v procesu evropske integracije. Danska odločitev pomeni tudi podporo vsem tistim, ki zagovarjajo vstop Avstrije v Evropsko skupnost, je dejal avstrijski zvezni kancler in hkrati priznal, da se je bal odklonilnega rezultata, saj bi tak brez dvoma zvezni vladi povzročil veliko preglavic.

Odločitev Dancov pa da je pomembna tudi glede odločitve Velike Britanije. Parlament v Londonu bo namreč še pred poletjem moral glasovati o tem, ali je za sprejem maastrichtske pogodbe z vsemi njenimi posledicami li ne. »Tudi v tej luči je treba videti rezultat torkovega referenduma na Danskem«, je dodal Vranitzky.

V zvezi z avstrijskimi prizadevanji za cimpresni vstop v Evropsko skupnost pa je zvezni kancler dodal oz. ponovil stališče, da je magični rok oz. cilj, da Avstrija na zasedanju predsednikov vlad zdrav Evropske skupnosti leta 1996 se sodeluje kot polnopravna članica. Na tem zasedanju, tako Vranitzky, bodo padle vse pomembne odločitve glede bodočega razvoja v Evropi.

Glede poteka pogajanj

v Bruslju pa je Vranitzky poudaril, da Avstrija - v nasprotju z Dansko - ne bo skušala doseči cimve izjem, »marveč da je mnenja, da je treba zmanjšati razlike in nasprotja, seveda brez da bi pri tem bili narodi in dežele ogroženi v njihovi identiteti«.

Kot znano, so Danci - po prvi zavrnitvi maastrichtskega sporazuma - dobili na edinburskem

vrhu dvanajstere večjo svobodo kot druge članice Evropske skupnosti. Konkretno ne bodo sodelovali pri tretji stopnji gospodarskega in monetarnega združevanja, ki predvideva skupno valuto, ne bo jim treba sodelovati pri skupni obrambi, predvidenega evropskega državljanstva pa ne bo mogoče zamenjati za dansko državljanstvo. Tudi odločitve Evropske

Zadovoljen z izidom referenduma: kancler Vranitzky.

skupnosti na področju sodstva in sodelovanja policij bodo Danci odobrili sele v parlamentu ali z ponovnim referendumom.

Tudi avstrijski zunanji minister Alois Mock je izid danskega referenduma oenil pozitivno in pristanek Dancov označil kot »pomemben impulz za celo Evropo«. Hkrati se je izrekel za »dinamična pogajanja« s strani Avstrije v Bruslju.

Predsednik avstrijskih svobodnjakov Jörg Haider pa je izjavil, da danski referendum ni potrdil maastrichtsko pogodbo, marveč je pokopal, saj so Danci dali svoj pristanek na edinburskega sporazum, ki predvideva vrsto izjem oz. posebnih ureditev.

Predsednica Liberalnega foruma Schmidt je menila, da so temeljni Evropske skupnosti po danskem referendumu zasidrani, poslovodja Zelenih Peter Pilz pa je dejal, da je Evropski skupnosti uspelo razcepiti dansko prebivalstvo. »Zagovorniki ES na Danskem so zmagali, za avstrijske pogajalce pa je to naloga, naj v Bruslju - tako kot Danci - cim vec iztržijo. »Kaj je za Dansko dobro, za Avstrijo ne more biti slab«, je zaključil govornik Zelenih v avstrijskem parlamentu.

H. SCHMIDT

Čestitke liberalce iz skoraj vse Evrope

LONDON/DUNAJ - Julius Maaten, generalni sekretar Liberalne internacionale (LI), je uspešni nastop Liberalnega foruma bivše podpredsednice svobodnjake stranke Heide Schmidt pri nizjeavstrijskih deželno-zbornskih volitvah označil kot »presljetljiv in veliko bolj pomemben, kot to morda izraza 5,1 odstotni delež volilnih glasov«. Članstvo Liberalne internacionale je z zanimanjem zasleduje razvoj nove skupine liberalcev v Avstriji, Liberalni forum pa s tem v zvezi velja kot ustrezeni partner za bodočnost. Maaten je izrazil upanje, da bi Liberalni forum lahko bil sprejet v Liberalno internacionalo že na naslednjem zasedanju izvršnega komiteja LI, ki bo začetek julija v Talinu.

Kot smo poročali, se je predsedstvo Liberalne internacionale - po prvotnem studijskem obisku Maatena meseca aprila letos v Avstriji - na svojem nedavnem zasedanju v Sofiji izreklo za izključitev Haiderjeve svobodnjake stranke iz mednarodnega združenja liberalnih strank.

Heide Schmidt medtem resno razmišlja tudi o nastopu Liberalnega foruma pri deželno-zbornskih volitvah na Koroškem.

Kot je v torkovnem povelju na tiskovni konferenci, priprave na tako kandidacijo za tečejo. Dezelno-zbornske volitve na Koroškem bodo ali se jeseni letos ali pa najkasneje spomladi prihodnje leto.

AVSTRIJA / RAZPRAVA O MEDIJIH

Še naprej čakanje na zakon o regionalnem radiju

Kritike na račun vladnega osnutka se množijo

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Zakonski osnutek o zasebnopravnem regionalnem radiju na seji ministrskega sveta pretekli torki ni bil obravnavan, čeprav je rok za oceno in podajanje izvedenskega mnenja o vladnem osnutku medtem že potekel.

Na račun osnutka je bilo podanih mnogo kritičnih pripomb, tako da so zelo verjetna nova koalicijska pogajanja in spremembe zakonskega osnutka.

Po koalicijskem sporazumu med socialdemokrati in avstrijsko ljudsko stranko naj bi zakon o regionalnem radiju bil sklenjen se

poleti, toda do tega zagotovo ne bo prišlo.

Medijska referentka Zeleni, gradišćanska Hrvatica Marijana Grandić, je v ponedeljek vabila na parlamentarno anketo o vprašanju zasebnopravnega radija. Poleg strokovnjakov iz medijskega področja so kot referenti bili zastopani tudi generalni sekretar avstrijskega radija in televizije (ORF) Kurt Bergmann in predsednik sindikata novinarjev Franc C. Bauer. Prevladovala so odklonila stališča do zakonskega osnutka koalicijske vlade.

Bauer ga odklanja za-

to, ker dovoljuje in predvideva udeležbo tiskovnih medijev pri zasebnih radijskih projektih, kar naj bi iz njegovega vidika privedlo do previsoke medijske sodelavce.

Tudi Bergmann je opozarjal na nevarnost dodatne medijske koncentracije časopisnih velikanov. Zavzel se je tudi za nekomercialne, svobodne radijske postaje, ki jih zakonski osnutek socialdemokratov in ljudske stranke ne predvideva. Tako oddajniki naj bi po Bergmannovi zamisli bili deležni posebnih podpor posameznih deželnih vlad.

Kot smo poročali, so Zeleni pred nedavnim predstavili svoj lasten osnutek za uvedbo privatnega radija, ki upošteva tudi ustanovitve neodvisne in nekomercialne radijske oddajnike.

Pri (poletni) parlamentarni razpravi o zasebnem radiju ga bodo vnesli kot protipredlog proti spornemu vladnemu osnutku. Marijana Grandić je dejstvo, da vladni osnutek v ministrskem svetu ni bil - kot predvideno - odobran, označila kot posledico številnih in zlasti s strani Zelene alternativne formuliranih kritik.

AVSTRIJA / AUSTRIAN AIRLINES

Mehak pristanek v »davčnem raju« v Rokavskem zalivu

Letaska družba v središču kritike

DUNAJ - Spet kritika na račun 'nacionalne' letalske družbe AUA. Tokrat gre za okolici, da podjetje, ki je pod večinsko kontrolo države, letno privarčuje okoli 80 do 90 milijonov silingov davčnih dajatev.

AUA je namreč na britanskem otoku Guernsey v Rokavskem zalivu, ki zaradi svojih nizkih davčnih določil velja kot 'dovčni raj', z eno milijardo silingov osnovnega kapitala ustanovila svojo družbo za financiranje (Austrian Airlines Lease and Finance Company Ltd). Preko te hčere naj bi v naslednjem letu tudi potekal nakup novih Airbusov tipe A-340 v vrednosti treh milijard

silingov. Poleg davka na premoženje avstrijskega državnega blagajna tudi ne bo deležna davčnih dajatev v zvezi z nakupom teh novih letal.

Medtem ko finančni minister Lacina kot zastopnik večinskega lastnika AUA pravi, da je zadeva korektno urejena, je generalni sekretar ÖVP Ferdinand Maier začetek tedna ostro kritiziral 'davčno ugodno' ureditev, ki da ne more biti v skladu z načeli državnega podjetja ter interesi večinskega lastnika.

Navsezadnje, tako poudarjajo pri ljudski stranki, je državna AUA s to ureditvijo zelo slab zgled za avstrijsko gospodarstvo. (I.S.)

NOVICE

Bodo inozemski delavci lahko postali člani obratnih svetov?

DUNAJ - Predsedstvo Zveze avstrijskih sindikatov je na svoji zadnji seji razpravljalo o vprašanju, ali lahko inozemski delavci postanejo tudi člani obratnih oz. podjetniških svetov. Vprašanje je postalo aktualno, ker je Avstrija pred vstopom v tako imenovani Evropski gospodarski prostor, v pristopni pogodbi pa je tudi pozitivno urejeno to vprašanje. Možnost izvolitve inozemskih delavcev v obratni svet predvsem podpira sindikat privatnih nameščenecov ter sindikat za nastavljenca v turizmu. Sindikat ne vidi nevarnosti nekontroliranega posega tujih delavcev v podjetniške strukture, saj v praksi postane član obratnega sveta tisti nameščenec, ki že dalj časa dela v podjetju in ima tudi zupanje svojih kolegov. V Avstriji je trenutno okoli 8 odstotkov delavcev iz tujine.

Požar v hidroelektrami

SALZBURG - Požar je v ponedeljek popoldne uničil enega izmed starih generatorjev v glavni centrali elektrarne pri gorskem jeziku Kaprun v Visokih Turah na Salzburškem. Vzrok samovnetja je bila verjetno napaka pri izolaciji 50-megavatnega generatorja. Zaradi nevarnosti eksplozije je bilo izključeno alarmantno stanje. Nastala je škoda v višini 20 milijonov silingov. Izmenjava generatorja bo trajala pol leta.

Vojska z 'Mistralom'

DUNAJ - Avstrijska vojska bo dobila francosko raketo orožje. Odločitev je zdaj dokončna, v torki je bila v obrambnem in v gospodarskem ministru podpisana pogodba s proizvajalcem raketne tipe 'Mistral', francoskim koncernom Matra. 1, 2 milijardi silingov bo stala nabava novega orožja, ki ga zvezna vojska potrebuje za protitankovsko in protiletalsko obrambo. V okviru posla z raketami je Avstrija s Francijo sklenila obširne kompenzacijske posle. Nabavljanje raket za avstrijsko vojsko ni samo naletelo na kritiko protimilitarističnih krogov, temveč je zaradi vrste formalnih napak in nerednosti pri razpisu pred kratkim skrbelo za notranje-politične razprave.

20 milijonov silingov podpore

CELOVEC - 20 milijonov silingov je v preteklih dveh letih dala dežela Koroška za pospeševanje oskrbe s živili. S tem so podprli okoli 500 neposrednih oskrbovalcev ali skoraj 70 odstotkov malih trgovcev, ki so se poslužili te podpore. Pristojni referent pri koroški deželni vladi je s tem v zvezi dejal, da je celoten obseg storjenih investicij na ta način dosegel 300 milijonov silingov.

Uml župnik Franc Jančar

CELOVEC - V 77. letu starosti je v bolnišnici Eli zabatin umrl župnik Franc Jančar, ki je nad 40 let skrbel za duhovno dobrobit vernikov v Slovenjem Plajberku in v Sentenartu v Brodeh. Rajni župnik se je rodil v Zgornji Radgoni v Sloveniji, junija leta 1944 pa je v Ljubljani bil posvečen za duhovnika. Maja leta 1945 pa je pribežal v Avstrijo. Bil je med drugim v begunskem taborišču v Vetrinju, od junija leta 1947 pa je deloval v krški škofiji. Najprej je kot kaplan nameščen v Borovljah, v Zelezni Kapli, v Selah, v Smihelu nad Pliberkom, v Kapli ob Dravi, v Tinjah, v Zvabeku in v Pliberku. Od marca leta 1953 dalje pa je bil župnik v Slovenjem Plajberku. Pogreb cenjenega dušnega pastirja je danes popoldne na pokopališču v Slovenjem Plajberku.

Akademija za turizem

CELOVEC - Koroška trgovinska zbornica bo jeseni letos razpisala svojo ponudbo na področju strokovnega izobraževanja v gospodarstvu. Na institutu za pospeševanje gospodarstva bodo ustanovili strokovno akademijo za turizem, nadalje bodo pričeli s strokovnimi akademijami za področja trgovina, tehnika za avtomatizacijo ter prostorsko urejanje. Za pomlad let 1994 pa je predvidena ustanovitev strokovne akademije za računstvo in controlling. Podrobnejše informacije dobite pri trgovinskih zbornicah za Koroško, telefon (0463) 5868, poseben informacijski večer pa bo 27. maja s pricetkom ob 18. uri na institutu za pospeševanje gospodarstva v Celovcu, Kolodvorska cesta 42.

Jani Oswald bral na Dunaju

DUNAJ - Koroški slovenski pesni-avantgardist Jani Oswald je pretekli teden na vabilo Združenja avstrijskih narečnih avtorjev bral v »Hofschénke« v 17. dunajskem okraju. Mladi avtor (zbirki »Zaseka« in »Babilon« pri založbi Drava, Celovec) je predstavljal slovensko-nemške pesmi in variacije z dvojicnim, ne samo včasih hudobnim besednim, temveč tudi neprizanesljivim družbenokritičnim poi-gravanjem.

CELOVEC / NA POBUDO LJUDSKE VIŠOKE ŠOLE

Poučen literarni pohod

CELOVEC - Konec preteklega tedna je Ljudska visoka šola v Celovcu poiskovala nov način izobraževanja in povabila zainteresirano publiko na »literarni pohod po Celovcu«. Klaus Amann in Hubert Lengauer, docenta na celovski univerzi, sta pripravila obsežen program in vodila lepo število radovednežev oz. vedozelnjecev od Musilovega arhiva preko 12 postaj do rojstne hiše slovite pisateljice Ingeborg Bachmann.

Na vsaki postaji je pisana publika slisala tek-

ste iz celovske literarne zgodovine in tako dobila tudi globok vtis politične zgodovine glavnega mesta Koroške. Zvedela je, da so se posamezniki že v 19. stoletju borili za slovensščino v Celovcu (Rizzi, Einspieler in slovensko časopisje na eni strani), seznanjeni pa so bili tudi z izjavami opazovalcev »druge miselnosti« na drugi strani (»Celovec je čisto nemško mesto«, D. Spitzer 1867; »Nemcija, ti naša zibeljaka«, Josef Friedrich Perkonig).

»Nastopila« pa sta tudi Ingeborg Bachmann (»Človek bi moral biti tujec, da bi tako mesto kot je Celovec prenašal dalj kot eno uro ali sploh tukaj zivel ...«) in Johannes Ciesciutti (»V mojem literanem okolju vlada rjavkasto nemur, ki odklanja neno moje pesništvo ...«).

Za zaključek je bilo na sporedu pesniško branje slovenskega rojaka Janija Oswald. Leta je razvedril publiko z dvojicnimi pesmi iz svojih zadnjih zbirk in dokazal, da je mojster besede v obeh deželnih jezikih.

Helga Mračnikar in Stefan Alekto pa sta vodila diskusijo o temi »Pisati v maslovesčnem okolju« in publiko seznanila s prednostmi in tudi težavami manjših založb kot sta to na primer Drava in Alekto. Dobra literatura ni odvisna od pomembnosti izvora, ne od velikosti založbe; merodajna je kakovost založbe. Razlika da je v tem, da imajo velike založbe drugačne, veliko večje in močnejše možnosti promocije svojih avtorjev, je bilo poudarjeno.

Zemljanko lo odlično v gibu in besedi upodobi Marjeta Leskovšek, slika: Marko Lipuš

ŠENTJAKOB

Ponovitev Prometeja

SENTJAKOB - Po uspešni premieri Vkljenjenega Prometeja bo novo ustanovljeno Društvo za razvoj samostojnega gledališča na Koroškem ponovilo uprizoritev dramske dela starogrškega dramatika Ajshila. Ponovitev drame bo danes, četrtek, in jutri petek ob 20.30 uri v farni dvorani v Sentjakobu v Rožu. Dramo je režiral Marjan Stikar, poleg domačih igralcev predstavi sodelujejo tudi dijakinje Višje šole iz Sentpetra, sceno pa je zasnoval domači scenograf Tonej Reichmann.

RECENZIJJE / CD PLOŠČE

Painkiller - Buried Secrets (CD, Earache 1992, trajanje 27 minut; distribucija NIKA)

Druga plošča le na prvi pogled bizarne navezave John Zorn - Bill Laswell - Mick Harris nadaljuje in ndagruje zacetni zvočni udar. Odkar se je nadustvarjalni iz jazza izhajajoči glasbenik John Zorn navdusil nad hitrostjo v glasbi, slednja ni nikoli več taka, kot je bila prej. Hitrost, hitre spremembe in kljub temu izredno kompaktna glasba so ene od najbolj fasci-

nantnih značilnosti Zornovega ustvarjanja. V projektu Painkiller je neenakomerno stopnjujoča se in pojemajoča hitrost. Vidov ples saksofona, basa in bobnov (in predvsem se en dokaz, da kitara v bendu sploh ni potrebna). Na plošči sta celo dva dub komada, kar je očiten vpliv ameriske instrumentalne skupine Blind Idiot God, ki je pred časom navdušila Zorna.

Končna podoba ni tako niti najmanj homogeno, tako da vtise in občutja prej razcepi in razširi v nesteto smeri kot pa zbira skupaj. Zaključni komad, izveden s pomočjo Godflesh, ki je edina skladba s petjem, pa jih dokončno razprši. Painkiller ne prinaša svojih sploh ne prinašajo.

Dario Cortese

Fred Frith / Francois - Michel Plesenti - Helter Skelter (CD, RecRec Music 1993, trajanje 55 minut; distribucija NIKA)

Odkar je razpadla skupina Henry Cow, si je njen kitarrist Fred Frith se bolj utrdil sloves enega od vodilnih glasbenih avantgardistov. Sodeloval je s številnimi glasbeniki (John Zorn, Brian Eno, Bill Laswell, Lol Coxhill, Henry Kaiser,...) in posnel nekaj samostojnih plošč, v živo pa smo ga že večkrat

videli tudi pri nas. Njegovo novo delo je glasba za opero oziroma glasbena verzija Pesentijeve opere Helter Skelter, ki zato na plošči deluje dovolj samostojno.

Napis na plošči vse, ki opere niso videli, poudči, da je njena najbolj zgovorna pripovedbena slika Ladja norčev Hieronymusa Boscha. Vizionarska alegorija posadke in potnikov, ki so se vkrkali na neskončno in brezumno potovanje proti sodnemu dnevu; proti nori, usrani, nesmiselni apokalipsi sedanosti. Tej daje ritem glasba Freda Fritha.

Za svoj najnovejši projekt je Frith angaziral skupino petnajstih »glasbenikov v nastajanju« iz Marseilla. Zato je interpretacija nekaj posebnega, površinsko neobdelana in surova, vendar za pozornost ušesa nenava-

dno zanimiva. Na plošči Helter Skelter tu pa tam prepoznamo »frit-hovske« pasaze, sicer pa spoj najrazličnejših instrumentov ponuja vse prej kot običajno zvočno sliko.

Dva soprana in kontralt (del materiala je bil posnet tudi na predstavi v Zagrebu) se na plošči Helter Skelter srečujejo s semberji, sintizerji, elektronicami, kitarami, saksofoni, tolkami, bobni... Plošča sestavlja dva dela s po osmimi skladbami. V nasprotju s prvim je drugi del glasbe veliko bolj komoren in težko vzdusje sili v poslušalca iz vseh instrumentov. Helter Skelter ni lahka plošča in proti koncu dobiva Boscheva slika v Frithovi glasbi vedno bolj izrazite obrise.

Dario Cortese

Terence Trent D'Arby: »Symphony Or Damn« (Založila Columbia - Prodaja: Dots; 1993; 65 min; soul, okoli 2.100 tolarjev)

Kaj naj naredimo s tem Terenceom D'Arbyjem? Pred šestimi leti smo ga uvrstili med nove funk-soul bogove. Na lestvici je kraljeval njegov debi-album »Hardline According To ...«, v nekaj mesecih pa je postal seks simbol, ego manijak in velik gobezdac hkrati. Pred štirimi leti, ob izidu druge, neslavno propadle plošče »Neither Fish Nor Flesh«, smo ga lahko odpisali kot ene zvezdo enodnevnic, ki je za trenutek zasijala na glasbenem nebesnem svodu, nato pa se je pod bremenom slave pogreznila v temo vesolja.

In zdaj se je Terence vrnil. Nekoliko bolj umi-

rjen, malo manj prepotenten, napolnjen s pozitivno energijo ljubezni, seksa in vere. V trenutku, ko tole pisev, mi še ni znano, kako visoko je njegova plošča pristala na angleški lestvici. Ampak če bi bilo kaj pravice na tem svetu, bi moral tale album prej kose priiti na prvo mesto. Terence nam za to ponuja vsaj deset zelo dobrih razlogov, deset odličnih pesmi, zaradi katerih lahko pleše kot ob Prince, zapeleje drugi spol kot ob glasbi Barryja Whitea in se ljubi kot na primer ob »Sexual Healing« Marvinu Gayea.

»V redu,« me boste ujele, »ampak na plošči je 16 pesmi, in ne deset.« Res je in res je tudi, da jih je nekaj odvečnih, nekaj preveč golih in nekaj plehih, kot črna senca, ki se vleče od minule plošče. Toda res je tudi, da se večina plošč sestoji iz deset do dvanajst pesmi, kar pomeni, da nam Terence prinaša več dobrih pesmi kot večina današnjih albumov (ki seveda tudi ne morejo brez slab(s) ih skladb). D'Arby nadaljuje tam, kjer se je končala prva plošča. V šestih letih se je veliko naučil, bil pod vplivom stare in nove do-

bre muzike ter posnel izredno močno (rock), nabito (funk) in custveno (soul) ploščo. Primerjave niso potrebne. To je D'Arby. »Hardline ...« Drugi del. Glasba nadaljuje varno komercialno pot prvenca, besedila pa ohranjajo duhovnost drugega albuma. Seveda je ta daleč od kakega celibata in zato skladno eksistira z telesnostjo, ki wet iz Terenceovega glasa in stajala. V spomin mojega CD gramofona sem vstavil številke 5, 2, 14, 8 in 16: »Delicate« (delikaten duet s pevko Des'ree), »She Kissed Me«, »I Still Love You« (naslednica »Sign Your Name«), »Wet Your Lips« (dedic »Wishing Well«) in »Let Her Down Easy«.

Ob poslušanju »Symphony Or Damn« torej lahko na različne načine uživamo. Prepustimo se izvrstnemu vokalu Terencea Trenta D'Arbyja, njegovi topli in energični muziki, predvsem pa svojim čutstvom in čutom; plesi, meditiraj, raziskuj, zapeljaj in se ljubi.

Marko

K. Milosavljevic

Son House - Father Of The Delta Blues (The Complete 1965 Sessions; založila Columbia, 1992, prodaja Dots, cena 3491 SIT)

Legendarnega pevsca so ponovno iskali v Delti, »odkrili« pa so ga v Rochesteru, New York. Columbijsina serija Rotots'N'Blues je konec

lanskega leta na trg plasi-rala ploščo, ki pomeni »moram« za vsakega zbiralca bluesa. Prvotno izdajo iz leta 1965 dopolnjujejo neizdani posnetki s tistega famoznega snemanja, ki ga je organiziral John Hammond, na katerem je moč iz Delte skupaj z Alanom Wilsonom preigral v prepeval svoje tradicionalne folk blues pesmi. Srhljivo intenzivna pesem Son House, predirjavi slide in robato ubiranje po strunah so del tistega vznemirljivega doživljanja, skozi katerega so si poslušalci, ko se je na odru pojavil, »eden največjih«. Son House, manj virtuozen na ki-

tari, zato pa toliko bolj nabit z emocijami v petju, potrjuje legendo, ki so jo o njem širili pevci, ki so ga obdovovali pred vojno in ki jo je bilo mogoče razbrati s ploščo na 78 obratov. To je plošča, ki te zapelje k poslušanju Housovih prvih posnetkov, njegovih kompanionov, pevec iz Delte. V trgovini Rec Rec go boste ugledali pod Son House And The Great Delta Blues Singers (1928 - 1930). Na njej so se redki posnetki Willieja Browna, Garfielda Akersa, Kida Baileyja in drugih.

Ico Vidmar

NA KRATKO

Izid nove knjige o Marilyn Monroe

fotografu po njegovem pričevanju v viziji obiskala Marilyn. Njen duh ga je »vodil« k izkopu negativov in njihovem renoviranju. Knjiga Monroe, katere rob je obložen s 24-karatnim zlatom, vsebuje približno sto igralnikih fotografij. Avtorica Norma Jane je v knjigo vključila intervjuje z Marilynini najozjim prijatelji in sodelavci. Fotografije, od katerih so bile le redke objavljene, obsegajo igralniko kariero vse od devjeke devetnajstletnice do svetovno slavne zvezde. Založnik knjige Lincoln Mint je sporočil, da bo natiskanih okoli 100.000 izvodov knjige. Prodaja knjige bo omejena na ZDA, Kanado in Japonsko, večinoma prek poštinih naročil. Na sliki rosnio mlada Marilyn Monroe. (Reuter)

Kriza v britanski filmski produkciji

LONDON - Minister za kulturo Peter Brooke je povedal, da se namerava sesti z vodilnimi osebnostmi angleške filmske produkcije in skupaj z njimi ugotoviti, kaksne so možnosti denarne pomoči vladaodre politike za to področje. Kot razlog za denarno pomoč je med drugim navedel uspeh britanskih filmov, ki so se potegovali za oskarje, kar dokazuje odličnost in kakovost britanskega filma kljub skromnosti produkcije.

Letos je Velika Britanija dobila za svoje filmsko delo kar pet oskarjev, med drugim tudi tistega za najboljšo žensko vlogo Emme Thompson. Zaradi denarnih in distribucijskih težav je Britanija izgubila kar precejšnje število nadarjenih igralcev, ki so raje sklenili pogodbe v Hollywoodu. V letu 1991 so Britanci posneli le 48 filmov. Ti bi bili v primerjavi s milijonsko filmsko produkcijo Hollywooda večinoma financirani iz neradodanih proračunov televizijskih družb. (Reuter)

Sponzoriranje v Avstriji

DUNAJ - Tudi v sosednji Avstriji, kjer jim gre dosti boljše kot trenutno nam, se avstrijska podjetja in kreditni zavodi, ki kaj dajo nase, ne morejo odreci soodgovornosti za javno kulturno življenje. »Gospodarstvo in kultura« je geslo, ki je že leta nujen sestavni del vsakega pomembnega podjetja.

Kreditni zavod Giro Credit, tretja največja avstrijska banka, ki ima samo na Dunaju dvajset podružnic, vlaga precejšen del svojega denarja v sponzoriranje umetnosti in kulture. Tako je GC samo v lanskem letu pomagal uresničiti dva velika kulturna projekta. Skupaj z Rank Xeroxom je sponzoriral jubilejno razstavo Novi svet ob petstoletnici odkritja Amerike v njihovi narodni knjižnici. Drugi projekt je bilo nadaljevanje 1991. leta začete sodelovanja z avstrijskimi galerijami in muzeji. V omejenih možnostih za kulturo lahko tudi avstrijska država muzejem in galerijam marsikaj oprosti, v nobenem primeru pa ni mogoče zasebno financiranje velikih muzejev. Kreditni zavod GiroCredit je lansko leto in letos finančno pomagal postaviti dve veliki razstavi v Avstriji; lani razstavo F. Hodlerja, letos pa G. Waldmüllerja. Razen tega pomaga pri organizaciji in prispeva denar za vse publikacije, ki jih izdajajo avstrijske galerije. V zameno pa ima možnost uporabljati prostore muzejev in galerij za lastne predstavitve.

Ta projekt uspešnega sodelovanja z muzeji in galerijami je bil lansko leto razglašen za enega od treh najboljših v okviru njihove akcije Meceni '92. (D. V.)

Dražba na Beverly Hills

BEVERLY HILLS - Komplet starih navtikov filma s Prestlejeve tiskovne konference v Las Vegasu leta 1970 je prejšnjo nedeljo dražbar Lot Odyssey ponudil kot premijo na dražbi, kjer je bilo več kot 700 predmetov, na primer ček, ki ga je podpisala Marilyn Monroe, razglednica, ki jo je napisal Jim Morrison, vodja skupine The Doors, in Chaplinova gravirana palčica. Filmski trakovi so bili ovrednoteni od 30 do 40 tisoč dolarjev, na njih pa je predstavljenih trideset Prestlejevih pesmi, pomešanih s humorjem in nespodobnostjo. Posnetke je dal v prodajo Joe Esposito, vodja nekdanjih Preslejevih Memphis Mafia.

Preslejeva kaseta, ki jo je umetnik posnel v zakulisju tiskovne konference pred svojo vrnitvijo pred kamere, je bila ovrednotena na 10 do 15 tisoč dolarjev. Morrisonova razglednica, ki jo je glasbenik junija '71, tri mesece pred smrtjo, iz Pariza poslal svojemu odvjetniku, je bila ovrednotena na 8 do 9 tisoč dolarjev, ček Marilyn Monroe za 35 dolarjev na 3 do 3500 dolarjev, palčica z vgraviranim Chaplinovim imenom, prvotno namenjena materi Garyja Cooperja, pa na 5 do 7 tisoč dolarjev.

Esposito je prodajal tudi posnetke za nesojeni album, ki naj bi ga posneli leta 1969. Posnetke vključujejo tudi verzijo pesmi skupine Beatles Hey Jude. Plošča je bila ovrednotena na 2 do 3 tisoč dolarjev. Na sliki Elvis Presley kot otrok. (Reuter)

Evropska literarna nagrada

BONN - Pisatelj Hans Magnus Enzensberger je letos opravil selekcijo leposlovnih del, ki bodo kandidirala za evropsko literarno nagrado. Odločil se je za pesnika Mircea Dinescuja in njegovo zbirko Nagobcnik za travo, za

Paava Haavikka (Jesenska dežela, ki je nastala med letoma 1987 in 1990) in za kratke zgodbe W. G. Sebald. Devetclanska ziriya bo staknila glave in med nominiranci iz dvanajstih držav, članic Evropske skupnosti, izbrala zmagovalca. Nemski član ziriye je pisatelj, prevajalec in vodja nemškega DAAD Joachim Sartorius. Nagrada bo zmagovalcu prinesla 40.000 nemških mark, podelili pa jo bodo konec leta v letosnji evropski kulturni prestolnici, Antwerpnu. Dosedanji dobitniki evropske literarne nagrade so Francoz Jean Echenoz, Italijan Mario Luzi in Spanec Manuel Vasquez Montalban. (A. K.)

Razpis za scenarij

Stiri mednarodne oziroma regionalne francoske organizacije za boj proti aidsu (Médecins Du Monde, CRIPS, APS in AESSA) razpisujejo natečaj za najboljši scenarij za kratkometražni igrani film na temo aidsa. Natečaj se lahko udeležijo posamezniki ali skupine, katerih člani so stari največ 20 let. Scenarij lahko obsega največ 10 tipkanih strani, vključno s predstavitevjo zvočne podlage ali avtorjev scenarija.

Posebna komisija bo izbrala 30 najboljših scenarijev, po katerih bodo priznani režiserji posneli kratke filme (dolge največ 5 minut). Filme bodo predvajali na francoski televiziji.

Scenarije (v francosčini) poslijte do 31. maja 1993 na naslov:

3000 Scénarios Contre Un Virus
Centre Régional D'information Et De Prévention Du Sida
3/5 Rue De Ridder
75014 Paris
France
Dodatne informacije na številki: 40 44 40 50

»Mein Kampf« v ruščini

MOSKVA - Ruski izvod »Mein Kampf«, veroizpovedi Adolfa Hitlerja so pred kratkim začeli ponujati črnoborzijski prodajalci po ulicah Moskve.

Knjigo je izdalo založništvo »Vodnik«, zasebne hisa iz Achkhadada, glavnega mesta Turkmenistana. V soboto so jo prodajali po 4.500 rubljev (5 dolarjev), za Lubjanko, sedežem varnostne službe - bivši KGB - na prodajnih mizah poleg »erotične literature«, angleških slovarjev in romanov Aleksandra Solženitcina in Mihaila Boulgakova, prepovedana avtorja za časa sovjetskega režima. En prejšnji izvod »Mein Kampf« se je pojavil pred nekaj meseci v Sanktpetersburgu, drugem mestu Rusije. Sanktpetersburška uprava je tožila založnika knjige, sklicuje pa se na člen kazenskega zakonika o hujšanju k rasnemu sovratstvu in nasilju. Rusko Vrhovno Sodisce bo primer obravnavalo 15. junija. (AFP)

Rusko gledališče v Porurju

BONN - Gledališče Teather an der Ruhr je pripravilo gledališki festival z naslovom Gledališka pokrajina, na katerem bodo nastopila tudi stiri gledališča iz Rusije. V času od 2. do 17. maja so se zvrstile naslednje predstave ruskih gledališč: peterburska monodrama Nema scena, ki temelji na Gogoljevem Revizorju, moskovski Tovarniški atelje

GLEDALIŠČE

Dvajsettisoči obiskovalec komedije Zbeži od žene

KRANJ - Ob snovanju gledališke sezone 1992/93 se je Prešernovo gledališče iz Kranja zavestno odločilo, da pritegne v gledališče »nove« obiskovalce s komedijo, zato so uvrstili na repertoar uspešno angleškega avtorja Raya Cooneya Zbeži od žene.

Komedijo je režiral Zvone Sedlbauer, v njej pa poleg Judite Zidar, Daret Valica, Mirana Kende, Tineta Omana, Matjaz Vinarja in Pavla Rakovca nastopa Bernarda Oman, ki je za vlogo Mary Smith na letošnjih Dnevih komedije v Celju prejela naziv zlatna komedijantka. Odziv občinstva na Cooneyevo komedijo je toliksen, da v PG Kranj ne morejo zadostiti številnim povpraševanjem po vstopnicah in po gostovanjih po vsej Sloveniji.

Od premiere v začetku oktobra lani je bilo kar 53 ponovitev komedije v matični gledališki hiši in 19 na gostovanjih, tako da si je predstavlo ogledalo že več kot 20.000 obiskovalcev. Gostovali so v krajih od Murske Sobote do Kopra ter od Brezice do Jesenice; obiskovalci prihajajo na predstave v Kranj s posebnimi avtobusi iz Ajdovscine, Domzla, Idrije, Ilirske Bistrice, Raven na Koroškem, Ljubljane, Skofje Loke, Trzica itd. Na ponovitvi 11. maja so po predstavi dvajsettisočemu obiskovalcu Stojanu Potocniku podelili dve brezplačni abonmajijski vstopnici PG Kranj v naslednji sezoni.

19999. obiskovalka predstave je bila Metka Debeljak iz Zirov, 20.001. obiskovalka pa Ada Nabergoj iz Vipave. Vsi trije so prešli tudi knjigo Matija Logarja PeGe med včeraj in jutri. V PG Kranj pričakujejo, da bodo ob zaključku letosnje gledališke sezone

proslavili že 90. ponovitev te uspešnice. (P. R.)

Srečanje slovenskih vodij gledališč

LJUBLJANA - Prejšnji teden so se v prostorih Mesnega gledališča ljubljanskega sestrili umetniški vodje slovenskih gledališč na pobudo Zvoneta Sedlbauerja (umetniški vodja MGL) in Matija Logarja (umetniški vodja PG Kranj). Pobudnika sta povedala, da sta to srečanje organizirala iz naslednjih razlogov:

S tem ko umetniški vodje niso vabljani na srečanja Skupnosti slovenskih gledališč, so v bistvu izrinjeni iz procesa načrtovanja in odločanja o razvoju gledaliških ustanov. Na omenjenih srečanjih se sestajajo samo direktorji kulturnih ustanov, ki s svojim ekskluzivizmom spreminjajo umetniška vodstva in stroko v nekakšen servis, ki naj ubogljivo služi udejanjanju njihovih tehnokrat-

KLIM bo gostoval s predstavo Lestev-drevo, katere scenarij se naslanja na slavno rusko pesnitev Pesem o pohodu Igorjevem iz 12. stoletja, peterbursko gledališče Teater ruskih noci pa se bo predstavilo z dramo Moskva, molitev za polno caso. Na koncu festivala je nastopilo se moskovsko gledališče Stanislavskega, ki je gostovalo s predstavo Plešasti rjavolasec avtorja Daniya Ginka. S to predstavo je ta gledališka skupina že gostovala v Nemčiji: preteklo leto je na Bonnskem bienalu zaradi nje prislo do zelo zanimivih diskusij med gledališčniki. (A.K.)

Ukrajina bo vmila nemške umetnostne zaklade

KIJEV - Ukrajinski ministrski predsednik Leonid Kučma in nemški predsednik Richard von Weizsäcker sta se dogovorila, da bo Ukrajina Nemčiji vmila umetnostne zaklade, ki so jih zavezniške sile po porazu Nemcije odpeljale v nekdanjo Sovjetsko zvezo. Ukrajinski premier je celo obljubil, da bo umetnine predal osebnio. Med umetninami sta tudi dve Goethejevi risbi: Pokrajina z velikim drevesom in Portret sestre Cornelia. Obe risbi bosta presli v last münchenske Državne grafične zbirke. V Ukrajino pa so po drugi svetovni vojni odpeljali se nekaj Goethejevih stvaritev: dve litografiji, na katerih je upodobljena njegova sestra Cornelia, stiri rokopisna in eno natisnjeno pismo. Tudi ta dela bodo vmili. (A.K.)

Nobelove nagrade so letos vredne 6.7 milijonov švedskih kron

STOCKHOLM - Lansko leto so bile Nobelove nagrade za kemijo, fiziko, medicino, literaturo in mir vredne 6.5 milijonov švedskih kron, vendar so jih zaradi padca vrednosti švedske valute povečali na 6.7 milijonov kron. Od oktobra, ko so proglasili zmagovalce, do izročitve čekov v decembru, je švedska krona devalvirala, v primerjavi z ameriškim dolarjem, za več kot 10 odstotkov.

Med več kot sto nominiranci, se za Nobelovo nagrado za mir potegujeta tudi Cyrus Vance in Lord Owen zaradi svojih naporov za mir v bivši Jugoslaviji, so sporočili iz Osla. V množici kandidatov za nagrado za mir, so tudi ceski predsednik Vaclav Havel, nemski kancler Helmut Kohl in bivši ameriški predsednik George Bush.

Lansko leto je bil dobitnica Nobelove nagrade za mir voditeljica guatemalskih Indijanec Rigoberta Menchua. (Reuter)

skupine za pripravo gledališkega zakona, ki jo je vodil dr. Lado Kralj. Vili Ravnjak, ki je bil član skupine, je pojasnil, da skupina zaradi časovne stiske in zamenejave ministra ni izdala nobenega poročila. Polde Bibič je menil, da je potrebno čimprej izdelati zakon o gledališčih in s tem preseci agonijo, v kateri smo se znašli. Albert Kos, svetovalec za gledališče pri ministrstvu za kulturo, je navzočim obljubil, da bo ministar Pelhana seznanil s problemi, ki pestijo slovenska gledališča in hkrati organiziral sestanek umetniških vodij z ministrom, kjer naj bi oblikovali novo strokovno skupino, ki bi nadaljevala delo prejšnje v nekoliko razširjeni in spremenjeni sestavi. Na koncu razprave, ki so se je poleg omenjenih udeležili se dramaturgi iz nekaterih slovenskih gledališč, je bilo dogovorjeno, naj srečanja gledaliških vodij postanejo redna, da bi se z večjo povezanostjo in informiranostjo postavili po robu stihiji, ki pustoši po gledališčih. (P. R.)

Umetniško gledališče na Poti v Damask

LJUBLJANA - Sinoci se je občinstvu v Jozefovi cerkvi v Ljubljani (filmski atelje Viba filma) predstavilo Umetniško gledališče s svojo četrto premiero, kulturno dramo svetovne dramatič Pot v Damask A. Strindberga v adaptaciji in režiji Aleksandra Jurca. Vizionarska drama, napisana ob prelomu stoletja, prvič prikazana na slovenskem odru, predstavlja s svojo vsebino sintezo problemov »duse« 20. stoletja in z njimi povezan aktualni razmislek in pogled v današnjega človeka. Scenografski delez k uprizoritvi je prispeval akademski slikar Janez Bernik, nastopili pa so Rade Serbedžija, Mojca Türk, Stefa Drolc, Ivo Ban, Joze Babic, Tone Gogala in Mateja Rebolj. (M. T.)

Demolition Group oživljena

LJUBLJANA - Prejšnji petek je bil v KUD Franca Prešeren promocijski koncert cerkljanske skupine Demolition Group. Na njem so predstavili svoj novi album »Bad Gag 2«, ki je izšel pri ljubljanski založbi Kif Kif.

Demolition Group so zaradi svojega inovativnega odnosa do elektro-funk godbe zaznamovali tukajšnje glasbene prostore že v osemdesetih. Prazgodovina te zasedbe se začne pri skupini Gastrbajtr, ki je bila z odličnim debitantskim albumom »Ni življenja brez ljubezni« ena izmed nosilnih skupin slovenskega alter-pop dogajanja. Leta 1985 so člani skupine ustanovili tri stranske glasbene projekte, Del Masochistics, Silver Baracudas in Demolition Group, pa tudi lastno založbo, Opus manuum, pri kateri so izdali več samostojnih kaset, med njimi se danes izstopa produkcijsko in vsebinsko nenadkriljiva »Mizerika«. V tem času so začeli tudi sodelovati s skupinami in ustvarjalci, kot so Laibach, Marko Breclj, kasneje pa tudi z Miladojko Younede, Borghesio, Janijem Kovacicem in drugimi. Za najbolj uspešnega, pa tudi najbolj glasnega, izmed treh projektov se je izkazal Demolition

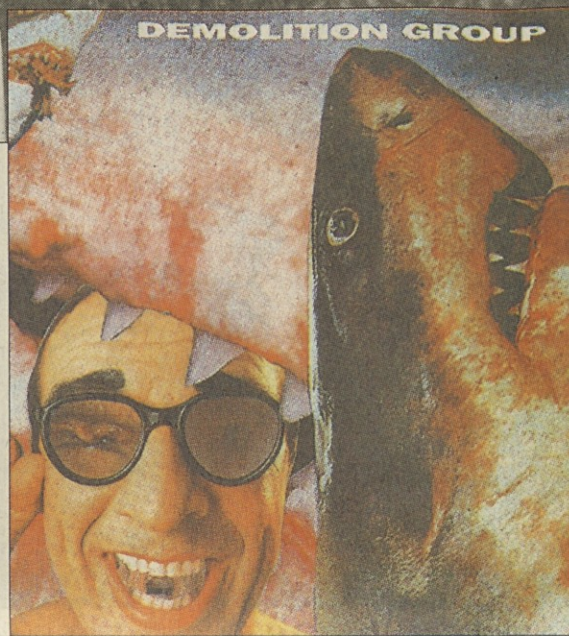
Group, in skupina je kmalu opozorila nase z nastopom na Drugi godbi, predvsem pa na barcelonskem bienalu, kjer so podpisali pogodbo z italijansko založbo Cruisin' / Hiara, pri kateri so tudi izdali dve plošči, LP »Mizerika« in EP »Miracle«. Kvalitetno in nesporno izvirno uporabo ritma masine v povezavi z elektricnimi in akustičnimi instrumenti so nato potrjevali na tukajšnjih in italijanskih klubskih prizoriščih, temu pa so kmalu sledili nastopi na rock festivalu v San Remu, Berlinskih dnevih neodvisne glasbe in raznih drugih pomembnih prireditvah, s čimer so se uvrstili med vidnejše evropske izvajalce alternativne glasbe. Poleg tega so leta 1988 za Heliod izdali še drugi album Gastrbajtrsov, »Pot v raj«. Leto prej sta zasedbi Demolition Group in Gastrbajtr prešli priznanje zlata ptica.

Demolition group se po premoru zopet vračajo na glasbeno prizorišče, na plošči, ki so jo v studiu Kif Kif snemali kar pet mesecev, pa so jim pomagali se Mitja Vrhovnik - Snrekar, DJ MC Brane in Uros Srpcic, bobnar hardrokovske skupine Polska Malca, ki bo z njimi poslej nastopal tudi v živo. Na

petkovem večeru v KUD F. P. si bo ob predstavitvi knjige pevca skupine, Gorana Salamona, moč ogledati še razstavo slik saksofonista Jozeta Pegama. Demolition Group bodo promocijo novega albuma nadaljevali v Novi Gorici (21. 5), Kopru (25. 5) in Mariboru (28. 5), v Avstriji in Italiji pa se bodo predstavili v juniju in juliju. Na sliki člani Demolition Group v studiu in ovitek njihove nove plošče.

Vasja Ocvirk

Priveži me!

VLADO MIHELJAK

Mirjana Nastran Ule: Psihologija vsakdanjega življenja; založilo Znanstveno in publicistično središče Ljubljana, 1993, mehka vezava, 256 strani, cena cca 1.400 SIT

Ste si že odgovorili na vprašanje, kaj je tako privlačnega na Almodovarjevem filmu Priveži me? Tako na pamet, po nekakšni perceptivni inerciji in lenobnosti bi rekli, da razkriva neznane dimenzije človekove duše, svet strasti, ki je onkray normalnega, vsakdanjega in se človeku k sreči pripeti le kdaj pa kdaj. No, iz bolj pozornega gledanja sledi, da dogajanje, ki ga nudi filmska fabula (strasti, nekoliko karikirano sadomazohistično razmerje, v katerem pač mučitelj fetišizira svojo zrtve, zrtve pa se po drugi strani identificira s svojim mučiteljem itd.) pokaže ravno nasprotno, da strasti, obsedenosti in tako naprej niso presežek vsakdanjega življenja, ampak njegov konstitutivni del. Torej del vsakdanjega življenja. In veličina Almodovarja je ravno v tem, da je z izjemno nadarjenostjo pokazal, kako so vprašanja fetišev in rekvizitov (spaga, flajstri etc.) predvsem tehnični problem, tako rekoč infrastrukturno vprašanje vsakdanjega življenja. Tekoča filmska

priprava se z izjemno lahkonostjo prebija skozi točke, ki bi jim med filmskimi režiserji pogosto zateženi iskalci sveta strasti pridajali grozovanske simbolne in označevalne momente. Spomnite se samo, kako se gospa Lola, ki se iznenada vrne v stanovanje, se bolj iznenada spomni, da mora lulat, in to naredi tako lahko in pristno (se usede z nogami na iks, prijetno vzdihne, ker ji je odleglo, narahlo, narahlo potrese z zadnjico in na koncu se nemarno pobriše osramje s papirjem...), da za trenutek pozabite, da sedite v kinu, saj platno pričara pristnost, ki ste je sicer deležni zgolj ob pogledu na osebo, s katero ste za daljše časovno obdobje vzajemno zakupili intimno.

In kaksno zvezo ima Almodovarjeva oda vsakdanjemu življenju z najnovejšo knjigo Mirjane Ule? Vse, kot že tako obeta sam naslov (Psihologija vsakdanjega življenja). Knjiga Mirjane Ule je nekakšna teoretska refleksija istega segmenta človekove dejavnosti, je prolog v plastično oslikavo vsakdanjega življenja, v katerem kuhanje in seskanje, posoda AMC in stezniki, stresna kritina iz bitumenske skodelice in macho spodnjice zasedajo približno isto me-

PSIHOLOGIJA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA

mirjana nastran ule

sto. No, da ne bo nesporezuma, pri vsakem drugično; pač glede na okus, interese in arhitektonske ter interierne značilnosti vsakega domovanja.

Potem ko je Mirjana Ule napisala nekaj uspešnic s področja psihologije - med drugimi: Od krize psihologije h kritični psihologiji (1986), Mladina in Ideologija (1988), Socialna psihologija (1992) - v katerih je (zlasti v prvih dveh) razgrinjala elementarne modele in refleksije ideoloških praks, ki zaznamujejo nase delovanje ter (v Socialni psihologiji) razgrnila inventar in mehaniko družbenega in socialnega delovanja posameznika, je v knjigi Psihologija vsakdanjega življenja s pomočjo najbolj relevantnih avtorjev in teorij zapopadla človeka tako rekoč pri rutinskem opravljanju velikih in malih potreb. V

konciznem jeziku in preglednem nizanju je Uletova obdelala razsežnosti vsakdanjega življenja: interpersonalne komunikacije, psihopatologije vsakdanjega življenja, genealogijo kriznih življenjskih situacij, življenjski svet družine, moralno identiteto in spolne razlike, ekonomijo dominantnega in pasivnega v interpersonalnem odnosu, psihologijo intimne, socialno konstruirane subjektu in mikrostrukturne moči in dominacije.

Zdaj, ko ste Almodovarjev film že videli, knjige Mirjane Ule pa se niste prebrali, je nesmiselno razglabljal, ali je nujno prebrati knjigo, da bi razumeli film, ali nasprotno, videti film, da bi razumeli knjigo. Če ste v pavzah med seskanjem in kuhanjem vajeni kaj prebrati, pač po hititve v knjigarno. Knjiga bo v kratkem razgrabljena.

IZŠLO JE... / REVIJE

Revolver, marec - maj 1993, št. 7, Skuc Ljubljana, format A4, 49 strani, cena 400 tolarjev
Zadnja številka Revolverja po mnenju uredništva revije prinaša svojim bralcem tisto, kar od gay revije pričakujejo - roza obarvane novice iz sveta in domaćih logov ter mnogo vprašanj in odgovorov o homoseksualnem življenju. Lahko preberemo, kaj meni Bogdan Lesnik o Magnusu in njegovem vplivu na razpad Jugoslavije pa tudi, kako se povezuje nacionalno in homoseksualno vprašanje. Reportaža tokrat predstavlja feministični in lezbični Berlin, pod naslovom Homoseksualni posiljevalci pa se ukvarja z vprašanjem, če so moski lahko posiljeni. Nova rubrika Lajf je namenjena bralcem in bralkam, ki lahko na tem mestu spregovorijo o svojem homoseksualnem življenju. Spominjajo se pred kratkim umrle temnopolte pesnice Audre Lorde, predstavljajo ameriško jazz glasbenico Tiny Davis, objavljajo pa tudi odlomek iz romana Slavenske Drakulić Marmornata koza. Obsejna filmska recenzija je posvečena Edvardu II., pod lečo kritike pa so vzeli se Svon, Zelene paradiznike in Basic instincts. V tej številki zaključujejo projekt, ki je od lanskega leta potekal v sodelovanju s Skucem, Ministrstvom za šolstvo in sport, Roza klubom in Revolverjem in je svojo pozornost posvečal boju proti aidsu. (V.S.)

Formart, letnik II, št. 6, marec 1993, 80 strani, cena 499 tolarjev

Edina strokovna revija za oblikovanje v slovenskem prostoru je kljub finančnim zagatam vendarle izšla. Osnovna tema te številke je grafična podoba volitev v slovenskem, predstavljeno je propagandno gradivo političnih strank z volitev '90 in '92. Poleg tega v reviji lahko preberemo intervju s predsednikom Slovenije Milanom Kučanom in nekaj o novih tendencah avtorskega prava v Wipo, Gattu in EGS. O problemih manjšanja formata CD plošč piše Ico Vidmar, o oblikovanju na Tajvanu pa Barbara Princic. Gorazd Suhadolnik se je pogovarjal z Andrejem Detelo, slovenskim fizikom in izumiteljem, ki konstruira najodobnejši elektromotor na svetu, Natasa Prosenec pa je predstavila beograjskega oblikovalca v »eksilu«, Eduarda Cehovina. O vizualni identiteti muzejev in galerij piše Nina Pimat Spahić, Svetlana Slapsak pa pod naslovom Azteska erotika - evropsko telo govori o semiotiki koklade. O simbolih v politiki, njihovi sterilnosti, stankah, ki črpajo svojo moč iz simbolov padlih ideologij, piše Ronald Brunner, o političnih skandalih pa Aldo Milohnic. Agencijo Futura predstavlja Ursa Gersak, poleg vseh pisanih člankov pa v reviji, tiskani na recikliranem papirju, lahko najdemo obilo slikovnega in grafičnega gradiva, ki je prava paša za oči. (V.S.)

ŽIVLJENJE METROPOL - LJUBLJANA (12)

Vstopam, torej sem

BRAJKO BIBIC

Kaj je to: Začne se s »Hare, Hare«, konča pa s »Krišna, Krišna.« To je bil dogodek, katerega značilnost je bila, da je konec prejšnjega tedna tako ali drugače vzbudil pozornost tako rekoč vseh tiskanih in elektronskih množičnih medijev. In gotovo je res, da mediji določajo v veliki (če ne največji) meri utrip življenja v metropoli in, kolikor imajo nacionalni domet, tudi v vsakem drugem kraju dežele. Za slovenske tiskane množice medije z nacionalnim dometom je značilno to, da izhajajo oziroma da imajo v velikanski večini sedež v Ljubljani. Od šestih slovenskih dnevnikov jih razen Večera, ki izhaja v drugem največjem slovenskem mestu, Mariboru, v Ljubljani izhajajo pet: Delo, Dnevnik, Slovenec, Slovenske novice in kajpada Republika. V Ljubljani je sedež treh nacionalnih radijskih in dveh televizijskih programov, nadalje edinega slovenskega politično-kulturnega tednika (Mladina) in - slednje glede na frekvenčni domet sicer izstopa iz nacionalnih okvirov, ne pa tudi, ko gre za vprašanje širitve samega dometa - edine slovenske neodvisne (zasebne) televizijske postaje (Kanal A). V odnosu do drugih krajev pomeni to za metropolo veliko primerjalno prednost. Medijska navzočnost (promocija, poročanje, kritika) takšnih ali drugačnih dogodkov, ki se dogodijo v Ljubljani, je pogoj za obstoj dogodka kot takšnega v zavesti t. i. (perceptivno) individualizirane medijske publike, ta obstoj pa je pogoj ne samo za ustvarjanje javnega

mnenja via interpretacije, temveč tudi za to, ali se in v kakšni meri se publika z medijsko (so) določenim motivom in povodom zbere (kolektivizira) na določenem (javnem) kraju ob določenem času in za določen čas.

V kontekstu mikrodiffuzije množice na mestnih ulicah, katere posamezni udeleženci zasledujejo vsak svoj bolj ali manj odmaknjen cilj, inscenacija dogodka na Copovi ulici ali Prešernovem trgu povzroči fuzijo pescev v občinstvo, ne da bi bilo potrebno za to kaj dosti medijskega pompa. Dovolj je doseči to, da se mimoidoči človek zaustavi, malo bolj pozorno prisluhne in pogleda bolj ob blizu - in že se sredi ceste (cone za pesce) ali trga ustvari bolj ali manj obsezen in zaprt krog, tako rekoč grški gledališki amfiteater iz živih ljudi. Če v večini primerov pouličnih glumcev lahko ugotavljamo njihovo zadovoljstvo ob tem, da pade v malho kakšna večkrat pomnožena enota, pa lahko tisto sobotno poplesavanje in mantranje pred Prešernovim spomenikom, ki se začne s »Hare, Hare«, konča pa na »Krišna, Krišna«, zapopademo prav toliko kot nekakšen zapozneli remake ameriške scene iz šestdesetih let tudi kot komplementarni dogodek medijski promociji festivala Hare Krišna v Hali Tivoli. Stroški zastojnega dela festivala (reklame) so se poplavalci s prodanimi cca. 2000 vstopnicami po 1400 enot.

Za meseca maj in junij v Ljubljani že dolgo velja, da se v njiju napočijo vsakovrstne prireditve, se

zlasti pa tiste na prostem. Letos so se s tem tednom in z relativno dosti medijske anticipacije začeli SKD. Kar seveda ne pomeni Studentsko kulturno društvo, temveč Studentski kulturni dnevi, ki jih organizira Studentska organizacija ljubljanske univerze. Osrednje prizorišče SKD so Križanke, razen ene izjeme pa je vse, kar se je in se bo zgodilo, za obiskovalce zastoj. Lepa gesta, ki vnaprej zagotavlja dobro obiskanost, s tem pa navsezadnje učinek uspešnosti in dodatne teze studentske populacije v javnem (kulturnem) življenju univerzitetnega mesta. Izbor ene strateskih lokacij v središču mesta je prav s tega stališča na mestu. Toda upamo lahko, da je umik iz Studentskega naselja samo taktičen. Naslednji korak bi moral biti tudi (vnovična) uveljavitev tega naselja kot za mesto kulturno pomembnega kraja. Ni dovolj, da množice studentov hodijo v mesto, naj tudi mesto kdaj stopi k studentom.

S svojo brezplatenostjo vzpostavljajo Studentski kulturni dnevi v Križankah afiniteto po sorodnosti s temeljno ekonomsko značilnostjo konzuma pouličnih kulturnih dogodkov, nehoti in nevede pa tudi po strukturi programa navezujejo na predgovino etabliranja Križank kot kraja »drugacne kulture«. Križanke so postale le-tej in njeni publikli dostopne v zgodnjih osemdesetih letih. Najprej tako rekoč po nesreči s (prvim) Spomladanskim festivalom (mešanica predvsem pouličnega gledališča in glasbe in organi-

zaciji Skuca), ko je bilo predhodnje Križank (zaprt, razmejen prostor) v sporu med politiko/policijo in organizatorjem, ki je hotel festival izpeljati na odprtih ljubljanskih ulicah in trgih, uveljavljeno kot kompromisna (alternativna) lokacija. Dogodki na ulicah so bili v takratni varnostno-politični optiki in njeni notricini povezavi z malomeščanskim terorjem domačijske intimnosti seveda razumljeni kot bogokletno onečascanje za proslave in javni red in mir rezerviranega javnega prostora. Naslednji korak v etabliranju Križank kot kraja »drugacne kulture« je bil storjen z Novim rockom v poletnem gledališču. Druga godba, ki nas bo dokončno reducirana na prejkone enoznačni etno imenovalec doletela kmalu na istem kraju, navezuje na ista izhodišča fizično (prostorsko) psihična (telesna) izhodišča (prvobitno semantično akumulacijo), le da zdaj v bolj eksotično specializirani (normalizirani) redakciji.

Kdo pa se se spomni Izreza poletja pred Metal-ko? Tudi te prireditve so bile zastoj. Tako kot so se vedno prireditve v okviru Poletja v Stari Ljubljani. Jazz festival ni bil zastoj nikoli in tudi danes ni. Toda razlika med tem, ali se dogaja v Cankarjevem domu ali pa v Križankah, kjer se je vse do pred nekaj leti, je očitna. Hkrati z isto - ali nemara celo visjo - ceno vstopnice to razliko v obliki zmanjšane kvalitete recepcijskih pogojev, kakršne nudi odprt prostor, poravnava vsakdo, ki vstopnico kupi.

Skica Miklavža Komejla

NOVICE

Težave s »čmimi jezeri«

AL KUVAJT - Ko so iraske enote proti koncu Zalivske vojne razstrelile na stotine kuvajtskih naftnih vrtin, so se znanstveniki bali zelo hudih ekoloških posledic. Po neki črni napovedi bi sajast dim iz gorčih vrtin utegnil obdati planet in zastrti sonce. Drugi so trdili, da se to ne bo zgodilo, ker bo dež spral saje na zemljo. Pokazalo se je, da je resnica kot običajno neke vmes. Sonce ni bilo zastrto, vendar so raziskovalni baloni celo nad ameriškim Wyomingom izmerili visoko koncentracijo delcev, ki so bili tako kemično kot fizikalno podobni delcem, prestreženim v Kuvajtu. Kuvajtski znanstveniki so pozornost potem posvetili nafti, ki ni zgorela. V kuvajtski pušcavi se je zlila v prava jezera - velike črne pasti za žuželke in ptice. Na srečo nafta ni prodrla do podzemnih zalog vode, kajti pod sipkim površinskim peskom so jo zaustavili sloji trdega peska. Pac pa nafta neusmiljeno izhlapeva in duši ter zastruplja rastlinske in živalske vrste na prostiranih površinah. Sezig »jezer« bi bila sorazmerno hitra rešitev, vendar bi bili tedaj spet soočeni s težavami onesnaženega ozračja. Ostanje le čiščenje, to pa je opravilo, ki bo trajalo dolga leta.

Coca-cola proti zanositvi

HARVARD - Znanstveniki iz harvardske medicinske šole so nedavno dokazali, kar so mnogi najstniki vedeli že prej - da namreč coca-cola uničuje spermije. Zdaj so tudi laboratorijski poskusi potrdili, da je coca-cola - strokovno rečeno - spermicid. Pri poskusih so poleg klasične coca-cole uporabili tudi t. i. nove cole (z več sladkorja), dietetična cola (z manj sladkorja) in colo brez kofeina. Za kontrolo je rabila slana raztopina. Raziskovalci so enake vzorce sperme eno minuto natapljali v teh napitkih, potem pa so merili gibanje spermijev. Ugotovili so, da najmočnejše učinkuje dietetična cola in da je navadna coca-cola (klasična) v tem pogledu petkrat močnejša od nove cole. Vpliv cole na spermije so raziskovalci pripisali sorazmerno visokemu faktorju kislosti (pH). Ker pa je pH v vseh teh različicah coca-cole tako rekoč enak, skupina s harvardske medicinske šole meni, da je pravi vzrok delovanja na spermatozoide skrit v skrivni formuli, tisti ključni sestavini napitka, ki ga v različnih odmerkih dodajajo raznim vrstam coca-cole. Raziskovalci obenem opozarjajo, da uporaba coca-cole kot kontracepcijskega sredstva nima smisla. Ker namreč spermiji hitro preprodejo v reprodukcijski trakt ženske, ne more coca-cola, ki jo ženska popije po spolnem odnosu, prav nič več spremeniti.

Električni avto na dvojni pogon

KARLSTAD - Energetska kriza in strožji ekološki predpisi so mnoge avtomobilске družbe po vsem svetu - predvsem v ZDA, Japonski, Nemčiji, Veliki Britaniji, Franciji, Švedski - prisilili, da so se posvetile razvoju električnega avtomobila. Švedska družba Solon AB je pred kratkim izdelala električni avto na dvojni pogon: na tok iz zvinjenih akumulatorjev oziroma na »kombiniran« tok iz akumulatorja in sedemkilovatnega plinskega generatorja. Če je pogon samo akumulatorski, avto s hitrostjo 110 km na uro prevozi 70 km. Z okrepljenim pogonom avto prevozi kar 550 kilometrov, vendar se maksimalna hitrost zniža na 90 km na uro. Avto je strogo aerodinamične oblike: spredaj nizek in sploščen, zadaj višji in zaobljen skoraj kot krogla. Trdna sasiša in dobra karoserija zagotavljata v primeru prevračanja ali bočnih trenj večjo varnost.

Več hrane iz žita

MELBOURNE - Raziskovalci z Univerze La Trob iz Melbournu preučujejo biokemijo rastlinskih celic, da bi odkrili, kako uporabiti doslej neizkoriščen vir beljakovin, vitaminov in rudninskih snovi - stene celic hranljivega tkiva (endosperma) žitaric. Te celice so polne zalog skroba in glutena, ki rabijo za razvoj bilke oziroma človeku kot glavni vir ogljikovodikov in beljakovin v hrani. Endosperm obdaja sloj alevronskih celic debelih sten, ki se po mlečju spremenijo v otrobe. V prebavilih človeka in domačih živali, na primer perutnine in svinj, encimi teh sten ne morejo razkrojiti. Zato ni mogoče prebaviti alevronskih beljakovin visoke hranljive vrednosti, koristnih vitaminov B in rudninskih snovi, vse dokler te bogate celice ne pridejo v debelo črevo, kjer se stene beljakovin razkrojijo zaradi mikrobiološke aktivnosti. Znanstveniki iz avstralske prestolnice zdaj skušajo priti do vsebine nerazkrojjenih alevronskih celic. Ena izmed možnih metod je drugačen način mlečja. Raziskujejo tudi v smeri uporabe encimov, da bi spremenili zgradbo alevronskih celic. Do takšnih sprememb prihaja tudi v naravi, in sicer med klitjem, ko endogeni (notranji) encimi deloma presnovijo zunanjo, debelejšo steno celice, medtem ko notranja, tanjša stena ostane neposkodovana. Podobne procese naj bi torej sprožili z eksogenimi (zunanji) encimi. Če se bo znanstvenikom posrečilo razviti ti metodi za razkroj sten alevronskih celic žitaric, bo to živilo se bogatejši vir beljakovin, vitaminov in rudninskih snovi.

Generator proti impotenci

MÜNCHEN - V Nemčiji so predstavili majhen aparat sodobnega »alternativnega« imena biopotenzor, ki naj bi pomenil rešitev za impotentne moške. Gre za aparat premera štiri centimetre, ki ga uporabnik pritrdi na hlače blizu genitalij. V aparatu je generator na baterijo, ki ustvarja izmenično magnetno polje nizke frekvence. To polje menda pospešuje pretok krvi v mišicnem tkivu penisa in tako neposredno vpliva na potenco. Profesor Rainier Pelka z Münchenske univerze je aparat preskušal s skupino desetih ljudi, starih 30 do 60 let, in vseh s hudimi motnjami glede potence. Po »zdravljenju« je bilo pri vseh moških opaziti večje ali manjše izboljšanje potence. Zanimivo je, da so tudi v kontrolni skupini desetih ljudi enake starosti in s podobnimi spolnimi težavami pri treh ljudeh ugotovili izboljšanje potence, čeprav so vsi člani te skupine namesto »biološkega potencorja« dobili prazen aparat - cesar pa seveda niso vedeli. Do izboljšanja je očitno prišlo pod vplivom sugestije. Nemski androlog Carl Schirren meni, da je tudi v prvi skupini vsa izboljšanja pripisati zgolj avtosugestiji. Opozarja, da je »pretežno število primerov impotence posledica psiholoških vzrokov«, a ne fizioloških. Zato je tedaj, kadar je »do impotence prišlo zaradi psiholoških konfliktov oziroma hormonskih ali nevroloških motenj - denimo nepravilnega delovanja hipofize - treba iskati pomoč pri specialistu«. In ne se torej zanasati na »biopotenzor«! (E. J.)

TEHNOLOGIJA / PREPROSTOST TEHNOLOŠKEGA PRENOSA, ČE GRE ZA BIOINŽENIRING

Nova kulturna revolucija na Kitajskem in prehrana

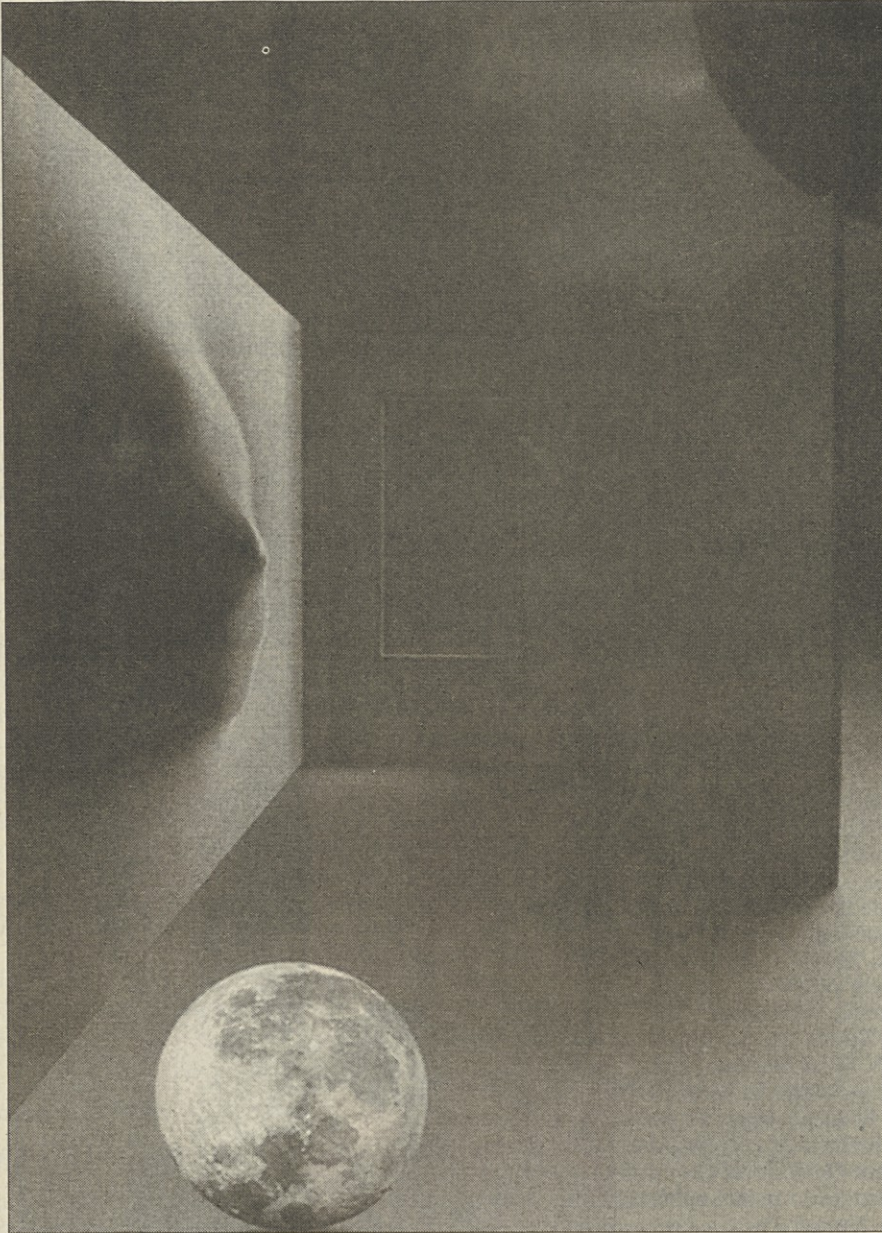
Premislek o tem, kaj bo jutri jedlo 1,2 milijarde kitajskih ust

Ce verjamemo reviji New Scientist, je transfer tehnologije »iz Severa na Jug« zelo preprost, ko gre za bioinženiring. Potrebno je le nekaj bistrih glav in majhen kupček ne predrage krame, pa vlak spelje. Pravzaprav gre za transfer iz Severa na Vzhod, bistra glava pa je Zhan-Lian Che, kitajski biotehnolog, ki se je po temeljitim solanju na Zahodu vrnil domov in v nekaj letih - svetu neopazno - zaplodil novo kulturno revolucijo. Zhan-Lian ne kultivira prevratniških ali maoističnih idej, ampak transgenski krompir, paradiznike in tobak. Zahodni suhoparni znanosti navkljub tega ne počne po ustaljenih pravilih preverjanja in ponovnega preverjanja, ampak na desetinah hektarjev plodne kitajske zemlje. V svet so že prišla poročila o transgenskih cigaretah, ki so narejene iz tobaka, odpornega proti mozaičnemu virusu, vzgojenega pa na največjem tovrstnem polju na svetu. Imenujejo jih China in državna komisija, ki jih je puhala, je bila z njimi zadovoljena. Eden od sojev transgenskih rastlin je vseboval pol manj nikotina in pobudil upanje, da bodo odkrili »nikotinski« gen in ga pomnožili, tako da bi cigarete prihodnosti lahko vsebovale več nikotina in seveda sorazmerno manj škodljivih katranov.

Na 50 hektarih polja po-

skusno pridelujejo transgenski krompir, odporen proti virusom X in Y in biomanipuliran paradiznik, odporen proti mozaičnemu virusu. Paradiznik je obrodil 40 odstotkov bolje, da pa bi preprečili mešanje semen z okolico, so ga zakopali. Okoliski kmetji, ki so opazovali poskuse, so paradiznike skrivaj spet odkopali, jih pojedli, seme pa porabili za lastno setev.

Ze te poskusne farme so največje na svetu, se na mnogo obsežnejših površinah pa kmetje že redno posipajo rekombinantne mikrobe iz družine rhizobia, ki sicer žive na koreninah stročnic in edine lahko bogatijo prst z dušikom naravnost iz zraka. Na teh poljih se je prinos povečal za 10 do 20 odstotkov in Zhang-Liana kmetje zato navdušeno podpirajo. Zahodni zeleni gledajo na te poskuse z nejevoljo, češ da so preuranjeni, in na jesenski konferenci o rastlinski biotehnologiji pripravljajo napad nanj. Njihov argument je, da bi bilo za subistenčno kmetijstvo Juga mnogo bolje razvijati transgenske kulture, odporne proti suši, v razvitem svetu pa da je že tako prevec hrane. Razvoj v tej smeri naj bi podpiral le delničarje in poslovneže. Kitajci ze zdaj odgovarjajo, da se to njih ne tiče in da morajo predvsem razmišljati, kaj bo njihovih 1, 2 milijarde ust jutri jedlo. (M. E.)

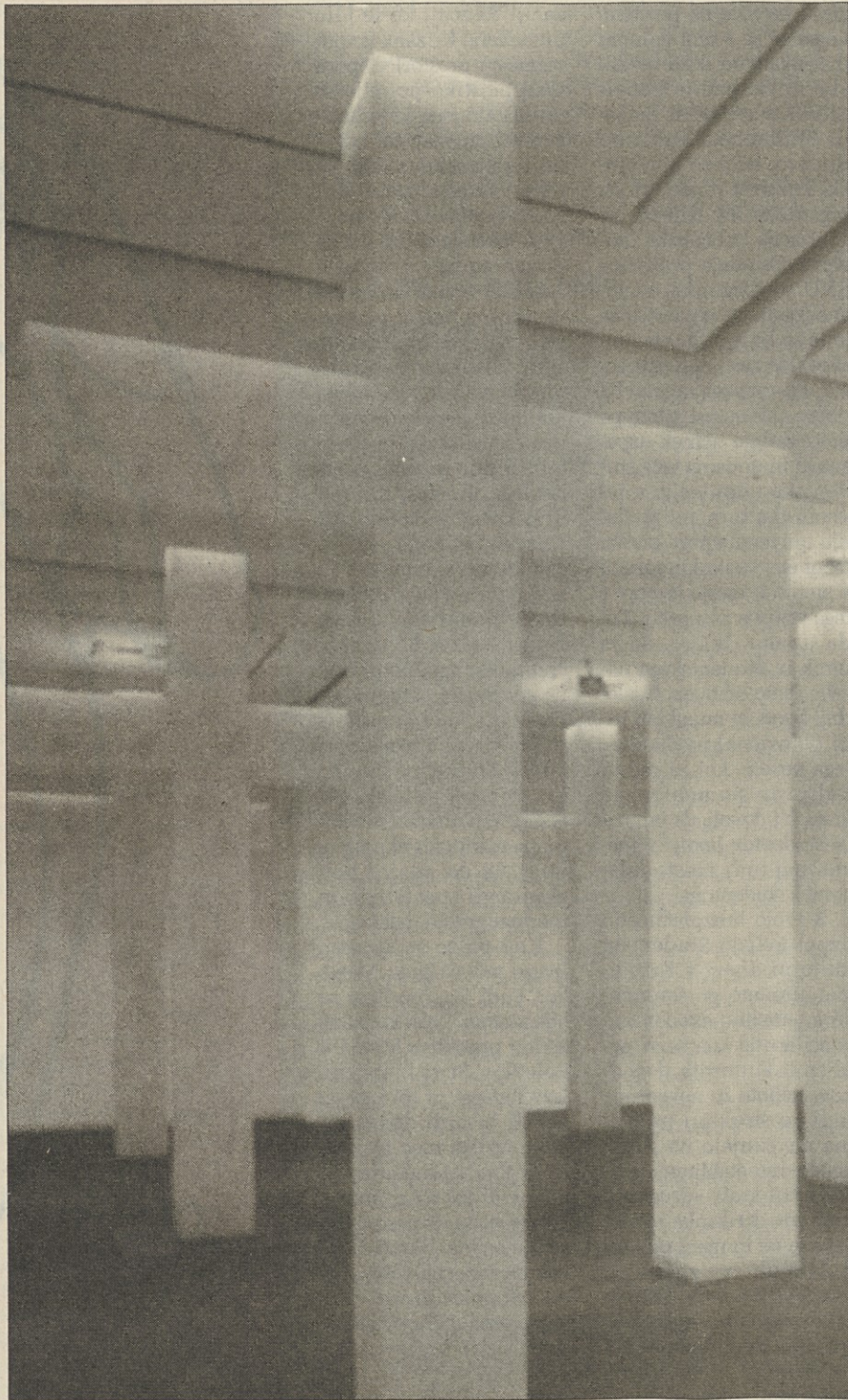

Larry Keenan, California 1993

EKONOMIJA / KNJIGA »VZPON IN PADEC TRETJE POTI; JUGOSLAVIJA 1945-1991«

Za ekonomski uspeh potrebujemo kompromis med desnico in levico

Tretja pot ni zgolj ponesrečen poskus jugoslovanskega samoupravljanja

Robert Longo, Galerie Hans Mayer, Düsseldorf 1993

Filozof Santyana je nekoč zapisal: »Tisti, ki ne razumejo preteklosti, so nagnjeni k temu, da jo ponovijo.«

Aplicirano na nase sedanje razmere, bi navedeno misel lahko razumeli takole: »Ljudje se morajo učiti na svojih napakah.« To je centralni moto knjige Vzpon in padec tretje poti; Jugoslavija 1945-1991 profesorjev Paula Philippsa z Ekonomske fakultete Univerze Manitoba v Kanadi in Bogomila Ferfile s Fakultete za družbene vede v Ljubljani. Knjiga je pravkar izšla pri Zalozbi Fernwood Publishers, Halifax, Kanada. Knjiga se začneja z zgodovinskim pregledom povojnega razvoja Jugoslavije, ki je skušala najti tretjo pot v premežu med rigidnim avtoritarizmom sovjetskega in vzhodnoevropskega komunizma in neenakostjo in krivicami zahodnega kapitalizma. Knjiga se tako začneja pri razcepu s Sovjetsko zvezo in konča z razpadom jugoslovanske federacije 1991. leta. V plejadi gospodarskih in političnih reform, ki so bile vmes, skušata avtorja analizirati ne samo, kaj je bilo v njih zgrešenega, marveč tudi, zakaj je do neprestanih oziroma »zaželenih« napak tudi prihajalo. Osrednjo pozornost seveda usmerjata na »instituciji dvojčka«, družbeno lastnino in samoupravljanje, ki sta nedvomno predstavljali specifičnost jugoslovanske tretje poti. V centralnem, sedmem poglavju, Phillips in Ferfila primerjata jugoslovanski samoupravni model z drugimi delavsko vodeni-

mi, nezasebno lastninskimi sistemi, zlasti se s kompleksom proizvodnih kooperativ v Spaniji. Eden od zaključkov tega poglavja in knjige je, da je bil del gospodarskega kolapsa jugoslovanskega samoupravljanja pogojen z ideološko grandioznostjo partijskega projektiranja, ki je v veliki meri zatrla potencialno vrednost tretje alternative. Proučevanje »tretje poti« je tudi za Slovenijo danes se kako pomembno.

Predvideni koncept privatizacije bo ustvaril nekakšno delavsko delničarstvo in sodelovanje, določeno pri upravljanju. Tudi najbolj razgretim slovenskim kapitalističnim glavam počasi se postaja jasno, da so delavci pomemben partner kapitalu, da Slovenija potrebuje kompromis med levico in desnico, ki je doslej v zgodovini pogojevala uspešnost skoraj vseh gospodarskih in političnih reform. Avtorja s »tretjo potjo« seveda ne razumeta zgolj ponesrečenega poskusa jugoslovanskega samoupravljanja, marveč širok spekter propulzivnih ustanov zahodnih gospodarstev: od koncepta delavskega soupravljanja v Nemčiji in na Švedskem, procesov humanizacije dela in odločanja v okviru opravljanja na delovnem mestu (shopfloor decision making), vloge sindikatov, ESOP in drugih delavskih delničarskih shem, vloge sindikatov pa vse do vloge države pri kreiranju ekonomskih in drugih politik in usmerjanju javnega sektorja. (P. P.)

Z G O D B A 2 4

Zaustavitev vlaka pogube

BOJAN RAUTER KOSIC

Odkar je Filozof dodelal svoj abstraktni miselni model in pricel z njim pojasnjevati dejstva Kozmosa, se je svetlobna vizija, skrivnostni vzor njegove paradigme, pojavljala zelo poredko. Nekajkrat jo je ugledal v stanju lucidnih sanj, zlasti kadar je fiksiral pozornost na izbran sanjski predmet in hrati brisal vpletajoče misli. Ampak narmerno se ni več vračal k njej, kajti v celoti jo je nosil v svoji »glavi«, zato mu vnovično spogledovanje z njo ne bi moglo več v ničemer koristiti. Prav tako se ni več spraševal o njenem izvoru; vedel je, da presega meje njegovega izkustva in dommet njegovega uma. Verjel pa je, da bo čas odkritja njenega porekla in smisla se prišel, ce ne prej, pa gotovo tedaj, ko bo razpletal poslednje zanke Uganke Kozmosa.

Filozof je torej navsezadnje ze skorajda povsem pozabil na mater svoje modrosti - zato je bil toliko bolj presenečen, ko je neke noči doživel nenavadno videnje, kar najtesneje povezano s svetlobno vizijo...

Sanjal je, kako hodi po pobocju neke gore. Ko je zavil med skale, se je pred njim pojavila nenavadno gladka, posevna skalna polica, podobna deski vecje pisalne mize. Opazil je, da se površina rahlo svetlika. Prebudil se je v stanje lucidnih sanj, vzpostavil zavest in pricel razmišljati o smislu videnege. Stopil je blize in opazil, da se na plošci pojavljajo obrisi nekakšnega zemljevida. Razpoznal je Evropo, brez oznak mest in meja, zgolj gore, morje in druge geografske značilnosti. Slika je bila črno-bela, čeprav se mu je zdelo, da je modrikasto obarvana. Opazil je, da je v določenem delu svetlejša kot v drugem. Sledil je svetlini in dognal, da je najsvetleši del nekeje na področju znane skupine planin njegove domovine, vendar ni mogel natančno dognati, katera planina je to, saj jih je po imenih slabo poznal. Od tam se je svetloba širila vsenaokoli, vendar bolj na zahod kakor na vzhod in bolj na sever kakor na jug. Najlepša svetloba se je raztezala od pobocja neke visoke planine pa do nizinskih krajev, kjer je tedaj bival. Drugod je bila motna in sibka.

Ni vedel, kaj naj bi to pomenilo, zato je pricel iskati z očmi po kakšnem pojasnilu. V tem trenutku je slika izginila in nadomestil jo je tekst, izpis kakor na velikem računalniškem zaslonu. Besedila ni razumel, saj je bilo napisano v njemu nerazumljivih znakih, ki pa so mu bili po drugi strani zelo domači; bilo je, kakor da bere jezik, ki ga je nekoč obvladal, a ga je pozabil. Ko je po zaslonu iskal morebiten ključ, s katerim bi mogel desifrirati napisano, je opazil, da je po sredini prelomljen s svetlo navpično črto. Na desni polovici je bilo besedilo, napisano v znanem, njegovem materinem jeziku. Usmeril se je nanj ter začel brati. Besedilo je bilo naslovljeno s POROČILO O EKSPERIMENTU CLOVEK in je bilo zelo dolgo; pomikalo se je po ekranu dovolj počasi, da mu je lahko tekoče sledil. Vrstice so bile prekinjane z množico tabel, grafov in zemljevidov, ki jih Filozof ni razumel najbolje in si jih ni mogel zapomniti.

Ko se je predramil, je brz zapisal, cesar se je spominjal. Dolgo časa ni mogel verjeti svojim ocem, zato je zivna in znova bral skrivnostno sporočilo ter ga skušal povezati z realnostjo. In bolj ko je povezoval, bolj se je vse ujemalo...

Iz vizije je izvedel o eksperimentu, ki so ga pripadniki tuje civilizacije pred dobrim desetisočletjem izvedli na naravnih prednikih človeka; z njim naj bi dokazali ali ovrgli hipotezo o primarnem vzroku njihove civilizacije. Vendar se jim je eksperiment ze kmalu iztrgal iz vajeti, kajti človeštvo je zacelo pocenjati številne nepredvidljive, samomorilske neumnosti. Odtelej so znanstveniki tuje civilizacije večkrat posegli na eksperimentalni planet, zelec popraviti svojo napako ter prepreciti negativne posledice svoje nepremisljenosti, vendar vselej brez pravega uspeha. Zadnji možni resilni poskus so izvedli pred nekaj desetletji, in sicer v obliki UNIVERZALNE MATRICE, specialnega znanja, ki vsebuje najvišje domete njihovega intelekta in s katerim je zato mogoče odgovoriti na prav vse neznanke Kozmosa. Filozof je iz besedila in spremljajočih zemljevidov izvedel se to, da matrico oddajajo nekakšni aparati, montirani na pobocju neke planine na severu njegove domovine; od tamkaj se širi v obliki sibeke sevalne energije, prirejene človeškemu mozganom. Univerzalno matrico naj bi zaznali odprti človeški umi, z njeno pomočjo odpravili svoj miselni kaos, pojasnili neznanke ter poiskali ustrezen prijem za zaustavitev globalnega vlaka pogube, pa tudi ustrezno rešitev nakopičenih problemov in pot k srečnejšemu, človeški naravi primernejšemu življenju.

Filozof je dojel, da je njegova univerzalna paradigma, ki jo je bil zgradil v trenutkih spogledovanja z bleščeco mrezo, prav to: človeško znanje, dirigirano z močjo univerzalne matrice. Univerzalna paradigma je bila subjektivni odraz objektivno obstoječe univerzalne matrice.

Filozof je bil realist in ni rad mistificiral. Ce se mu je kdaj zgodilo kaj nenavadnega in tega ni mogel pojasniti racionalno, je najraje zamahnil z roko in odložil problem za nedolocen čas. A sanjsko razkritje o eksperimentu tuje civilizacije mu ni dalo miru. Pomislil je sicer, da gre zgolj za igro njegove fantazije, vendar se je prevec ujemala z realnostjo, da bi jo mogel in smel ignorirati. Kakšna je torej njegova vloga? Zakaj je bil »izbran« kot sprejemnik univerzalne matrice? Jo zaznava in uporablja se kdo? Je njegova naloga res to, kar mu je sugeriralo besedilo s svetlobne plošče? Je njegov veliki cilj rešitve Uganke Kozmosa zgrešen in se bo mogel zadovoljiti z manjšim, bolj zemeljskim in konkretnim, ali pa gre zgolj za nekakšno vmesno nalogo, morda za zagotovitev razmer za nemoteno nadaljevanje njegove dokončne uresnitve?

Filozofova dilema je bila tolikšna, da se je odločil za takojšnje potovanje na sever...

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

Strnisa/Frey: ZABE (sobota, 22. 5. ob 21. uri, Okrogla dvorana). Producenta Koreodrama Ljubljana in CD. Igrajo Stefka Drolc, Zeljko Hrs, Pavle Ravnohrib.

KRALJ LEAR (nedelja, 23. 5. ob 18. uri, Galusova dvorana). **Zadnja predstava v sezoni.** Nadomestna predstava za odpovedano predstavo 13. marca. Veljajo iste vstopnice.

DRAMA SNG (061/221-511)

M. Frisch: DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE (danes, 20. 5. ob 19.30. uri - za abonma Četrtek in izven, konto; petek, 21. 5. ob 19.30. uri - za abonma Petek in izven, konto).

MALA DRAMA

A. Nicolaj: PRVA KLASA (petek, 21. 5. ob 20. uri). Za izven (konto).

M. Gad: SAMO IGRA JE IN NE BOLI (sobota, 22. 5. ob 20. uri). Za izven (konto). Igrata Natasa Ralijan in Kristijan Muck.

OPERA (061/331-945)

Giacomo Puccini: TRIPTIH- PLASC, SE- STRA ANGELIKA, GIANNI SCHICCHI (danes, 20. 5. ob 19. uri). Dirigent Loris Voltolini, režija: Kresimir Dolencić. Za red Četrtek I.

HOFFMANOVE PRIPOVEDKE (sobota, 22. 5. ob 19. uri). Dirigent Loris Voltolini. Za izven in konto.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO (061/210-852)

A. Dorfman: DEKLICA IN SMRT (danes, 20. 5. ob 19.30 uri, za abonma Red B in izven; petek, 21. 5. ob 19.30 uri, za abonma Red V).

L. Jagodic, M. Pokoren, B. Tadel: KLINIKA TIVOLI d. p. o. (petek, 21. 5. ob 22. uri). Za izven in konto.

TUKAJ IN ZDAJ (v nedeljo, 23. 5. ob 20. uri). ZA PREGNANCE IZ BIH. Program prireditve: **KLINIKA TIVOLI d.o.o., režija Bostjan Tadel; KOT DA NI- SEM VEC OTROK, premierni projekcija dokumentarnega filma o beguncih iz BiH, režija: Branko Đurić-Duro; Glasbeni program v izvedbi ekipe predstave Klinika Tivoli d.o.o. in gosta iz Sarajeva Sasa Losica (Pivni orkestar). Vstopnice po 3.000 SIT so v prodaji v PIC MGL. S svojim obiskom boste pomagali žrtvam iz BiH. Pokrovitelj ob brodelne prireditve je predsednik RS gospod Milan Kucan.**

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

H. Achternbusch: SUSN (sobota, 22. maja ob 19. uri). Režija: Eduard Miller. Za izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE (061/312-860) O. Scheinflugova: FILM SE MU JE UTR- GAL (OKENČE) (sobota, 22. 5. ob 19.30 uri -

za abonma red Sobotni in izven).

GLEDALIŠČE GLEJ (061/216-679)

Tomaz Struc: HAMLETS N'ROSES! (petek, 21. 5. ob 21. uri, PREDPREMIERA; sobota, 22. 5. ob 20.30. uri, PREMIERA). Režija: Tomaž Struc, reciklaža: Zdravko Dusa, igrajo: Goran Bogdanovski, Matej Filipčić, Gregor Fon, Mojca Kalar, Spela Rogel. (Novo soocenje T. Strucla in W. Shakespeara v gledališču Glej! Ni receno, da bi bilo Shakespeare vsec. In tudi A. R. ne bi bil nujno zadovoljen ali pa, kdo ve. Kajti to je reciklaža, kompletna. Reciklaža je ta hip in...

UMETNIŠKO GLEDALIŠČE/ATELJE VIBA FILMA, Zrinjskega 9 (061/325-971, int. 23)

Avgust Strindberg: POT V DAMASK (petek, 21. 5. ob 20. uri). Adaptacija in režija: Aleksander Jurec.

PREDDVERJE KRIZANK

TRETJI KULTURNI SOU FESTIVAL '93: OZ (danes, 20. 5., ob 21. uri). Najnovejša predstava modnega teatra One Fiction Factory, po motivih znane hollywoodske pravljice, oblikovalk Irene Mrhar in Metke Bizjan. COLUMBUS, SCHWARTZ & CAPONE (petek, 21. 5. ob 21.30 uri). Posodobljena verzija razpüte uspešnice ho-ruk gledališča Grapefruit.

KD SPANSKI BORCI (061/448-920)

Ray Cooney: ZBEŽI OD ZENE (danes, 20. 5. ob 20. uri; sobota, 22. 5. ob 20. uri). Gostovanje Presernovega gledališča iz Kranja.

MARIBOR

DRAMA SNG (062/221-206)

D. Alighieri: LA DIVINA COMMEDIA/ PARADISO (danes, 20. 5. ob 19.30 uri, za red Petek 1; petek, 21. 5. ob 19.30 uri, za izven; sobota, 22. 5. ob 19.30 uri, za red Petek 2).

MALI ODER

Kabaret XX. stoletja: NAMESTO ROZ (danes, 20. 5. ob 21. uri, za izven; petek, 21. 5. ob 21. uri, za izven). Avtorski projekt Svetlane Makarovic, ob spremljavi tria Popcorn. Za izven.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE (065/25-326)

R. Vitranec: VOLKODLAK (petek, 21. 5., ob 10. uri). Gostovanje v Ajdovscini.

ŠENTJAKOB

FARNA DVORANA

Aischylos: VKLENJENI PROMETEJ (danes, 20. 5. ob 20.30. uri; petek, 21. 5. ob 20.30. uri). V izvedbi Teatra Trotamora. Režija Marjan Sticker.

Gondonijevo »La bottega del caffè«. Režija Mario Missiroli. Predstava v abonmaju: odrezek st. 11. Predprodaja vstopnic pri blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

LA CONTRADA

Danes, 20. t. m. ob 20.30. - Združenje Teatro Grado predstavlja »Nelle lagune venete« (od Calma do Gondonija). Režija Tullio Svettni. Vstopnica 8.000 lir.

V juliju, in sicer 2., 8. in 9., bo v okviru Festivala operete, v sodelovanju z obcinskim gledališčem G. Verdi na sporedu predstava »L'amore è un treno« z Danielo Mazzucato in Max Renè Cosottijem. Režija Francesco Macedonio..

GLEDALIŠČE MIELA

V torek, 25. t. m. - »Il grande pop corn«. Nastopata Anatoli Balasz in Maurizio Grande. Predstavo organizira Združenje Globogas.

BOLJUNEC

GLEDALIŠČE FRANCE PRESEREN

Jutri, 21. t. m., ob 20. uri Andersen-Jesih »Cesarjeva nova oblacila« v izvedbi SSG. Režija Vladimir Jurec.

PRVO SREČANJE MLADIH PLESNIH USTVARJALCEV REPUBLIKE SLOVENIJE

v nedeljo, 23. maja ob 18. uri
v Slovenskem ljudskem gledališču v Celju

Predstavili se bodo mladi plesalci, ustvarjalci, člani plesnih skupin, učenci baleta, sodobnega izraznega in umetniškega plesa, stari od osem do osemnajst let, ki so pripravili samostojen avtorski ples. Sodelujoči so iz Celja, Ljubljane, Domžal, Kopra, Kranja, Lukovice, Maribora, Velenja in še od kod.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

KRIZANKE

TRETJI KULTURNI SOU FESTIVAL '93: Okrogla miza GAY in LEZBIČNA KULTURA (danes, 20. 5. ob 11. uri, Viteška dvorana). Predavanje dr. Gerde Buxbaum iz dunajskega Instituta za modo: BLACK-CRNA BARVA V ZGODOVINI MODE (petek, 21. 5., ob 16. uri, Viteška dvorana).

Modna revija CE NEKE NOCI CIPKA... (petek, 21. 5., ob 19.30 uri, Viteška dvorana).

CANKARJEV DOM

Predstavitve romana BALKAN EXPRES, Slavke Drakulic (danes, 20. 5., ob 19. uri, Kosovelova dvorana).

CEKINOV GRAD / REMBRANDTOV TEDEN

NARAVA V GLINI (danes, 20. 5., od 16.30 do 19. ure). Otroci bodo na opazovalnem sprehodu po Tivoliju nabrali razne predmete in gozdne sadeže. Vtise s sprehoda in nabrane predmete bodo naslikali in izdelali iz glinamola v obliki vaz, brosk, ogrlic...

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

V sredo, 26. t. m., ob 16., 18. in 20. uri film v francoscini »La meilleure façon de Marcher«

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

Koncert orkestra Slovenske filharmonije (danes, 20. 5., ob 19.30 uri, za Modri abonma I.; petek, 21. 5. ob 20. uri, za Modri abonma II., Gallusova dvorana).

PERSPEKTIVE '93-Big Band RTV Slovenija (danes, 20. 5., ob 21.30 uri, Klub CD). Big Band Vam bo predstavil glasbo, ki je še niste slišali.

Boše Damen- MARTINA FRENZEL (petek, 21. 5., ob 21.30 uri, Klub CD). Martina Frenzel Vam bo po ciklu Paris la nuit

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

ZATTERE ALLA DERIVA: v petek, 28. maja, ob 21.30 bo na sporedu koncert skupine The Nudes (Amy Denio, Wädi Gysi, Chris Cutler). Koncert prireja Zadruga Bonaventura, gledališče Miela in s sodelovanjem Združenja More Music.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

GLASBENA MATICA - ZAKLJUČNE AKADEMIJE: jutri, 21. t. m., sredo, 26. t. m., petek, 28. t. m. in v sredo, 2. junija ob 18. uri zaključne Akademije svojih gojencev. Vabljeni!

BBC CLUB

Danes, 20. t. m., ob 21. uri koncert tržaške rock skupine Disequazione.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠČE

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE, Miklosičeva c. 2

MOSKI PEVSKI ZBOR »GRAFIKA« (petek, 21. 5. ob 19. uri), jubilejni koncert ob 70-letnici zbora. Sodelujega se MPZ Dusan Jereb iz Novega mesta in Talum iz Kidričevega.

KNJIZNICA SISKI, Celovska c. 161

Večer z igralcem POLDETOM BIBICEM (danes, 20. 5. ob 19.30 uri). Ni vstopnine.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

Predstavitve knjige Sonje Ane Hoyer: HISA TARTINI V PIRANU (danes, 20. 5., ob 11. uri).

VELENJE

KNJIZNICA

Kulturni večer s sestro Vido Zabot: NA RAZKRIZJU JE VSE MANJ NEGOTOVOSTI (danes, 20. 5., ob 20.30 uri).

predstavlja kabaret, kakrsnega gojijo v Nemčiji.

PREDDVERJE KRIZANK

TRETJI KULTURNI SOU FESTIVAL '93: Copting Rain (Lj) in Demolition Group (Cerklje) (danes, 20. 5., ob 22.30 uri), domaći metalno-plesni skupini, pododdelku tehno projekta Godgarden.

It's only Rock'n'Roll (Band) (petek, 21. 5., ob 22.30 uri). Člani glam ansambla Bombe in kopicca izbranih gostov v jam session prepletu klasik rock'n'rolla.

Jutri, 21. t. m., ob 20.30 niz Danubio - Una civiltà musicale - koncert Komornega orkestra iz Padove in Veneta pod vodstvom Bruna Giurana. Na programu Orban, Schubert, Berio in Zemlinsky.

VIDEM

STADION FRIULI

12. junija koncert Vasca Rossija. Predprodaja vstopnic je že v teku pri Utat v Pasazi Protti.

TORREANO DI MARTIGNACCO CITTA' FIERA

V soboto, 22. t. m., ob 18. uri jazz koncert »Barbara Errico quartet«.

BASSANO DEL GRAPPA

V ponedeljek, 31. t. m. prvi koncert turneje Zucchera. Ob njem bosta nastopila Sting in Eric Clapton..

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Razstava OSKARJA KOKOSCHKE - Skice s potovanj (Galerija CD). Danes, 20. 5., bo po razstavi vodil prof. Marijan Trsar. Razstavo si lahko ogledate do 6. junija.

V Mali dvorani CD razstavlja slikar TO-NE LAPAJNE.

MALA GALERIJA

Razstava FRANZA WESTA, slovitega dunajskega umetnika.

VODNIKOVA DOMACIJA

Vabimo Vas na otvoritev razstave slik slikarja VINKA HLEBSA (danes, 20. 5. ob 19. uri). V kulturnem programu bodo nastopili: Elena Hribnik-prečna flavta, Maja Hribnik-violina, Marjetka Hribnik-violoncelo in Marko Hribnik-klavir. Razstavo bo odprl prof. Janez Ster. Razstavo si lahko ogledate do 8. junija.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIZANKE

Razstava RIHARD JAKOPIC - To sem jaz, umetnik... Iz življenja in dela velikega slikarja.

CEKINOV GRAD (Muzej noveje zgodovine, 061/323-968)

Do konca maja razstava JANINA KLEMENČICA - Popotna fotografija.

LEKOVA GALERIJA (Verovskova 57)

Do 11. junija razstavlja grafik VENO DOLENC.

LIKOVNO RAZSTAVISCE RIHARD JAKOPIC

Do 29. maja je na ogled razstava članov Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov.

GALERIJA ILIRIJA

Na ogled je razstava slik IRENE POLANEC

GALERIJA SLOVENIJALE

Na ogled je razstava akademskega slikarja IVETA SUBICA Slikovne predloge za freske. Razstava bo na ogled do konca junija.

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB (062/222-251)

Na ogled sta razstavi slikarja ZLATKA GNEZDA in slikarja TOMA VRANA.

BLED

HOTEL ASTORIA

Razstavlja akademska slikarka KLEMENTINA GOLJA.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je fotografska razstava Martina Rauchenwalda (Avstrija), Maurizia Frullanija (Italija) in Rajka Bizjaka (Slovenija).

GALERIJA TORBANDENA

Do 11. junija razstavlja Zoran Mušic. Na ogled bodo slike od 1946 do 1953 leta.

GALERIJA CARTESIUS

Do 23. t. m. razstavlja slikar Pino Ferfoggia. Urnik ogleda: 11-12.30, 16.30-19.30, ob praznikih 11-13 (ob ponedeljkih zaprto).

ART GALERY (Ul. S. Servolo 6)

Do 31. t. m. je na ogled razstava z naslovom »Progetto 92« videmske slikarke Manuele Plazzotta.

GALERIJA BASSANESE

Se danes je na ogled razstava Paola Patellija. Urnik: od 17. do 20. ure.

MUZEJ ZIDOVSKÉ SKUPNOSTI

CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme zidovske liturgije. Urnik ogledov: ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrkih od 10. do 13. ure.

TRGOVSKI CENTER IL GIULIA

BIVSA PIVOVARNA DREHER Do 6. junija razstavlja Salvatore Fiume, Michele Casella in Norberto.

MIRAMARSKI GRAD

Zgodovinski muzej

Stalna razstava »Nacrti za Miramar«.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Tržaške letovišcarske ustanove se vsako soboto ob 10.30 vsrjio vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.

KOROŠKA

CELOVEC

GALERIJA CARINTHIA Alter Pl. 30

Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja.

Do 5. junija na ogled je razstava Jürgena Brodwolfa.

KOROSKA DEZELNA GALERIJA,

Burgg, 8

Na ogled je razstava Suse Krawagna, Michael Keizer..

KAVERNA UMETNIKOV, Goethepark 1

Do 29. t. m. je na ogled razstava Gabriele Schurian.

CELJE

HOTEL MERX

Do 30. maja razstava slik JOZETA PERČICA-JUSKINA.

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI (II. nadstropje Mestnega gradu)

V novih razstavih prostorih je na ogled stalna zbirka Likovnega salona Celje.

KRANJ

GALERIJA PRESERNOVE HISE

Vabimo Vas na otvoritev razstave slik MIRNE PAVLOVEC: Sprehodi po Gorajtah (danes, 20. 5., ob 18. uri).

GALERIJA MESTNE HISE

Vabimo Vas na otvoritev razstave slik in grafik NATASE PICMAN: Zrtvovanje pomladi (danes, 20. 5., ob 18.30 uri).

LJUTOMER

GALERIJA ANTE TRSTENJAK

Na ogled je prodajna razstava del LJUTOMERSKIH SLIKARJEV.

MOZIRJE

GALERIJA MOZIRJE

Na ogled je razstava akademskega slikarja DUSANA LIPOVCA.

POSTOJNA

MODRIJANOV MLIN

Otvoritev likovne razstave erotičnega ciklusa SABASTJANA PERSOLJA - SLIKE-GRAFIKE-SKULPTURE (petek, 21. 5., ob 20. uri).

NOVA GORICA

GALERIJA POKRAJINSKEGA ARHIVA

Otvoritev likovne razstave erotičnega ciklusa SABASTJANA PERSOLJA - SLIKE-GRAFIKE-SKULPTURE (petek, 21. 5., ob 20. uri).

Avtorja bo predstavil likovni kritik prof. dr. Mirko Jutersek. Razstave se bosta udeležila dr. Dimitrij Rupel in gospod Igor Bavcar. V kulturnem programu sodelujeta LADO JAKSA, glasbenik in samostojni umetnik iz Ljubljane, ki bo predstavil svojo vizijo slikarjevih del in fotograf Metod Zavadlav fotografirski vizijo razstavljenih skulptur.

ŽALEC

SAVINOV LIKOVNI SALON

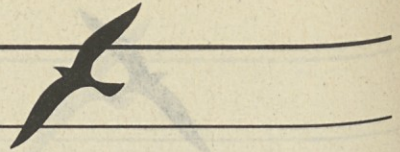
Na ogled je razstava likovnih del akademskega likovnega umetnika ANDREJA GROSLJA.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

KULTURNI DOM

Danes, 20. t. m., ob 16. uri (abonma Red I) - Andersen-Jesih »Cesarjeva nova oblacila« v izvedbi SSG. Režija Vladimir Jurec.

MENJALNIŠKI TEČAJI

menjalnica	19. maj 1993					
	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	71,00	72,80	9,97	10,27	7,68	7,89
AMTK Plus	-	-	-	-	-	-
Atelje 92 Idrija	71,50	72,90	10,10	10,40	7,72	8,10
Avtohisla*	71,80	72,40	9,90	10,30	7,50	7,90
Azur Grosuplje	71,20	72,30	10,00	10,40	7,60	8,00
Banka Vipra	70,92	72,81	10,20	10,30	7,70	7,87
Bela vrtnica	71,50	73,00	10,00	10,35	7,60	8,00
Bobr Trzin in Fužine	-	-	-	-	-	-
BTC Terminal Sezana	71,50	72,90	10,00	10,20	7,70	7,85
BTC d.d. Ljubljana	-	-	-	-	-	-
Come 2 us	71,70	72,80	10,00	10,45	7,50	7,95
Dom Kaffe	71,50	72,20	10,15	10,30	7,75	7,95
Dom na trgu	72,05	72,49	10,06	10,30	7,82	7,94
Emona Globtour *	71,90	72,80	10,20	10,35	7,60	7,90
Eros Ljubljana*	71,50	72,50	10,10	10,35	7,70	7,90
Eros Kranj*	71,50	72,50	10,10	10,35	7,70	7,90
Eurotours International	-	-	-	-	-	-
Feniks Koper*	71,20	72,95	9,97	10,35	7,69	7,89
Feniks Markovec Koper*	71,15	72,90	9,95	10,35	7,69	7,88
Feniks Portorož*	71,20	72,90	9,98	10,30	7,66	7,88
Fiba Koper	-	-	-	-	-	-
Firadas	-	-	-	-	-	-
Galileo Kozina	71,50	72,80	10,00	10,40	7,75	7,90
Golfurist Domžale	69,95	72,40	9,80	10,30	7,50	7,80
Golfurist Ljubljana	-	-	-	-	-	-
Hida*	72,05	72,15	10,21	10,26	7,85	7,90
Hipotekarna banka Koper	71,40	72,50	9,95	10,85	7,65	7,95
Hram Rožice Mengeš	71,60	72,10	10,10	10,28	7,90	8,00
Hranilno kreditna služba	71,20	73,00	9,98	10,35	7,68	8,10
Idila Sečovelje	71,90	72,99	10,05	10,35	7,75	7,99
Ilirika Ilirska Bistrica	71,50	72,80	9,88	10,30	7,72	7,98
Ilirika Slovenj Gradec	71,90	72,80	9,98	10,27	7,69	7,89
Ilirika Postojna	71,50	72,80	9,90	10,90	7,78	7,94
Ilirika Sezana	71,90	72,70	9,98	10,27	7,80	7,90
Italdesign Nova Gorica	71,80	72,80	10,10	10,30	7,80	7,88
Klub Slovenijales	72,00	72,70	10,10	10,30	7,70	7,90
Komercialna banka Triglav	71,70	73,21	10,03	10,33	7,66	7,95
Kompas Hertz Celje*	71,90	72,60	9,95	10,25	7,45	7,80
Kompas Hertz Velenje*	71,90	72,60	9,95	10,25	7,45	7,80
Kompas Hertz Idrija*	71,90	72,60	9,95	10,25	7,45	7,80
Kompas Hertz Tolmin*	71,90	72,60	9,95	10,25	7,45	7,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	71,90	72,60	9,95	10,25	7,45	7,80
Kompas Hertz Krško*	71,90	72,60	9,95	10,25	7,45	7,80
Kompas Hertz Bled*	71,90	72,60	9,95	10,25	7,45	7,80
Kompas Fintrade	-	-	-	-	-	-
Kompas Holidays	-	-	-	-	-	-
Libertas Koper	71,40	72,50	10,00	10,25	7,80	7,96
Ljubljanska banka d.d.	-	-	-	-	-	-
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	71,00	73,40	10,09	10,43	7,40	8,04
LB Dolenjska banka NM	70,10	74,20	9,96	10,54	7,68	8,13
LB Komercialna banka NG	70,30	73,15	9,62	10,41	7,30	7,95
LB Kreditna banka MB d.d.	70,00	73,00	9,90	10,25	7,40	8,00
LB Splošna banka Celje	-	-	-	-	-	-
LB Splošna banka Koper	-	-	-	-	-	-
Ma Vir	71,00	72,50	10,00	10,40	7,75	7,99
Madai Nova Gorica*	71,50	72,50	10,00	10,30	7,78	7,88
Madai Šempeter*	71,50	72,50	10,00	10,30	7,78	7,88
Media	71,50	72,50	10,10	10,35	7,70	7,90
Otok Bled	71,50	72,49	10,00	10,22	7,71	7,96
Optimizem Lož	71,50	72,90	9,90	10,35	7,60	8,00
Optimizem Postojna*	-	-	-	-	-	-
Petrol	71,50	71,99	10,20	10,30	7,80	7,95
Pigal Solkan *	71,00	72,80	10,10	10,30	7,80	7,95
Pigal Kobarič *	71,00	72,80	10,10	10,30	7,80	7,95
Pigal Obutek *	71,00	72,80	10,10	10,30	7,80	7,95
Pigal Diskont *	71,00	72,80	10,10	10,30	7,80	7,95
Pošna banka Slovenije*	71,20	73,20	9,96	10,33	7,30	7,70
Probanka Maribor	70,20	72,80	9,95	10,30	7,42	7,95
Publikum Ljubljana	72,00	72,10	10,10	10,19	7,70	7,88
Publikum Celje	72,00	72,75	9,95	10,25	7,60	7,90
Publikum Dobova	71,95	72,95	9,61	10,00	7,05	7,60
Publikum Kostanjevica	71,95	72,95	9,61	10,00	7,05	7,60
Publikum Krško	71,95	72,95	9,61	10,00	7,05	7,60
Publikum Maribor	72,25	72,90	10,15	10,28	7,45	7,5
Publikum Metlika	71,50	73,20	10,00	10,10	7,50	7,70
Publikum Mozirje	71,80	72,88	10,00	10,40	7,50	7,84
Publikum Novo Mesto	71,50	73,20	10,00	10,10	7,50	7,70
Publikum Piran	71,50	73,25	9,98	10,30	7,68	7,88
Publikum Tolmin	71,90	72,79	10,15	10,35	7,75	7,94
Publikum Sevnica	71,90	72,90	10,00	10,30	7,40	7,65
Publikum Sentilj	71,60	73,35	10,00	10,36	7,45	7,85
Publikum Šentjur pri Celju	72,10	73,05	10,05	10,35	7,60	7,94
Publikum Trebnje	70,60	73,50	10,00	10,19	7,50	7,72
Publikum Zagorje	72,10	73,30	10,00	10,39	7,60	7,95
Publikum Zalec	71,80	72,99	10,00	10,30	7,60	7,89
Shalaby Koper	71,30	72,90	10,00	10,50	7,75	7,92
Sit - on	70,00	72,90	9,86	10,30	7,52	8,00
SKB banka d.d.* **	71,30	72,80	10,13	10,34	7,80	8,00
Slovenijaturist Ljubljana	71,80	72,40	10,15	10,27	7,75	7,85
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana	71,70	72,40	9,97	10,20	7,60	7,95
Slovenijaturist Jesenice	71,30	72,60	9,97	10,20	7,65	7,85
Slovenijaturist zel. p. Maribor	-	-	-	-	-	-
Slovenska investicijska banka	71,50	72,40	10,00	10,30	7,70	7,95
Sl. hran. in posojilnica Kranj	71,80	72,30	10,15	10,25	7,70	7,90
Sonce	71,90	72,50	10,00	10,30	7,60	7,98
SKB d.d. Ljubljana	71,20	73,00	9,98	10,35	7,68	8,10
Tarifus Postojna	71,53	73,46	9,84	10,29	7,64	7,96
Tentours Domžale	-	-	-	-	-	-
Tori	-	-	-	-	-	-
Tourist service Portorož	71,00	72,70	9,70	10,20	7,45	7,85
Upimo	71,80	71,99	10,18	10,26	7,90	8,00
Wolf	72,00	72,20	10,20	10,40	7,80	8,00

Tečaj velja danes: * Zaradi tehničnih težav podatkov nismo dobili: -

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKKE, KRONE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVAŠKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 96 z dne 19. maja 1993 — Tečaji veljajo od 20.5.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	76,0138	76,2425	76,4712
Avstrija	040	šiling	100	963,1119	966,0099	968,9079
Belgija	056	frank	100	329,5961	330,5879	331,5797
Kanada	124	dolar	1	86,6367	86,8974	87,1581
Danska	208	krona	100	1766,2019	1771,5164	1776,8309
Finska	246	marka	100	1993,1591	1999,1566	2005,1541
Francija	250	frank	100	2009,4188	2015,4652	2021,5116
Nemčija	280	marka	100	6774,8441	6795,2298	6815,6155
Grčija	300	drahma	100	—	50,1284	50,2788
Irska	372	funt	1	—	165,8036	166,3010
Italija	380	lira	100	7,4524	7,4748	7,4972
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	5,2000	—
Japonska	392	jen	100	98,6417	98,9385	99,2353
Nizozemska	528	gulden	100	6042,1447	6060,3257	6078,5067
Norveška	578	krona	100	1600,2182	1605,0333	1609,8484
Portugalska	620	escudo	100	71,2036	71,4179	71,6322
Švedska	752	krona	100	1490,1270	1494,6108	1499,0946
Švica	756	frank	100	7454,3609	7476,7913	7499,2217
Velika Britanija	826	funt sterling	1	168,8291	169,3371	169,8451
ZDA	840	dolar	1	109,5696	109,8993	110,2290
Evropska Skupnost	955	ECU	1	132,7192	133,1186	133,5180
Španija	995	peseta	100	88,8182	89,0855	89,3528

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 20. MAJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1.000.000	645,139	676,521	1.321,660
21		129,0278%	135,3042%	132,1660%	100.000	64,514	67,652	132,166
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1.300.000	639,111	662,361	1.301,472
138		98,2348%	101,9017%	100,1132%	130.000	63,911	66,236	130,147

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

19. MAJ 1993	v SLT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Bela vrtnica	3,00	5,00
Eros Ljubljana*	-	6,50
Eros Kranj*	-	6,50
Hida*	4,00	5,80
Hipotekarna banka Koper	2,00	4,00
Libertas Koper	4,00	5,70
LB Kreditna banka Maribor*	4,20	6,20
LB Dolenjska banka	4,00	6,00
MA Vir	4,00	6,50
Shalaby	4,50	6,00
Sonce	4,00	6,00

Tečaj velja danes: *

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

19. MAJ 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1450,00	1500,00
nemška marka	900,00	920,00
francoski frank	265,00	273,50
holandski gulden	798,00	824,00
belgijski frank	43,70	45,00
funt sterling	2230,00	2295,00
irski šiling	2180,00	2250,00
danska krona	233,00	240,00
grška dragma	6,30	6,90
kanadski dolar	1145,00	1185,00
japonski jen	12,90	13,50
švicarski frank	985,00	1011,00
avstrijski šiling	127,20	131,00
norveška krona	210,50	218,00
švedska krona	197,00	203,50
portugalski escudo	9,00	9,80
španska peseta	11,60	12,20
avstralski dolar	1005,00	1041,00
madžarski forint	10,00	15,00
slovenski tolar	12,50	13,00
hrvaški dinar	0,40	0,65

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

19. MAJ 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	10,00	12,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,30	11,30
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,50	11,00
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,80	10,60
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,50	10,20
Italija	Kmečka banka Gorica	12,70	13,30
Italija	Tržaška kreditna banka	12,50	13,00

ROMUNIJA, SLOVENIJA / MOŽNOSTI ZA GOSPODARSKO SODELOVANJE

Romuni čakajo tujce

Gospodarsko sodelovanje med državama je skromno - Med tujimi vlagatelji so na prvem mestu ZDA - Nafta, plinska industrija, železarstvo

LJUBLJANA- Romunija je do nedavnega veljala za eno najrevnejših, pretežno kmetijskih postsocialističnih držav, v kateri cvetijo prekupevanje, črna borza in prostitucija. Toda pred kratkim je romunski vladi uspelo podpisati Sporazum o pridruženem članstvu v Evropsko skupnost, kar nedvomno prica o precejšnjem zaupanju držav dvanajsterice in mednarodnih finančnih institucij v politične in gospodarske reforme Romunije.

Država, ki se je s tezaivo otresla komunističnega režima, ima obdelanih kar 63 odstotkov svojih površin in je administrativno razdeljena v štiri-deset grofij. Glavno mesto Bukaresta ima nekaj več kot 2 milijona prebivalcev. Romunija ima celinsko podnebje, uradni jezik pa je romunščina. Nacionalna valuta je lej in za en ameriški dolar je treba trenutno odšteti 614, 210 lejev. Največje pristanisce v tej državi je ob Crnem morju (Constanta), ladje pa lahko pristajajo se v dveh manjših obmorskih pristaniscih in v številnih pristaniscih na Donavi.

Deficit blagovne menjave se je v letu 1992 zmanjšal za 1345 milijard dolarjev v letu 1991 na 938 milijonov dolarjev,

pokritje uvoza z izvozom pa je bilo v tem primerjalnem obdobju 81, 1-odstotno. Romunija izvaž predvsem železne in jeklene izdelke, traktorje, avtomobile, terenska vozila, umetna gnojila, bombažne, svilene, volnene in lanene tkanine ter nekaj konfekcije. Njeni glavni uvozni proizvodi pa so električna energija, premog, lignit, zemeljski plin, železova ruda, nafta, pšenica, koruza, krompir, sladkor in kava. Zanimivo je, da namerava ta država v letosnjem letu uvoziti več kot 40 odstotkov potrebnih energentov - predvsem nafto in pšenico. Industrijska proizvodnja se je v letu 1992 glede na prejšnje leto zmanjšala za 21, 8 odstotka, v primerjavi z letom 1989 pa za več kot polovico. To velja tudi za bruto domači proizvod, ki se je lani zmanjšal za 16 odstotkov, kar je največji padec v celotnem povojnem obdobju.

Državne finance

Zunanja zadolženost Romunije znaša 2, 9 milijarde dolarjev, v letosnjem letu pa naj bi se po nekaterih napovedih povzpela celo na 8, 5 milijarde dolarjev. V tem letu nameravajo odplačati 340 milijonov ameriških dolarjev. Medna-

ALENKA L. JAKOMIN

rodni denarni sklad je v obliki stand-by posojila Romunom odobril 440 milijonov dolarjev, Svetovna banka pa je namenila strukturnim reformam 400 milijonov dolarjev, socialnemu programu 150 milijonov in razvoju kmetijstva 100 milijonov dolarjev. Evropska banka za obnovo in razvoj jim je do zdaj namenila za 212 milijonov ekujev posojil. S podpisom sporazuma z ES pa romunske oblasti pričakujejo, da bodo letos dobile še več tujih sredstev kot lani, bodisi v obliki tujih naložb bodisi v obliki finančne pomoči. V letu 1992 je stopnja inflacije dosegla 200 odstotkov, kar je prispevalo k dodatnemu zmanjšanju že tako nizke kupne moči prebivalstva. Za letošnje leto so strokovnjaki že napovedali najmanj 70-odstotno povečanje inflacijske stopnje.

Država je odpravila režim uvoznih in izvoznih dovoljenj ter subvencij, z redkimi izjemami na področju proizvodnje in izvoza izdelkov primarne industrije. Nova vlada, ki je bila sestavljena v novembru 1992, je 1. maja 1993 napovedala popolno odpravo državnih subvencij v proi-

zvodnji in izvozu primarnih proizvodov. S sprejemom zakona o preoblikovanju državnih podjetij (1990) in zakonom o privatizaciji (1991) pa so se Romuni odločili za kombinacijo odplačne in neodplačne metode privatizacije, po kateri je postal Sklad za državno lastnino 70-odstotni lastnik državnih podjetij, ki skrbi za njihovo prodajo.

Po podatkih Romunske agencije za razvoj (-ARD) so tuje naložbe do sredine februarja 1993 dosegle blizu 600 milijonov dolarjev. Največ vlagajo ZDA (več kot 60 odstotkov vseh naložb), sledijo pa Nizozemska, Francija, Italija, Nemčija, Turčija in Kitajska. Mesanih družb je bilo po podatkih za lansko leto 15.500, pričakujejo pa jih še več. Tujci vlagajo predvsem v investicijske projekte na področju nafte in plinske industrije ter železarstva.

Možnosti za sodelovanje

Dosedanje gospodarsko sodelovanje med Romunijo in Slovenijo je bilo skromno, temeljilo pa je predvsem na klasični blagovni menjavi. V lanskem letu je obseg blagovne menjave med državama dosegel 16 milijonov dolarjev, v Gospo-

darski zbornici Slovenije pa menijo, da bi bilo tovrstnega sodelovanja lahko veliko več. Slovenija se zeli vključiti predvsem v procese posodobitve tovarn, infrastrukture in rekonstrukcije cest, pa tudi v prenos znanja in tehnologije na področju črne metalurgije, steklarstva in izdelovanja kovinskega pohištva. Možnosti je torej veliko. Zanimiva je tudi možnost za izmenjavo turističnih skupin, kar dokazujejo letovanja slovenskih turistov ob Crnem morju. Poleg dveh kooperacij, ki sta v teku med podjetjema Kovintrade iz Celja in Masinexport-import iz Bukareste ter Trgoprevozom iz Lenarta in Tractorulom iz Brasova, nameravajo nekatera slovenska podjetja skleniti tudi dolgoročne kooperacije z romunskimi partnerji: Krka in Sicomed na področju farmacevtske industrije, Zlatarna Celje na področju dentalnih izdelkov, SCT na področju gradnje cest, Izoterm Plama na področju zvočnih izolacij ...V prihodnjih dneh (točen datum se ni znan) bo Slovenijo obiskala posebna romunska gospodarska delegacija, ki bo morda pripomogla k cimpresnejemu podpisu vseh meddržavnih sporazumov, ki urejajo gospodarsko sodelovanje.

Romuni imajo še vedno dovolj razlogov za nezadovoljstvo (Foto: Srđan Živulović/TRIO)

GRČIJA / PRIPOROČILA SKLADA

Cilj države je nižja inflacija

Mednarodni denarni sklad je objavil »zelo ugodno« poročilo

ATENE - Mednarodni denarni sklad je opozoril grško konservativno vlado, naj ne popušča pri svoji strogi ekonomski politiki, je dejal minister za gospodarstvo Stephanos Manos.

Po njegovih besedah je letno poročilo Mednarodnega denarnega sklada o Grčiji na splošno »najbolj pozitivno v zadnjih petih letih«, odklonil pa je, da bi ga dal množičnim občilom. Podatke za poročilo je zbirala skupina strokovnjakov Mednarodnega denarnega sklada, ki so Grčijo obiskali marca. Manos je izjavil, da poročilo Mednarodnega denarnega sklada ugotavlja, da bodo morda potrebni dodatni ukrepi za oživitve gospodarstva, poudaril

pa je, da vlada ne bo določila novih davkov. »Ce bodo potrebni ukrepi, bodo usmerjeni k zmanjšanju stroškov, k hitrejšemu pobiranju davkov in intenzivnejši privatizaciji.« je dejal. Poročilo Mednarodnega denarnega sklada je pohvalilo nedavne ukrepe za nadaljnjo liberalizacijo gibanja kapitala in poudarilo pomembnost zaupanja v vladno odločenost, da doseže gospodarski zasuk, pravi Manos.

Dodal je, da poročilo poudarja nujnost intenzivne privatizacije, nadaljnje krčenja javnega zaposlovanja in manjšanja porabe, da bi dosegli enostevilno inflacijo in zmanjšali kronično velik primanjkljaj. (Reuter)

MADŽARSKA / NISO ZADOVOLJNI Z EVROPSKO SKUPNOSTJO

ES pozablja na obveznosti do Vzhoda

Tako misli madžarski zunanji minister, saj država še ni dobila »vabila« za članstvo

BRUSELJ - Madžarska je v terek opomnila Evropsko skupnost, naj nikar ne pozabi na svoje obveznosti do nekdanjih komunističnih držav vzhodne Evrope, ki zaenkrat niso dobile še nobenih obljub dvanajsterice o tem, kdaj se ji bodo lahko pridružile. Ob svojem obisku v Bruslju je madžarski minister Geza Jeszenszky izrazil upanje, da bodo Madžarska, Poljska, Češka in Slovaska začele pogajanja o združevanju v ES leta 1996, članice pa naj bi postale konec tega stoletja. Menil je, da mora voh ES, ki bo v Kopenhagnu, po-

nuditi ne sicer urnika, vendar pa »zelo jasno perspektivo«, kljub odporu nekaterih držav članic ES. »Upam, da se bo zahodna Evropa pokazala vredno tistega zaupanja, ki ji je bilo izkazano v letih 1989 in 1990 ter da bo zares izkoristila zgodovinsko priložnost, da svoje meje in blagostanje razširi proti Vzhodu.« je izjavil Jeszenszky. »Bila bi prava tragedija in velika neumnost, če združitev Evrope ne bi vodila k novemu blagostanju. Prepričan sem, da moralno ni sprejemljivo, kaj šele koristno, če bi se ES odrekla tovr-

stni politiki.« Ceprav so nekatere države pritiskale znotraj ES, naj se ta bolj odpre tržiscem v vzhodni Evropi in z njimi natančneje opredeli medsebojne obveznosti, so druge zaskrbljene zaradi učinkov, ki bi jih to utegnilo imeti na njihova gospodarstva. Ceprav je ES sporazum o pridruženem članstvu s Poljsko in Madžarsko podpisala že leta 1991, ju je samo 5 od 12 držav članic ratificiralo. Ob razdržitvi Českoslovaške se ES pogaja o dveh novih sporazumih o pridruženem članstvu s Česko in Slovasko. Sporazu-

ma o pridruženem članstvu z Bolgarijo in Romunijo pa sta bila podpisana v začetku tega leta. Evropska komisija je postavila šest pogojev za članstvo, vključno z uvajanjem pravih ES, zagotovitvijo demokracije ter spoštovanju človekovih pravic, kakor tudi trznega gospodarstva. Hkrati pa je Evropska komisija zahtevala pospešitev trgovinskih koncesij vzhodni Evropi in zeli na vrhu v Kopenhagnu jasno povedati, da se bodo te države Evropski skupnosti lahko pridružile, kakor hitro bodo izpolnile zahtevane pogoje. (Reuter)

NEMČIJA / KRIZA JEKLARSKE INDUSTRIJE

Stečaj za drugo jeklarno

Mesečna izguba jeklarske družbe Saarstahl AG je znašala 30 milijonov mark - Velike izgube pripisujejo tudi cennemu uvozu iz vzhodne Evrope

WILLIAM BOSTON / REUTER

BONN - Včeraj je jeklarska družba Saarstahl AG prijavila stečaj, s čimer je postala že druga nemška jeklarska družba, ki se je zrušila pod bremenom najhujše industrijske krize v zadnjih desetletjih.

Oskar Lafontaine, predsednik zahodnonemške Saarske pokrajine, ki ima 27, 5-odstotni delež v Saarstahlski matični družbi, je na tiskovni konferenci v Saarbrücknu povedal, da je jeklarna mesečno ustvarjala izgubo 30 milijonov mark (18, 5 milijona dolarjev). Saarstahl AG bo odslej delovala pod stečajnim upraviteljem, ki ga bodo imenovali v četrtek. Saarstahl AG je sel v stečaj podobno kot decembra Klöckner Werke AG, pri ka-

teri se čakajo dokončno odločitev o tem, ali se bodo upniki odločili za restrukturiranje njenega dolga v višini 2, 7 milijarde nemških mark (1, 66 milijarde dolarjev). Stečajni upravitelj bo upravljal proizvodnjo v Saarstahlu in pripravil temelje za nacrt prestrukturiranja, ki bo sposoben odplačati dolgov. »Pokrajinska vlada bo sprejela vse odločitve, s katerimi bo zagotovila nemoten proces dela v jeklarni.« je izjavil Lafontaine. Povedal je, da ta nemška pokrajina, ki meji s Francijo, ne bo zaprla vseh obratov, in izrazil vso pripravljenost za pomoč jeklarski industriji. Pri Sa-

arstahl AG so povedali, da bodo odslej v naslednjih 18 mesecih veliko hitreje zmanjševali število zaposlenih s sedanjih 7.200 na 4.500, kot so objavili že marca. »Saarstahl AG bo nemudoma sprejel vse ukrepe, ki so potrebni za to, da se bo proizvodnja v spremenjenih okoliščinah lahko nadaljevala.« je sporočil novi upravni odbor. Saarstahl AG je last DHS Dillinger-Hütte Saarstahl AG, družbe, v kateri ima francoski proizvajalec jekla v državni lasti Usinor Sacilor SA 70-odstotni delež. Preostale deleže imata luksemburska jeklarska družba Arbed SA in Saarska pokrajina.

DHS v svojem stališču ugotavlja, da matična družba Dillinger-Hütte in njene podružnice niso bile prizadete zaradi stečajnega postopka. Lafontaine je tudi povedal, da so se skupaj z drugimi lastniki odločili za stečaj Saarstahla zato, ker niso mogli več kompenzirati cedalje večjih izgub, medtem ko Usinor ni bil več pripravljen vlagati novega kapitala. Saarstahl skupaj z Usinors Unimetal zagotavlja približno 25 odstotkov jeklenih palic, drogov in zice v Evropski gospodarski skupnosti. Usinor je skušal prevzeti nekatere dele proizvodnje Saarstahla in Unimetala, da bi tako

zmanjšal izgube v tem sektorju, vendar se ni odločil za to, da bi združil obe proizvodnji.

Leta 1992 je imel Dillinger-Hütte Saarstahl samo pri prodaji 151 milijonov mark (93, 2 milijona ameriških dolarjev) izgube, celotna izguba pa je znašala 5, 9 milijarde mark (3, 6 milijarde dolarjev). Saarstahl AG je zabeležila velike zgube v času, ko je imel Dillinger-Hütte v letu 1992 54 milijonov mark (33, 3 milijona dolarjev) operativnega dobička. Pri Saarstahlu AG menijo, da so njihovo izgubo povzročili cenen uvoz iz vzhodne Evrope, srbko gospodarstvo v Nemčiji ter vpliv carinskih pristojbin, ki jih je na tuje jeklo uvedel Washington.

NOVICE

Ne marajo revizorjev

DUNAJ - Avstrijski revizorska zbornica je sporočila, da so v Länderbank Bank Austria zavrnili dovoljenje, s katerim naj bi pri njih opravili revizijo. Mesto Dunaj je lastnik približno petdesetih odstotkov Bank Austrie, zvezna vlada pa približno 25 odstotkov. Banka je izjavila, da ne bo dovolila revizije brez dovoljenja njenega supervizijskega odbora, zbornica pa je odgovorila, da bodo še naprej vztrajali pri reviziji. (Reuter)

Pričakujejo posojilo

BRATISLAVA - Slovaska upa, da bo od Mednarodnega denarnega sklada dobila posojilo v vrednosti 120 milijonov ameriških dolarjev po novosprejetih, posebnih pogojih za države, ki prehajajo v tržno obliko gospodarstva, je v terek dejal predstavnik nacionalne banke. Ta posojila, znana kot posebna tranzicijska pomoč, so bila ustanovljena letos, z njimi pa naj bi pomagali državam, ki so se oblikovale iz razpadle Sovjetske zveze. Predstavnik banke Juraj Matejovsky je za Reuter izjavil, da Slovaska pričakuje odločitev o posojilu do sredine junija ali se prej, po obisku skupine iz IMF v Bratislavi 25. maja. Posebna tranzicijska pomoč je namenjena državam, ki z IMF nimajo običajnega stand-by sporazuma. (Reuter)

Manj delovnih mest

MÜNCHEN - Kot poroča IFO - ekonomski raziskovalni institut, pričakujejo podjetja v zahodni Nemčiji večletni porast industrijske proizvodnje po povprečni letni stopnji 2, 5 odstotka od leta 1994. Toda podjetja bodo kljub pričakovanemu okrevanju še naprej krčila število delovnih mest, ugotavlja najnovejši pregled zahodnonemškega poslovanja. Podjetja nacrjujejo ostre reze v zaposlenost do konca leta 1994, nato pa bi do leta 1997 počasneje zmanjševala število zaposlenih. IFO predvideva, da se bo letos v zahodnonemski industriji število delavcev zmanjšalo za štiri odstotke. Naložbe se bodo v prihodnjem letu zmanjšale za štiri odstotke, saj podjetja odlasajo z večjimi nakupi. Poročilo pa tudi navaja, da je pričakovati porast investicij v letu 1994 in približno petodstotno letno rast do leta 1997, saj bo imela industrija cedalje več zaupanja v gospodarsko oživitve. Naložbe v vzhodnem delu Nemčije poročilo ocenjuje na približno deset odstotkov v letošnjem letu, nato pa bodo upadle, ker bodo podjetja dokončala velike projekte, ki so jih začela ob združitvi obeh delov države leta 1990. (Reuter)

Manj dobička

DUESSELDORF - Pri Henklu, znanemu nemškemu proizvajalcu kemičnih in pralnih sredstev, so objavili, da so imeli v prvem četrletju več kot sedem odstotkov manj profita, vendar so prepričani, da bodo s celoletnim dobičkom vendarle zadovoljni. Poročilo z letnega sestanka skupine pravi, da je dobiček v prvem četrletju znašal 125 milijonov mark, v istem obdobju lani pa 135 milijonov mark. V istem obdobju se je prodaja zmanjšala za dva odstotka, prodali so za 3, 6 milijarde mark blaga, vendar bi se bila povečala za dva odstotka, če ne bi bilo fluktuacij v menjalnih stopnjah. Henkel predvideva, da bodo letos zabeležili dvoodstotno rast celoletnega prometa, namreč 14, 4 milijarde mark, medtem ko je le-ta lani znašal 14, 1 milijarde mark. (Reuter)

FINSKA / BREZPOSELNOST

Globoka gospodarska recesija

Stopnja brezposelnosti je že dosegla devetnajst odstotkov

HELSINKI - Na Finskem je bil položaj glede brezposelnosti v aprilu še vedno skrb zbujajoč, saj je bila skoraj petina delovne sile brez dela zaradi globoke gospodarske recesije. Ministrstvo za delo je v sredo objavilo, da se je število ljudi brez zaposlitve povečalo za 1600 in da imajo zdaj 470.100 iskalec od skupno pet milijonov prebivalcev, kolikor jih je v tej nordijski državi. Stopnja brezposelnosti je torej 19 odstotkov delazmoznega prebivalstva.

Lani je znašala ta stopnja 13, 3 odstotka oziroma je iskalo zaposlitev 342.000 ljudi. Finsko gospodarstvo je doživelo upad za deset odstotkov v dveh letih, po pričakovanjih pa se bo krčenje gospodarske aktivnosti nadaljevalo tudi v tem letu, pač pa predvidevajo približno dvoodstotni porast v letu 1994. Finsko je zelo prizadel razpad Sovjetske zveze, kamor je v osmesdesetih letih pošiljala četrtino svojega izvoza.

Tezave ima tudi zato, ker zahodni trgi slabo

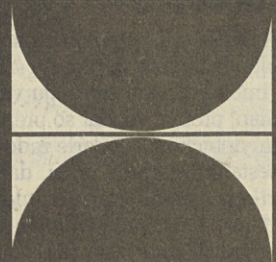
sprejemajo njene izdelke, ki večinoma izvirajo iz gozdarstva, kovinske in strojne industrije. Po dveh devalvacijah domače valute od novembra 1991 izvoz trenutno hitro narašča, vendar je domaći trg še vedno zelo slab. Tudi statistični zavod Finske objavlja svoje ugotovitve glede brezposelnosti, ki jih uporabljajo za mednarodne primerjave. Po zadnjem statističnem poročilu je bila stopnja brezposelnosti v marcu 17, 4 odstotka, v februarju pa 18 odstotkov. (Reuter)

VAŠ STIK S SVETOM TISKA

GRAFICENTER

DISTRIBUCIJA MEDNARODNEGA TISKA PO EVROPI
NAROČNINE NA MEDNARODNE DNEVNIKE, REVije, KNJIGE

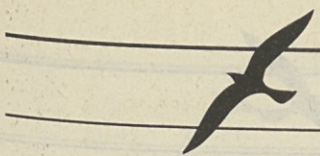

ZALOŽNIŠTVO TRŽŠKEGA TISKA
DISTRIEST

NAROČILA SPREJEMAMO TUDI
PO TELEFONU IN FAKSU

TRST
TEL. 040/7796666
FAKS 040/7796402

SEŽANA
TEL. 067/73373
FAKS 067/31202

SLOVENSKI PROGRAMI

RAI 1	
10.45	Zgodbe iz školjke, ponovitev
11.35	19. mednarodni mladinski pevski festival Celje '92: Mladinski zbori, ponovitev
12.00	Analitična mehanika, ponovitev 15/32 dela ameriške izobraževalne serije
12.30	Domaci ansambli: Ansambel Vrtnica, ponovitev
13.00	Poročila
15.45	Obiski: 50 let mladine, ponovitev
17.00	TV dnevnik
17.10	Ziv zav
18.00	Regionalni studio Maribor
18.45	Besede, besede, besede, tv igrica
19.10	Risanka
19.30	TV dnevnik
20.10	Zarise, VPS 2035
20.35	Glasba, show in cirkus: Carobni svet glasbe, 1. del, VPS 2035
21.30	Tednik, VPS 2135
22.15	TV dnevnik 3, VPS 2215
22.45	Sova
22.45	Ona in on, 10/13 del ameriške humoristične nanizanke, VPS 2245
23.10	Vrtinec, 4/13 del južnoafriške nadaljevanke, VPS 2310 (igrajo: Todd Jensen, Michael McDovern, Jana Cillers, Leslie Rodchat, Billy Second in drugi)
00.00	Video strani

SLOVENIJA 2	
15.50	Film tedna, ponovitev
17.25	Ko zaprem oči, ponovitev slovenskega barvnega filma Sova, ponovitev
17.50	V sportnem duhu, 7/15 del ameriške humoristične nanizanke
18.45	Vrtinec, 3/13 del južnoafriške nadaljevanke
19.17	Ze veste?
19.30	Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov
20.00	TV dnevnik 2
20.10	Poslovna borza
20.35	Znanost, 19. oddaja
20.35	Umetniški večer
22.15	Opazovalec z okna: Sijaj Loare, 5., zadnji del nanizanke avstrijske televizije
22.15	Ves svet je oder, 4/13 del angleske dokumentarne serije
22.15	Video strani

KANAL A	
09.00	RIS, risanke in spoti
09.50	Astroloska napoved
11.00	Drugačen svet, ponovitev 163. dela ameriške nad.
20.00	Risanka
20.15	Dnevno informativni program
20.30	Drugačen svet, 164. del ameriške nadaljevanke
21.20	Kulinarični kotiček, ponovitev
22.05	Fine dame iz New Yorka, ameriški barvni film (igrajo: Jennifer Delora, Ruth Collins, Heidi Paine, Scott Baker in drugi)
23.30	Dnevno informativni program
00.25	Astroloska napoved
00.35	MCM
01.00	Video strani

KOPER	
18.00	Primorski forum
13.45	Dober dan, Koroška

TV SLOVENIJA 2 / 20.35

Umetniški večer:

Živahno življenje ob rekah

V dokumentarnih oddajah si boste lahko ogledali bogato kulturno dogajanje ob bregovih Loare in Temze

V Umetniškem večeru si lahko ogledate zadnji del avstrijske nanizanke **Opazovalec z okna** z naslovom **Sijaj Loare**. Francija je dežela velikih katedral, veličastnih gradov in dvorcev. V dolini Loare se jih bohoti prek petdeset. Pogled na močene stavbe, ki jih ovija najdaljša francoska reka, nudi izjemno užitek tako naključnim potnikom kot poznavalcem umetnosti. Od tu, ne iz Pariza, so vladali vladarji Francije. Zgodovina dežele ob Loari je zgodovina vladarske hise Valois in njene stranske veje Orleans-Angoulême, ki je v času vladanja Franca I. doseglja vrhunec te dobe. Tu je

Grad iz 14. stoletja, ki ga lahko vidite v okolici mesta Saumur - eden izmed mnogih ob reki Loire.

svoje zadnje dni preživljal tudi Leonardo da Vinci. Vendar oddaja ne govori le o razkosnih zabavah, umetniškem razcvetu in lepih zenskah,

RAI 1	
6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik
10.15	Film: Il fantomatico Edward Sims (krim.), vmes (11.00) dnevnik
11.55	Vremenska napoved
12.00	Variete: Buona fortuna
12.30	Dnevnik 1
12.35	La signora in giallo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e ...
14.30	Aktualno: Primmissima
14.45	Dok.: Centominiti
15.15	Otroski variete
15.45	Mladinski variete: Big!
17.30	Golf: Open Italije
17.55	V Parlamentu in vesti
18.15	Kviz: Patente da campioni (vodi D. Mura)
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Glasba: Il canzoniere dell'anno
23.00	Dnevnik 1
23.15	Aktualno: A carte scoperte
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu
0.40	Rubrika opolnoči

RAI 2	
7.00	Otroski variete
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: La vera storia di Lucky Welsh
11.00	Nan.: Doogie Howser
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, Nonsolomero
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.30	Film: La ragazza del palio (kom., lt. '57)
17.15	Vesti in Parlamento
17.25	Nan.: Hill Street, 18.20 Miami Vice, vmes (18.10) sport
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Ventieventi
20.40	Film: Uomini al passo (dram., ZDA '91)
22.25	Aktualno: Rock café
23.15	TG 2 - Pegaz
24.00	Nocni dnevnik

RAI 3	
6.45	Jutranja oddaja: L'altarete, vmes vesti
12.15	Pogled na umetnost
13.45	Pravstveni dnevnik
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	TGR - Dežela 7
15.15	Sola se posodablja
15.45	Sport: golf open Italije, sportne oddaje, 16.45 tenis, Derby
18.00	Dok. in nanizanka
18.50	Sport, vreme, dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.50	BlobCartoon, nato Blob in Una Carlolina
20.30	Aktualno: Il rosso e il nero (vodi M. Santoro)
23.15	Dnevnik in Omnibus
0.30	Dnevnik, pregled tiska, kultura in vreme
1.10	Variete: Fuori orario

RETE 4	
6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospital, Marilena, Ines, Soledad, (9.30) vesti
11.35	Il pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 vesti
14.00	Nad.: Sentieri, 15.15 Grecia, 16.00 Anche i ricchi piangono
17.00	Aktualno: Lui lei l'altro, nato (17.30) vesti
17.45	Aktualno: C' eravamo tanto amati
18.20	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
19.00	TG 4 vesti in nad.: La signora in rosa
20.30	Filma: Una poltrona per due (i. E. Murphy), 22.30 Nessuno ci può fermare (kom., 80), vmes vesti

CANALE 5	
6.30	Na prvi strani
8.35	Nanizanka, nato Maurizio Costanzo Show
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parlamiomone, 15.30 L'arca di Noè - Itinerari
16.00	Otroski variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è quello, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Kviz: Tutti per uno
22.45	Aktualno: Arca di Noè
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vems (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1	
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
12.50	Avtomobilizem F1: VN Monaca
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: 21 Jumpstreet
17.05	Varieteja: Twin Clips, 17.30 Mitico
17.55	Studio sport
18.05	Nan.: Baywatch, 19.00 Tarzan
19.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: Sorvegliata speciale (pust., ZDA '92)
22.30	Film: Mai dire TV
23.00	Film: Dr. Alien-Dallo spazio per amore (kom., ZDA '88)
0.45	Odprti studio

TELE 4	
13.30	Lastne oddaje:
19.30	Kronika in komentar
19.30	Dogodki in odmevi

Koper	
13.00	Mannix
13.50	Dvojno poslanstvo, ponovitev it. filma
15.30	Nočni sodnik, ameriška nanizanka
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka, otroška program
16.45	Sprehod po moderni umetnosti, italijanska dokumentarna serija
17.25	Fantazmo - risanke
17.25	Bersaglio, ponovitev
18.00	Arhitekturni nasveti, ponovitev
18.00	Primorski forum
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Mannix, ameriška tv nanizanka
20.15	Nočni sodnik, ameriška tv nanizanka
20.40	Meridiani, aktualna tema
21.20	Prvenci: Roger Gorman, ameriška dok. serija
21.50	TV dnevnik
22.00	Juke box, glasbena oddaja v živo

AVSTRIJA 1	
09.00	Cas v sliki
09.05	Tisoc mojstrov
13.35	Therese, francoski film
13.35	Moj prijatelj Harvey, ameriška komedija
15.20	Tatinska sraka, nemški otroški film
15.45	Abakadabra, kanadska risanka
16.55	Bingo Bongo, italijanska komedija
18.30	Kopaliski mojstri iz Malibuja: Vojna na obali
20.15	Vrnitev v prihodnost (Back to the Future), ameriški film
22.05	Ambo terno, svet stevilk
22.45	Umetnost ljubezni: Talent ali se tega lahko naučis?
00.35	Manekenka in vohljac, serija
01.25	Poročila
01.25	Tisoc mojstrov

AVSTRIJA 2	
09.00	Cas v sliki
09.05	Zabji kralj, film po pravljici bratov Grimm
10.10	Puščava živi, ameriški dokumentarni film
11.15	Boj velikanov, britanski film (Laurence Olivier, Claire Blomm, Ursula Andres, Harry Hamlin in drugi)
13.10	Trnuljčica, balet
16.55	Zdravilski koncert, ob Vrbskem jezeru
18.05	Družinske vezi: Spominki, 1. del
22.50	Jane Doe najde morilca, ameriška tv kriminalka
00.50	Poročila
00.50	Tisoc mojstrov

Hrvaška 1	
07.30	TV- spored
08.00	Dobro jutro, Hrvaška
09.35	Zgodbe iz Monticella, 130. del
10.00	Poročila
10.05	TV-sola
12.00	Poročila
13.45	Ko se svet vrti, 130. del
13.30	Monofon
14.00	Poročila
14.05	Slika na sliko, ponovitev
14.50	Zadnji poskus, ponovitev 3. dela angleske nadaljevanke
15.40	Afternoon Report
16.00	Poročila
16.05	Spoznajmo Hrvaško: Slikarstvo v gotskem obdobju na Hrvaškem 2. del
16.35	Malavizija
17.30	Hrvaška država in ljudje
18.00	Poročila
18.05	Iz sveta znanosti
18.35	Santa Barbara, 408. del
19.30	Dnevnik
20.05	Poslovni klub
20.50	Ali me je kdo iskal?
21.35	Ekran brez okvirja
22.35	Dnevnik
23.00	Slika na sliko

Hrvaška 2	
15.55	Videostrani
16.10	TV-koledar
16.20	Svet se vrti naprej, 130. del
17.05	Skladna Irma, ameriški film, ponovitev
19.30	Dnevnik
20.05	Zvonili ste, Milord, 3/6 del angleske humoristične nad.
21.00	Zadnji poskus, 4., zadnji del angleske nadaljevanke
21.55	Nebo mora počakati, dokumentarni film, zadnji del
22.45	Metal mania
23.45	Horoskop

Madžarska	
05.40	Dobro jutro, magazin
08.05	Financial Times
09.00	Draga Celine, 6. del francoske serije
10.00	Klinika, nem. serija, ponovitev
11.15	Zoom, Your English Magazine
12.00	Poročila
12.00	Popoldanski saldo
17.00	Northwood, 31. del kanadske serije
17.30	Magazin za menedžerje
18.40	Vечerna pravljica
20.00	Dnevnik, teleshop
20.40	Dva policaja iz Bellevilleja, fran. kriminalka
22.00	Apropo, András Képes
23.05	Vaterpolo, Madžarska-Hrvaška, posnetek
24.00	Poročila

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz. od 16.00 SV 918 kHz)
4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Četrkov večer; 21.05 Literarni večer; 22.30 Star gramofon; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz) 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.30 Dopoldne na valu 202; 8.40 Koledar prirediteljev; 10.35 Kompasovo turistično oko; 10.50 Primorski val; 11.15 Izjava tedna; 12.00 Opoldne; 12.40 Štajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Dobro jutro; 15.10 Prenos 1. progr.; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba; 17.00 Teme; 17.50 Sport; 19.30 Jazz; 21.00 Zavrtite-Uganite; 22.20 Rock underground.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz. od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Komedija; 11.05 Lahka glasba; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Mehurčki; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Jezik naš vsakdanji; 15.10 Na ljudsko temo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Operni umetniki; 16.45 Tretja stopnica; 17.00 Glasb. umetnost; 18.05 Svetovna reportaža; 18.30 Koncert; 19.35 Zborovska glasba; 22.05 Večerni logos; 22.20 Zvočni zapis; 23.00 Izbrali smo; 23.55 Lični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)
(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranji in osmrtnice; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 16.30 Te zanima tvoja prihodnost; 18.30 Revolution rock.

Radio Koroška

6.30-7.00 Praznična (P. Zunder), 18.10-19.00 Praznična (P. Zunder).

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION	EUROSPORT
07.00 Awake on the Wild Side, vodi Rebecca de Ruvo; 10.00 Video, vodi Richie Rich; 16.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 17.00 Coca Cola Report; 17.15 MTV v kinu; 18.00 Slim's Dance Party; 18.30 MTV Prime; 20.00 Dial MTV; 20.30 Most Wanted; 00.00 Partyzone	08.30 Aerobika; 12.00 Nogomet: evropski pokal; 14.00 Kosačka; NBA; 16.00 Tenis; 19.30 Sportne novice; 20.00 Hokej na ledu: NHL; 22.00 Nogomet: kvalifikacije za SP; 23.30 Tenis; 01.00 Sportne novice
SKY ONE	3 SAT
07.00 The DJ Kat Show; 9.55 Risanke; 10.30 The Pyramid Game; 11.30 Koncentracija; 12.30 Sokolov greben; 15.15 Sally Jessy Raphael; 18.00 Star Trek: The Next Generation; 20.00 Rescue; 23.00 W.K.R.P. In Cincinnati; 23.30 Star Trek: The Next Generation	09.00 Čas v sliki; 16.15 Čar arhitekture; 17.15 Viharni vrh, amer. film; 19.00 Danes, 19.15 Rusko okno na zahod; 21.45 West Side Story, amer. film
PRO 7	SAT 1
05.45 Serije; 08.50 Molčci tujec, amer. vestem; 12.30 Show Bill Cosbyja; 13.50 Simba, angl. pustolovski film; 15.30 Navihanca, amer. film, 1971; 17.19 Risanke; 20.00 Poročila; 20.15 Otroci majhnega boga, amer. film, 1986; 22.35 Morris - morilka uganka, avstralska kriminalka, 1988; 00.25 Magic, amer. kriminalka	06.00 Pojdi na vse, 07.10 Za otroke ...; 09.40 Yuma, amer. film; 10.55 Afera brez primere, amer. film; 13.05 Srebrno mesto, amer. film; 14.40 Vojna v vesolju, jap. film; 16.15 Velika pustolovščina, fran.-ang. film; 19.30 Veliki Gatsby, amer. film; 22.00 Downtown amer. film; 23.40 Streliš se lahko po polnoči, amer. film; 01.15 Vojna v vesolju pon. filma
PREMIERE	RTL
07.00 Romeo, 08.00 Utripanje srca, amer. film; 10.20 Doc Hollywood, amer. film; 14.15 Kevin Costner, intervju; 14.45 Robin Hood - kralj tatov, amer. film; 17.05 Homo Faber, nem.-fran. film; 19.30 Special: Hillary Clinton, Privla dama ali skrivni predsednik?; 21.50 Madame Bovary, fran. film; 00.25 Commitments amer. film	06.00 Risanka; 07.55 Lov na čudežni kristal, film; 09.40 Hamburg - za poljest rad te imam, amer. film; 13.05 Wings of Freedom, amer. film; 17.10 Modri Tomado, amer. film; 22.30 Rambo amer. film; 00.15 Karate Warrior II, film
SUPER CHANNEL	MOVIE CHANNEL
23.00 Daniel Boone - Trail Blazer, amer. film	07.00 Harvey Middleman, Firan marša; 19.00 Victim of Innocence;

planinski svet

Nočni pohod na Slavník

V noči od sobote, 22. maja, na nedeljo, 23. maja, bo že tradicionalni nočni pohod na Slavník, ki bo letos že tretjič zapored na vrsti. SPDT vabi vse svoje člane in prijatelje, naj se udeležijo pohoda, katerega se bodo udeležili tudi člani podružnice SPDT "Zlata krona" in planinci PD Koper. Zbirališče za planince SPDT bo v soboto, 22. maja, ob 21. uri na Kravem potoku na slovenski strani meje na Pesku. Srečanje z ostalimi planinci bo v Tumovi koči na Slavniku okrog dveh ponoči. Povratek bo naslednji dan, na razpolago bo tudi prevoz do avtomobilov na meji na Pesku.

Izlet na Sv. Lenart

Prejšnjo nedeljo so člani Mladinskega odseka SPDT priredili izlet za osnovnošolce v okviru delovanja Sportne sole Trst na Sv. Lenart. To je bil že drugi letošnji izlet namenjen malim planincem in je veljal za nabiranje planinskih znakov. Te je dobilo že kar lepo število otrok, predvsem bronastih in srebrnih, za zlate značke pa bo treba še malo potpeti, saj jo bo prejel tisti, ki se bo udeležil najmanj desetih izletov. Udeležba na izletu sicer ni bila številna, predvsem zaradi dežja, ki preprečil številne starše, da ne odpeljejo otrok na izlet. Skupina neustrašnih malih planincev se je vsekakor zbrala ob domeni ur pri Trnovci in v spremstvu vodicevrenila najprej na Sv. Lenart po poti "Transverzale SPDT", nato na vrh Gradca ali Kostena do večjega travnika pri Samotorci, kjer so bile na sporedu razne igre. Nenadna ploha pa je izletnikom računo prekrizala, tako da so izlet morali predčasno zaključiti v bližnji Samotorci.

Predavanje alpinista Davorja Županciča

Včeraj zvečer je zamejski alpinist in član SPDT Davor Župancič imel predavanje z diapozitivi o odpravi na Everest leta 1990. Predavanje se je odvijalo v sklopu alpinističnega tečaja SPDT v prostorih društva Valentin Vodnik v Dolini. Župancič se je, kot znano, udeležil ekspedicije Alpe-Adria na Everest-Sagarmatha, katere pobudnik je bilo prav SPDT. Dragocene izkušnje, ki si jih je bil takrat nabral, je skušal na ta način posredovati mladim alpinistom, katere čaka se dolga pot do takih podvigov. (R.D.)

Lep izlet pod cvetočo Golico

Slovenija, odkod lepote tvoje je znana Avenikova pesem. Tisti, ki so bili v nedeljo v rovtih nad Jesenicami so prepričani, da se je pesem porodila prav tu, sredi cvetocih travnikov in pašnikov pod Golico. Slovensko planinsko društvo je za člane in prijatelje priredilo avtobusni izlet pod Golico in približno dve urni sprehod čez Spanov vrh do Pristave. Vreme je bilo kakor nalašč za tak sprehod sredi lepote, ki so danes pravzaprav redkost. Že na Jesenicah je izletnike - bila je res pisana družina, od najmlajših pa do takih, ki so že precej odrasli - pozdravil prijatelj primorskih planincev, Janez Kosnik s prijaznimi vodicama. Prijetno je bilo posejanje v senci dreves pred domom na Pristavi. V Radovljici so si planinci ogledali se čebelarji muzej, zanimivost, ki ji v Evropi menda ni enake.

Obisk Franje in Aragonitne jame nad Cerknim

Prvo nedeljo v juniju pripravlja SPD Gorica obisk Ravenske jame nad Cerknim in bolnišnice Franja. Aragonitna jama je v prednjem delu opremljena za obisk, oziroma ogled, ki traja približno eno uro. Če bo dovolj zanimanja za izlet - prijave bodo začeli sprejemati v prihodnjih dneh - bo društvo poskrbelo tudi za avtobusni prevoz, v nasprotnem primeru pa bo za izlet treba poskrbeti z lastnimi sredstvi. Zaradi volitev bo odhod sole okrog 8. ali 8.30, povratek pa do 20. ure. Kosilo iz nahrbtnika, možno pa je, ob zadostnem in pravočasnem zanimanju, poskrbeti tudi drugace.

Na Kanin, vendar poleti, ko ni snega

Kaksen neki je Kanin poleti, ko ni snega! To bi radi pokazali pri goriskem SPD vsem mladim članom (in njihovim staršem), ki so se udeležili smučarskega tečaja na Nevejskem sedlu. V drugi polovici junija bo namreč izlet v Kaninsko pogorje z vzponom na Veliki Kanin in to z bovske strani. Da izlet ne bi bil prenaporen, se bodo na Kaninske pode popeljali z žičnico, od tam pa lepo pes do cilja. Tocen datum bo društvo sporočilo v prihodnjih dneh.

Obvestila

ODBOR JK CUPA

vabi ob priliki 20-letnice ustanovitve Cupe vse člane na prijateljsko srečanje, ki bo v petek, 21. t. m., ob 20.30 v dvorani I. Gruđen v Nabrezini.

SPDT

priraja v soboto, 22. t. m. nočni pohod na Slavník. Zbirališče pohodnikov na slovenski strani meje pri Kravem potoku ob 21. uri, odkoder bo pohod mimo Mihel in Presnice do Tumove koče.

PLANINSKA ODSEKA

SK DEVIN IN SZ SLOGA

vabita člane in prijatelje v nedeljo, 23. t. m. na tradicionalno srečanje mladih planincev na Vremščici v organizaciji PD Sezana. Zbirališče na trgu v Senozecah ob 8.30.

SK BRDINA

sporoča, da se pričnejo suhi treningi. Zbirališče v torek, 25. t. m., ob 17.30 na trgu Brdina na Opcinah. Vabljeni vsi tekmovalci in drugi.

ZSSDI

obvešča, da bo seja odbojcarske komisije danes, 20. t. m., ob 20. uri na sedežu ZSSDI v Trstu.

SD BREG

NOGOMETNA SEKCIJA

obvešča, da bo danes, 20. maja, ob 20.30 v društvenih prostorih seja sekcije. Dnevni red: 1. Izvolitev novega odbora; 2. Razno.

ŠOLSKO PRVENSTVO / V NEDELJO

300 šahistov v Kulturnem domu

Slovenske šole dobro zastopane

K razvoju šaha med našo šolsko mladino je prispevala tudi Športna šola Trst

Za meddeželni študentski šahovski turnir, ki bo v nedeljo v Kulturnem domu v Trstu, se je kvalificiralo 300 mladih šahistov. Tekmovanje je v organizaciji Šahovske zveze Furlanije-Juljske krajine, velja pa kot kvalifikacija za nastop na državnem šahovskem prvenstvu za dijake vseh stopenj. Tovrstno tekmovalstvo prireja že 12. leto zapored, a prvič v naši deželi, na njem pa bodo nastopili mladi šahisti in šahistke iz Treh Benecij in Emilije-Romagne, ki so se uveljavili na pokrajinskih in deželnih tekmovanjih v treh kategorijah: ciccibani (under 11) s 113 tekmovalci, kadeti (under 14), teh je 138 in mladinci (under

16), 50. Med 22 upravičenci iz naše dežele je kar osem dijakov in učencev slovenskih trzaskih mestnih sol. Po datek kaže, da je zanimanje za šah med našimi mladimi precejnejše, kar je najverjetneje rezultat večletnih prizadevanj Sportne sole Trst za promocijo te panoge med mestno šolsko populacijo. Med mladinci bo nastopil dijak liceja Prešeren Ivan Stanič, med kadeti deželni prvak Danilo Bosari (Ciril in Metod) ter Igor Gerdol in Manuele Bressan (oba Cankar), med ciccibani pa učenci sole Bazoški junaki Ivan Stanic, Rajko Dolhar, Peter Verri in Walter Zanon.

Mladi šahisti se bodo zbrali v nedeljo ob 9.

uri, od 10.00 do 13.15 pa bodo na sporedu prva tri kola. Po odmoru za kosilo bodo odigrali se tri kola, tekmovalstvo pa se bo predvidoma zaključilo nekaj pred 18. uro, ko bo na sporedu nagajevanje. Na državno prvenstvo, ki bo od 10. do 12. septembra v Riminiju, se bodo uvrstili tisti šahisti, ki bodo iz šestih partij zbrali najmanj 3, 5 točke.

Pri organizaciji prireditve so sodelovali novoustanovljeni Šahovski krozek pri Slovenskem dijakem domu v Trstu, Società scacchistica triestina, Šahovski krozek Costalunga in Šahovski krozek Caffè San Marco iz Trsta, pokrovitelj pa je ZSSDI.

V Terniju upanje za visoke uvrstitve

Mladinsko DP v namiznem tenisu

Od včeraj je devet Krasovih igralcev zaposlenih na mladinskem državnem prvenstvu v Terniju, kjer bodo do nedelje podelili naslove v ekipni in posamični konkurenci. V slovenskem taboru bo sta prisotna tudi Borova igralca Lara Possega in njen trener Marino Filipaz, za Kras pa bodo nastopili najmlajši Gorazd, Vanja, Natasa in Nina Milic, med narasčajnicami Katja Milic, Erika Radovic in Ivana Stubelj ter med mladinkami Ana Bersan in Monika Radovic. Vsi nasteti bodo tekmovali posamezno, hkrati pa se bo odvijalo tudi tekmovalstvo ekip. Na prvenstvo sta se uvrstili dve Krasovi ekipi: mladinska in ekipa delice-narasčajnice. Vsa predhodna tekmovalstva (deželno prvenstvo in prvenstvo treh Benecij) so pokazala velike dosegke in visoke uvrstitve ter dobro pripravljenost slovenskih predstavnikov na borbe, ki jih čakajo na državnem prvenstvu, kjer tudi pričakujemo visoke uvrstitve. JJ.

CENTRI CONI OLIMPIA / TUDI DOMOVCI

V Gradežu bilo preko sto otrok

Srečanje nujno potrebno sprememb

Na množičnem vsakoletnem shodu centrov CONI Olimpia se je v soboto v Gradežu zbralo preko 100 otrok rojenih v letih 1987-1982, torej od prvosolckov do petosolcev iz Gradeža, Gorice, Trzica - Ronk, Locnika in združene skupine iz Koprivnega in Medeje. Mesto Gorica so, kot običajno, zastopali le pripadniki SG in SRG sekcije SZ Dom.

Skupina domovcev (na sliki) je bila najštevilnejša, ce izvzamemo gostitelje, otroke iz Gradeža. Bilo jih je namreč 32 s 4 trenerji, dvema asistentkama in še kakih 10-12 staršev.

Otroci so se preizkusili v raznih spretnostnih igrah v borovem gozdicu »Pine-ti« in ob vodi. Ob zaključku so dobili vsak po 1 sok in majico, ki jo je podarila goriška Cassa di risparmio.

V Gradež so nastopili: Boris Roner, Martin Roner, Roman Rizzi, Francesco Blasina, Danjel Skarabot, Gregor Istinič, Sean Rus-sian, Giulia Branca, Celeste in Virginia Burlina, Anja Figelj, Tanja Galizza, Helena Istinič, Majda Kodemac, Gloria Tronkar, Danijela Stekar, Katerina Pittoli, Laura in Daniela Codeglia, Martina Pintar, Tanja Zorzut, Jessica in Dyana Munarin, Sara in Elisa Gabriele, Enrica De Luca, Rosana Poberaj, Tina Klanjskec, Dragica Jankovic in tri minidobjarkice:

Monika Bressan, Eva Toros in Andrejka Pittoli.

Kaj naj se ob koncu recemo?

Da bo CONI moral v najkrajšem času razmisliti, kako s temi srečanji v bodoče, kajti igrice so več kot zastarele - vsaj 6 let zapored vedno iste in dolgocane, tako, da smo veliko otrok videli, da so se na koncu igrali kar po svoje v pesku. Veliko jih je izjavilo: »Nikoli več na tako srečanje!« Ce že morajo biti taka srečanja, ce že morajo biti brez tekmovalne elementarne igre, potem naj bodo ta sodobnejša, ali po društvenih skupinah

ali v obliki poligona ali v obliki najosnovnejšega mnogobojja, kjer otrok teče, preskakuje, meče, pleza in se plazi, dela prevale itd. Cas polnjenja plastičnih kozarčev z mokrim peskim, skratka cepenje na mokren pesku, med steklenimi crepinjami, ob zelo nadležnem vetru, ki je pihal z morja (in nam je bilo vsem že posteno mraz) - je mimo!

Otroci so res potrebni srečanj z drugimi vrstniki - tudi tako se kujejo prijateljstva, vendar minimalno »tekmovalen« med seboj je tudi potrebno!

-MUC-

KOŠARKA / PREGLED NAŠIH EKIP OB KONCU LETOŠNJE SEZONE

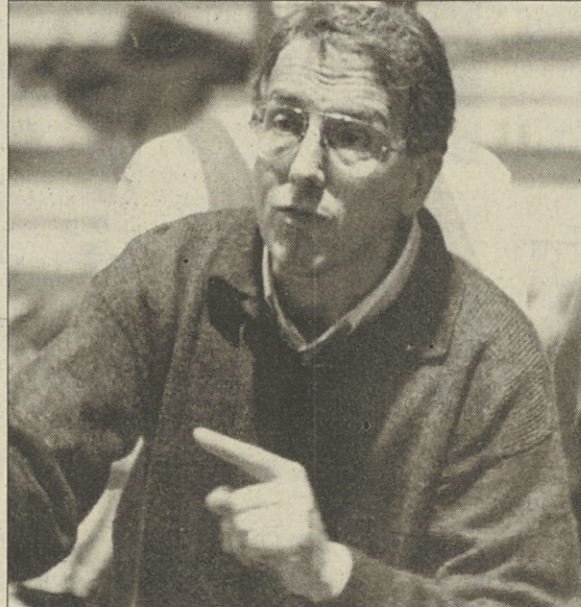
Bor Radenska »svetla točka« letošnje sezon
Trener Sancin: »Kvaliteten ekipni napredek«

Borovci so zasedli končno 7. mesto - Med posamezniki najuspešnejši kapetan Robi Smotlak

VANJA JOGAN

»Kdor visoko leta nizko pade« pravi star pregovor, dokaj primeren tudi za našo sportno udeleževanje in zal tudi za kosarkarske dosežke naših clanskih ekip v zadnjih dveh letih. Če smo se lani lahko ponašali z izredno pozitivno in uspešno sezono (napredovanja Jadrana in Bora ter solidno prvenstvo Kontovela v zahtevni konkurenci D lige), je letošnji obračun skorajda obraten, oziroma celo slabši, saj sta nazadovala Jadrin in Kontovel, ob tem pa je se Breg ponovno zapustil promocijsko ligo.

Svetla točka sezone 92/93 pa je prav gotovo izredno solidno in nadvse pozitivno prvenstvo, ki ga je opravila ekipa Bora Radenska, saj so Sancinovi fantje kot novinci v ligi in s skoraj samimi »rookiji«

osvojili odlično 8. mesto, celo z osmimi točkami naskoka od cone izpada. Borovci so bili izredno konstantni, saj so že v prvem delu dosegli devet zmag,

po krajšem obdobju krize pa so spet ujeli pravo formo in so si kmalu zagotovili obstanek. Končnih 26 točk je sad 13 zmag in 17 porazov, zanimivo pa je

dejstvo, da nikoli niso doživeli več kot tri zaporedne poraze, zlasti pa so bili zanesljivi na domačih tleh, kjer so osvojili kar 18 točk, medtem ko je razmerje skupnih danih in prejetih košev se kar negativno (-104).

Za končni obračun letošnje sezone Bora Radenska smo se obrnili na Borovega trenerja Fabia Sancina (na sliki).

Kako se počutis ob koncu prvenstva po desetih mesecih neprekinjenega dela z ekipo?

Povsem sem zadovoljen, saj je vsa ekipa veliko pridobila, tako na izkusnjah kot na kakovosti in se je v teku leta z igranjem in številnimi treningi prelevila iz dobre ekipe v solidno skupino, ki lahko mirno igra v četrtoligaski konkurenci. Ob tem pa smo vidno napredovali tudi v organizacijsko - tehničen aspektu društva.

Si v celoti izpolnil zastavljene nacrte ali bi »a posteriori« spremenil nekatere izbire?

Pri sportu je treba sprejeti realnost, da se v sklopu ene sezone neobhodno srecas tudi z manjšimi ali večjimi težavami, ki so lahko tudi posledica nekaterih zgrednih ali manj posrečenih odločitev, to pa spada k pravilom igre in s tem se je in se bo treba tudi v bodoče sprijazniti. Vsekakor pa mi je žal, da smo si zapravili nekaj tekem, ki so nam bile dosegljive.

Kakšen je program za naslednjo sezono?

Prvi in vsaj za sedaj glavni program dela in nacrto za naslednjo sezono je usmerjen k fizičnemu in tehničnemu izboljšanju posameznikov,

vseh tistih, ki bi lahko prisli v postev za naslednjo sezono. Že prejšnji teden smo pričeli s specifičnimi treningi, dvakrat tedensko vadimo v telovadnici Suvich, dvakrat pa so igralci v rokah atletskega vaditelja Gorazda Pucnika, ki se je po enoletnem »odmoru« spet vrnil v naše vrste. S tem ritmom bomo nadaljevali do 12. junija, spet pa se bomo srečali 16. avgusta, ko bomo tudi imeli jasnejše pojme kako in kaj za naslednjo sezono. Primarni cilj je seveda izboljšati letošnje dosežke.

Letošnji obračun naših ekip ne more biti pozitiven. Kako bi diagnosticiral položaj zamejske kosarke in kaj bi bilo treba najprej urediti?

Po mojem mnenju doživlja zamejska kosarka ugoden trend, saj sem v tem ambientu že celih deset let in se situacija postopoma izboljšuje. Mnogim je ostal v spominu magični ciklus Jadrana, ko so Ban,

Vitez in ostali dosegli odlične rezultate, na dlani pa je, da je bila to le izredna generacija odličnih kosarkarjev, ne pa sad dolgoletnega programiranja in sistematskega dela. Prav zaradi tega sem prepričan, da smo na pravi poti za dobre nadaljne uspehe, čeprav je jasno, da vsaj zaenkrat ne bomo se utegnili ponoviti tistih dosežkov. Je pa jasno, da imamo sedaj mnogo več srednje kvalitetnih kosarkarjev, ki nam omogočajo, da lahko dostojno igramo vsaj v C in D ligi, zlasti pri Kontovelu in Bori pa je aktivnost na mladinskem področju v dobrih rokah, kar je opazno tudi na državnem nivoju. Osebnio bi predlagal, da se naša društva cimvev obrnejo do bivših dobrih kosarkarjev, ki imajo za sabo primerne izkušnje za izboljšanje dela z mladimi. Tukaj ne mislim samo na trenerska mesta, ampak tudi v okviru odbornikov in krovnih organizacij.

BOR RADENSKA				D LIGA 92/93			
IGRALEC	Odigr. tekme	Točke	Povpr.	Posti meti	Odstot.	3 točke	
Peter AZMAN	8	110	13,7	24:41	58,5	7	4
Ivan BAIC	17	131	7,7	41:58	70,7	4	-
David BARINI	29	173	6,0	51:70	72,8	4	-
G. CARBONARA	29	316	10,9	79:104	76,0	33	33
Marko DEBELJUH	29	239	8,2	65:88	73,8	24	24
Michel GRBEC	10	40	4,0	10:17	58,8	4	-
A. MONTICOLA	30	197	6,5	49:81	60,5	-	-
Ivan PERCIC	30	133	4,4	19:34	55,9	-	-
Stefan PERSI	27	248	9,2	88:143	61,5	4	-
Luciano PORETTI	21	213	10,1	37:54	68,5	-	-
Stefan SAMEC	7	38	5,4	6:10	60,0	-	-
Mauro SIMONIC	22	129	5,8	20:34	58,8	11	-
Robi SMOTLAK	26	401	15,4	156:202	77,2	17	-
SKUPNO	30	2366	78,8	645:936	68,9	104	-

Splošni statistični pregled ob koncu letošnje sezone

NOGOMET / V POVRATNI FINALNI TEKMI SPET PREMAGAL BORUSSIO D.

Juventus tretjič osvojil pokal UEFA

Juventus - Borussia Dortmund 3:0 (2:0)
STRELA: Dino Baggio v 4. in 42., Möller v 70. minuti

JUVENTUS: Peruzzi, Carrera, Torricelli, de Marchi, Kohler, Julio Cesar, Möller, D. Baggio, Viali, R. Baggio, Marochi.

BORUSSIA D.: Klos, Reinhardt, Schmidt, Schulz, Zelic, Pöschner, Reuter, Lusch, Mill, Rummenigge, Sippel.

SODNIK: Blanckestein (Nizozemska).

TURIN - Turinski Juventus je po zmagah leta 1977 in leta 1990 se tretjič osvojil nogometni pokal UEFA. V sinocni povratni finalni tekmi v Turinu nogometasi nemškega moštva Borussia iz Dortmundu po pričakovanih niso mogli nadoknaditi rezultata 1:3 iz prve tek-

me. Ne le to. Ze v četrti minuti srečanja je reprezentant Dino Baggio, po mojstrski podaji Viallija, s silovitim strelom v kazenskem prostoru se četrtič zatresel mrezo nemškega mostva, tako da so Italijani takoj dali razumeti, da jim nihče ne more pokvariti velikega slava pred domačimi gledalci. V nadaljevanju je bila tekma le gola formalnost v pričakovanju končnega zvizga. Če vemo, da so Nemci tokrat igrali se brez najboljšega strelca v Bundesligi, Svarcarja Chapuisata, je jasno, da do presenečenja ni moglo priti.

Prihodnjo sredo bo se finale Pokala prvakov, v katerem imajo Italijani z Milanom priložnost, da uresnicijo neponovljiv uspeh - osvojitve vseh treh evropskih nogometnih pokalov.

Veseli igralci Juventusa po prvem голу Dina Baggia (teletext AP)

Zlata knjiga Pokala UEFA

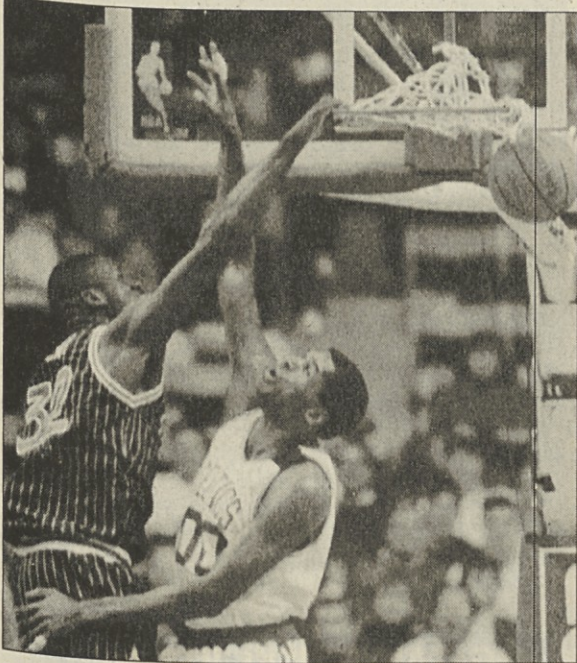
1972 Tottenham (Angl.), 1973 Liverpool (Angl.), 1974 Feyenoord (Niz), 1975 Borussia Mönch. (Nem), 1976 Liverpool (Angl.), 1977 Juventus (Ita), 1978 PSV Eindhoven (Niz), 1979 Borussia Mönch. (Nem), 1980 Eintracht Frankfurt (Nem), 1981 Ipswich Town (Angl.), 1982 IFK Göteborg (Sve), 1983 Anderlecht (Bel), 1984 Tottenham (Angl.), 1985 Real Madrid (Spa), 1986 Real Madrid (Spa), 1987 IFK Göteborg (Sve), 1988 Bayer Leverkusen (Nem), 1989 Napoli (Ita), 1990 Juventus (Ita), 1991 Inter (Ita), 1992 Ajax Amsterdam (Niz), 1993 Juventus (Ita).

Do leta 1972 je bil naziv Pokal UEFA Pokal sejemskih mest.

NBA / KONČNICA PRVENSTVA

Bullsi z New Yorkom Phoenix in Seattle OK

Ankete: Tudi letos daleč najboljši M. Jordan

S. O'Neal je prejel nagrado za najboljšega novince leta

NEW YORK - Po predvidevanju se je tudi New York uvrstil v finale Vzhodne skupine, kjer se bo spoprijel s še (v končnici) nepremaganimi Bullsi iz Chicaga. Knjigom se je torej po skoraj 20 letih suse spet uspelo uvrstiti v »conference final«, saj je mostvo iz New Yorka zadnjič doseglo tak uspeh leta 1974. Kljub ugodnemu razpletu v razmerju zmag (4:1) pa je treba takoj podčrtati, da igralci New Yorka niso imeli enostavnega dela, saj so tudi v zadnji tekmi zmagali s tesno razliko. Najboljše je trokrat igral Charles Oakley (21 točk in 11 skokov).

Na drugem koncu ZDA sta si Phoenix in Seattle spet priborila prednost, saj je obema uspelo zmagati doma in ju tako le še ena zmagalica od finala Zahodne skupine. Za zmago Phoenixa je bil tudi tokrat

najzaslužnejši Charles Barkley, ki je v zadnji četrtini dosegel kar 19 točk, skupno pa 36. Zanimivost predstavlja podatek, da sta na obeh dvobojih vedno zmagali ekipi, ki sta igrali doma, medtem ko to v četrtfinalu ni veljalo.

IZIDI IN STANJE V ZMAGAH

Vzhod: New York Knicks - Charlotte Hornets 105:101 (4:1 v zmagah, kval. New York); Chicago Bulls - Cleveland Cavaliers 4:0 v zmagah, kval. Chicago).

Zahod: Phoenix Suns - San Antonio Spurs 109:97 (3:2 v zmagah); Seattle Supersonics - Houston Rockets 120:95 (3:2 v zmagah).

NBA »NEWS«

»THE ROOKIE OF THE YEAR«. Vsako leto je med nagrajenimi igralci NBA tudi priznanje za najuspešnejšega novince lige. Po

predvidevanjih je bil za »rookija« leta proglašen visoki in težki Shaquille O'Neal, član ekipe Orlando Magic, ki je zbral kar 96 glasov od 98 možnih. Ostala dva sta pripadla Alonzu Mourning (Charlotte).

2 »DRAGOCENI« ZMAGI: Ob podpisu pogodb večkrat pride tudi do čudnih dogovorov. Trener ekipe Denver Nuggets, Dan Issel, je od društva prejel posebno nagrado v višini 100 tisoč dolarjev, ker je presegel mejo 34 zmag v sezoni. Denver se ni uvrstil v play off, ampak je dosegel 36 zmag...

OBRAMBNA PETERKA LETA: Na podlagi glasovanja so nagradili peterko najboljših obrambnih igralcev: Michael Jordan (51 glasov od 52; že šestič zapored izbran), Hakeem Olajuwon (strikat izbran), Dennis Rodman (petkrat izbran), Scottie Pippen (dvakrat izbran) in Joe Dumars (strikat izbran). V drugi peterki so še Larry Nance, Horace Grant, David Robinson, Dan Majerle in John Starks.

MICHAEL »LUPIN« JORDAN: Najboljši strelec, najboljši igralec, najboljši v obrambi, superstar med zvezdami - Michael Jordan - je bil letos najuspešnejši tudi pod sifro pridobljenih zog (že tretjič). Hakeem Olajuwon pa je v NBA ligi letos največkrat z blokado zaustavil met nasprotnikov.

MC HALE JE REKEL KONEC! Po lanski odpovedi Larryja Birda je tudi 208 cm visoki Kevin McHale najvil konec svoje bogate in izredno uspešne sezone (trije naslovi, 7 krat v All Stars game), pri Bostonu pa vneto iščejo naslednika. (V. Jogan)

FORMULA ENA / PRED NEDELJSKO DIRKO V MONTE CARLU

Danes že uradni trening Senna hoče 6. zmago

MONTE CARLO - Dragulj v kroni svetovnega prvenstva voznikov formule 1 je brez dvoma velika nagrada Monte Carla, sesta letosnja dirka v bivaliscu bogatih in slavnih. Proga po ozkih mestnih ulicah, ki jo dopolnjuje predor, ne dovoljuje večje povprečne hitrosti od 150 km na uro, vozniki pa morajo natančno voziti na celi progi, kar je velik izziv tudi za najboljše. Med 25 dirkaci, ki se bodo pomerili na dirki v nedeljo, je brez dvoma prvi favoriti Ayrton Senna, kralj Azurne obale. Če zaradi pomanjkanja koncentracije leta 1988 ne bi zletel s proge, bi imel Brazilc zavidanja vredni niz šestih zaporednih zmag v mestu, ki je šest mesecev na leto njegov dom. Kljub temu je doslej zbral rekordno stevilo petih zmag (l. 1987 in 1989-92), kolikor jih ima tudi Anglež Graham Hill (v letih 1963, 1964, 1965, 1968 in 1969). Brazilc bo tudi letos vozil na zmago, ceprav imata voznika Williams-Renaulta Alain Prost in Damon Hill močnejšo kombinacijo sasje in motorja. Francoz je z zmago v Španiji v skupni razvrstitvi za svetovno prvenstvo znova prevzel

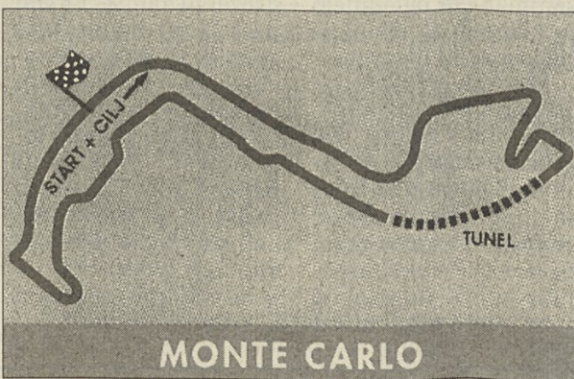

Ayrton Senna bo skušal v Monte Carlu že petič zapored zmagati

vodstvo z dvema točkama prednosti pred Ayrtonom, ki bi se z novo zmago spet prebil na prvo mesto. Zato se nam v 78 krogih 3328 metrov dolge proge obeta dalec najtesnejša dirka v tej sezoni. Sennov izzivalec bo seveda Prost, ki je zmagal na prejšnjih starih od zadnjih devet monastih dirk. Ulice mesta so tako ozke, da je prehitavanje praktično nemogoče, zato bo o zmagovalcu najbrž odločil ze najboljši startni položaj, za katerega se bodo vozniki pote-

govali danes in v soboto. »Monte Carla se vsako leto neznansko veselim. Na tej progi rad dirkam in na njej moj bolid ne bo v tako podrejenem položaju kot na navadnih dirkališčih.« meni Ayrton Senna, medtem ko je Prost dejal, da »se po malem boji monastih dirke, kajti nikoli ne veš, kaj se bo zgodilo.« Moram priznati, da sem zaskrbljen, ker ne vem, kako se bo Williamsov avtomobil obnašal na cesti in v ozkih zavojih. Pred Barcelono smo vedeli, da se bo bolid obnesel, tokrat pa je drugače. Vsekakor bi morali vozilo prilagoditi temu dirkališču,« je povedal Francoz.

Senna, ki je lani srečno zmagal, ker je Nigel Mansell počila guma v zadnjih krogih, bo na današnjih kvalifikacijah startal kot favorit, saj je 33-letni Brazilc zaradi petih zmag priznani mojster za to edinstveno pro-

NAMIZNI TENIS / SP V GÖTEBORGU

Svetovni prvak »out«

Persson izgubil s Francozom Chilo - Slovenke že izpadle

GÖTEBORG - Na svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu, ki se je z uvodnim kolom tekmovala posameznikov in dvojic prevesilo v drugo polovico, je včerajšnji dan prinesel največje presenečenje. Svetovni prvak Sved Jörgen Persson, četrti nosilec na tem SP, je doživel poraz z 0:3 proti Francozu Patricku Chilu. »Nobeni možnosti nisem imel. Sploh se nisem mogel skoncentrirati. Teško je igrati s tekmečem, ki napade ob vsaki polpriložnosti. Lahko bi nastel sto stvari, ki sem jih naredil narobe, a zdaj je prepozno,« je dejal Persson, ki je po vodstvu Francoza z 20:1 v drugem nizu popolnoma izgubil zaupanje vase. »Po 15 minutah slabe igre sem se popolnoma izgubil. Se huje je, ker sem igral doma. Zelo sem razočaran,« je dodal Sved. Izgubil pa je tudi njegov rojak Peter Karlsson, sicer 13. nosilec.

Pri posameznikah so se poslovile vse tri slovenske igralke. Polona Frelj je v prvem kolu izgubila s favorizirano Anglezijo Liso Lomas, Polona Cehovin z Japonko Yuko Nishii, Andreja Ojstersek-Urh pa z Gao Dong Ping iz Singapurja.

NEKAJ NAJZANIMIVEJSIH REZULTATOV

ZENSKE - 1. kolo: Lomas (Ang) - Frelj (Slo) 21:11, 21:12, 21:18, Jing (Tajvan) - Nemes (Nem) 17:21, 21:18, 21:17, 13:21, 22:20, Batorfi (Madz) - Petterson (Sve) 21:18, 21:12, 21:19, Hooman (Niz) - Mulda (Lat) 21:11, 21:6, 21:9, Gergelceva (Bol) - Holt (Anglija) 19:21, 21:6, 21:12, 21:16, Dong Ping (Sing) - Ojstersek-Urh (Slo) 21:15, 21:12, 21:11, Vriesekoop (Niz) - Mikijaniec (Pol) 21:19, 21:19, 21:10, Nishii (Jap) - Cehovin (Slo) 13:21, 21:19, 21:14, 21:15.

MOSKI - 1. kolo: Waldner (Sve, 1) - Paivarinta (Fin) 21:13, 21:10, 21:18, Huang (Kan, 16) - Mom-messin (France) 21:17, 16:21, 21:12, 21:16, Taek-soo (J. Kor, 5) - Peng-Lung (Tajvan), 19:21, 21:14, 21:17, 21:11, J.-M. Saive (Bel, 7) - Slevin (Irs) 21:11, 21:13, 21:12, Grubba (Pol, 10) - Pereverzev (Kaz), 21:13, 18:21, 21:18, 21:11, Sang (S. Kor, 11) - Javurek (Čes) 21:9, 21:10, 21:9, Ma (Kit, 3) - O'Neill (ZDA) 21:13, 21:13, 21:12, Chila (Fra) - Persson (Sve, 4) 21:14, 21:4, 21:17, Samsonov (Belorus) - Karlsson (Sve, 13) 16:21, 21:11, 21:11, 21:16, Rosskopf (Nem, 6) - Ng (Kan) 21:15, 21:16, 21:11, Tao (Kit, 8) - Nilsson (Sve) 21:15, 21:15, 21:12, Nam-kyu (J. Kor, 9) - Sidler (Svi) 21:10, 21:10, 21:11, Gatien (Fra, 2) - Wintersdorff (Luks) 21:16, 21:6, 21:12.

NOVICE

Namesto Skansija Frates

TREVISO - Dan po »ločitvi« s petrom Skansijem je društvo Benetton iz Trevisa tudi uradno sporočilo, da je za novega trenerja najelo 34-letnega Fabrizia Fratesa iz Milana, ki je v zadnjih treh letih vodil Clear iz Cantuja. kariero je začel v Milanu, kjer je osvojil dva italijanska mladinska naslova, nato pa se je preselil v Cantù, kjer je najprej vodil mladinski sektor, nato je bil pomočnik Carla recalcitja v prvi ekipi, pred tremi sezonami pa so mu zaupali tudi mesto glavnega trenerja. Z ekipo je leta 1991 osvojil Koračev pokal, letos pa je Clear popeljal v Evroclub. Z Benettonom je Frates podpisal triletno pogodbo.

Calacattera dobil 54. dirko po Apeninih

GENOVA - Giuseppe Calacattera je zmagal 54. dirko po Apeninih. 215 km dolgo progod Genove do Pontedecima je prevozil v 5 urah 30 minutah in 36 sekundah in za 34 sekund prehitel Valeria Tebaldija in za 51 Diega Trepina. Dirka je bila izredno zahtevna s številnimi padci. Zaradi enega od njih je Giani Bugno odstopil, Indurain in Chiappucci pa sta za zmagovalcem zaostala skoraj štiri minute.

Sevilla želi obdržati Maradono

SEVILLA - Španski nogometni prvoligas FC Sevilla, ki je v začetku sezone angažiral superzvezdnika Diega Armandu Maradono, želi Argentinca obdržati v svojih vrstah. Pogodba med mostvom in Maradoninim menedžerjem Marcosom Franchijem je bila podaljšana za en mesec do 30. julija 1993, da bi Maradona lahko nastopil vsaj na prijeteljskih tekmah. FC Sevilla se ni dobila povrnjenih stroškov, ki jih je imela z nakupom Maradone. Predsednik kluba Luis Cuervas želi zato Argentinca imeti vsaj še eno leto v mostvu, FC Sevilla pa se mora uvrstiti v pokal UEFA, da bo v blagajni dovolj denarja za izplacilo zvezdnika. (STA)

Karpov se bliža stoti turnirski zmagi

MADRID - Bivši svetovni šahovski prvak Anatolij Karpov je konec tedna zmagal na mednarodnem šahovskem turnirju v Madridu. To je bila že 98. posamična turnirska zmaga 41-letnega Moskovčana v karieri. Karpov je z 98 zmagami najuspešnejši sahist vseh časov. Najbližje njegovemu uspehu je njegov rojak Aleksander Aljehin, ki je sredi tega stoletja zmagal na 78 turnirjih. (STA)

Lewis mora pozdraviti poškodbo roke

LONDON - Svetovni boksarski prvak v teški kategoriji (verzija WBA) Lennox Lewis je včeraj povedal, da bo moral konec tedna na operacijo desne roke, zato ne bo boksal 6 tednov. Lewisu se je med uspešno obrambo naslova proti Američanu Tonyu Tuckerju v Las Vegasu poslalsala stara poškodba kite. Povedal je, da ga bo v New Yorku operiral znani specialist za boksarske poškodbe. »Specialist mi je rekel, da z roko ne bom mogel udarjati vsaj dva ali tri tedne po operaciji,« je se povedal Lewis. (Reuter)

Kubanci nimajo skrivnosti

TAMPERE - Sodec po besedah mogočnega boksarja Felixa Savona sta veliko trdega treninga in kancek plesa edini skrivnosti za uspeh in prevlado Kubancev v amaterskem boks. »Nimamo nobenih skrivnosti, le treniramo trdo,« pravi Savon, ki je z zmago v teški kategoriji tudi sam prispeval k temu, da so imeli Kubanci na letosnjem SP v boks rekordni uspeh, osvojili so namreč kar osem zlatih odličij. »Zjutraj in popoldne treniram tri ure, preostali čas pa rad preživim na plaži ali na plesiscu,« je dodal Savon, prvi boksar v zgodovini, ki je naslov svetovnega prvaka osvojil kar stikrat. Generalni sekretar Mednarodne amaterske boksarske zveze (AIBA) Karl-Heinz Wehr pa je skušal kubanski uspeh oceniti s strokovnega vidika: »So naravno nadarjeni, poleg tega pa so se zelo hitro prilagodili novemu računalniškemu načinu točkovanja. Imajo tudi najboljše trenerje, ki poznajo najučinkovitejše metode treninga.« Eden od njih je Alcides Sagarra, ki trdi, da so njegovi boksarji izvrstni in vsestranski atleti. Pomembna dela treninga sta plavanje in atletika, boksarji pa se zelo disciplinirano držijo vseh predpisanih diet, ki so različne za treninge in tekmovalja. Najpomembnejše, vsaj tako meni Sagarra, pa je vzdušje v ekipi. Vsi so namreč dobri prijatelji, ki ne glede na to, ali dosega uspehe ali neuspehe, bodrijo drug drugega. Vrstni red zdrav po osvojenih odličij: Kuba (8 zlatih, 3 srebrne, 0 bronastih), Bolgarija (2, 2, 0), Rumunija (1, 0, 2), Armenija (1, 0, 1), ZDA (0, 1, 2), Gruzija (0, 1, 1), Turčija (0, 1, 1), Finska (0, 1, 0), Latvija (0, 1, 0), Nigerija (0, 1, 0), Uzbekistan (0, 1, 0), Rusija (0, 0, 4), Nemčija (0, 0, 2), Ukrajina (0, 2), Kanada (0, 0, 1), Egipt (0, 0, 1), Francija (0, 0, 1), Irsk (0, 0, 1), Kazahstan (0, 0, 1), Mongolija (0, 0, 1), Nizozemska (0, 0, 1), Norveška (0, 0, 1), Slovaška (0, 0, 1). (Reuter)

Prvič tudi sodnice

WASHINGTON - Na boksarskem dvoboju za naslov svetovnega prvaka v teški kategoriji med Riddickom Boweom in Jessejem Fergusonom (oba ZDA) bodo prvič v zgodovini boksa točke podeljevale ženske. Boksarski zvezi IBF in WBA sta to nalogo zaupali sodnicam Patriciji Jarman, Sheili Harmon Martin in Eugeniji William. (STA)

Marry Lou Retton in Dorothy Hamill najbolj priljubljeni

WASHINGTON - Na lestvici najbolj priljubljenih sportnikov in sportnic vseh časov v ZDA sta na vrhu dve olimpijski zmagovalki. Marry Lou Retton, zmagovalka leta 1984 v gimnastiki, in Dorothy Hamill, zmagovalka v umetnostnem drsanju leta 1976. Med se nastopajočimi sportniki je največ kosarkar Michael Jordan. Najbolj osvojen sportnik je boksar Mike Tyson, sledi mu John McEnroe, najbolj znana sportnika pa sta boksar Muhamed Ali in igralec baseballa Babe Ruth.

ČRNA KRONIKA

Spet iz neznanega vzroka zavil na levo

LJUBLJANA - Poleg prevelike hitrosti, ki najpogosteje botruje pri prometnih nesrečah na naših cestah, je tudi voznja po nepravilni smeri cestniška kar prevečkrat vzrok za huda trčenja. Tudi pred dvema dnevnoma je bilo nenadno, iz nepojasnega razloga zavijanje na vozni pas za vozila, ki prihajajo iz nasprotni strani vzrok, krivo, da sta na Medvedjeku, na cesti iz Trebnjega proti Ljubljani, trčila renault 5 in tovornjak-cisterna. Slabotnejšo petko, ki je brez razloga zavila na nasprotni vozni pas, je po trčenju zabilo se v obcestno skalo, nato pa se je po nekaj metrih drsenja ustavila prevrnjena na boku. Voznik petke je bil na mestu mrtvega.

Enatrideset prometnih nesreč

MARIBOR - Na območju tukajšnje uprave za notranje zadeve so v 24 urah (od torka ob 7. uri do srede ob 7. uri) nasteli 31 prometnih nesreč - k sreči brez smrtnih žrtev. Pravzaprav je bil to srečen dan za mariborske voznike, saj se je pri teh nesrečah laže poskušalo le en človek, v preostalih tridesetih nesrečah pa jo je skupila le pločevina. Zato pa so imeli policisti več dela s kršilci cestnoprometnih predpisov: sodniku za prekrške so prijavili 75 »strank«, mandatno pa so kaznovali 173 voznikov. Sicer pa so se na UNZ Maribor ta dan ukvarjali se z 18 kaznivimi dejanji. Pri tem je slo v po enem primeru za sodelovanje pri pretepu, povzročanje hudih telesnih poškodb, izsiljevanje in poskodbovanje tuje stvari, sedem je bilo »navadnih« tatvin in štiri velike (vlomi). V treh primerih pa so kriminalisti »sodelovali« pri goljufijah. Sicer pa je bil to povsem običajen dan za mariborske uencejce, take številke so namreč na njihovem območju precej vsakdanja stvar.

Ah, ta neprevidnost!

LENDAVA - Zaradi neprevidnosti pri delu z električnim varilnim aparatom je v torko pogorelo ostrešje gospodarskega poslopja v Dobrovniku. Sinu lastnika poslopja so namreč pri varjenju zarezi odlitki vzgali na tleh lezeče krpe in plastične vreče. Skode je bilo za milijon dolarjev.

Aids v Istri?

UMAG - Prostitutka Marina je najnovejša in v zadnjih nekaj letih druga žrtev te boleznii moderne dobe v Istri. Novica o njeni smrti je prila iz puljskega Zavoda za zdravstveno varstvo; v njej izveemo, da je bil zadnjih pet let Marinin delokrog v Umagu, kamor naj bi prila iz Portoraja. Kakor kaže, je bolezen »uvozila« iz Italije, saj so bili prav »latin loverji« njene najpogostejše stranke.

VARNOST NA CESTI

»Pomoč-informacije« kličejo na pomoč

Bodo pri AMZS morali po 35. letih uspešnega dela prenehati z nudenjem pomoči voznikom na naših cestah?

LJUBLJANA - Do »turistične sezone« manjka le še nekaj dni, Slovenija pa bo morda zaradi močno zmanjšanih proračunskih sredstev prav te dni ostala brez pomoči Avto-moto zveze Slovenije - 74 jih je - skrbijo za celoten cestni sistem naše dežele in jih 24 ur na dan lahko pokličemo s telefonsko številko 987. Prav na podlagi dobro organizirane službe Pomoč-informacije je bila AMZ Slovenije lani sprejeta v mednarodni organizaciji AIT (Alliance internationale de tourisme - Mednarodna turistična zveza) in FIA (Federation internationale de l'automobile - Mednarodna avtomobilistična zveza), zdaj pa kljub obveznostim, ki so s prejemom v te Zveze nastale grozi, da bodo našo državo prav te organizacije razglasile za državo, po kateri je potovanje tvegano. V skladu z mednarodnimi konvencijami in upoštevanje reproduciteto uslug, ki jih našim avtomobilistom nudijo v inozemstvu, tuji avtomobilski klubi zahtevajo tudi za svoje avtomobiliste turiste učinkovito tehnično pomoč na naših cestah.

In za kaj pravzaprav gre? V osnutku proračuna Republike Slovenije za leto 1993 je bilo za sofinanciranje službe Pomoč-informacije določenih 40 milijonov tolarjev, kar je za 18 odstotkov manj, kot ga je AMZS za delo te službe prejela v preteklem letu. Tako v osnutku proračuna, v proračunu samem pa je za sofinanciranje službe Pomoč-informacije v resnici zagotovljenih le pet milijonov tolarjev. Na AMZS pa pravijo, da nikakor ne morejo sprejeti takega osemkratnega zmanjšanja sofinanciranja službe, ki poleg 24-urne tehnične pomoči domačin in tujim voznikom nudi se informacije o razmerah v domačem in mednarodnem cestnem

prometu, zastojih na mejah in podobno. Služba Pomoč-Informacije omogoča uresničitev ene od poglavitnih funkcij cestnega prometa - kar najbolj varen in nemoten promet. Kot reševalna služba ali gasilci je v stalni pripravljenosti in z radijskimi zvezami povezana s preostalimi prometnimi »servisnimi« službami - reševalci, vlečno službo itd.

Takšen proračunski »denar« za službo Pomoč-informacije pomeni le eno: takojšnje prenehanje pomoči v nočnem času in bistveno zmanjšanje obsega dela v preostalem dnevnem delovnem času, kar navsezadnje

pomeni tudi okrnjeno delo v trinajstih bazah AMZ, kolikor jih je v Sloveniji.

Da bi služba Pomoč-informacije lahko nemoteno delovala in se morda se razvijala in posodabljala - tako zahteva članstvo v mednarodnih organizacijah - pri AMZS predlagajo, da se jim v proračunu za letošnje leto dodeli sredstva v višini 80 milijonov tolarjev. Problem bi morala vlada nujno rešiti v zelo kratkem času, se pred turistično sezono, saj bi v nasprotnem primeru lahko za Slovenijo nastale doljno-seznejše posledice, se opozarjajo na Avto-moto zvezi Slovenije. Vlado Kadunec

Jih bo pomankanje denarja odstranilo z naših cest? (Foto: Sašo Strazar/TRIO)

SPORAZUM V BUDIMPEŠTI

Skupen boj proti kriminalu

Pomankljiva zakonodaja spodbuja kriminal

BRNIK - Slovenska in madžarska policija bosta s pomočjo sporazuma o sodelovanju, ki so ga danes podpisali v Budimpešti, uspešneje omejevali nezakonita dejanja. »Doslej je veljalo, da kriminal med našima državama ne pozna meja, zdaj pa bo drugače,« je po vrnitvi z Madžarske na novinarski konferenci na letališču Brnik povedal minister za notranje zadeve Ivan Bizjak.

Slovenski minister je v madžarskem glavnem mestu s svojim kolegom Petrom Borossom podpisal dogovor o sodelovanju policij obeh držav v boju proti terorizmu, kriminalu, nezakonitem prometu z mamili in na področju javne varnosti. Sporazum so pripravljali že dalj časa, je povedal vodja slovenske delegacije.

V Budimpešti so se z gostitelji pogovarjali se o neposredni izmenjavi informacij, izkušnjah in intenzivnih stikih, ki so doslej potekali prek Interpola. Predvsem pa so se dogovorili za redna srečanja strokovnjaki s

posameznih področij, na državni, območni in lokalni ravni.

»Za nas je to zelo pomemben sporazum, saj imamo celo vrsto skupnih problemov, kajti organizirani kriminal ne pozna meja,« je povedal Bizjak. Delegaciji sta se ob današnjem kratkem obisku pogovorili tudi o gospodarskem kriminalu, povezanim s procesom privatizacije, in ugotovili, da obe državi ovira pomanjkanje ustrezne zakonodaje.

Posebna tema pogovora je bil mejni prehod Dolga vas. »Na tem področju so se stvari končno začele premikati,« je obvestil minister. Dogovorili so se o razširitvi mejnega prehoda, o tem, da bodo nekateri organi na madžarski strani odslej delali 24 ur na dan in da bodo preusmerjali promet osebnih avtomobilov iz tretjih držav na mejni prehod Pince.

V stikih z Madžarsko kmalu sledita s sporazuma o nadzoru železniškega prometa in sodelovanju pri navedenih nesrečah.

(STA)

JUTRI 21. maja

Jutri se bomo spomnili rojstva največjega nemškega renesančnega slikarja, risarja in oblikovalca, pa tudi pisca številnih teoretičnih razprav, Albrehta Dürerja.

Rodil se je leta 1471 v Nürnbergu kot drugi sin v družini zlatarja. Oče, prav tako Albrecht, se je v Nürnberg priselil iz Madžarske leta 1455. Sina je najprej izučil v lastni zlatarski delavnici, potem pa ga je poslal v uk k slikarju in lesorezu Mihaelu Wolgemutu.

Mladi Dürer je takrat običajno popotovanje izučenih obrtnikov dobro izkoristil in se razgledal po vsem, kar je tedaj v Evropi kaj veljalo, zlasti v grafiki. Svoja najboljša ustvarjalna leta pa je preživel v domačem Nürnbergu. V ta čas sodita dve plodni potovanji v Italijo in - nekaj let pred smrtjo - se dve leti dolgo potovanje po Nizozemski.

Vse to priča o izjemni razgledanosti mojstra, ki ga ne imenujemo brez razloga »največji mojster severne renesanse«.

Danes, ko radi polemiziramo o zgodovini in poreklu Slovencev, pa ne bo odveč spomniti, da je Dürer s poti v Italijo prinesel sliko slovenske kmetice, ki jo je naslikal blizu prelaza Brenner. Lep dokaz, da so bili tisti kraji v resnici slovenski, če dvomljivci ne verjamejo toponimom.

Albrecht Dürer je umrl 6. aprila 1528 v Nürnbergu, kjer je tudi pokopan.

K A I R O

BARBARA VUKOVIĆ

Pisan čebelnjak različnosti

V središču Kaira je veliko betona (Vse foto: B. Vuković)

čajo proč od naših izrežanih majic in kratkih hlač, moski pa si nas z zanimanjem ogledujejo in zvijgajo za nami: »Hey, missy, I like you!« Muezin večkrat na dan prek zvočnikov pokliče ljudi k molitvi. Tako se nekateri kar na cesti obrnejo proti Mekki in se spravijo na kolena. Islam jim zapoveduje, da se morajo pred molitvijo umiti in očistiti vsega slabega ter se med

obredom popolnoma osredotočiti na Alaha. Arabci so sicer zelo družabni ljudje. Enkrat na teden, ko je dela prost dan, se cela družina vkrcava v avtomobil in se odpelje na piknik, četudi samo v nekaj kilometrov oddaljeni park. S seboj vzamejo hrano, ki jo ženske skrbno pripravijo doma in cel dan preživijo na prostem, kjer posedajo in se pogovarjajo. Seve-

da za njimi ostajajo gore smeti. Brez dvoma, to mesto ogromnih rezseznosti, ta neznanski vrveč panj ima pogoje, da uspe v svetu. Vendar pa bodo morali njegovi prebivalci najprej spremeniti svojo miselnost in spoznati, da ni nujno, da ostanejo na mestu, ki jim ga je določil bog, temveč si lahko sami ukrojijo boljše uso-

Zivahna mestna ulica

Z letala, ki lahko drsi skozi znatno zlatopopoldno, si ogledujem prostrane peščene razseznosti, ki se zajedajo v vasi in celo sama mesta. Iz te čudne rjavine sveže pobjiskavajo oaze in zeleni palmovi nasadi. Pristanemo med stebri prahu, kajti letališče je praktično na robu puščave: vročina je neznosna.

Nihče ne ve natančno, koliko prebivalcev ima El Quahira, kot imenujejo Kairo Egipčani. Ljudje z drugih delov Egipta, predvsem z juga, se se vedno množično priseljujejo. Pri tem skušajo kar najbolje izkoristiti vsak kvadratni meter zemlje, ki se ni pozidal. Arabci imajo svojevr-

sten način gradnje: hiše in bloke, ki jih zgradijo, na vrhu puščajo nedokončane, da jih po potrebi nadgrajujejo. Mestne oblasti si z visokimi kaznimi zamen prizadevajo ustaviti takšne divje gradnje. Pogosto prihaja do nesreč, ko se podre kar cel blok in pod seboj pokoplje stanovalec.

Glavne kairske avenije so široke in solidno zgrajene, promet pa se odvija noro. Med najrazličnejšimi avtomobili svigajo limuzine poslovnezev, pa tudi osli in konjske vprege so na cesti popolnoma normalen pojav. Tam ne velja taka pravila kot v Evropi, ampak je prvi tisti, ki je močnejši. Tako

bogati pomagati revnim, saj ti pač niso sami krivi svoje bede. Prav zaradi te pasivnosti, ki jim jo dovoljuje vera, ko gre za vprašanje kakovosti življenja, se tamkajšnji ljudje se dolgo ne bodo mogli izvit iz svoje okostenele tradicije in se znebiti revščine. Preseneti me, ko zagledam gospo v feredzi za volanom. To je tukaj redek prizor. Zenske so večnoma se vedno oblečene v dolge halje in zavite v rute ter odrinjene na rob družbenega dogajanja. Po cesti hodijo za svojimi možmi ali po več skupaj, redko same. Osnovna sola je obvezna tudi zanje, naprej pa se solajo le redke. Celo intelektualke po poroki ostajajo doma in rojevajo otroke. Čeprav so pogoji za življenje trdi in marsikateri par za potomstvo nima najboljših pogojev, si muslimani s tem ne belijo glave. Če so moski bogati, si lahko privoščijo več zena, pa tudi ločitev. Dolžni pa so poskrbeti, da bivše žene in otroci lahko dostojno živijo. Veliki družini prilagodijo svoja prevozna sredstva. Najraje kupujejo kar karavane, v katere vgradijo se dodatno vrsto sedežev. Zenske se v glavnem še vedno poročajo z moskimi, ki jim jih dolocijo, saj mladi nimajo pravih možnosti, da bi se med seboj spoznavali na zabavah, v diskotekah in po lokalih. Kaircanke se obra-

JEDILNIK

SLAVKO ADAMIJE

zolca z jajcem
jelenove brzole
solata
zapečene orehove palačinke

Jelenove brzole

SESTAVINE:

4 jelenove brzole, 40 g masti, 100 g cebule, 50 g pora, 100 g slanine, rdeče vino, 400 g krompirja, 2 stroka česna, grobo mleti koper, brinove jagode, koriander, limonina lupinica, sol
CAS PRIPRAVE: 60 minut

Jelenove brzole potolčemo, solimo, popramo in premažemo z gorčico. Na vreli maslo jih na hitro opečemo z obeh strani in jih damo na toplo. Na isti maslo prepražimo čebulo in na kocke narezano slanino. Na to položimo popečene brzole. Dodamo naribano limonino lupinico, lovor, grobo mleti koper, stolčne brinove jagode in koriander, sesekljan cesen in narezan por.

Zalijemo z govejo juho in vinom. Pokrito dušimo približno 20 minut. Nato dodamo na listice narezan krompir, dosolimo, potresemo z majonezo in paprike in petersiljem in dušimo do mehkega.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAVČIČ PREDAN

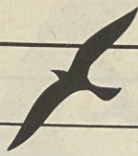
solata ledenka
zeliščna polivka z majonezo
svez crn kruh
sir
črne olive

Zeliščna polivka z majonezo

SESTAVINE:

1.5 dl majoneze, 1.5 dl jogurta, 2 trdo kuhana rumenjaka, zlica gorčice, zlica sesekljane kopra, zlica sesekljane drobnjake, zlica sesekljane petersilja, sol

Majonezo in jogurt gladko zmesamo z električnim mešalnikom. Rumenjaka zmečamo z gorčico in primesamo majonezni mešanici. Ko je omaka gladka, dodamo na drobno sesekljano zelišča in sol. Ponudimo s solato iz nstrgane zelenjave.

IZRAEL / VSE VEČ OBISKOV

»Obljubljena dežela« za izvenzemeljska bitja...

ALDO BAQUIS / ANSA

TEL AVIV - Ze dva meseca se ljudi letava nemir v kibutzu Kadima (20 kilometrov severovzhodno od Tel Aviva), ker vsakih deset dni naselbino preletavajo neznani leteci predmeti (NLP), ki za hip postanejo med nasadi pomaranč in nato izginejo.

Vse več je znamenj njihovih obcasnih in kratkotrajnih obiskov: krogi ozgane zemlje (siroki od treh do šestih metrov), kosi silicija, ki dosežejo 99% čistoto in celo zgozneli kumec. Po besedah inženirja Davida Kurnitza, ki je proučil »elektromagnet-ska polja v Kadimi«, ni dvomov: izvenzemeljska bitja so obiskala Izrael. »Tudi sveto pismo dopušča možnost, da je prišlo do bližnjih srečanj "tretjega tipa": leste, ki jo je v sanjah videl Jakob, bi bil lahko le snop energije, ki so ga izvenzemeljska bitja uporabila kot dvigalo«, je se dodal Kurnitz.

Pred skeptično in ironično publiko, ki je prisla na sedež združenja inženirjev v Tel Avivu, je Kurnitz navedel, da so v kraju Beit-el, kjer je po svetem pismu Jakob doživel svoj privid, stirje izraelski vojski leta 1992

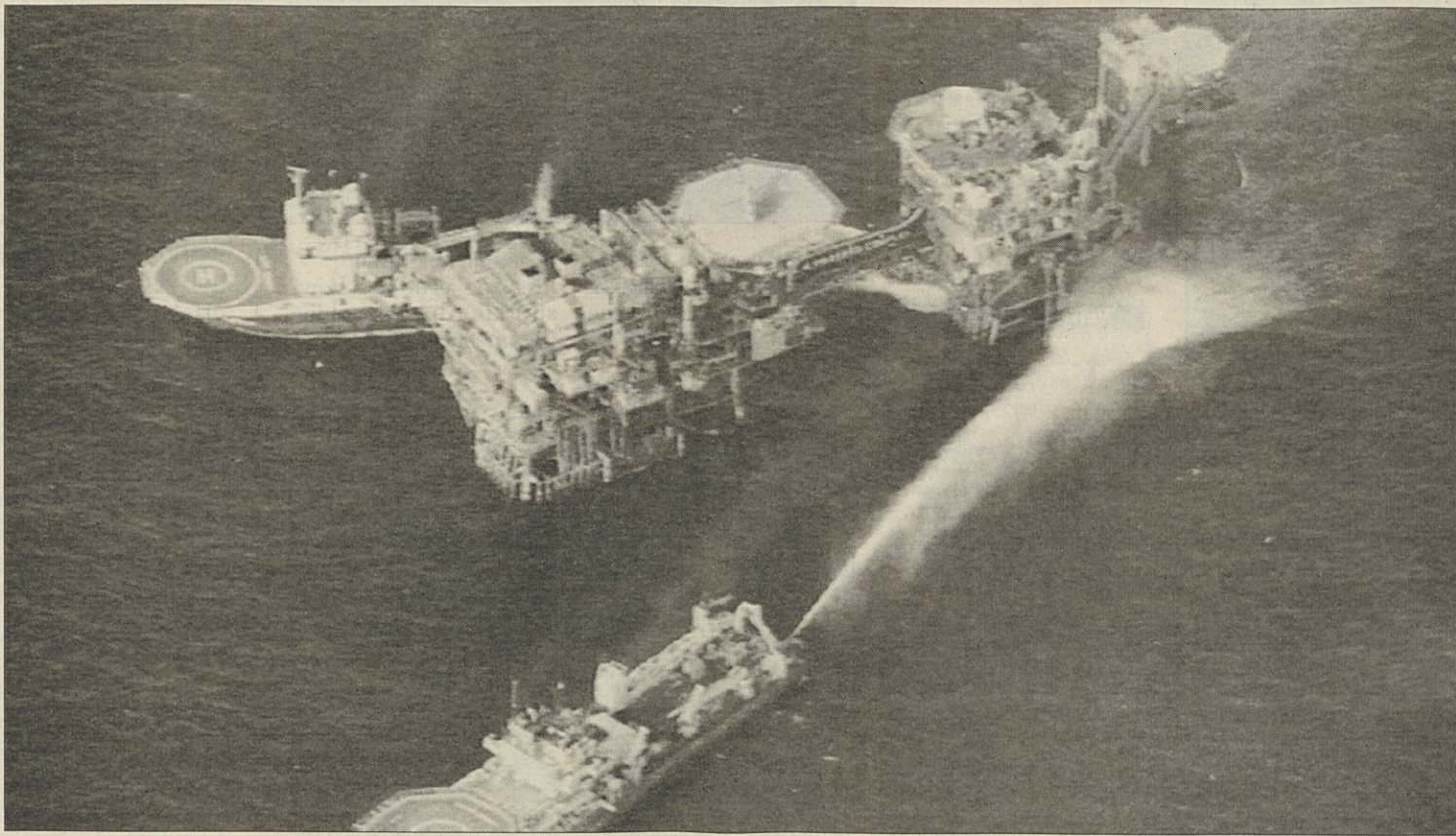
opazili NLP v obliki ogromne ognjene krogle. Istega dne so v libanonskem Baalbeku ljudje opazili 300 metrov dolg »leteci krog-nik«, ki je počez preletel Izrael od Haife do pušcave Negev. Kurnitz je je na lastne oči videl leta 1969, kako so trije svetlikajoči se predmeti v formaciji leteli nad Uadijem Paran, južno od Sodome.

Letosnjega 20. maja je v Kadimi gospo Ziporo (priimka niso navedli) zbudil sij. Ko je pogledala skozi okno, je opazila vesoljsko plovilo, ki je s tremi kraki pristalo na tleh. Drugo jutro se je gospa podala na kraj pristanka. Na zemljišču so bili trije krogi, v katerih se je lahko zadržala le nekaj minut, saj jo je takoj začela boleti glava. Kurnitz je prepričan, da kroge povzročajo elektromagnetska polja in da je zemljišče v krogih spremenilo kemično strukturo. Dvomljivemu občinstvu je navedel, da je v laboratoriju proučil kos silicija, ki se je nahajal v takem krogu. Taliti bi se moral pri 1.423 stopinjah, to pa se je zgodilo, šele ko je temperatura presegla 2.800 stopinj.

INDIJA / POČIL JE NAFTOVOD

Okvara na naftovodu indijske naftne ploščadi

Nafto skušajo sedaj dostaviti na kopno s pomočjo tankerjev

BOMBAY - Proizvodnja v Bombay Highu, največjem indijskem naftnem polju na morju, bo hudo okrnjena za vsaj en teden, možno pa celo do konca maja, so poudarili uradni viri Komisije za nafto in naravni plin (Oil and Natural Gas Commission - ONGC).

Mohan Reddy, predstavnik ONGC je včeraj izjavil, da upajo, da bodo naftovod, ki je počil v ponedeljek, popravili do naslednje srede.

Pri ONGC so se povedali, da bo, potem ko bodo na naftni ploščadi F zamenjali poskodovano cev, potrebnih se več dni, da se ugotovi ali naftovodno omrežje deluje in da se naravna pritisk v njem, sele nato bo mogoče obnoviti normalno proizvodnjo.

Proizvodnja največjega indijskega naftnega polja je doživela pretres, potem ko je v ponedeljek počil eden od naftovodov in se je v morje izlilo približno 6.000 ton surove nafte. Zamenjava cevi bi lahko trajala cel teden.

Na ONGC so povedali, da bi lahko trajalo se nekaj dni, preden bodo obnovili običajno dnevno proizvodnjo 280.000 sodov. Dodali so se, da so nabavili plovila za polaganje cevi pri privatnih podjetjih, ki so polagala cevi pod vodo pri drugih naftnih ploščadih, zato da bi pomagali pri popravilih. Medtem ko so zaprli naftovodno omrežje, po katerem se pretakata nafta in plin Bombay Higha na kopno, nafto prečrpujejo v tankerje, tako da so ohranili vsaj

delno proizvodnjo 60.000 sodov dnevno. Reddy je izjavil, da bi lahko uporabili se večje število tankerjev, da bi na tak način zvišali proizvodnjo.

Indijski minister za nafto in naravni plin, Satish Sharma, je včeraj obiskal naftno ploščad, da bi se prepričal o nastali škodi.

Bombay High crpa približno 60 odstotkov indijske nafte, zato bi lahko padec proizvodnje na manj kot četrtino, imel hude posledice.

ONGC je prosil za več tankerjev najpomembnejšo indijsko pomorsko družbo, Shipping Corporation of India, ki pa se ni določila, koliko tankerjev lahko da na razpolago.

NOVICE

Islamski fundamentalisti nazadujejo v Tadžikistanu

MOSKVA - Enoletna državljanska vojna v Tadžikistanu bo po vsemu sodeč končala z zmago prokomunističnih sil, saj krajevna oblast že načrtuje, da bi na višjih solah ponovno uvedli pouk »marksizma-leninizma«, ki bi po enoletnem vrtincu plemenskega nasilja, v katerem so bili ideološki in verski vzgibi v glavnem le pretveza, »novi rod ponovno vzgajali v duhu prijateljstva med ljudstvi«. Po vsemu sodeč so na »bratstvo« pozabili, ker so se z brati v tem letu prehudo opekli. Načrtujejo tudi prepoved opozicijskih strank, fredssem fundamentalistične Stranke islamskega preporeda. Da gre vladnim silam na bolje, priča tudi vest, da so ob pomoči 201. ruske divizije osvojili fundamentalistično trdnjavo Suroabad, mudzahedini pa so zbežali v bližnji Afganistan.

Otroku dali ime po letalu ATR 72

LIBREVILLE - Librevilleski dnevnik »L'Union« je zapisal, da so starsi nekemu otroku, ki se je rodil na krovu gabonskega letala, v znak zahvale dali ime Atr. Gabonska letalska družba preizkusa namreč francoski dvomotornik ATR 72, da bi ga uvedla na notranjih progah. Casopis ni navedel ne spola in ne priimka novorojenčka, ki je privekal na svet na progi Muila-Cibanga.

Hillary Clinton je zelo priljubljena

NEW YORK - Med ameriskimi ženskami je žena predsednika Clintona Hillary vse bolj priljubljena. Po anketi ženske revije McCall's izhaja, da jo podpira kar 69% bralk. Med tistimi, ki se strinjajo z njenim početjem, jih je 46% mnenja, da je Hillary za zgled vsem ženskam, saj je uspešna tako na delu kot v družini. Med tistimi, ki se ne strinjajo, je Hillary Clinton »inteligentna a preveč agresivna«, obenem »ni bila izvoljena v nobeno upravno telo«, tako da se ne bi smela mešati v politiko. Anketo so izvedli pred novo priresko prve ameriške dame, tako da se ne ve, kako je novi »look« vplival na priljubljenost.

Oprostili obtoženca za vojne zločine

SYDNEY - Sodniki avstralskega vrhovnega sodišča so oprostili 77-letnega Ivana Timofejeve, ki je bil obtožen vojnih zločinov proti Židom med nacistično okupacijo Ukrajine. Timofejevic naj bi bil kriv za umor 850 židov, sam pa naj bi ubil neko Zidinjko in dva njena otroka.

VELIKA BRITANIJA / KMALU NOVA KNJIGA

Kako je Philby postal agent NKVD in kasnejšega KGB

Temu je botrovala poroka z avstrijsko komunistko

LONDON - Celotna zgodba o tem, kako je leta 1934 sovjetska obveščevalna služba NKVD rekrutirala Kima Philbyja, je prvič razkrita v knjigi, ki bo kmalu izšla in se naslanja na neko poročilo KGB, ki jo bilo do sedaj tajno.

Kim Philby, vohun, ki je organiziral znamenito vohunsko skupino iz Cambrida in je v prvih letih po drugi svetovni vojni uspel sabotirati številne protisovjetske manevre zahodnih obveščevalnih služb, je leta 1951 - potem ko sta Guy Burgess in Donald McLean pobegnili v Sovjetsko Zvezo - moral odstopiti od svojega mesta kot namestnik načelnika britanske protioobveš-

valne službe MI-6. Dokazov o izdaji niso dobili do leta 1962, ko je Philby, obveščen od KGB, zbežal iz Beiruta, kjer je delal kot novinar in se zatekel v Sovjetsko zvezo in tu živel do svoje smrti pred nekaj leti.

V svojih spominih »Moja tiha vojna«, ki so izšli leta 1968, je Philby nallasc objavil netočne in zavajajoče informacije o tem, kako je začel delati za NKVD in kasneje za KGB. Sedaj pa je iz neizpranih arhivov KGB, ki so končno odprti tudi zahodnim zgodovinarjem, prišla na dan resnica, ali vsaj podrobnejši podatki. Odkril jih je angleski zgodovinar John Costello, ki je v sodelovanju z

bivsim agentom KGB Olegom Tsarevom, ki ga je izuril sam Philby, napisal knjigo »Deadly illusions« (Usodne iluzije), ki bo v Veliki Britaniji izšla 7. junija.

Kim Philby, obetajoci mladi intelektualec, ki je diplomiral v Cambridgeu, sin ekscentričnega in vplivnega visokega funkcionarja angleske vlade v Indiji, je leta 1934 sel v Avstrijo, kjer je kanceler Dollfuss ravno preganjal komuniste, in poročil komunistiko Litz Friedman, ki je s tem dobila britanski potni list in bila tako na varnem.

Z njo se je vrnil v Anglijo in se je nameraval vpisati v partijo, ko je preko neke zeni-ne prijateljice, foto-

grafke Edith Tudor Hart, tudi same Avstrijke in poročene za Anglezem, prišel v stik s krogom sovjetskih vohunov v Veliki Britaniji.

Edith Tudor Hart ga je predstavila Arnoldu Deutschu, dunajskemu psihiatru, ki je delal na londonski univerzi, ta pa ga je rekrutiral in mu seveda ukazal, naj prekine vsak javni stik z britansko komunistično partijo. Deutsch ga je tudi vprašal seznam imen ljudi, ki bi jih po njegovem mogli rekrutirati. Philby je napisal seznam. Na prvem mestu je bilo ime Donald McLeana. Tako je nastal znameniti krog vohunov iz Cambridgea.

JAPONSKA / ENAKOST

Japonke bodo samo ženske

Beseda gospa je »žaljiva«

TOKIO - Japonke se opovedujejo nazivu »gospa«, ker ta termin vsebuje koncept njihove odvisnosti kot »zene in matere«, za bolj splošen termin »ženska«. Japonsko ministrstvo za delo je zato predlagalo, da bi iz vseh uradnih dokumentov odpravili prastaro besedo »fuzin«, ki vsebuje dva znaka v japonski pisavi: »človek-zena«. Minister Masakumi Murakami v zameno predlaga besedo »dzoezi«, ki so jo skovali pred kratkim in pomeni »ženski spol«, saj vsebuje znamenji »ženske in spola«. Ze 40 od 47 japonskih pokrajin je osvojilo termin »dzoezi«, ki ga vzporejajo s terminom »danzei« (moskega spola). S to »reformno« naj bi dali vsaj zunanji videz enakosti

med spoloma. Glede dejanske enakosti pa je položaj precej slabši. Iz nekega poročila OZN iz leta 1991 izhaja, da je japonska sele na 17 mestu med sodobnimi državami glede enakosti med spoloma. Ze res, da je kar 40% Japonk zaposlenih, a v parlamentu je žensko zastopstvo le 6, 1%, v krajevnih upravicah se nižje, 3, 1%. Vsi dosegani napori, da bi to odpravili so obrodili bolj borne sadove, tako da je vlada sklenila leta 1996 sprejeti novo zakonodajo, ki bo poskušala družbeno ovrednotiti ženska hišna dela. Ministrstvo za delo je priznalo, da Japonke delajo povprečno v enem letu 510 ur več kot njihovi možje, ki domačim delom dnevno odmerijo le 8 minut.

BANGLADEŠ / PRISILNI PRISTANEK

Romarji so imeli izredno srečo

Bržkone se je 132 potnikov in 11 članov posadke bangladeškega DC-10 zahvalilo Alahu, da ni bil nihče ranjen med prisilnim pristankom po romanju v Mekki (Telefoto AP)

PRIPRAVLJA: SILVO KOVAC

Vodoravno:

1. začetnici priimka in imena avstrijskega književnika Kafke, 3. ime slovenskega dirigenta Hubada, 7. ime pred leti ubitega švedskega predsednika Palmeja, 9. iznajdba, 10. prostor, kjer se opravlja delo, 12. ime francoskega književnika Zolaja, 13. odmev, eho, 14. vzgajanje tujega otroka, 15. kraj z gradom med Krskim in Skočjanom, 16. ime slovenskega slikarja in grafika Vidmarja, 18. pokrajina na jugu Balkanskega polotoka, 21. zadetek dveh števil pri tomboli, 24. žensko ime (iz crk Amir), 26. ptica ujeta (brkat), 27. ime francoskega filmskega igralca Delona, 28. razmik med dvema besedama ali znakoma, 30. ime slovenske književnice Budau, 31. vrednost blaga, 32. angleška filmska igralka (Patricia), 33. začetnici filmskega režiserja Skrigina.

Navpčno:

1. papež, ki je leta 1309 prenesel papeški sedež iz Rima v Avignon, 2. tanek kovinski list, 3. moski potomec, 4. največja celina, 5. mladič domače macke, 6. prikuha jedem, 7. dvignjen prostor v gledališču, 8. sklenjena vrsta težko obo-rožene pehote pri antičnih Makedoncih in Grkih, 11. avtomobilska oznaka Benetk, 15. reševalni avtomobil ali kombi, 17. kratka akademskega naslova, 19. tat, zmikav, 20. glavno mesto francoskega departmaja Somme, 21. smučarsko središče v ameriski zvezni državi Colorado, 22. francoska alpska smučarka (Carole), 23. listavec z lubjem belkaste barve, 25. nekdani kanadski popevkar (Paul), 27. ime nekdanjega ameriškega atleta Oerterja, 29. ime ameriškega filmskega igralca Minea (iz crk sla).

Vodoravno: KF, Samo, Olof, izum, delavnica, Emilie, jok, reja, Raka, Nande, Grska. ambra, Irma, ser, Alah, presledek, Elza, cena, Neal, ZS

sahovska naloga st. 167

Zweig - Vestin / Skopje 1972

Napad bele dame in lovca je črnemu kralju zagrozil z matom. (Dg6+ in Dh6 mat). Pred obrambo svojega kralja se je črni odločil z nekaj sahi ogroziti belega kralja. Črni je kmalu spoznal, da mu ta možnost omogoča tudi skrito pot do remija. Analizirajte pozicijo, v kateri črnemu, ki je na potezi, uspe remizirati!

sahovska naloga st. 168

Borisenko - Simagin / Moskva 1955

Prednost kmeta na liniji c daje belemu možnost, da v damski končnici igra na zmago. Toda v poziciji je na potezi črni, ki se razmišlja, kako s sahi ogroziti belega kralja in iztržiti vsaj remi. V veliko napoto

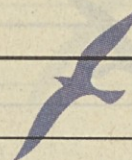
belemu kralju sta dvojna kmeta na liniji g. Za črne ga je to lep motiv, ki ga na koncu krona z učinkovito zmago!

Resitev naloge st. 165

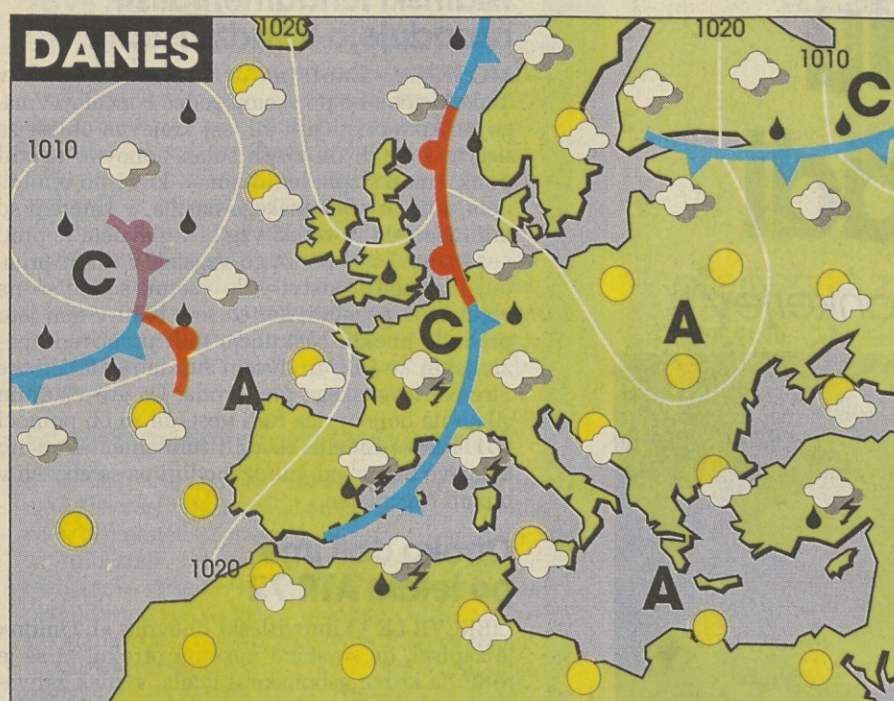
Za uspešno protiigro in odprtje bele diagonale črni žrtvuje trdnjavo. 1...Te4!! 2.Te1 Za belega je slabo 2.Se8: Te1: 3.De1: Lf3 : mat! Na 2.fe4 De4!! 3.Te4: Le4:+ 4.Dg2 Td1 mat. V partiji je sledilo 2...Te1!! 3.Se8: Lf3: mat!

Resitev naloge st. 166

Resilna bilka belega se skriva v potezi 1Dh6+!! Neugoden položaj belega kralja dovoljuje kombinacijo, ki vodi k patu - remiju! 1...Kh6: Na umik kralja 1...Kg8 2.Dc1 z remijem. Jemanju dame pa sledi 2.g5+! Kh7 in beli kralj je v patu - remi!

EVROPA/ FRONTA NA ZAHODU

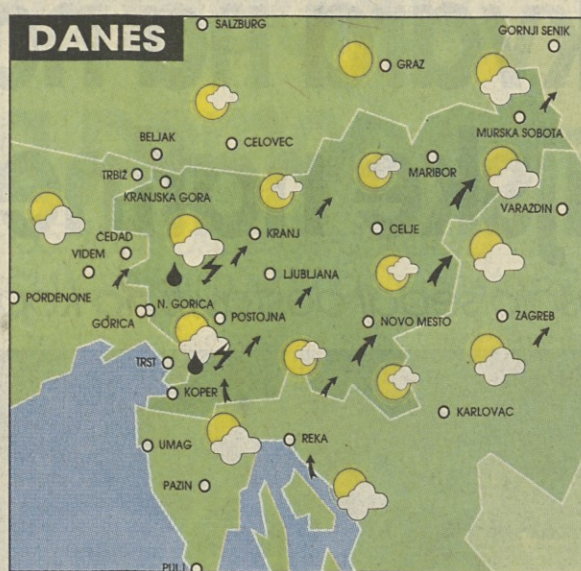
Vremenska slika:

Nad srednjo in južno Evropo je območje enakomernega zračnega pritiska. Frontalni val se zadržuje nad zahodno Evropo in zahodnim Sredozemljem. Z jugozahodnimi vetrovi priteka k nam zelo tople in razmeroma suh zrak.

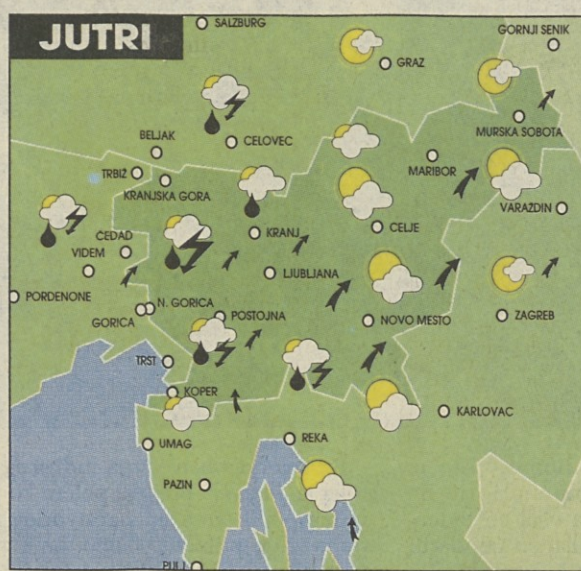
ALPE JADRAN / ZELO TOPLO, V ALPAH NEVIHTE

OBLACNOST	DEZ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

Slovenija: Sončno bo, pihal bo jugozahodnik. Najvišje dnevne temperature od 23 do 28°C.

Sosednje pokrajine: Pretežno jasno bo. V avstrijskih Alpah popoldne posamezne nevihte.

V Sloveniji V petek bo še sončno in vetrovno. Popoldne in zvečer posamezne nevihte.

Obeti V soboto bo sončno in toplo, popoldne posamezne plohe in nevihte.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI
Ceste so večinoma suhe in normalno prevozne. Promet v no-
tranjosti in na mejnih prehodih se odvija brez zastojev.

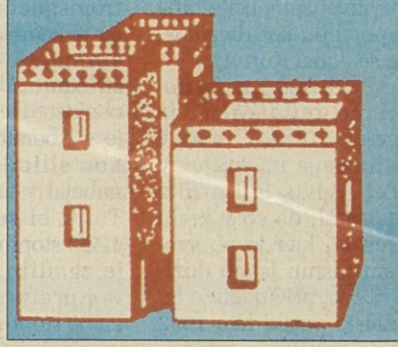
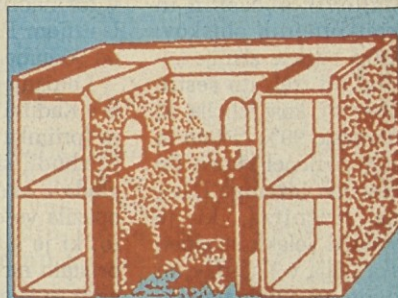
BIVALNE NAVADE

Podnebje
in način gradnje

TANJA CEGNAR

V zadnjih desetletjih se je po vsem svetu razširil moderen način gradnje in sodobne stolpnice so si povsod zelo podobne. Ta arhitektura običajno ne upošteva lokalnih klimatskih pogojev, zato so za vzdrževanje ustreznih notranjih bivalnih pogojev nujno potrebne klimatske naprave. Tak pristop je energijsko bolj zahteven, prebivalcem pa ne zagotavlja vselej ugodnega počutja. Spomnimo se sindroma »bolnih stavb«.

V preteklosti so za ustrezne pogoje notranjih bivalnih prostorov poskrbeli s primerno obliko stavb in premisljeno izbranimi gradbenimi materiali. Tradicionalne oblike gradnje so bile prilagajene podnebnim značilnostim. Na osnovi izkušenj so se izoblikovale značilne oblike hiš, ki ob izrabi naravnih materialov zagotavljajo stanovalcem zaščito pred neprijetnimi lastnostmi lokalnega podnebja ali njegove negativne učinke vsaj močno omilijo. Oglejmo si nekaj najbolj tipičnih tradicionalnih oblik bivalisc. Za sredozemsko klimo je značilna stavba z notranjim dvoriščem, ki ga v razkosnejši izvedbi dopolnjuje bazenček ali fontana. Stene bivalnih prostorov precejšen del dneva varujejo notranje dvorišče pred direktnimi sončnimi žarki. Zunanje stene stavbe so debele in večinoma brez oken, kar zagota-

TEMPERATURE ALPE JADRAN
včeraj ob 7. in ob 13. uri

LJUBLJANA.....	14/26	HELSINKI.....	6/22
TRST.....	18/-	STOCKHOLM.....	5/22
CELOVEC.....	13/25	KØBENHAVN.....	11/20
BRNIK.....	13/26	MOSKVA.....	14/26
MARIBOR.....	15/26	BERLIN.....	15/25
CELJE.....	13/26	VARSAVA.....	12/25
NOVO MESTO.....	13/26	LONDON.....	11/19
NOVA GORICA.....	14/25	AMSTERDAM.....	14/21
MUR. SOBOTA.....	16/27	BRUSELJ.....	12/20
PORTOROŽ.....	16/24	PARIZ.....	12/19
POSTOJNA.....	7/22	DUNAJ.....	12/26
ILIRSKA BISTRICA.....	9/23	MÜNCHEN.....	12/25
KOČEVJE.....	8/25	ZÜRICH.....	10/26
CRNOVELJ.....	12/27	ŽENEVA.....	13/22
SLOV. GRADEC.....	14/24	RIM.....	13/25
BOVEČ.....	13/22	MILAN.....	15/27
RATEČE.....	9/21	BEOGRAD.....	13/25
VOGL.....	10/12	BARCELONA.....	14/21
KREDARICA.....	5/4	BUKARESTA.....	11/22
VIDEM.....	17/-	ISTAMBUL.....	15/22
GRADEC.....	19/25	MADRID.....	8/18
MONOSTER.....	15/25	LIZBONA.....	9/17
ZAGREB.....	16/26	ATENE.....	15/22
REKA.....	19/24	TUNIS.....	18/29
		MALTA.....	14/25
		KAIRO.....	18/29

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo danes vzšlo ob 05.25 in zšlo ob 20.33. Dan bo dolg 15 ur in 08 minut. Luna bo vzšla ob 04.28 in zšla ob 19.41.

SETVENI KOLEDAR

Luna je v znamenju Bika, element zemlja. Danes lahko sejete, presajate in okopavate zelenjavo s podzemnimi plodovi, kot je korenje, zelena, pesa, koleraba in krompir.

TEMPERATURE JEZER, REK IN MORJA

Ježera: Blejsko NP, Bohinjsko NP.
Jadransko morje: Portorož NP, Trst NP, Gradec NP, Crikvenica 20,6°C, Pulj NP, Losinj NP, Split 19,0°C, Hvar 18,8°C, Vis 19,5°C, Hvar 18,0°C.
Reke: Mura (G. Radgona) 11,6°C, Sava (Radece) 14,6°C, Savinja (Lasko) 12°C, Ljubljana (Moste) 12,1°C, Bistrica (Sodražica) 10,5°C, Paka (Sostanj) NP, Sora (Suha) 10,9°C, Gradascica (Dvor) 9,4°C, Iska (Iska) 9,8°C.

PLIMOVANJE

Danes: ob 5.31 najnižje -57 cm, ob 11.56 najvišje 27 cm, ob 17.09 najnižje -17 cm, ob 23.09 najvišje 47 cm
Jutri: ob 6.05 najnižje -54, ob 12.38 najvišje 24 cm, ob 17.45 najnižje -11 cm, ob 23.40 najvišje 41 cm

Horoskop

piše

Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4 : Končno eden bolj prijetnih dni. Opravila, ki vključujejo mlajše osebe in otroke, se bodo iztekla v vase veliko zadovoljstvo. Tako sprostitve zdaj potrebujete.

BIK 21-4/20-5 : Tako zadovoljni niste bili od svojega zadnjega spogledovanja. Spremljajte vas budne oči obudovalca in takšna pozornost vam seveda godi.

DVOJČKA 21-5/21-6 : Partnerjvi očitki se nanasajo na številne stvari, ki se jih doslej sploh niste zavedali. Če se boste malo bolj pogledali vase, vam bo jasno, da ima prav.

RAK 22-6/22-7 : Zelo velikodušno se zimate za probleme drugih ljudi, tako da vam ostane malo casa za lastne. Zato se zapirate vase in ne iščete pomoči drugje.

LEV 23-7/23-8 : Kdaj ste si nazadnje privoscili nekaj kulturnega izobraževanja in obisk predstave? Pojdite torej na razstavo, v galerijo ali gledališče.

DEVICA 24-8/22-9 : Občutljiva področja v vas rinejo v ospredje in postajajo skorajda obsednost. Tako globoko ste zabredli, da boste ob vseh temacnih mislih potrebovali nasvet tretje osebe.

TEHTNICA 23-9/22-10 : Besni ste, vendar tokrat krivde na zvracajte na drugega, le nase. Osmesiti se v oči drugih ljudi je za vas najhujša kazen. Drugič previdno izbirajte besede!

SKORPIJON 23-10/22-11 : Ste si vzeli dovolj casa tudi za počitek ali pa se kar naprej silite z glavo skozi zid? Dovolj bo, da priznate svojo nemoc in sodelavci vam bodo priskobili na pomoč.

STRELEC 23-11/21-12 : Iz zadreg, v kateri ste se znašli ne po svoji krivdi, se boste morali izvlci na cim bolj diplomatski način, sicer boste nekoga hudo prizadeli.

KOZOROG 22-12/20-1 : Sreča je, da ste v zadnjem trenutku predvideli morebitne ovire in vam sedaj ni treba prosjati za pomoč. Sicer pa nikakor ne bi priznali napak.

VODNAR 21-1/19-2 : Najboljše bo, da se danes otesete dnevnih obveznosti in rutinskega dela ter posvetite sami sebi. Izlet, nakupi, rekreacija - počnite karkoli za vašo dušo.

RIBI 20-2/20-3 : Intenzivno brskate po svoji notranjosti, razmišljate, urejate, saj vas v to silijo pritiski z vseh strani. Nekako se boste morali odrešiti te živčne napetosti zadnjih dni.

DANSKA / NEMIRI PO REFERENDUMU O RATIFIKACIJI MAASTRICHSKE POGODBE

Evropski pretep

KØBENHAVN - Danci so na svojevrstni način sprejeli rezultate referenduma o podpisu maastrichtske pogodbe. Včeraj ponoči je v danski prestolnici prislo do spopadov med policijo in demonstranti. Po dosedanjih podatkih je bilo najmanj 24 policistov ranjenih - eden je celo v komi - policija pa naj bi iz obrambe streljala in ranila 11 demonstrantov. Enega so morali nujno operirati, vendar je že izven smrtnih nevarnosti.

Mladinci skupine »BZ«, ki sami sebe opredeljujejo za anarhiste (kratica BZ pomeni besaetter, okupator, to ime pa so pridobili, ker zasedajo prazna stanovanja) in svojo dejavnost uperjajo predvsem v spo-

pade z naciskini, so bili razburjeni zaradi potrditve maastrichtske pogodbe na referendumu. V mestu so postavili barikade in napadli policijo, ki za njih predstavlja simbol evropeizacije. Mladenci z zakrinkanimi obrazi so se zbrali v najrevnejši mestni četrti Norrebro ter takoj začeli z razgrajanjem. Zažgali so posode za smeti in razbili nekaj izloženih sip. Posledica je policija, ki je začela - tako zagotavljajo uradni viri - streljati v zrak z namenom, da bi demonstrante razkropila. Vendar je v odgovor prejela pravo točo kamena. Stevilni policaji so obležali na tleh, demonstranti pa naj bi jih obkolili z namenom, da bi jim prepredili, da bi

ranjene policiste odpeljali. Tedaj pa je začela policija streljati.

Nemiri so se začeli okoli 23. ure in so trajali pozno v noc. Včeraj zjutraj so morali občinski delavci z ulic odstraniti za 6 do 8 ton kamena. Po mnenju policijskega inspektorja Willyja Eliasena takih nemirov v Københavnu ne pomnijo. »Morali smo streljati, da smo resili življenje svojim kolegom,« je se poudaril. Tudi ministrski predsednik Rasmussen je na tiskovni konferenci obsojal nemire in dejal, da so bili verjetno predhodno načrtovani. Vendar je slo po njegovih trditvah za osamljen primer in sicer »v vsej Danski vlada popoln mir«.

